Förstelärarenkäten Rapport

Grundskoleförvaltningen & Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Upprättad
Datum: 2017-05-23
Version: 1.0
Ansvarig: Jonas Sjölander
Förvaltning: Grundskoleförv. & Gymnasie- och vuxenutbildningsförv.
Enhet: Pedagogisk inspiration

Malmö stad

Innehåll

Förstelärarenkäten Rapport 1
Inledning 4
Bakgrund och reformens intentioner 4
Kartläggning av förstelärarreformens genomförande i Malmös grund- och gymnasieskolor. 6
Vad säger förstelärarna, de ”vanliga” lärarna, huvudmännen och skolledarna i övriga delar av landet om reformen? 7
Reformens genomförande i Malmö stad 10
Metod – kartläggning och undersökning 15
Rapportens syfte och mål 15
Övergripande frågor 19
Undersökningen – digital utvärderingsenkät 19
Förstelärarreformen inom AGVF 22
Svarsfrekvens 23
Genomslag och spridning i organisationen 23
Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten 24
Kännedom om förstelärarnas uppdrag 25
Uppdragens tydlighet 26
Uppdragens relevans för verksamheten 27
Förstelärarnas mandat 28
Förstelärarnas praktiska förutsättningar att genomföra sitt uppdrag 28
Förstelärarnas stöd från skolledningen 29
Förstelärarnas förtroende från lärarna 30
Fritextsvar 31
Lärares och specialpedagogers erfarenheter 31
Skolledares erfarenheter 32
Förstelärares erfarenheter 33
Utvecklingsmöjligheter 34
Utvecklingsområden 35
Kollegialt lärande 35
Språkutvecklande ämnesundervisning 38
Matematikutveckling 40
Digitalisering 42
Formativ bedömning 45
Utveckling av ämnesdidaktik 48
Utveckling av allmändidaktik 50
Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen 51
Flerspråkig undervisning 51
Systematiskt kvalitetsarbete 52
Forskningsanknytning och kontakter med högskola 53
Skolornas egna utvecklingsområden och lokala uppdrag 54
Sammanfattning och avslutande reflektion 55
Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten 55
Erfarenheter och utvecklingsmöjligheter 56
Genomslag och spridning 57
Avslutande reflektioner 59
Förstelärarreformen inom GrF 62

Mandat, stöd och förankring 62
Negativa och positiva erfarenheter, samt tankar och idéer kring utveckling 67
Skolledarna 67
Förstelärarna 68
Lärarna och specialpedagogerna 70
Utvecklingsområden 73
Kollegialt lärande 73
Språkutvecklande ämnesundervisning 75
Matematikutveckling 77
Digitalisering 78
Ämnesdidaktik 80
Allmän didaktik 82
Formativ bedömning 84
Tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse 86
Flerspråkig undervisning 87
Systematiskt kvalitetsarbete 91
Forskningsanknytning och kontakter med högskola 92
Sammanfattning och reflektion – grundskolan 94
Sammanfattning Malmö stad 97
Referenser 99
Tidskrifter och websidor 100
Rapporter och handlingar 100
Tabeller och diagram 100
Bilagor 103

Inledning

Rapporten innehåller en inledande del om förstelärarreformen i ett nationellt och lokalt perspektiv. Här ges en översiktlig bild av motiven bakom reformen och dess genomförande på basis av den dokumentation som finns på nationell och lokal nivå. Här presenteras också tidigare genomförda uppföljningar av förstelärarreformen i landet. Dessa kommer i viss mån att utgöra referens- och jämförelsepunkter i föreliggande rapport. Här presenteras också metod och tillvägagångssätt för kartläggningsarbetet. I den andra delen av rapporten redovisas undersökningen och dess resultat i ett avsnitt för Arbetsmarknads-, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen (AGVF) och ett för Grundskoleförvaltningen (GrF). Varje avsnitt avslutas med en sammanfattning och reflektion. Rapporten i sin helhet avslutas slutligen med en sammanfattning av de viktigaste resultaten och slutsatserna av de båda undersökningarna.

Jonas Sjölander, Pedagogisk inspiration (PI), har skrivit inlednings- och bakgrundsavsnittet, avsnittet om förstelärrareformen i GrF, samt det avslutande avsnittet ”Sammanfattning Malmö stad”. Jens Ideland, lektor vid Latinskolan, har skrivit avsnittet om förstelärarreformen inom AGVF. Övriga lektorer vid AGVF Eva Bringéus, Jonas Dahl, Mari Sjöblom och Anders Karlsson har gjort analyser utifrån sina respektive ansvars- och utvecklingsområden. Anna Sundman Marknäs, PI, har skrivit avsnittet om fritextfrågorna i AGVF-delen.

Bakgrund och reformens intentioner

När karriärstegsreformen, ibland även benämnd förstelärarreformen eller karriärlärarreformen, sjösattes hade den svenska skolan på kort tid genomgått stora förändringar.[1] Nya läroplaner för både grundskolan (Lgr11) och gymnasieskolan (Gy11) hade antagits och ett nytt betygssystem lanserats. I Malmö blev förändringarna ännu mer påtagliga eftersom Malmö stad parallellt genomförde en omfattande omorganisering av de kommunala verksamheterna. Skolverksamhetens frikoppling från stadsområdesförvaltningarna innebar för skolans vidkommande att den hamnade i tre egna förvaltningar: Arbetsmarknads-, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen (AGVF); Grundskoleförvaltningen (GrF) och Förskoleförvaltningen. Den kvalitativa

[1] Begreppet förstelärare används i den fortlöpande texten, eftersom det är det gängse i skolverksamheten, medan begreppen karriärlärare och karriärstegslärare knappast förkommer överhuvudtaget i den vardagliga skolpraktiken.

kartläggningen av reformens utfall i förhållande till de ursprungliga intentionerna, kräver följaktligen att även de lokala organisationsförändringarna beaktas och vägs in i analysen. Det övergripande målet och syftet med reformens genomförande var att höja läraryrkets status och göra läraryrket mer attraktivt.[2] Reformen antogs framför allt mot bakgrund av den akuta lärarbristen på landets skolor. Men det var också ett politiskt-ideologiskt projekt som drevs och fördes fram av den dåvarande regeringen under två mandatperioder (2006-2014).

För att bli utnämnd till förstelärare krävs förutom lärarbehörighet även lärarlegitimering, dokumenterad skicklighet och minst fyra år i yrket. För att bli behörig till lektorat krävs lärarbehörighet, lärarlegitimation och att den sökande har varit verksam inom yrket i fyra års tid, har visat pedagogisk skicklighet, samt innehar doktors- eller licentiatexamen. Formuleringarna från statsmaktens och Skolverkets sida kring vad förstelärarna ska ägna sig åt har varit svepande. Det har därför funnits avsevärt utrymme för tolkningar på lokal nivå, vilket också har medfört att reformen har genomförts på olika sätt i olika kommuner och på olika skolor inom kommunerna. Skolverket har emellertid i takt med att reformen har implementerats och på basis av intervjuer och utvärderingar på lokal nivå skärpt sina skrivningar beträffande innehåll och genomförande och i vissa avseenden tydliggjort reformens övergripande inriktning. Följande områden betonas av Skolverket som grundläggande för att stärka förstelärarnas och lektorernas förutsättningar att bli framgångsrika i sina uppdrag:

- Uppdragets omfattning och innehåll bör vara genomtänkt, tydligt formulerat och kommunicerat till såväl de lärare som får uppdraget som deras övriga kolleger på arbetsplatsen. Otydlighet och bristande kommunikation kan enligt Skolverket leda till ”negativa attityder”, som i sin tur kan leda till att intentionerna med reformen bromsas eller hindras från att uppnås.
- Förstelärare och lektorer bör enligt Skolverket iklädas en nyckelroll i det kollegiala lärandet. De ska ges förutsättningar och möjlighet (tid och struktur) att sprida sina kunskaper och sitt arbetssätt till kollegerna. Detta kan enligt Skolverket leda till

[2] Reformen presenterades hösten 2012 av den dåvarande utbildningsministern Jan Björklund på följande vis: ”Vi gör den här reformen som en del för att lyfta läraryrket. Vi måste göra läraryrket mer attraktivt. Det är relativt unikt att staten går in med medel för att inrätta karriärsteg för att höja lönerna för en yrkeskår. Vi har ansett det som nödvändigt.” http://www.skolporten.se/nyheter/jan-bjorklund-infor-tva-nya-karriarsteg-for-larare/ 2017-05-17.

kollegial samsyn och i förlängningen till förbättrade resultat och ökad måluppfyllelse, eftersom eleverna får en likvärdig bild av förväntningarna.

- Tid bör frigöras från förstelärarnas och lektorernas ordinarie tjänst så att de kan leva upp till intentionerna med uppdraget såsom de är beskrivna ovan. Med detta avses bland annat tid för att förbereda, genomföra och följa upp det kollegiala samarbetet, men också för att följa och ta del av andra lärares undervisning genom exempelvis auskultationer.[3]

Skolverket insåg således tidigt att förstelärarläraruppdraget måste preciseras, men det blev framför allt en uppgift som lades på de kommunala beslutsnivåerna. Att skrivningarna kring förutsättningarna, intentionerna och uppdragets karaktär behövde skärpas rådde det alltså ingen tvekan om. Det blev kommunernas uppgift att åstadkomma detta i dialog med verksamheten på arbetsplatsnivå.

Kartläggning av förstelärarreformens genomförande i Malmös grund- och gymnasieskolor.

Rapporten bör inte betraktas som en heltäckande utredning eller utvärdering av reformens genomförande i Malmö. Däremot kan den förhoppningsvis bidra till att formulera problemområden, infallsvinklar, analytiska perspektiv och frågor att gå vidare med i en mer djuplodande och kvalitativt inriktad utvärdering. Vissa av frågorna kan möjligen anses besvarade redan i rapporten medan andra kan behöva diskuteras och ventileras under efterarbetet av densamma:

- *Förutsättningar?*

Hur sjösattes reformen i Malmö: målsättningar, visioner, prioriteringar, omfattning, arbetsbeskrivning?

- *Förväntningar?*

Vilka förväntningar hade olika aktörer inom skolans värld?

- *Utfall?*

Vilka förändringar kan iakttas och i vilken mån kan dessa knytas till förstelärarreformen?

[3] *Vad gör förstelärare*n? Skolverket 2015-04-21, s.14.

Det är viktigt att påpeka att varken vi eller någon annan kan peka ut just förstelärarreformen som ”orsak” till specifika effekter. Ökad måluppfyllelse, förbättringar av resultat respektive dess motsatser är följder av en mängd samverkande faktorer och det är i princip omöjligt att peka ut den ena eller andra som avgörande. Det finns inga enkla och kausala samband mellan reformen och de uttryck effekterna tar sig på lokal skolnivå. Den här rapporten kommer alltså inte att vara möjlig att använda i politiska syften och som underlag för enkla ”one-liners”. Den kommer istället förhoppningsvis att vara till nytta för skolorna själva i deras organisering av den pedagogiska verksamheten. Den bygger på skolornas egna självreflektioner och det empiriska underlag som finns att tillgå, samtidigt som den står i korrespondens med tidigare genomförda utvärderingar och kartläggningar som har genomförts i Malmö och övriga delar av landet. Den är också utformad och genomförd i enlighet med samhälls- och humanvetenskapliga principer för transparens och forskningsmässig redlighet.

Vad säger förstelärarna, de ”vanliga” lärarna, huvudmännen och skolledarna i övriga delar av landet om reformen?

Den senaste och mest omfattande utvärderingen av karriärstegsreformen på nationell nivå, genomfördes 2015-2017 av statskontoret på uppdrag av Sveriges regering. I Statskontorets uppföljning av karriärstegsreformen framgår, vilket kanske inte är så överraskande, att förstelärarna överlag var nöjda med sin nya roll. Författarna till den första delrapporten hade inte haft möjlighet att undersöka hur övriga lärare har mottagit reformen.[4] Det blev dock ett av föremålen för undersökning i en senare delrapport.[5] Uppdragen som förstelärare och lektor uppfattades som otydliga både bland förstelärare, lektorer och ”vanliga” lärare. En allmän osäkerhet var förhärskande bland samtliga kategorier av lärare både kring vad som förväntades av uppdraget och vilka förutsättningar var för detsamma. Här framgår också att lärare med förstelärartjänst var mer positiva till reformen än andra lärare. Det är av stor vikt att detta utreds också på lokal nivå i Malmö. Om det finns spänningar och misstro på arbetsplatserna som har sin rot i karriärstegsreformen, torde det vara av stor vikt att utröna huruvida och i vilken grad detta helt eller delvis beror på reformen, om det är en tydlighets- och kommunikationsfråga eller om det finns andra aspekter som borde beaktas i sammanhanget.

[4] *Uppföljning av karriärstegsreformen*, delrapport 1, 2015-06-15, DNR 2014/122-5.
[5] *Uppföljning av karriärstegsreformen*, delrapport 2, 2016-01-21, DNR 2014/122-5.

Det framgår tydligt i Statskontorets uppföljning (Del 2) att en majoritet av de lärare som inte hade befordrats till förstelärare var ganska eller mycket negativa till reformen. Den betraktades som för smal och för avgränsad och ansågs främst vara till nytta för förstelärarna själva. En stor andel av lärarna som svarade på enkätfrågorna ansåg inte att reformen hade medfört några positiva effekter för läraryrket eller undervisningen överhuvudtaget. Bland de lärare som hade förstelärartjänst blev resultatet det motsatta, vilket framgick redan i Statskontorets första delrapport. Detsamma gällde för huvudmännen, som till största del gav uttryck för ett positivt förhållningssätt till reformen och att den gynnade skolutveckling och undervisning. Även huvudmännen såg risker med differentiering, lönespridning och splittring på arbetsplatserna, men i mindre utsträckning än lärarna. Samtidigt är det uppenbart att lönespridningen betraktades som något i grunden positivt bland såväl skolledare, huvudmän, karriärlärare som lektorer. Den utgör såtillvida gissningsvis och från ett skolledarperspektiv ett viktigt och ofrånkomligt inslag i själva målsättningen att åstadkomma karriärvägar inom läraryrket oavsett om det skulle ske i form av förstelärarreform eller i form av annan befordring och individuella lönerförhandlingar. Många skolledare uppger också att de har avlastats från arbete och att förstelärarna kan nå ut i kollegierna och arbetslagen på ett helt annat sätt än rektorerna. De befinner sig i klassundervisningen och i direkt anslutning till utvecklingen av densamma och har därmed mycket större förutsättningar att påverka den. Skolledarna är å ena sidan, enligt resultatet i den tredje delrapporten från Statskontoret, generellt mer positiva till förstelärarsystemet än lärare utan förstelärauppdrag. Enligt Statskontorets enkätundersökning är två tredjedelar av rektorerna mycket eller ganska positiva. Å den andra är skolledarna mer skeptiska än huvudmännen som är ännu mer positiva till reformen. [6]

På uppdrag av ett antal småländska och skånska kommuners skolförvaltningar, bland andra de i Ängelholm, Kalmar och Växjö, har Linnéuniversitetet genomfört utvärderingar av förstelärarreformens införande i dessa kommuner. Det som framför allt har undersökts är den administrativa hanteringen, styrningsprocesserna och organisationen kring genomförandet av reformen och dess konsekvenser för det systematiska utvecklings- och kvalitetsarbetet. Syftet var inte bara att analysera implementeringsprocesserna i dessa

[6] *Uppföljning av karriärstegsreformen*, delrapport 3 r, 2017-01-26, DNR 2014/122-5.

kommuner utan även att ge konkreta förslag till förbättringsåtgärder.[7] Studierna genomfördes med två huvudsakliga metoder: dokumentanalys och semistrukturerade djupintervjuer där representanter för förvaltningsledningarna, rektorer och förstelärare fick komma till tals.

I oktober 2016 presenterades resultaten av en uppföljning av implementeringen av karriärstegsreformen i Stockholms stad i form av rapporten *Karriärtjänster för lärare – möjlighet eller hinder för skolutveckling?* Projektet genomfördes av en grupp forskare vid Linköpings universitet. Det är en splittrad bild som presenteras. Reformen har uppfattats och implementerats på olika sätt vid olika skolor och det har inte gått att identifiera någon enhetlig och eller sammanhållen strategi för implementeringen. Resultaten är också av olika slag från skola till skola. I rapporten konstateras å ena sidan att karriärstegsreformen indirekt har bidragit till ”kollegiala lärandeaktiviteter”, å den andra har det inte varit möjligt att direkt härleda dessa till karriärstegsreformen. Tre avgörande hinder implementeringsarbetet med karriärstegsreformen identifieras i rapporten:

1. Brist på ett sammanhållet och medvetet fokus på ledning och organisation i samband med implementeringen.
2. Spänningar på arbetsplatserna som ett resultat av tilltagande lönespridning och upplevda orättvisor, vilket i sig har utgjort hinder för skolutveckling.
3. Låga värden i förhållande till det hållbara utvecklingsarbetet. Bristande kommunikation, delaktighet, transparens och kunskaper om innehållet.

I syfte att åstadkomma önskade effekter och skapa legitimitet för reformen ger forskarna fem förslag till åtgärder:

1. Skolledningen måste vara tydlig i fråga om kriterier, innehåll och i samband med tillsättningsprocesser. Karriärtjänsterna måste uppfattas som legitima och syfta till skolutveckling.
2. Karriärtjänsterna måste svara mot existerande behov vid skolorna.
3. Målbild och syfte med reformen måste vara förankrat på alla nivåer i organisationen.

[7] Se exempelvis Daniel Alvunger, *Styrning, ledning och organisation i implementeringen av karriärlärarreformen i Växjö kommun. Samverkan för skolförbättringsåtgärder mellan skola och universitet*, Linnéuniversitetet Kalmar Växjö, våren 2015.

4. Reformen måste bygga på rörlighet och cirkulation såväl internt som mellan skolorna.
5. Reformen behöver kontinuerligt och aktivt följas upp i ett ständigt pågående organiserat ”lärande om reformens syfte, innehåll och genomförande”. [8]

Resultaten i den här undersökningen kommer i rapportens analytiska delar delvis att jämföras med och speglas mot LNU: s studier samt innehållet i Statskontorets rapporter, samt genomförda uppföljningar av karriärtjänstreformens implementeringar i Stockholm och Göteborg.

Reformens genomförande i Malmö stad

Malmö stad antog under sommaren 2013 förslaget om inrättande av förstelärartjänster i enlighet med regeringens övergripande beslut. I Malmö hade politiska tidigare beslut fattats som innefattade förstärkta skolpolitiska ambitioner, vilket bland annat kom till uttryck genom en skolsatsning 2012-2014 på 30 miljoner kronor. Det var av stor vikt att inrättandet av förstelärartjänsterna kopplades samman med målsättningarna för denna satsning. Reformens genomförande skulle anpassas till lokala förutsättningar och behov. De övergripande målen innebar:

- att varje elev skulle få möjlighet att uppnå målen i skolan
- att skolan på ett bra sätt skulle bidra till elevernas lärande
- att eleverna skulle känna sig trygga och trivas i skolan
- att fler av kommunens skolor skulle ta del av genuspedagogiskt arbete
- upprättande av stödjande strukturer, exempelvis i form av språkutvecklande ämnesundervisning och formativ bedömning.

Utöver denna satsning tillkom ett tillskott på ytterligare 50 miljoner kronor under 2013 som ett utökat bidrag fördelat på de olika skolformerna för att stärka det pedagogiska arbetet och öka måluppfyllelsen. Ett uttalat och övergripande syfte uppgavs vara att *öka likvärdigheten mellan skolorna och motverka segregation*. Den extra skolsatsningen finansierades av en höjning av kommunalskatten med tio öre.

[8] Ann Öhman Sandberg; Christina Ehneström; Per-Erik Ellström; Lennart Svensson, *Karriärtjänster för lärare – möjligheter eller hinder för skolutveckling? Rapporten utgör en del av Utbildningsförvaltningens arbete i Stockholm stads arbete med karriärreformen för lärare*, Slutrapport 2016-10-11. Linköpings universitet, s. 2-3.

Införandet av förstelärartjänsterna sammanföll med intentionerna i Malmökommissionens rapport som presenterades i mars 2013 och den omorganisation av den kommunala skolverksamheten som nu genomfördes. Därför kan det också anses vara än mer motiverat att tala om en specifik lokal modell när det gäller införandet av förstelärartjänsterna i Malmö:

> Personal som arbetar i stadens utbildningsinstitutioner måste ha en hög kunskapsnivå och möjligheter till professionell utveckling: Fortsätt satsa på kompetensutveckling, det som kallas skolsatsning 2012, för ökad kompetens hos lärare på alla nivåer för att klara övergången till ny skollag, läroplaner och kursplaner.[9]

På detta vis sammankopplades i Malmö, till skillnad från i de nationellt formulerade riktlinjerna, införandet av förstelärartjänsterna tydligt till andra redan befintliga och tydligt artikulerade skolutvecklingsarbeten. I Malmö tycks reformen relativt omgående och explicit ha satts i samband med de konkreta och lokala målsättningarna som ytterst handlade om skolutveckling och måluppfyllelse snarare än karriärvägar för enskilda lärare. Förstelärartjänsterna avsåg nämligen enligt den lokala tolkningen och ambitionen i såväl GrF som AGVF, till skillnad från i de nationella riktlinjerna som inte alls är så tydliga i det avseendet, att främja skolutveckling inom följande områden:

- Tidiga insatser i syfte att uppfylla måluppfyllelsen
- Ökad likvärdighet mellan skolor
- Flerspråkig undervisning
- Språkutvecklande ämnesundervisning
- Formativ bedömning[10]

Dessa fem områden utgjorde huvudsakliga prioriteringar i riktlinjerna för den lokala implementeringen av reformen. Det konkreta arbetet med att genomföra förstelärarreformen påbörjades under höstterminen 2013. I grundskolan tillsattes under det första året 88 tjänster och 29 i gymnasieskolan. Tillsättnings- och urvalsprocessen igångsattes redan i september. Ett digert arbete förelåg, med avväganden som skulle göras angående tilldelningen mellan skolformerna, skolorna och kring vilken roll förstelärarna skulle spela.[11] Förhandlingar med de fackliga organisationerna väntade, liksom förankringen av reformen bland rektorer och lärare ute på arbetsplatserna. Ännu i

[9] Malmö stad, Grundskoleförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2013-06-18.
[10] Malmö stad, Grundskoleförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2013-06-18.
[11] Minnesanteckningar, Arbetsgrupp om karriärtjänster (augusti-november 2013).

december 2013 rådde det oklarhet kring uppdragets innehåll, både bland lärarna ute på skolorna och i den arbetsgrupp som var i färd med att implementera reformen. Vid ett samverkansmöte i december framgår emellertid att blickarna hade börjat riktas mot aktions-lärande/forskning och kollegialt lärande:

> Utan förberedelse så spånar vi tillsammans om vad karriärtjänsterna skulle kunna bli. Vi talar forskning, främst i vardagen (t ex aktionsforskning/Learning Study) som ett sätt att testa en modell för att höja resultat och göra tjänster attraktiva t ex i de åtta namngivna skolorna. En variant av modellskolorna (Gränna och Strövelstorp) där alla lärare når en viss akademisk nivå. Viktigt att förstelärare har ett stöd för uppdraget, kan vara ensamt. Ämne och allmän didaktik är båda viktiga. Kollegialt lärande i djup mening i fokus. Läraryrket ett ensamt yrke – skapa utrymme för gemensamt lärande.[12]

Ett dilemma när det gällde tillsättningarna av förstelärartjänsterna var vilka kriterier som skulle tillämpas och hur urvalsprocessen skulle gå till. Det fanns inledningsvis inga riktiga kriterier för detta, utan rektorerna befordrade på eget bevåg anställda efter de riktlinjer som hade presenterats av ledningen. Det fanns inget enhetligt förfarande i Malmö stad och anställningarna kunde ske med olika mått av transparens. Detta förhållande hade sina svagheter, inte minst eftersom det kunde medföra subjektiva och godtyckliga anställningsförfaranden. Och även om så inte hade varit fallet fanns det risk för att tillsättningarna skulle komma att kritiseras av det övriga kollegiet. Av det skälet vinnlade sig skolförvaltningarna om att försöka åstadkomma ett system för att förebygga anklagelser om nepotism och subjektivism. Det var de pedagogiska och ämnesmässiga kvalifikationerna och meriterna som skulle utgöra grund för anställning som förstelärare, inget annat – och det skulle inte råda några tvivel om att så var fallet. Ett exempel på ett sådant mer systematiskt tillvägagångssätt var införandet av arbetsprover 2014, inspirerade av en assesment/real classroom-modell med extern bedömning av:

- Förhållningssätt kopplat till relationsbyggande/värdegrund
- Formativ/summativ kompetens
- Kunskapssyn och didaktik
- Forskningsbaserat lärande
- Förmåga att entusiasmera och inkludera

[12] Minnesanteckningar, samverkansmöte angående karriärtjänster, GyV-förvaltningen 2013-12-13.

- Måluppfyllelse i fokus[13]

Ett annat specifikt inslag i implementeringsprocessen var att satsningen på förstelärare i första hand skulle göras där behovet var som störst, nämligen i skolor med låg måluppfyllelse. Uppdragsbeskrivningen för förstelärarna i Malmö fick i analogi med denna ambition en inriktning som tog sikte på utvecklingsarbete för högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Förstelärarna fick därmed särskilt ansvar för:

- Undervisningen och uppgifter som hör till densamma
- Spridning av ämneskunskaper och yrkeskicklighet till fler lärare och skolor, bland annat genom handledning
- Interna pedagogiska samtal på skolan
- Ämnesutveckling och ämnesdidaktik
- Kommunövergripande nätverk och samordningsinsatser för att främja arbetet för högre måluppfyllelse och likvärdig utbildning.

Kriterierna för kvalificering till förstelärаruppdraget skulle baseras på kompetens och förmåga kring:

- metoder och förhållningsätt som synliggör varje elevs lärande
- formativ och summativ bedömning
- IKT
- Relationer med elever, kolleger och vårdnadshavare
- Handledning av andra lärare
- Språkutvecklande ämnesundervisning
- Projekt och förbättringsprocesser
- Vetenskapliga förhållningssätt som exempelvis aktionsforskning och learning studies

En viktig fråga som återstår att utreda är om kriterierna och urvalsprocesserna i samband med tillsättningarna av tjänsterna kan anses ha utgjort legitima, skäliga och tillräckliga underlag i förhållande lärarens nya arbetsuppgifter och i förhållande till andra lärare som inte har förstelärartjänst. Det är knappast möjligt att komma fram till några tydliga eller

[13] Intern kommunikation och dokumentation, Real classroom_Grf_141016.

entydiga slutsatser och svar, men det kan vara nog så intressant att försöka pejla av och diskutera frågan med lärare och andra berörda parter.

Eftersom utgångspunkterna för reformen var otydliga från nationell nivå, vilket också troligen har resulterat i variationer i det sätt på vilket den har implementerats lokalt, är det av stort intresse att försöka teckna en bild av hur processen har fortskridit i Malmö. Lärarnas erfarenheter utgör därvidlag den viktigaste källan till information, diskussion och kritiska synpunkter kring tillsättningarna, implementeringen och reformens betydelse för skolutveckling och lärande.

Ett extra statsbidrag för förstelärartjänster öronmärktes för särskilt socialt utsatta områden vilka för Malmös vidkommande utgjordes av Herrgården och Södra Sofielund. Flera av skolorna som i ett tidigare skede skulle ha omfattats av det extra bidraget hamnade dock slutligen utanför den geografiska avgränsningen, trots att de kvalificerade sig för bidraget i socioekonomiskt hänseende, vilket också Malmö stad påpekade i skrivelser till Utbildningsdepartementet. I uppföljningen av karriärstegsreformen konstaterades att det fanns en risk för att det extra statsbidraget inte blev tillräckligt träffsäkert och att flera skolor med lika stora eller större behov som de som hade beviljats bidrag inte fick ta del av satsningen.[14] Så blev uppenbarligen fallet i Malmö och det är därför av stort intresse att följa upp de kompensatoriska intentionerna och satsningarna på socialt utsatta områden. Hur har dessa satsningar uppfattats och mottagits i de aktuella skolorna och vilka effekter har de haft ur lärarnas synvinkel? Detta är en frågeställning som vi tyvärr inte i särskilt stor utsträckning har haft möjlighet att gå vidare med i den här rapporten.

Hösten 2013, då uppstarten inleddes, var trevande och präglades av de oklarheter som ännu rådde i ansvarsfördelning efter omorganisationen. Tjänsterna skulle fördelas och uppstarten skedde gemensamt mellan grund- och gymnasieskolornas förvaltningar. Som ett första initiativ gavs Grundskoleförvaltningens utvecklingsstödsenhet i uppdrag att upprätta ett nätverk bestående av de förstelärare som hade tillträtt under hösten. Formerna för detta och definitionen av uppdraget preciserades inte närmare av uppdragsgivaren. Det saknades direktiv för reformens implementering och det lämnades i det stora hela till utvecklingsstödsenheten vid Grundskoleförvaltningen att definiera såväl

[14] *Uppföljning av karriärstegsreformen*, Del 1, 2015-06-15, DNR 2014/122-5.

syftet med nätverket och till deltagarna i det kommande nätverket att definiera själva uppdraget. Under de träffar som ägde rum blev det därför förstelärarna som ”ägde” problemformuleringsföreträdet. Det blev mycket diskussioner, exempelvis om tid och fördelningen av denna inom ramen för tjänsterna. Det blev emellertid omöjligt att sammanställa de diskussioner som hölls i nätverksträffar och halvdagskonferenser under hösten 2013 och våren 2014. Skillnaderna i förutsättningar mellan olika skolor och nivåer var alltför stora. Initiativet slutade med att varje skolledare i grundskolan själv blev ansvarig för förstelärarna på sin skola. De två förvaltningarna gick därmed också skilda vägar i det implementeringsarbete som därefter fortgick. AGVF fortsatte med nätverket för förstelärare och uppdraget blev därmed mer av förvaltningsövergripande karaktär. Resultatet av nätverksträffar och konferenserna och den dokumentation som genomfördes kom aldrig att användas och de resulterade inte heller i några konkreta förslag som prövades eller omsattes i praktik i verksamheten.

Metod – kartläggning och undersökning

Rapportens syfte och mål

En grundläggande princip i det svenska skolsystemet har sedan länge varit inriktad mot deltagande målstyrning, vilket innebär att målen på alla nivåer i verksamheten förutsätts vara stringent formulerade och därmed också *utvärderingsbara*. Hur utvärderingsbara mål för skolverksamheten formuleras är ämnet för Hedenqvist och Håkanssons bok *Formulera och utvärdera mål*. Enligt författarna var bristerna ofta påtagliga i skolans sätt att utvärdera verksamheten. Målen blandades alltför ofta samman med till intet förpliktande och allmänna konstateranden, eller var så otydligt formulerade att de inte var möjliga att använda för att ”styra, utvärdera och utveckla skolverksamheten”.[15]

Tyvärr tillhör de statliga riktlinjerna i karriärtjänstreformen denna kategori. Det är mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att göra en utvärdering av reformens effekter. Inte bara beroende på att också andra faktorer påverkar utfallet i verksamheten. De lokala variationerna är stora och dessutom var reformens syfte och mål, särskilt på nationell nivå, formulerade på ett sätt som inte alls lämpade sig för utvärdering. Det vi kan göra är att i största möjliga mån försöka identifiera de kunskapsluckor som finns och därefter vända oss till verksamheten: icke-förstelärare, förstelärare och skolledare och låta deras röster få komma fram. Vi kommer däremot knappast kunna ge några tillförlitliga, entydiga

[15] Jan-Anders Hedenqvist & Jan Håkansson, *Formulera och utvärdera mål*, Kristianstad 2009, s. 7.

eller tydliga svar på frågor som rör reformens effekter. Däremot är det vår målsättning att få fram *kunskaper om upplevda och erfarenhetsbaserade effekter* kring reformens implementering och dess påverkan på resultat och måluppfyllelse. Rapporten och dess resultat kan därmed också bidra till synliggörande av problem och underlag till strategier för att åtgärda dem.

> Kartläggande rapporter av det här slaget syftar i regel till att belysa och analysera huruvida en reform eller ett fattat politiskt beslut har medfört avsedd effekt eller inte. Ofta handlar det om att den part som har beslutat och drivit på för att reformen kom till stånd vill veta om den gav önskat resultat och om processen för implementering fungerade och medförde önskade effekter. Undersökningens resultat kan ge såväl legitimitet som kunskaper om och indikationer på hur och varför reformen och dess implementering har varit framgångsrik eller tvärtom. Uppdragsgivaren kommer med stor sannolikhet vilja se resultat som legitimerar de egna besluten och som är användbara i den fortsatta implementeringen av reformen. Här finns det anledning att vara på sin vakt av såväl forskningsetiska som vetenskapskritiska skäl. Detta får inte leda till att resultaten läggs till rätta och att vissa frågor inte tas upp eller till att bara en viss sorts informanter får komma till tals. I den här undersökningen kommer exempelvis även icke-förstelärare att komma till tals, vilket inte har fallet i en del av de andra uppföljningar som har genomförts. I Linnéuniversitetets uppföljningar formulerades exempelvis uppdraget med huvudfokus på skolledare och förstelärare. Här förekommer också resonemang där ”vanliga lärare” apostroferas av förstelärare och som vid några tillfällen talar om förekomst av ”Jante” och ”avundsjuka” utan att närmare diskutera förstelärarsystemet i relation till splittringstendenser och andra problem i arbetslagen. I Statskontorets två rapporter ingår däremot båda kategorierna av lärare, vilket också tydligt har påverkat resultatet och de slutsatser som kan dras om lärares uppfattningar kring förstelärarreformen.

Beroende på hur resultatet ser ut, framför allt i enkäternas friare frågor, kan det vara motiverat att föra diskussioner som står i korrespondens med tidigare forskning och i relation till relevanta teorier och begrepp. Därmed kan undersökningen också sättas in i den bredare samhälls- och forskningskontexten och nå giltighet utöver sin enskildhet.

Reformen har i implementeringen på lokal nivå ofta kommit att knytas till skolförbättring för ökad måluppfyllelse och forskningsbaserat utvecklingsarbete. Förstelärarna har ofta, vilket har framgått i exempelvis LNU-rapporterna, fått inta en förmedlande mellanposition i det kollegiala utvecklingsarbetet och från skolledningshåll betraktas detta som ett välkommet stöd för att skapa gynnsamma förutsättningar för skolutveckling och förbättrade resultat i klassrummen. I Daniel Alvungers LNU-rapporter och i Håkansson & Sundbergs *Utmärkt skolutveckling* framgår det också att förstelärarna tycks fungera som förmedlande länkar, dels mellan de olika nivåerna i skolutvecklingsarbetet, dels mellan ”olika subsystem i en skola, till exempel arbetslag, ämneslag, årskurser och klasser”. Det krävs dock fler utvärderingsinsatser och forskning på området och det går ännu inte fastslå att detta skulle vara ett generellt mönster.[16]

Begrepp som ”målstyrning”, ”kvalitetsstyrning”, ”new public management”, och ”lean production” är bara några av de begrepp som ingår i de ledardiskurser som under de senaste två decennierna har påverkat utbildningspolitiken och organiseringen av den svenska skolan. Det ideologiska innehållet och retoriken i dessa diskurser, som också utgör inslag i en specifik maktordning, har också haft stor betydelse för hur förstetjänsterna har implementerats.[17] Det är möjligt och troligt att införandet av förstelärartjänsterna i sig har kommit att medföra nya hierarkiska positioner inom denna ordning och att de har bidragit till att managementteoriernas intåg i skolans arbetsorganisation har accelererat och accentuerats. Å andra sidan har exempelvis de politiskt förankrade imperativen för ett socialt hållbart Malmö efter att Malmökommissionens rapport hade antagits av kommunstyrelsen också betydelse för hur reformen ska värderas. Ambitionerna att skapa en skola som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, med större inslag av forskning/utveckling och samarbeten med högskolor och universitet, och förhoppningen att förstelärarreformen skulle bidra till att stärka skolorna även i det avseendet, var dessutom också en del av det lokala implementeringsarbetet i Malmö. Detta utgör ytterligare ett område som inte kan negligeras i föreliggande rapport.

[16] Jan Håkansson & Daniel Sundberg, *Utmärkt skolutveckling*, Stockholm 2016. Daniel Alvungers rapporter, LNU, 2016

[17] Jorun Møller, *Ledaridentiter i skolan. Positionering, förhandlingar och tillhörighet*, Lund 2006, s. 9.

Ett vanligt omdöme om förstelärarreformen är att den har varit omstridd. Kritiken har främst gällt otydligheten i de nationella riktlinjerna som inledningsvis drogs upp när den sjösattes av den dåvarande regeringen 2013. Ändå har den vunnit stöd av en bred politisk majoritet och fått ett stort genomslag i skolvärlden. Antalet beviljade bidrag för karriärtjänster har stigit från 3 095 år 2013 till 17 000 för årsskiftet 2016/17.[18] Samtidigt är det uppenbart att diskussioner kring reformen pågår bland lärare i landets skolor och att denna diskussion sällan kommer upp till ytan i den bredare samhälldebatten. Det vore alltför förenklat att endast avfärda dessa diskussioner för som uttryck för ”Jante” och ”avundsjuka”. Kanske hänger formerna för dessa diskussioner samman med hierarkiseringen i sig? Kanske formeras, i takt med införandet av förstelärarsystemet, stora underordnade grupper inom ett hårt pressat lärarkollektiv där alltfler blir alltmer ”röstlösa”, dominerade och representerade av andra överordnade grupper i de nya arbetsorganisatoriska mönster och hierarkier som nu får fäste i skolans värld? Det kan också finnas anledning att analysera materialet utifrån begrepps- och teoribildning kring roller och identitet. Här kan eventuellt ytterligare problematiseringar göras kring maktförskjutningar, hierarkiska mönster som uppstår, identiteter och roller som formeras och reproduceras i interaktion mellan lärare i kollegiet och skolledningen. Det finns dock inte utrymme att föra några fördjupade diskussioner av det slaget i föreliggande rapport.

Den diskussion kring arbetsorganisation och ledarskap som förs i Andy Hargreaves bok *Hållbart ledarskap i skolan* kommer att vara en viktig referenspunkt och klangbotten i de analyser som görs i den här rapporten. Hargreaves diskussioner kring prestationslön, karriärstegar och mentorskap och skolornas utnämnings- och upptagningsstrategier är i hög grad relevanta i en rapport som denna. Hargreaves imperativ kring hållbart ledarskap och förändring delas in i tre dimensioner som definieras med begreppen djup, bredd och längd. Förhoppningsvis kan den här kartläggningen bidra till slutsatser och resultat som understödjer strategier där lärande och omsorg om varandra sätts i första rummet *(djup);* som varar över tid och inte rubbas av att ”de individuella ledarna kommer och går” *(längd);* och som är fördelat i kollegiet genom genuint samarbete och spritt ledarskap som omfattar alla i arbetslagen *(bredd).*[19] Hållbart ledarskap handlar i Hargreaves mening ytterst om att bygga legitimitet och en organisation som bärs upp av ett moraliskt syfte och som förmår utstå prövningar och utmaningar utan att kollapsa. Det återstår att se om

[18] ”Stort genomslag för omstridd lärarreform”, *Dagens samhälle* 2016: 36.
[19] Andy Hargreaves & Dean Fink, *Hållbart ledarskap i skolan*, Lund 2008, s. 27.

förstelärarreformens implementering i Malmö bär sådana kännetecken; om inte finns det all anledning att fortsättningsvis hitta vägar som leder i den riktningen.[20]

Övergripande frågor

1. Vilka effekter har reformen bidragit till enligt lärarnas, förstelärarnas, och skolledarnas upplevelser i Malmös skolor i de tre förvaltningarna?
2. Hur har den mottagits (förutsättningar, förväntningar och utfall)?
3. I vilken utsträckning motsvarar resultaten de motiv och ansatser som låg till grund för den lokala implementeringen av reformen i Malmö?
4. I vilken utsträckning och på vilket sätt har försteläraryrket påverkat attityder och förhållningssätt mellan de olika kategorierna av lärare i kollegiet?

Undersökningen – digital utvärderingsenkät

Undersökningen har utgjorts av en digital utvärderingsenkät med frågor utformade i enlighet med forskningsfrågorna i föregående avsnitt och som riktar sig till skoledare, förstelärare och lärare. Frågorna har formulerats och anpassats till respektive kategori i de tre olika förvaltningarna. Metaanalysen av enkätundersökningarna har genomförts av Jens Ideland, Jonas Sjölander, och Anna Sundman Marknäs. Dessutom har lektorerna inom AGVF medverkat med analyser av sina respektive utvecklingsområden baserade på svaren i enkäten.

Enkäten kretsar kring områden som kollegialt lärande, språkutveckling, matematikutveckling, digitalisering, ämnesdidaktik, allmän didaktik, formativ bedömning, tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse, flerspråkig undervisning, ökad likvärdighet och systematiskt kvalitetsarbete. Även om förstelärarna på skolorna har varit involverade i arbetet med dessa områden har vi inte kunnat ta för givet att de lärare som besvarar enkätfrågorna sätter dessa begrepp i samband med försteläraryrkets implementering i Malmö. Därför går det inte heller dra några entydiga slutsatser av de fasta frågorna som går i den riktningen. Frisvarsfrågorna kan däremot ge en bild av upplevda effekter av reformen och förstelärarnas förankring i verksamheten.

[20] Andy Hargreaves & Dean Fink, *Hållbart ledarskap i skolan*, Lund 2008, s. 31.

Uppföljningens och enkätundersökningens arbetsgång

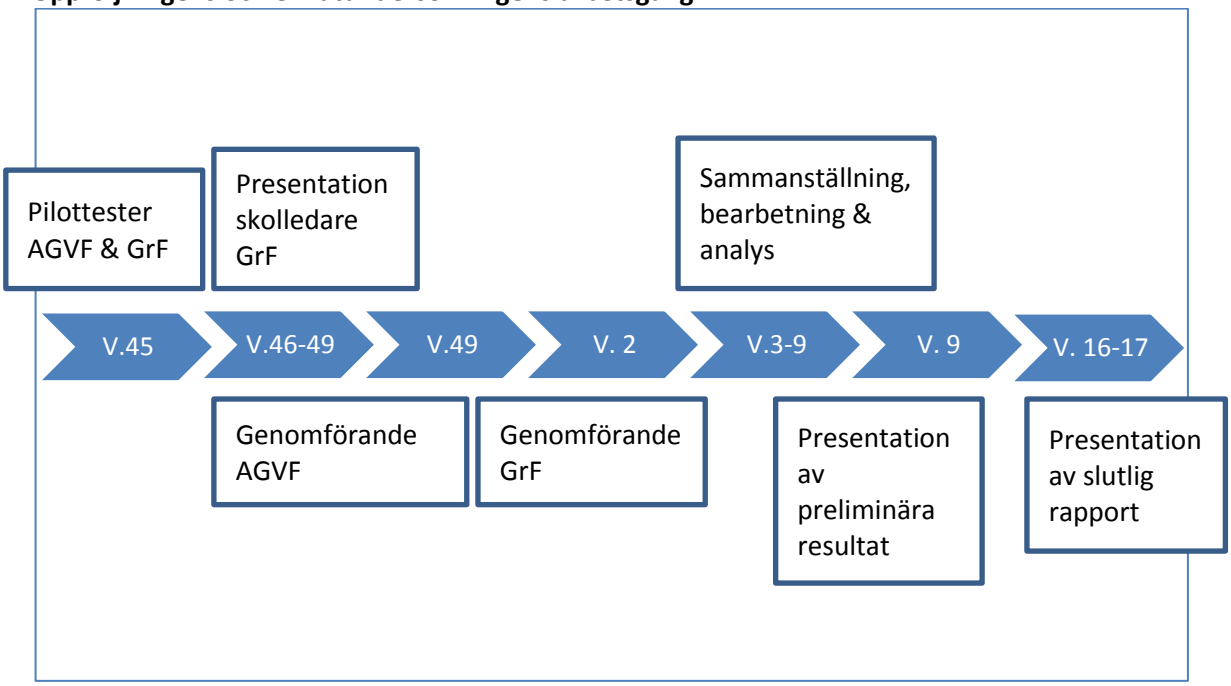

Innan enkäten skickades ut hade vi träffar med samtliga utbildningschefer och rektorer vid Malmös grundskolor, gymnasieskolor och Komvux. Vi informerade om enkäten och förankrade att den skulle förmedlas till personalen via rektorerna. Vi betonade att den helst skulle besvaras under organiserade former, gärna i samband med arbetsplatsträff eller liknande. Vi rekommenderade att ca 30 minuter skulle avsättas för personalen fylla i enkäten till ändamålet. Enkäten innehåller såväl fasta frågor som frisvarsfrågor. Enkäterna för AGVF besvarades i december 2016. Enkäterna för grundskolan besvarades under v. 2, 2017. Svarsfrekvensen blev tyvärr låg i båda förvaltningarna och det finns anledning att försöka reda ut varför det blev så i det efterarbete som nu återstår. Sammanställningar av enkätsvaren för GrF och AGVF presenteras som bilagor till rapporten.

Tabell 1 Svarsfrekvens grundskolan

	Antal skolledare, förstelärare samt lärare och specialpedagoger totalt i Malmös grundskolor	Antal som besvarade enkäterna	Svarsfrekvens i procent %
Skolledare	203	104	51
Förstelärare	264	192	73
Lärare & specialpedagoger	2 379	1013	43

I kommentarerna till enkäterna redovisas synpunkter på enkäten och formerna för ifyllandet, vilka bör beaktas i samband med efterarbetet. Svarsfrekvens blev låg även vid AGVF. Dock besvarade en större andel av skolledarna och förstelärarna enkäten vid AGVF än vid GrF, vilket framgår i tabellen nedan.

Tabell 2 Svarsfrekvens AGVF

	Antal skolledare, förstelärare samt lärare och specialpedagoger AGVF	Antal som besvarade enkäterna	Svarsfrekvens i procent %
Skolledare	53	40	75
Förstelärare	76	62	82
Lärare & specialpedagoger	880	441	50

Förstelärarreformen inom AGVF

När undersökningen genomfördes på gymnasie- och komvuxskolor i december 2016 fanns det 76 förstelärare inom AGVF. Förvaltningen bidrar med finansiering för att dessa ska kunna arbeta med skolutvecklingsarbete inom förvaltningen på 20 procent av sin arbetstid. Denna konstruktion innebär att förstelärarna vanligtvis har både ett lokalt och ett centralt uppdrag. Det lokala uppdraget utformas av, eller i samråd med, skolledningen på den aktuella skolan medan de centrala uppdragen utgår från områden som prioriteras av den politiska nämnden och förvaltningsledningen. För att resurserna ska utnyttjas på bästa sätt och ge synergieffekter samt att förstelärarna ska få en bra arbetssituation är grundtanken att de lokala och centrala uppdragen ska gå i linje med varandra.

Under de senaste läsåren har en struktur för det förvaltningsgemensamma arbetet utvecklats. Förstelärarna samarbetar i ett nätverk av centrala förstelärargrupper kring sina centrala uppdrag, se sammanställning på Komin. I detta arbete får förstelärarna stöd av fem lektorer med förvaltningsövergripande utvecklingsuppdrag. Merparten av förstelärarna har även deltagit i en processledarutbildning och cirka fyra gånger per läsår anordnas gemensamma förstelärardagar av ansvarig områdeschef och förvaltningens lektorer. I syfte att stärka och fördjupa utvecklingsarbetet har under VT2017 även skolledare deltagit vid ett par av dessa träffar. För att möjliggöra denna typ av förvaltningsövergripande nätverk och samarbeten mellan förstelärare och lektorer inom AGVF är fredag eftermiddag (från och med HT2015) reserverad för skolutvecklingsarbete.

Tabell 3 Förstelärares centrala uppdrag 2017-04-10

Centralt uppdrag	Antal förstelärare
Språkutveckling	29
IKT-utveckling	16
Matematikutveckling	9
Kollegialt lärande - Bedömning för lärande	8
Systematiskt kvalitetsarbete	7
Kollegialt lärande - ledarskap i klassrummet	5
Kollegialt lärande - auskultationer	3

Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen på AGVF varierar mellan olika grupper och enheter. Bland förstelärare och skolledare är svarsfrekvensen relativt hög (se tabell nedan). På tio av sexton skolor ligger svarsfrekvensen bland lärare inom spannet 52-87 procent. Sex enheter har dock en svarsfrekvens bland lärare under 50 procent, vilket drar ner medelvärdet och reliabiliteten i svaren för de enskilda skolorna.

På ett par enheter kan den låga svarsfrekvensen förklaras av en hög koncentration av lärare med små tjänster som inte involveras i skolans utvecklingsarbete och därför inte heller berörs av enkäten. I december 2016 fanns det inom AGVF 50 lärare med tjänstgöringsgrad under 50 procent, vilket innebär att den faktiska svarsfrekvensen bland lärare med hög tjänstgöringsgrad som berörs av förstelärarnas arbete troligen är något högre än vad som framgår av tabellen nedan.

Tabell 4 Svarsfrekvens på AGVF (inklusive lärare med tjänstgöringsgrad under 50%).

	AGVF totalt			Gymnasieskolor			Vuxenutbildning		
	Anställda	Antal svar	Andel	Anställda	Antal svar	Andel	Anställda	Antal svar	Andel
Lärare	824	404	49%	684	336	49%	140	68	49%
Specialpedagog och speciallärare	56	37	66%	44	29	66%	12	8	67%
Förstelärare	76	62	82%	57	49	86%	19	13	68%
Skolledare	53	40	75%	40	31	78%	13	9	69%

Den relativt låga svarsfrekvensen bland lärare på vissa enheter innebär dock att man måste vara försiktig med att dra alltför långtgående slutsatser. Att 404 lärare svarat gör att enkäten ändå ger en inblick i hur förstelärarreformen mottagits och fungerar på flertalet av Malmö stads gymnasieskolor och komvuxenheter. En sammanställning av enkätsvaren för AGVF presenteras som bilagor till rapporten.

Genomslag och spridning i organisationen

Enkätsvaren visar att förstelärarreformen och förstelärarnas arbete får ett stort genomslag och spridning inom AGVF. Skolledare och förstelärare från samtliga enheter anger att förstelärarnas arbete gör skillnad för undervisningen, lärarnas lärande och/eller det gemensamma utvecklingsarbetet på den egna skolan.

Bland den absoluta merpart av lärare som menar att de berörs av förstelärarnas arbete (89 %, 360 av 404) anger samtliga att förstelärarnas arbete i någon mån bidrar till att stärka skolans verksamhet. 68 procent av dessa lärare menar att förstelärarnas arbete bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och/eller det gemensamma utvecklingsarbetet i ganska eller mycket hög grad inom ett eller flera utvecklingsområden. Bland förstelärare och skolledare är det 95 respektive 90 procent som menar att förstelärarnas arbete bidrar till att stärka någon eller några av dessa nivåer av verksamheten i ganska eller mycket hög grad. Värt att notera är att det bland de 404 lärarna finns 44 lärare (11 %) som menar att de inte berörs av förstelärarnas arbete inom något angivet utvecklingsområde. Motsvarande siffra för specialpedagoger är 8 (22 %).

Tabell 5 Översikt över genomslag och spridning. Andel som berörs av förstelärarnas arbete och menar att detta gör skillnad för undervisningen (och tillhörande arbetsuppgifter), lärarnas lärande och/eller skolans gemensamma utvecklingsarbete inom ett eller flera utvecklingsområden.

	Lärare	Förstelärare	Skolledare
Andel av alla svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares utvecklingsarbete inom något utvecklingsområde	89% (360 av 404)	100% (62 av 62)	100% (40 av 40)
Andel av denna grupp som menar att förstelärares arbete bidrar till att stärka verksamheten i någon, ganska hög eller mycket hög grad	100% (360 av 360)	100% (62 av 62)	100% (40 av 40)
Andel av denna grupp som menar att förstelärares arbete bidrar till att stärka verksamheten i ganska hög eller mycket hög grad	68% (246 av 360)	95% (59 av 62)	90% (36 av 40)

Värt att påpeka är att avsnittet om olika utvecklingsområden längre fram i rapporten synliggör att förstelärarreformens genomslag och spridning varierar mellan olika utvecklingsområden och enheter.

Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten

I detta avsnitt redovisas svaren för de frågor som riktats till samtliga respondenter från AGVF gällande förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten. Svaren i enkäten gavs i en femgradig skala motsvarande 1= inte alls, 2= i liten grad, 3= i viss grad, 4= i ganska hög grad, 5= i mycket hög grad.

Huvudsyftet med analysen är att redovisa svaren för hela AGVF. För att kunna synliggöra och diskutera skillnader mellan olika typer av skolor görs också för vissa frågor en uppdelning mellan skolor med Komvux, yrkesförberedande eller högskoleförberedande utbildningar. Det är viktigt att vara medveten om att procentsatserna i vissa fall representerar fördelningen mellan ett litet antal individer samt att några skolor inte ingår i någon av dessa kategorier.

Tabell 6 Antal svar per kategori.

Antal svar per grupp och typ av skola	Hela AGVF	Skolor med yrkesförberedande program	Skolor med högskoleförberedande program	Komvux
Förstelärare	62	18	23	13
Lärare	404	123	182	68
Skolledare	40	11	15	9
Specialpedagog eller speciallärare	37	Redovisas inte separat	Redovisas inte separat	Redovisas inte separat

I analysen för hela AGVF slås vanligtvis svaren för svarsnivå 4 och 5 (ganska och mycket hög grad) samt 2 och 3 (liten och viss grad) samman till en hög respektive låg nivå. Nivå 1, som anger att respondenterna upplever att den efterfrågade aspekten saknas helt, redovisas separat. I jämförelserna mellan olika respondentgrupper och skoltyper görs i de flesta fall en jämförelse av nivå 5, den högsta svarsnivån.

Kännedom om förstelärarnas uppdrag

En stor andel av både skolledare (92%) och förstelärare (85%) menar att de är ganska eller mycket väl insatta i vad förstelärarna har för uppdrag. Merparten (skolledare 75%, förstelärare 66%) menar att de till och med är mycket väl insatta i uppdragen. En mindre del, ca 13% av förstelärarna och 7% av skolledarna, menar dock att de bara i låg grad grad har kännedom om vad förstelärare har för uppdrag på deras skola. Någon enstaka förstelärare anger att hen inte alls är insatt i uppdragen.

Bland lärare och specialpedagoger samt speciallärare är spridningen i svaren större. Ca 30 procent av lärarna menar att de har hög kännedom om förstelärarnas uppdrag medan ca 57 procent upplever att de har viss eller liten kännedom om vad förstelärarna arbetar med. Ca 12 procent av lärarna menar att de inte vet vad förstelärarna har för uppdrag. Värt att notera är att denna grupp till största delen utgörs av lärare som längre fram i enkäten angett att de inte berörs av förstelärarnas arbete inom något angivet område.

Specialpedagogerna och speciallärarnas svar ligger relativ nära lärarnas svar på denna fråga.

Tabell 7 Medelvärde av: Är du insatt i vad förstelärarna på din skola har för uppdrag?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
4,5	2,9	4,7	3,0

Uppdragens tydlighet

Skolledares och förstelärares omdömen om uppdragens tydlighet ligger lågt jämfört med flertalet andra frågor. Ca 67 procent av skolledarna anger att uppdragen är ganska (32%) eller mycket tydliga (35%), men ca 33 procent uppger att de upplever att uppdragen har låg tydlighet. Av förstelärarna anger knappt 72 procent att uppdragen är ganska (40%) eller mycket tydliga (32%). Ca 26 procent upplever att uppdragen har låg tydlighet. Någon enstaka förstelärare menar att uppdragen helt saknar tydlighet.

Svaren pekar mot att det finns skillnader mellan olika typer av skolor och grupper, vilket synliggörs om man jämför nivåerna för svar som anger att uppdragen är mycket tydliga. På skolor med yrkesprogram menar ca 61 procent av förstelärarna men bara 27 procent av skolledarna att uppdragen är mycket tydliga. För skolor med högskoleförberedande program är motsvarande siffror ca 22 procent för förstelärarna och 33 procent för skolledarna medan 31 procent av förstelärarna och 44 procent av skolledarna på Komvux menar att uppdragen är mycket tydliga.

Bland lärarna anger endast cirka 16 procent att de uppfattar förstelärarnas uppdrag som ganska eller mycket tydliga. Cirka 59 procent menar att uppdragen har låg tydlighet och så många som 25 procent upplever att uppdragen saknar tydlighet. Även specialpedagogernas och speciallärarnas omdöme om uppdragens tydlighet ligger lågt. Knappt 30 procent menar att uppdragen saknar tydlighet. Uppdragens tydlighet är sammanfattningsvis den fråga som får lägst omdömen av lärare, specialpedagoger och speciallärare i detta avsnitt om förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten.

Tabell 8 Medelvärde av: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
3,9	2,4	4,0	2,5

Uppdragens relevans för verksamheten

En mycket hög andel av både skolledare (85%) och förstelärare (87%) menar att förstelärarnas uppdrag har hög relevans för verksamheten. Utöver detta menar ytterligare ca 12 procent av skolledarna och drygt 11 procent av förstelärarna att uppdragen har viss eller liten relevans.

Även för denna fråga framträder skillnader mellan olika typer av skolor. Förstelärarna rankar uppdragens relevans för verksamheten högre än skolledarna, vilket blir extra tydligt om man jämför nivåerna för hur många som menar att uppdragen är mycket relevanta. Ca 77 procent av förstelärarna och 67 procent av skolledarna på Komvux menar att uppdragen är mycket relevanta. På skolor med högskoleförberedande program är motsvarande siffror 65 procent för förstelärare och 40 procent för skolledare. Mest anmärkningsvärt är att 78 procent av förstelärarna men endast 27 procent av skolledarna på yrkesförberedande program uppfattar uppdragen som mycket relevanta för verksamheten. Denna skillnad kan ses som en indikation på att det på vissa enheter saknas en tydlig samsyn kring uppdragens relevans.

Den absoluta merparten av lärarna (84%) menar att förstelärarnas uppdrag i någon mån är relevanta för verksamheten. Andelen som rankar relevansen högt är å andra sidan betydligt lägre än, och skiljer sig i hög grad från, förstelärare och skolledare. Av lärarna upplever 27 procent att förstelärarnas uppdrag är ganska eller mycket relevanta för skolans verksamhet. Ytterligare 57 procent menar att uppdragen har en viss eller liten relevans. För specialpedagoger och speciallärare är motsvarande siffror 41 (hög relevans) och 47 procent (låg relevans). Värt att notera är att ca 16 procent av lärarna, 12 procent av specialpedagoger och speciallärare samt någon enstaka förstelärare och skolledare anger att uppdragen saknar relevans för skolans verksamhet.

Tabell 9 Medelvärde av: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
4,5	2,7	4,3	3,1

Förstelärarnas mandat

På frågan om förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag är det skolledarna som avger de mest positiva svaren. Ca 87 procent av skolledarna menar att förstelärarna har ett mycket eller ganska tydligt mandat medan övriga menar att förstelärarna i viss utsträckning har mandat att genomföra sitt uppdrag. Av förstelärarnas upplever knappt 74 procent att de har ett mycket eller ganska tydligt mandat att genomföra sitt uppdrag. Ca 24 procent upplever att de har ett visst eller litet mandat och någon enstaka förstelärare uppger att hen saknar mandat.

De relativt stora skillnaderna mellan skolledarnas och förstelärarnas svar kan ses som en indikation på att de inte har en lika tydlig samsyn kring mandaten som i flera andra frågor. Skillnaden mellan olika typer av skolor är å andra sidan relativt liten med undantag för att 23 procent av förstelärarna på Komvux upplever att de har ett mycket tydligt mandat medan motsvarande siffror för förstelärare på yrkes- och högskoleförberedande program på gymnasiet ligger runt 40 procent.

Av lärarna upplever ca 29 procent att förstelärarna har ett mycket eller ganska tydligt mandat medan knappt 62 procent menar att de har ett visst eller litet mandat att genomföra sitt uppdrag. Drygt nio procent upplever att förstelärarna saknar mandat. Specialpedagogernas och speciallärarnas svar ligger på denna fråga i spannet mellan lärarnas och förstelärarnas svar.

Tabell 10 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
4,0	3,0	4,5	3,4

Förstelärarnas praktiska förutsättningar att genomföra sitt uppdrag

I fråga om förstelärarnas praktiska förutsättningar att genomföra sitt uppdrag är skolledarnas svar mer positiva än förstelärarnas. 80 procent av skolledarna menar att

förstelärarna har ganska (33%) eller mycket goda (47%) förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Av förstelärarna är det 60 procent som upplever att de har goda (39%) eller mycket goda (21%) praktiska förutsättningar. Nästan 39 procent av förstelärarna anger att de bara till viss eller liten del har praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sitt uppdrag. De relativt stora skillnaderna mellan skolledare och förstelärare pekar mot att det på många skolor inte finns en samsyn kring de praktiska förutsättningarna. Det finns dock stora skillnader mellan olika typer av skolor i denna fråga.

Svaren från skolor med högskoleförberedande program pekar mot att det här finns en relativt stor samsyn mellan skolledare och förstelärare. Ca 40 procent av skolledarna och 30 procent av förstelärarna menar att de praktiska förutsättningarna är mycket goda. På Komvux är motsvarande siffra 56 procent för skolledarna och 31 procent för förstelärarna. För skolor med yrkesförberedande program pekar svaren mot att skolledare och förstelärare har ganska olika bilder av de praktiska förutsättningarna. Ca 64 procent av skolledarna men bara 11 procent av förstelärarna menar att dessa är mycket goda.

Bland lärarna upplever 39 procent att förstelärarnas praktiska förutsättningar är goda (14%) eller mycket goda (25%). 53 procent anger att förstelärarna till viss eller liten del har de förutsättningar som krävs medan åtta procent upplever att de praktiska förutsättningarna saknas helt. Specialpedagogernas och speciallärarnas svar ligger relativt nära lärarnas svar på denna fråga.

Tabell 11 Medelvärde av: Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
3,7	3,2	4,3	3,1

Förstelärarnas stöd från skolledningen

Svaren på denna fråga pekar mot att förstelärarna vanligtvis har skolledningens tydliga stöd och att en relativt stor andel av lärare, specialpedagoger och speciallärare uppfattar detta stöd. En mycket hög andel av skolledarna (97%), menar att förstelärarna har ett ganska eller mycket tydligt stöd från skolledningen. Denna bild delas av 81 procent av förstelärarna. 18 procent av förstelärarna upplever dock att de får ett relativt lågt stöd från sin skolledning och någon enstaka menar att de helt saknar skolledningens stöd.

Även många lärare (60%) och specialpedagoger samt speciallärare (68%) upplever att förstelärarna har ett ganska eller mycket tydligt stöd från skolledningen, vilket är den högsta nivån i detta avsnitt om förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten.

Av skolledarna på Komvux menar 89 procent att förstelärarna har ett mycket tydligt stöd från skolledningen. För skolor med högskoleförberedande program är motsvarande siffra 73 procent och för skolor med yrkesprogram 64 procent. Bland lärarna är det dock lärare på skolor med högskoleförberedande program som rankar skolledningens stöd för förstelärarna högst. Här upplever 35 procent att förstelärarna har ett mycket tydligt stöd från skolledningen medan motsvarande siffror för Komvux är 22 procent och 16 procent för skolor med yrkesförberedande program.

Tabell 12 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
4,2	3,7	4,7	3,8

Förstelärarnas förtroende från lärarna

Svaren pekar mot att det finns en relativt god samsyn mellan skolledare och förstelärare i denna fråga. 72 procent av skolledarna och 71 procent av förstelärarna menar att lärarna har ett högt förtroende för förstelärarna. Övriga anger att lärarna har ett visst eller litet förtroende för förstelärarna.

Av lärarna anger ca 23 procent att de upplever att förstelärarna har ett stort förtroende bland lärarna. Ytterligare 63 procent av lärarna menar att förstelärarna har ett visst eller litet förtroende medan ca 15 procent upplever att förstelärarna saknar förtroende bland lärarna. Att lärarnas omdöme ligger betydligt lägre än förstelärare och skolledare kan ses som en indikation på en bristande samsyn i denna fråga.

Även på denna fråga finns tydliga skillnader mellan olika typer av skolor. Mest iögonfallande är att 53 procent av skolledarna på skolor med högskoleförberedande program menar att förstelärarna har ett mycket stort förtroende från lärarna, en siffra som är mer än dubbelt så hög än för Komvux och skolor med yrkesförberedande program.

Värt att notera kan också vara att 6 procent av förstelärarna på skolor med yrkesförberedande program upplever ett mycket stort förtroende från lärarna medan motsvarande siffror för Komvux och skolor med högskoleförberedande är 15 respektive 17 procent.

Tabell 13 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?

Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog/-lärare
3,8	2,7	4,0	2,9

Fritextsvar

Fritextsvaren har under analysen sammanställts under rubriker eller teman. Om respondenten tagit upp flera viktiga aspekter i sina svar hamnar dessa under olika rubriker, vilket gör att antalet svar på de två första frågorna överstiger antalet respondenter. På den sista frågan är antalet svar betydligt lägre eftersom många respondenter valde att inte svara på denna frivilliga fråga. Fritextfrågorna var följande:

- På vilka sätt upplever du att förstelärarreformen möjliggör och bidrar till ditt och/eller skolans arbete och utveckling?
- Vilka eventuella problem och hinder för ditt och/eller skolans arbete och utveckling upplever du att din skolas/förvaltnings upplägg kring förstelärarreformen leder till?
- Hur tänker du att satsningen på förstelärare kan utvecklas och förbättras för att bättre bidra till ditt och/eller skolans arbete och utveckling?

Lärares och specialpedagogers erfarenheter

Fritextsvaren visar att lärare ser många olika positiva effekter av förstelärarreformen. Många lärare (81 av 404) lyfter fram att förstelärarna bidrar i riktade insatser inom exempelvis IKT-utveckling, läslyftet och/eller studiedagar. Lika många menar också att förstelärarna bidrar till att stärka det kollegiala lärandet och/eller utvecklingsarbetet på skolan.

> Jag upplever framförallt en effekt och det ligger på kollegialt lärande där vi sysslar med just det som är viktigt; metoder för att lära ut som testas och utvärderas. Det är en av våra förstelärare som varit drivande att få det kollegiala lärandet och som också håller i en grupp. Skolledningen har visat sitt stöd och arbetet i gruppen har fått hela ämnesgruppen att entusiasmeras och arbeta med pedagogisk utveckling.

Några lärare lyfter fram att förstelärarreformen har bidragit till en tydligare struktur (17) och att det är bra för skolans utveckling och/eller det egna ämnet att förstelärarna har tid i sina tjänster att arbeta med utvecklingsarbete (15). Många (46) menar även att förstelärare bidrar till att introducera ny forskning och/eller nya metoder. 70 lärare svarar "vet ej", eller varianter därav på frågan om positiva effekter. Detta kan tolkas antingen som att de faktiskt inte har kunskapen eller att man inte ser några positiva effekter. Det skulle även kunna tolkas som att man inte ser enkäten som relevant, eller har lust att utveckla sina svar.

Gällande negativa effekter och erfarenheter menar 85 respondenter att förstelärare arbetar med fel områden. Exempelvis menar flera karaktärsämneslärare och lärare utanför de nationella programmen att arbetet inte berör deras undervisning och skolform. Nästan lika många (75) menar att uppdragen och/eller strukturen för utvecklingsarbetet är för otydliga, eller är inriktade på fel saker.

> Det är konstigt att förstelärarna som anses vara extra skickliga i att undervisa, ska undervisa mindre tid än vi andra som inte anses så skickliga. Borde inte syftet vara att dessa skickliga lärare ska undervisa, men få mer betalt för att de är så duktiga?

En stor grupp (85) lyfter fram att införandet av förstelärare leder till en ökad konkurrens och spänningar mellan lärare och några (34) upplever att reformen lett till en orättvis lönesättning. Flera (55) påpekar att de utvecklingsprocesser förstelärarna driver kräver en arbetsinsats och att de och/eller förstelärarna därför skulle behöva mer tid. 64 respondenter svarar "vet ej", eller varianter därav, på frågan om negativa effekter. Detta kan på samma sätt som ovan tolkas antingen som att de faktiskt inte har kunskapen eller att man inte ser några negativa effekter. Det skulle även kunna tolkas som att man inte ser enkäten som relevant, eller har lust att utveckla sina svar.

Skolledares erfarenheter

Skolledare menar att förstelärarna bidrar till att stärka utvecklingsarbetet (6 av 40) och det kollegiala lärandet (6) på skolan samt att förstelärarna fungerar som en länk mellan skolledning och lärare och ofta leder utvecklingsprocesser på skolan (4). Några lyfter fram att förstelärarna bidrar till ett tydligare fokus (6), stärker det didaktiska och pedagogiska perspektivet (5) och för in forskning (3) i utvecklingsarbetet. En stor andel av skolledarna

(11 av 40) poängterar att den tid (20% av en heltid) som satsas på förstelärarna från förvaltningen är mycket viktig och gör det möjligt för skolorna att satsa på utvecklingsarbete för lärarna.

> Det faktum att skolan får ersättning för de 20 procent som förstelärarna arbetar med annat gör att förstelärarna kan ha utvecklingsuppdrag på 20 procent. Vår skolas förstelärare gör ett fantastiskt arbete med vårt kollegiala lärande, språkutveckling, systematiskt arbetsmiljöarbete och systematiskt kvalitetsarbete. Det ger oss möjlighet till undersökningar och analys som vi tidigare inte hann med. Vi har också fått en mycket tydligare systematik i det vi arbetar med.

Flera skolledare (7) menar dock att det funnits en otydlighet i uppdragen och strukturen i förstelärarsatsningen. En stor andel (17 av 40) påpekar att det finns en otydlighet och spänning i relationen mellan förvaltningens centrala satsning och försteläraruppdrag och skolornas egna uppdrag och utvecklingsprojekt, vilket bland annat kan få till följd att förstelärare inte har tillräckligt med tid att engagera sig i skolans lokala utvecklingsarbete (7).

Förstelärares erfarenheter

Även förstelärarna (18 av 62) lyfter fram att den tid som förvaltningens satsning ger dem är mycket viktig och gör det möjligt att arbeta med skolutveckling. Satsningen på förstelärare har enligt flera bidragit till en tydligare struktur (6) och helhetsgrepp (5) kring skolutveckling, vilket också bidrar till ett tydligare fokus i arbetet (6).

> Reformen har lett till att skolutveckling och kvalitetsarbete kommit högt på agendan för svensk skola. Den har bidragit till professionalisering av skolan.

Många förstelärare upplever att reformen, och deras arbete, bidrar till en positiv skol- (11) och ämnesutveckling (4) samt ett ökat kollegialt lärande (7). Flera (7) lyfter fram nätverk på förvaltningsnivå (centrala förstelärargrupper och förstelärardagar) och den processledarutbildning merparten av förstelärarna gått (10) som givande och viktiga för samarbete och spridning mellan skolor.

> Vi som förstelärare får väldigt mycket fortbildning och genom detta kan vi sprida nya metoder och idéer till kollegiet. Som förstelärare är jag med och skapar processer och vidareutvecklar pedagogiken på skolan.

Många förstelärare (22 av 62) påpekar dock att uppdragen ofta är otydliga. Även om många tycks anse att tydligheten blivit bättre efterhand menar flera (15) att det fortfarande finns en konflikt mellan olika uppdrag på central och lokal nivå. Denna konflikt framstår som en bidragande faktor till att flera förstelärare, trots att 20 procent av deras tid är avsatt för skolutvecklingsarbete, upplever att de har svårt att hinna med både centrala och lokala uppdrag samt undervisning.

> Uppdraget som förstelärare har förändrats varje år, vilket lett till otydlighet. Det är svårt att göra långsiktiga planeringar när balansen mellan centrala och lokala uppdrag förändras hela tiden. Det känns som om man sänkt undervisningstiden med 20% för att sedan klämma in utvecklingsarbete med 40%. Det är viktigt att kunna arbeta mer på den egna skolan, särskilt nu efter processledarutbildningen då man vill omsätta kunskaper i konkret utvecklingsarbete.

Otydligheten kan också vara en bidragande orsak till missnöje, osämja, avundsjuka (4) och en känsla av ökad konkurrens (7).

> Övrig personal på skolorna var också helt obekanta med uppdraget och dess gränser, varför förstelärarna ibland fick kritik för att de inte utfört uppgifter som egentligen inte ingick i uppdraget. /…/ Många menade att förstelärarna utifrån sin högre lön kunde förväntas arbeta mer och ta över andras arbetsuppgifter.

Utvecklingsmöjligheter

På denna fråga valde 60 förstelärare, 30 skolledare och 357 lärare att svara. Såväl förstelärare (22 av 60), som skolledare (3 av 30) och lärare (69 av 357) menar att tydligheten kring förstelärarnas uppdrag och arbete kan förbättras. Några lärare efterfrågar ett tydligare inflytande (13) och samarbete (23) med förstelärarna samt ett tydligare fokus på klassrumsnära utvecklingsarbete (60).

> Att göra förstelärarnas arbete mer konkret och mer tydligt knutet till det praktiska arbetet i skolvardagen.

Några lärare menar att det behövs fler förstelärare (18). En relativt stor grupp lärare är dock negativa och anser att förstelärarreformen bör avvecklas (48) eller menar att uppdragen borde fördelas rättvisare och spridas bättre (37). Även på denna fråga är det relativt många lärare som svarar "vet ej" (47) eller varianter därav.

Även flera förstelärare vill utveckla en större delaktighet och/eller samarbete med skolledning, lärare och elever (8 av 62) och några vill gärna få ett större förtroende från

skolledningen att leda processer (7). Många förstelärare lyfter även fram vikten av att utveckla strukturen (17) och långsiktigheten (9) kring utvecklingsarbetet och några (10) påpekar att nätverk och samverkan, det vill säga de centrala förstelärargrupperna, är viktig för en fortsatt utveckling.

Förutom behovet av en större tydlighet kring uppdragen (3) finns en tydlig önskan från skolledarna (11) att förstelärarnas arbete i högre grad ska utgå från skolan och enhetens behov, snarare än de centrala uppdragen. Några (3) önskar även att utvecklingsarbetet blir mer klassrumsnära. Liksom vissa förstelärare och lärare/specialpedagoger finns det skolledare som menar att förstelärauppdraget bör vara tidsbegränsat samt cirkulera.

> Uppdraget skulle innebära nedsatt tid under en begränsad tid, t ex ett läsår, för att pedagogen ska kunna ges möjlighet att driva ett projekt. Därefter går det över till någon annan.

Utvecklingsområden

I detta avsnitt presenteras enkätsvar rörande utvecklingsområden i AGVF:s nämndsmål och Malmö stads uppdragsbeskrivning för förstelärare. Extra fokus riktas mot de fem områden som prioriteras av nämnden. AGVF:s lektorer har bidragit i analysarbetet av dessa områden. Därefter följer något kortare analyser av övriga områden samt en kort summering av skolornas lokala utvecklingsområden.

Kollegialt lärande

Kollegialt lärande är ett prioriterat område, både politiskt och på skolorna. Samtliga sexton enheter jobbar med kollegialt lärande i någon form enligt den intervjuundersökning som Marie Sjöblom (lektor i kollegialt lärande) och Klas Peterson (förstelärare med inriktning systematiskt kvalitetsarbete) genomför läsåret 16/17.[21] Alla förstelärare har som uppdrag att jobba med kollegialt lärande, och på gymnasiet har rektorerna fattat ett gemensamt beslut om att alla lärare ska delta i kollegialt lärande. Även om det inte finns ett formellt beslut om detta för Komvux jobbar Komvux på samma sätt som gymnasieskolorna med kollegialt lärande på bred front.

Genomslag i verksamheten

Från intervjuundersökningen framgår att flesta skolledare och förstelärare anser att förstelärarna tillsammans med lärarna arbetar med kollegialt lärande. 97 procent av

[21] Sjöblom & Peterson, 2017.

förstelärarna och skolledarna svarar också i enkäten att förstelärarna arbetar med kollegialt lärande med alla eller en grupp av lärarna på skolan. Bland lärarna är motsvarande siffra 62 procent, lite lägre för Komvux (53%) och lite högre för gymnasieskolorna (65%). Det kan finnas flera skäl till att lärarna svarar lägre än skolledare och förstelärare, t.ex. att begreppet kollegialt lärande är mer okänt bland lärarna eller att det finns otydligheter kring förstelärarnas uppdrag (eller kommunikationen kring uppdragen) kopplat till kollegialt lärande. Ett exempel på detta är att på en skola jobbar samtliga lärare med läslyftet i ett strukturerat kollegialt lärande, men likväl svarar 40 procent av lärarna att de inte berörs av kollegialt lärande.

Överlag ses kollegialt lärande som ett prioriterat område. 95 procent av skolledarna, 85 procent av förstelärarna och 56 procent av lärarna ser det som mycket/ganska mycket prioriterat. Det finns emellertid skolor som generellt ligger mycket högre än genomsnittet. På en skola där arbetet med kollegialt lärande är strukturerat, fokuserat och långsiktigt samt tydligt kommunicerat till personalen varför det kollegiala lärandet är prioriterat, svarar 92 procent av lärarna att det är mycket eller ganska mycket prioriterat.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Ett vanligt upplägg för kollegialt lärande är att förstelärare eller andra processledare leder samtal med lärare i mindre grupper, ofta ämnesvis eller i arbetslag. Träffarna ligger varannan till var fjärde vecka. Ofta läser och diskuterar lärarna litteratur, provar nya metoder och modeller i sin undervisning. Auskultationer är ett vanligt förekommande moment.

Statliga satsningar, såsom matematiklyftet/läslyftet, utgör en viktig del i det kollegiala lärandet, men förstelärare inom andra områden har byggt upp modeller med liknande upplägg kring t.ex. studiero, ledarskap i klassrummet, IKT/ämnesdidaktik. Även övriga utvecklingsområden kan ofta kopplas ihop med kollegialt lärande.

Gällande vilken skillnad förstelärarnas arbete med kollegialt lärande så verkar alla vara överens om att förstelärarnas arbete kring kollegialt lärande gör skillnad.

- Skolledare svarar att förstelärare bidrar i hög grad/ i ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (87%), lärares lärande (87%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (87%).

- Förstelärare svarar att förstelärare bidrar i hög grad/ i ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (73%), lärares lärande (80%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (83%).
- Lärare svarar att förstelärare bidrar i hög grad/ i ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (36%), lärares lärande (37%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (45%).

Här framgår det att lärarna generellt svarar lägre än övriga grupper. I enkätens inledande frågor framgår det att lärare generellt tycker att förstelärarnas uppdrag är otydliga, vilket kan bidra till att de lägre siffrorna eftersom lärare inte är insatta i förstelärarnas arbete. Det finns emellertid skolor som utmärker sig positivt. På en skola, som jobbar strukturerat, fokuserat och långsiktigt med kollegialt lärande och där lärarna är schemalagda i lärgrupper 1h/vecka, är lärarnas siffor att förstelärare bidrar i hög grad/ i ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (66%), lärares lärande (66%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (77%). På en annan skola, med tydligt och kommunicerat upplägg kring det kollegiala lärandet är lärarnas siffor att förstelärare bidrar i hög grad/ i ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (56%), lärares lärande (56%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (56%). Detta kan tolkas som att på skolor med tydligt fokus på kollegialt lärande, ser lärarna tydligare hur förstelärarnas arbete med kollegialt lärande bidrar till skolutvecklingen.

Reflektioner om kollegialt lärande

Kollegialt lärande är ett prioriterat område som kommit igång på alla skolor och där förstelärarnas arbete är tydligt och synligt. Begreppet verkar vara mer känt hos skolledare och förstelärare än lärare, vilket kan bidra till att fler skolledare/förstelärare än lärare säger att skolan jobbar med kollegialt lärande. Av fritextsvaren kring förstelärarreformen framgår det att kollegialt lärande är ett område som ofta lyfts fram som något förstelärarna arbetar och bidrar till.

Förstelärarna arbetar med kollegialt lärande främst genom att leda lärares kompetensutveckling i mindre grupper, och samtliga grupper menar att det bidrar till undervisning, lärares lärande och skolans utvecklingsarbete. Lärarnas omdömen här är dock lägre än skolledarnas och förstelärarnas. Intervjuundersökningen kring kollegialt lärande visar att framgångsfaktorer för kollegialt lärande är tid, struktur, ledarskap och

fokus.[22] Ett utvecklingsområde är att jobba vidare med är utvärdering av hur det kollegiala lärandet bidrar till förbättringar i klassrummet och elevers lärande.

Språkutvecklande ämnesundervisning

Enligt förteckningen över förstelärare (Komin) finns det 29 förstelärare med språkutveckling i sitt uppdrag fördelade på 15 av totalt 16 skolenheter. Antalet förstelärare på varje skola varierar beroende på skolornas behov och val av fokus. Det innebär att några skolor har en förstelärare med språkutvecklingsinriktning medan andra skolor har mellan två och sex förstelärare med inriktning på språkutveckling.

Genomslag i verksamheten

Enkäten visar på skillnader i svaren mellan olika grupper. De flesta skolledare och förstelärare anser att alla lärare berörs av språkutveckling medan knappt hälften av de svarande lärarna och specialpedagogerna anser att de är berörda. Dock menar drygt 70 procent av de berörda lärarna och specialpedagogerna att språkutveckling är ett prioriterat område på skolan. För skolledare är denna siffra 95 procent och för förstelärare nästan 80 procent. Det finns också skillnader i svaren mellan skolorna. På några skolor visar enkäten att ganska många lärare inte känner till att det finns en eller flera förstelärare som arbetar med språkutveckling. På andra skolor menar nästintill alla lärare och specialpedagoger att de berörs och att språkutveckling har hög prioritet på skolan.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Lärare och specialpedagoger är generellt väl medvetna om hur förstelärarna arbetar med språkutveckling. Många uppger att förstelärarna handleder läslyftet, men andra exempel ges också t ex stödjer och stimulerar samarbete mellan ämnena, lär ut språkutvecklande metoder, ger lärare diskussionsunderlag, anordnar workshops och seminarier, utbildningar och föreläsningar, bidrar med egna erfarenheter, utarbetar förslag till språkutvecklande lektioner organiserar auskultation i klassrummet för lärare kring språkutveckling samt utvecklar metoder för begreppsförståelse och läsförståelse tillsammans med lärarna. Några lärare uppger att förstelärare skapar lokala handlingsplaner och utvärderar av språkutvecklingsarbetet på skolan.

Förstelärare är väl medvetna om vad som sker inom språkutveckling och tar upp liknande exempel som nämnts ovan. Några av dem skriver även i enkäten att förstelärare skapar

[22] Sjöblom & Peterson, 2017.

handlingsplaner och utvärderar verksamheten. Skolledare beskriver i något lägre omfattning (mindre detaljerat) hur förstelärare arbetar med språkutveckling.

Sammanlagt är 85 procent av skolledare, förstelärare, lärare och specialpedagoger av uppfattningen att förstelärarna inom området språkutveckling bidrar till undervisning, lärares lärande och till skolutveckling. Skolledarna och förstelärarna menar i högre grad än lärarna att förstelärarna bidrar till dessa områden. Specialpedagoger har en specialkompetens inom undervisning och ibland även språkutvecklande arbetssätt som bör utnyttjas i det språkutvecklande arbetet. När det gäller bidrag till undervisning menar dock endast av 33 procent av specialpedagogerna att förstelärarnas arbete bidrar i hög grad eller ganska hög grad, vilket reser frågetecken om i hur stor utsträckning specialpedagogerna involveras i detta arbete.

Reflektioner om språkutvecklande ämnesundervisning

Enkätsvaren visar att alla svarande grupper: skolledare, förstelärare, lärare och specialpedagoger anser att förstelärarnas arbete med språkutveckling bidrar till att stärka undervisning, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. I synnerhet skolledarna har förtroende för att förstelärarna bidrar till språkutveckling. Utifrån enkäten går det att dra slutsatsen att det språkutvecklande arbetet t ex läslyftet och andra språkutvecklande aktiviteter i ämneslag och arbetslag har fått fäste på skolorna. Förstelärarna spelar en aktiv roll i detta arbete genom planering, handledning, uppföljning, men även genom att skapa samsyn och bidra till samarbete mellan kollegorna både inom och mellan ämnen.

Enkätsvaren visar också att de flesta skolorna är väl medvetna om att språkutveckling är ett prioriterat område. Lärare och förstelärares beskrivningar av aktiviteterna ger en rättvis bild av såväl arbetsformer som de lärande aktiviteter som sker. I lägre grad synliggörs i enkäten förstelärarnas arbete med handlingsplaner, utvärderingar och annan uppföljning av det språkutvecklande arbetet.

Några skolor skiljer sig från övriga skolor då de uppger att de inte känner till att deras förstelärare arbetar med området alternativt att de inte berörs av det språkutvecklande arbetet. Skolornas individuella handlingsplaner bekräftar att det är stora skillnader av hur många lärare som omfattas av kollegialt lärande inom språkutveckling. Det bör påpekas

att dessa skolor under hösten 2016 och våren 2017 har påbörjat språkutvecklande arbete i arbetslag och ämneslag.

Att reflektera vidare över är hur fler lärare på skolorna kan bli delaktiga i ett kollegialt lärande inom språkutveckling med stöd av förstelärare. Ska alla elever få tillgång till väl utvecklat ämnesspråk och fördjupade kunskaper i ämnena (och därmed vara väl förberedda för vidare studier och yrkesliv) behöver alla undervisande lärare lära sig att arbeta språkutvecklande. [23]

Matematikutveckling

Matematikutveckling är ett prioriterat område i nämndsmålen och nio stycken förstelärare arbetar med matematikutveckling (8 då enkäten genomfördes). Dessa är fördelade på 6 olika enheter. De träffas regelbundet och diskuterar olika projekt och/eller litteratur. Några har gått samman i en mindre grupper som genomför olika projekt tillsammans, exempelvis konstruktion av diagnoser som används på alla skolor. De flesta är även representanter i centrala ämnesgrupper. Samtliga har lokala uppdrag, ibland av administrativ karaktär, på sina respektive enheter.

Genomslag i verksamheten

På de skolor matematikutveckling sker berör det en mindre grupp lärare, vilket får anses naturligt. Det är dock stor skillnad i hur prioriterat matematikutveckling uppfattas. 100 procent av involverade förstelärare och specialpedagoger/speciallärare uppfattar det som prioriterat medan endast 50 procent av berörda lärare uppfattar det som prioriterat i ganska eller mycket hög grad. 81 procent av skolledarna anser det vara ett prioriterat område i ganska eller mycket hög grad.

Vid en uppdelning av skolorna efter om de har eller inte har förstelärare i matematik framgår det att på skolor med förstelärare i matematik så anser 66 procent av de som svarat att det är ett prioriterat område. Motsvarande siffra på skolor utan förstelärare i matematik är 68 procent. Det finns dock skillnader mellan typ av skola när det handlar om hur prioriterat matematikutveckling uppfattas. Endast 59 procent av de som svarat på skolor med yrkesförberedande program anser att matematikutveckling är ett prioriterat område medan siffran på skolor med högskoleförberedande program är 64 procent och på Komvux hela 78 procent.

[23] Cummins, 2001, Gibbons, 2013, Hajer & Meestringa, 2014.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

På de enheter med en förstelärare i matematik har lärare och skolledning en relativt bra bild av vad förstelärarna gör. Det finns inga synbara skillnader i detta avseende mellan olika skolor eller typer av skolor. Några av respondenterna lyfter fram arbetsformer som förekommer, exempelvis auskultationer, learning study och matematiklyftet medan andra beskriver innehållet eller olika projekt som förstelärarna arbetar med, exempelvis det ämnesintegrerande projektet KaMa, matematikdiagnoser etcetera.

- Totalt anser 64 procent av berörda respondenter att förstelärarnas arbete bidrar till undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter. Skolledare och förstelärare är relativt överens om att det bidrar i mycket eller ganska hög grad (77% respektive 89%) medan lärarna inte uppfattar detta i samma grad. Endast 47 procent av lärarna anser att förstelärarnas arbete bidrar i mycket eller ganska hög grad medan 34 procent anser att arbetet bidrar i någon grad till att stärka undervisningen och tillhörande uppgifter.
- Det ser ungefär likadant ut när det gäller hur förstelärarnas arbete påverkar lärares lärande. Skolledare och förstelärare är relativt överens om att arbetet bidrar i ganska eller mycket hög grad medan lärares svar fördelas mellan i ganska hög eller någon grad. Totalt anser 58 procent av berörda respondenter att förstelärarnas arbete bidrar till lärarnas lärande i mycket eller ganska hög grad, vilket alltså är något lägre än för undervisningen och tillhörande uppgifter.
- Siffran är ytterligare något lägre för svar om skolans gemensamma utvecklingsarbete, där bara 51 procent av alla anser att förstelärarnas arbete bidrar i mycket eller ganska hög grad. Fortfarande är förstelärare och skolledare överens och avger höga omdömen (75% respektive 73%) medan lärare lägger sig mycket lägre. Endast 29% av lärarna anser att förstelärarnas arbete bidrar i hög grad till skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Det finns skillnader mellan typ av skola angående alla dessa tre punkter. På Komvux och skolor med yrkesförberedande program uppfattar man att förstelärarnas arbete bidrar till undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter i högre grad än på skolor med högskoleförberedande program (67% på Komvux och skolor med yrkesförberedande program och 58% på skolor med högskoleförberedande program). Ungefär samma skillnader syns angående lärares lärande. När det kommer till skolans gemensamma utvecklingsarbete sticker Komvux ut. Endast 39% av alla som svarat på Komvux anser att

förstelärarnas arbete bidrar till lärarnas lärande. Motsvarande siffror på ungdomsskolor är 57% respektive 52%.

Reflektioner om matematikutveckling

Att matematikutveckling endast berör en mindre grupp lärare på enheterna (jämfört med t.ex språkutveckling eller kollegialt lärande) får anses naturligt. Dock skulle det vara önskvärt om matematikutveckling fick ett något större genomslag och spridning med tanke på att det är ett av nämndsmålen. Samma sak gäller huruvida förstelärarnas arbete uppfattas att bidra till skolans gemensamma utvecklingsarbete. Den lilla skillnad i synen på hur prioriterat arbetet med matematikutveckling uppfattas på skolor med eller utan förstelärare, där skolor med förstelärare i matematik ligger något lägre, kan eventuellt förklaras av att förväntningarna är högre på skolor med förstelärare i matematik.

Materialet pekar mot ett något högre genomslag för matematikutveckling på enheter där förstelärare aktivt arbetar tillsammans med andra ämnen än matematik, det vill säga med till exempel ämnesövergripande projekt.

Digitalisering

Digitalisering är ett av Malmö stads fem prioriterade områden. Förvaltningen ska enligt nämndsbeslut 3.8.2 bli den första helt digitala förvaltningen i staden. I enlighet med nämndsbeslutet har förvaltningen skapat en lokal digitaliseringsstrategi som ålägger områdeschef, skolledning och lärare att genomföra åtagande för att implementera ett digitalt arbetssätt både inom administrationen och i det didaktiska arbetet.

AGVF har idag 16 st IKT-förstelärare anställda på 10 av 16 enheter (Komin). Det är 6 st enheter som inte har specifika IKT-förstelärare. Ett par av de enheter som inte har IKT-förstelärare har IT-pedagoger anställda. Tre enheter har både IKT-förstelärare och IT-pedagoger anställda. Två enheter har inga anställda som jobbar specifikt med IKT. Den stora skillnaden mellan IKT-förstelärare och IT-pedagoger är att de senare i princip inte har undervisning i något ämne. Uppdragen mellan de båda yrkeskategorierna skiljer sig åt och IT-pedagogernas uppdrag skiljer sig mellan de olika enheterna. IKT-förstelärares uppdrag är att utveckla undervisningen med hjälp av IKT. IT-pedagogernas uppdrag är att bistå med support och hjälp när det kommer till program, system och till viss del nätverk. IKT-förstelärare uppdrag är att utveckla användningen av dessa i klassrummet.

IT-pedagoger har i princip ingen undervisning i något ämne på enheterna vilket alla IKT-förstelärare har.

Genomslag i verksamheten

Inom AGVF som helhet ses digitalisering ett prioriterat område. Över 70 procent av berörda skolledare, lärare, specialpedagoger och förstelärare anser att det är ett prioriterat område. Generellt ser skolledare och förstelärare det som mer prioriterat än lärare och specialpedagoger. När det kommer till huruvida man berörs av förstelärares arbete skiljer det sig mellan skolledare, förstelärare och lärare/specialpedagoger. Bland skolledarna är det 75 procent som menar att arbetet berör de flesta som arbetar på enheten. Bland förstelärare är det 56 procent som menar att arbetet berör de flesta på enheten medan motsvarande siffra för lärarna är 35 procent.

Av de som upplever att förstelärare på deras skola inte arbetar med IKT är 15 procent skolledare, 10 procent förstelärare och 40 procent lärare eller specialpedagoger. Att siffrorna är så pass höga och skiljer sig mellan de olika grupperna kan bero på att alla enheter inte har IKT-förstelärare eller att deras arbete när enkäten genomfördes involverade en specifik grupp på enheten i fråga. Ett par enheter är också i planering- och uppstartsfas inom området IKT, vilket har inneburit att förstelärarnas synlighet och genomslag är begränsad framförallt hos lärare och specialpedagoger. Mellan högskoleförberedande- och yrkesförberedande program skiljer sig uppfattningen om hur arbetet berör lärarna. En större del av lärarna inom högskoleförberedande utbildningar menar att de berörs av arbetet än de som jobbar på yrkesförberedande utbildningar. Dock är det fler rektorer som menar att mertalet lärare berörs inom de enheter som har yrkesförberedande program.

På de enheter som har IKT-förstelärare ser fler av lärarna digitalisering som ett prioriterat område i jämförelse med de enheter som inte har IKT-förstelärare. Generellt anser inte specialpedagoger att IKT-förstelärares arbete bidrar till att stärka undervisningen och tillhörande uppgifter i samma utsträckning som lärare och förstelärare gör.

Tidigare detta läsår genomfördes en kommunomfattande undersökning av medarbetares digitala kompetens. I denna framkom att lärare vill veta mer om och vill ha större kompetens kring specialanpassning och framförallt alternativa verktyg. I och med att

lärare upplever sig behöva utveckling av denna kompetens kan det vara så att de känner sig osäkra och detta inte får genomslag i undervisningen.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Malmö stad har det senaste året infört krav på att lärare ska tillgängliggöra alla elevernas lärresurser digitalt och att examinationer ska i största utsträckning genomföras digitalt. Detta har medfört att nya program som *Classroom* och *Digiexam* har införts. Mycket av förstelärares tid har gått till att implementera framförallt dessa två program på de olika enheterna samt ge support och stöd kring dessa eller olika funktioner i *Malmö Apps*. Detta arbete är mycket uppskattat av lärarna. På ett par enheter jobbar IKT-förstelärare med övergripande utvecklingsprojekt där IKT är en del i detta arbete. Det kan vara språkutvecklande projekt eller andra projekt som är i linje med skolans helhetsidé. IKT-förstelärare har då ett större ansvar för de delarna i projekten som rör just digitalisering och IKT. När förstelärare är med i övergripande utvecklingsprojekt minskar inte deras synlighet i verksamheten. Istället är fler lärare medvetna om vad förstelärare gör och i vilken grad deras arbete bidrar till att stärka verksamheten jämfört med enheter där IKT-utvecklingen inte ingår i övergripande projekt.

Förstelärare utvecklar, driver och genomför även studiedagar, workshops och kompetensutveckling i framförallt i Malmö Apps-systemets olika program och funktioner. De utvecklar även distansundervisning och kommunikationsmöjligheterna på sina enheter. När förstelärare i hög grad involveras i stöd och support för Malmö Apps hamnar deras lokala uppdrag i hög grad på en teknisk och strukturell nivå. När personalen nu till stora delar är vana vid och använder Malmö Apps i sitt dagliga arbete är förhoppningen att de ska få mer tid till att utveckla den didaktiska didaktiken. Dvs på vilka sätt, i de olika ämnena, kan vi på ett framgångsrikt sätt använda digitala resurser som vi har tillgängliga.

Reflektioner om digitalisering

Mycket av IKT-förstelärares arbete har varit att implementera Malmö Apps som ett administrativt verktyg. Lite har gjorts kring hur dessa verktyg och digitala resurser kan användas i lärares didaktiska vardag. Det didaktiska *vad:et* har varit i fokus under denna fas och inte det, för lärarna och eleverna ofta viktigare, didaktiska *hur:et.* Detta kan förklara det lägre genomslaget för hur förstelärares arbete bidrar till att stärka undervisningen jämfört med genomslaget för lärares lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

I och med att digitalisering är ett av Malmö stads prioriterade mål sammanfaller IKT-förstelärares lokala och centrala uppdrag i stor utsträckning. Vissa enheter har kommit längre och har en gemensam idé hur arbetet ska utföras och har kopplat dessa till de mål som enheten vill uppnå inom 1 och 3 år. På de enheter som har en tydlighet kring IKT-förstelärares uppdrag (dvs de skolor där skolledare, förstelärare och lärare svarar likartat om uppdrag och arbetsformer) framstår digitalisering som ett mer prioriterat område på flera olika nivåer. Fler förstelärare (inte bra IKT-förstelärare) verkar beröras av arbetet och betydligt fler vet vad IKT-förstelärare arbetar med. Tydligheten kring IKT-förstelärarnas arbete tycks också bidra till högre omdömen om arbetets bidrag till att stärka undervisningen och tillhörande uppgifter, lärares lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Intressant att notera är att såväl förstelärare, lärare som skolledare menar att IKT-förstelärares arbete gör större skillnad för skolans gemensamma utvecklingsarbete än för lärarnas lärande och undervisningen. En trolig förklaring är att mycket av arbetet inom digitalisering har startat nyligen och därför inte fått genomslag i undervisningen ännu. Materialet antyder även att andra stora satsningar som läslyftet prioriteras och i nuläget tar utrymme och arbetstid.

Formativ bedömning

Enligt sammanställningen av förstelärаruppdrag (Komin) har åtta förstelärare från fem olika enheter på AGVF formativ bedömning som en del i deras centrala eller lokala uppdrag. Utöver detta visar svaren i enkäten att formativ bedömning är något som även andra förstelärare arbetar med som en del i sina uppdrag inom andra områden.

Genomslag i verksamheten

Av skolledarna anger ca 73 procent att förstelärare på deras skola eller enhet arbetar med att utveckla formativ bedömning. Av dessa menar de flesta (86%) att detta är ett prioriterat område på deras skola. Bland förstelärarna är det ca 51 procent som anger att de arbetar med formativ bedömning medan ytterligare sju procent menar att andra förstelärare på deras skola arbetar med området. Cirka 42 procent anger att detta inte är ett område som förstelärare arbetar med på deras skola, vilket skiljer sig från den bild skolledarna ger.

I gruppen lärare, specialpedagoger och speciallärare är det ca 37 procent som anger att de berörs av förstelärares arbete med formativ bedömning. Cirka 54 procent uppger att de inte känner till att förstelärare på deras skola arbetar med området. Det kan vara intressant att notera att merparten (64%) av de lärare som anger att de berörs av förstelärares arbete med formativ bedömning uppfattar detta som ett prioriterat område, en siffra som ligger på samma höga nivå som för exempelvis *Digitalisering*.

Enkätsvaren synliggör också att det finns stora skillnader mellan olika enheter. På ett par enheter, där alla skolledare och förstelärare samt 70 till 75 procent av lärarna menar att man arbetar med området, pekar svaren mot att formativ bedömning är något som genomsyrar hela skolans utvecklingsarbete, medan det framgår att man på andra skolor valt att i första hand fokusera på andra utvecklingsområden. Värt att notera är att lärare på flera av dessa enheter svarat att de inte arbetar med formativ bedömning trots att de ingår i utvecklingsprojekt där detta är en mycket central komponent.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Flera svar pekar mot att förstelärarna arbetar med formativ bedömning som en integrerad del av andra utvecklingsområden. Exempelvis menar en förstelärare att "[v]i arbetar med att utveckla allmändidaktik OCH Formativ bedömning i de kollegiala grupperna" medan andra pekar på att formativ bedömning och kamratrespons är en komponent i arbetet med IKT och digitalisering.

Även flera lärare och några skolledare menar att formativ bedömning ingår i det kollegiala lärandet. En vanlig kommentar från skolledare och lärare är annars att arbetet med formativ bedömning handlar om att ta fram matriser och bedömningsmaterial samt att diskutera bedömning av elevers arbeten. Om detta i realiteten handlar om formativa processer i linje med exempelvis William (2016) är dock svårt att utläsa av svaren.

Av de skolledare, förstelärare och lärare som berörs av förstelärares arbete med formativ bedömning menar den absoluta merparten att detta gör skillnad för de olika nivåerna i verksamheten. Många menar att arbetet gör stor skillnad:

- Skolledare svarar i hög utsträckning att förstelärarnas arbete bidrar i hög eller ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (76%), lärares lärande (76%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (76%).

- Förstelärare svarar i hög utsträckning att förstelärare bidrar i hög grad eller ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (78%), lärares lärande (78%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (69%).
- Lärare svarar i lägre utsträckning att förstelärare bidrar i hög grad eller ganska hög grad till undervisning och tillhörande arbetsuppgifter (50%), lärares lärande (49%) och skolans gemensamma utvecklingsarbete (52%).

Intressant att notera är att förstelärarnas upplevelse är att arbetet med formativ bedömning överlag får mindre genomslag och gör något mindre skillnad i verksamheten än exempelvis språkutvecklande ämnesundervisning och kollegialt lärande. För de 37 procent av lärarna som menar att de berörs av arbetet är förhållandet det omvända; en något högre andel anger att arbetet med formativ bedömning gör stor skillnad. Fritextsvar från både förstelärare och lärare pekar mot att formativ bedömning är något som flera av dessa vill arbeta mer med. Det kan också vara intressant att notera att relativt många (31%) av förstelärarna som arbetar med formativ bedömning upplever att detta i låg eller ingen utsträckning bidrar till skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Reflektioner om formativ bedömning

Enkätsvaren visar att en stor del av skolledarna inom AGVF uppfattar formativ bedömning som ett prioriterat område som man arbetar med på deras skolor. Med undantag för ett par enheter framstår genomslaget och spridningen i verksamheten ändå som relativt lågt jämfört med kollegialt lärande, språkutvecklande ämnesundervisning och digitalisering. En möjlig förklaring till detta är att formativ bedömning inte lika tydligt lyfts fram som ett centralt förstelärauppdrag inom AGVF. Relativt få förstelärare (8) anger formativ bedömning som sitt centrala eller lokala uppdrag (Komin) och till skillnad från kollegialt lärande, språkutveckling, matematikutveckling och digitalisering har ingen av AGVF:s förvaltningsövergripande lektorer som huvuduppdrag att driva arbetet inom formativ bedömning.

Svaren tyder dock på att formativ bedömning ofta ingår som en viktig del i, och bidrar till, utvecklingsarbetet inom kollegialt lärande, språkutveckling, matematikutveckling eller digitalisering. En rimlig tolkning av resultaten är att arbetet med formativ bedömning får en något större spridning i verksamheten än vad lärarnas svar indikerar, men att många inte är medvetna om att arbete inom andra områden även inkluderar formativ

bedömning. Detta skulle i så fall till viss del även kunna förklara de stora skillnaderna mellan lärares och skolledares uppfattning av om man prioriterar och arbetar med formativ bedömning på skolorna. Att 25 procent av skolledarna, 42 procent av förstelärarna och över hälften av lärarna anger att formativ bedömning inte är något som förstelärare arbetar med på deras skola tyder dock på att medvetenheten om vad formativ bedömning är, och hur man arbetar eller kan arbeta med detta i den egna verksamheten, är något som på många enheter kan utvecklas och göras till en mer integrerad del i skolans utvecklingsarbete.

Utveckling av ämnesdidaktik

Bland de centrala uppdragen på AGVF är det bara matematikutveckling som uttalat handlar om utveckling av ämnesdidaktik. (Matematikutveckling redovisas ovan.) Utifrån förteckningen över förstelärare (Komin) är det svårt att utläsa hur många och vilka förstelärare som har ämnesdidaktisk utveckling som en tydlig del i sitt lokala uppdrag.

Genomslag i verksamheten

Ca 47 procent av förstelärarna menar att de arbetar med merparten eller en mindre grupp av lärarna på sin skola kring frågor som rör ämnesdidaktisk utveckling. Av rektorerna menar ca 55 procent att skolans förstelärare arbetar med området och ytterligare några (ca 5%) menar att förstelärare från andra skolor involverar lärarna i ämnesdidaktisk utveckling. Av lärare, specialpedagoger och speciallärare är det ca 20 procent som menar att de direkt berörs av förstelärarnas arbete och ytterligare åtta procent som uppfattar att förstelärarna arbetar med ämnesdidaktiska frågor med andra lärare på skolan.

Många av de som uppger att arbetet med att utveckla ämnesdidaktik har fokus på språkämnen. Cirka 17 förstelärare och 34 lärare anger att undervisar i Svenska, Svenska som andraspråk, Engelska eller moderna språk. Ca 7 förstelärare och 13 lärare undervisar i Historia, Religion eller Samhällskunskap. Intressanta att notera är att 7 förstelärare och så många som 29 lärare i karaktärsämnen menar att man arbetar med ämnesdidaktisk utveckling. Värt att notera är att skolledare, förstelärare och lärare menar att den ämnesdidaktiska utvecklingen prioriteras betydligt lägre än exempelvis kollegialt lärande och språkutvecklande undervisning. Av förstelärarna är det ca 46 procent som menar att området är ganska eller mycket högt prioriterat, medan motsvarande siffra för skolledarna är ca 62 procent och för lärare, specialpedagoger och speciallärare drygt 28 procent.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Flera av förstelärarnas svar pekar mot att man arbetar med utveckling av ämnesdidaktik inom ramen för det pågående språkutvecklingsarbetet, läslyftet eller kollegiala lärandet på skolan samt i den centrala ämnesgruppen. Några pekar på att ämnesdidaktiska frågor diskuteras och utvecklas i samband med auskultationer och IKT-utveckling. Några förstelärare påpekar att de vill arbeta mer med ämnesdidaktiska frågor, men att dessa ofta hamnar i skymundan. Exempelvis skriver en förstelärare att:

> Jag anser att vi inte riktigt ges möjlighet att arbeta med detta i den omfattning vi skulle önska. Arbete sker via de centrala ämnesgrupperna, via det kollegiala lärandet och i samarbete med samordnarna, men vi har lite utrymme för arbetet tidsmässigt ... Dessutom saknar vi förstelärare inom många ämnesområden.

Omkring 90 procent av skolledarna och förstelärarna som berörs av förstelärarnas arbete kring ämnesdidaktik anger att detta bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Bland lärarna ligger motsvarande nivåer runt 80 procent. Andelen skolledare och lärare som anser att arbetet i hög grad stärker dessa olika delar av verksamheten varierar mellan 42 och 49 procent. Motsvarande siffror för förstelärarna ligger runt 60 procent, med undantag för att 70 procent av förstelärarna menar att det ämnesdidaktiska arbetet i hög grad bidrar till lärarnas lärande.

Reflektion om utveckling av ämnesdidaktik

Trots att omkring hälften av förstelärarna på AGVF menar att man arbetar med området pekar svaren mot att många upplever att utveckling av ämnesdidaktik prioriteras relativt lågt inom AGVFs satsning på förstelärare. Svaren visar dock att flera förstelärare vill arbeta mer med ämnesdidaktiska frågor än man har möjlighet till i nuläget, en önskan som också framträder i fritextsvar även från lärare och skolledare (se ovan). Inför

Värt att notera är att försterlärare som arbetar med ämnesdidaktisk utveckling ofta undervisar i språk eller språkintensiva ämnen. Inför framtiden kan det därför vara intressant att undersöka om denna kombination gör det enklare att förena exempelvis det språkutvecklande arbete Malmö stads gymnasieskolor bedriver med ämnesdidaktisk utveckling. Väl värt att notera är att även flera förstelärare och lärare inom karaktärsämnen menar att man arbetar med att utveckla ämnesdidaktik.

Utveckling av allmändidaktik

Utifrån förteckningen över förstelärare (Komin) är det svårt att utläsa hur många och vilka förstelärare som har ämnesdidaktisk utveckling som en tydlig del i sitt lokala uppdrag.

Genomslag i verksamheten

Cirka 42 procent av förstelärarna anger att de direkt berörs av arbetet med utveckling av allmän didaktik och ytterligare 11 procent menar att andra förstelärare på skolan arbetar med området. Av skolledarna anger drygt 52 procent att förstelärare på deras enhet arbetar med allmändidaktik. Bland lärare, specialpedagoger och speciallärare är det 18 procent som menar att de berörs av förstelärarnas arbete inom området. Omkring 62 procent av förstelärarna och skolledarna upplever att allmändidaktik är ett ganska eller mycket prioriterat område medan motsvarande siffra för lärare är 32 procent. Värt att notera är att specialpedagoger och speciallärare i stor utsträckning upplever att området ges relativt låg prioritet.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Många förstelärare, lärare och skolledare lyfter fram att allmändidaktiska frågor lyfts i det kollegiala lärandet och när man arbetar med formativ bedömning, språkutveckling, IKT-utveckling eller lokala utvecklingsprojekt kring exempelvis studiero eller ledarskap i klassrummet. Intressant att notera är att nästan hälften av de lärare som menar att de berörs av förstelärarnas arbete med allmändidaktiska frågor undervisar i karaktärsämnen.

Av de som anger att förstelärarna på deras skola arbetar med allmändidaktiska frågor menar samtliga skolledare och förstelärare samt 84 till 89 procent av lärarna att detta bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Mellan 70 till 80 procent av skolledarna och förstelärarna menar att arbetet bidrar i ganska eller mycket hög grad till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Bland lärarna ligger motsvarande siffror mellan 45 och 48 procent.

Reflektioner om utveckling av allmändidaktik

Att avgränsa allmändidaktik från andra utvecklingsområden är svårt. Exempelvis kan språkutvecklande ämnesundervisning och bedömning för lärande ses som allmändidaktik, vilket också avspeglar sig i svaren från skolledare, förstelärare och lärare. Det tycks också finnas en relativt god samsyn på värdet av allmändidaktisk utveckling mellan dessa

grupper. Värt att notera är att de lärare som menar att de berörs av förstelärares arbete upplever att detta stärker verksamhetens olika nivåer i ungefär lika hög grad som de prioriterade områdena språkutvecklande ämnesundervisning och kollegialt lärande, trots att skolledare och förstelärare anger att allmändidaktiska frågor prioriteras betydligt lägre. Med undantag för lärare i karaktärsämnen framstår spridningen och genomslaget i organisationen i stort däremot som betydligt mindre.

Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen

Av förstelärarna menar cirka 32 procent att de berörs av arbetet med tidiga insatser för att öka måluppfyllelsen och ytterligare 19 procent menar att andra förstelärare på deras skola arbetar med detta område. Bland skolledarna är det cirka 29 procent som menar att förstelärare på deras enhet arbetar med området medan 18 procent av lärarna anger att de berörs av detta arbete. Hela 68 procent av skolledarna och 77 procent av lärarna anger att de inte känner till någon förstelärare på deras skola som arbetar med tidiga insatser.

Av de förstelärare och skolledare som anger att man på deras skola arbetar med tidiga insatser för att stärka måluppfyllelsen lyfter flera fram att de arbetar med diagnoser, kartläggningar och systematiskt kvalitetsarbete för att identifiera behovet av stöd. Flera förstelärare arbetar även med att utforma stödprogram, ibland som en del i lokala satsningar på exempelvis studiero.

Reflektioner om tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen

I denna undersökning framstår inte tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen som ett utvecklingsområde som får stor spridning i verksamheten inom AGVF. Det kan därför vara intressant att notera att förstelärare, skolledare och lärare som anger att man arbetar med tidiga insatser rankar området som relativt högprioriterat jämfört med motsvarande siffror för exempelvis ämnesdidaktisk utveckling.

Flerspråkig undervisning

Enligt förstelärardokumentet finns det ingen förstelärare på AGVF som uttalat har flerspråkig undervisning som sitt centrala eller lokala uppdrag. Enkäten visar att förstelärare på några enheter ändå arbetar med detta område.

I enkätsvaren anger drygt åtta procent (5) av förstelärarna att de berörs av arbetet med flerspråkig undervisning. Dessa är knutna till skolor med stort fokus på språkintroduktion, yrkesinriktade utbildningar eller det engelskspråkiga IB-programmet.

(Ytterligare 11% menar att andra förstelärare på deras skola arbetar med området.) Bland lärare, specialpedagoger och speciallärare är det drygt 3 procent som anger att de berörs av förstelärarnas arbete med flerspråkig undervisning medan ytterligare 7 procent menar att arbetet berör andra lärare på deras skola. Av skolledarna menar ca 12 procent att förstelärarna på deras enhet arbetar med flerspråkig undervisning. Värt att notera är att skolledare, specialpedagoger och speciallärare på ett par komvuxenheter menar att förstelärarnas arbete bidrar till arbetet med flerspråkig undervisning, trots att ingen av förstelärarna anger att de arbetar med området.

De få svaren från förstelärare anger att de arbetar med flerspråkig undervisning som metod, som en del i internationaliserings- och utvecklingsarbetet på IB samt inom en kurs riktad mot lärare som undervisar i Svenska som andraspråk (SVA). De få lärare som svarat menar att frågor kring flerspråkig undervisning ingår i läslyftet, matematiklyftet samt att vissa förstelärare håller i och är en viktig del i kurser med fokus på nyanländas lärande. Eftersom svaren är få är det inte meningsfullt att redovisa procentsatser eller medelvärden här. De få svaren pekar dock mot att de som berörs uppfattar arbetet med flerspråkig undervisning som värdefullt och utvecklande.

Reflektioner om flerspråkig undervisning

Enkätsvaren visar att det är ett litet antal skolor och enheter på AGVF som låter sina förstelärare fokusera på att arbeta med flerspråkig undervisning. Det är några få enheter med många nyanlända elever eller engelskspråkiga utbildningar där detta område prioriteras. Det kan därför vara viktigt att påpeka att även det språkutvecklande arbete som diskuterats ovan, och involverar en stor andel av förstelärarna och lärarna på AGVF, syftar till att hjälpa elever med olika kunskaper i, och erfarenheter av, det svenska språket att ta till sig undervisningen och utveckla ett skolspråk. Resultaten för förstelärarnas arbete med flerspråkig undervisning bör därför inte tolkas som att arbetet med att stötta elever med andra modersmål än svenska inte prioriteras inom AGVF.

Systematiskt kvalitetsarbete

Cirka hälften av förstelärarna menar att de arbetar, eller berörs av arbete, med systematiskt kvalitetsarbete på sin skola. Andelen skolledare som menar att förstelärare på deras enhet arbetar med området är ungefär lika stor. I gruppen lärare, specialpedagoger och speciallärare är det dock bara cirka 19 procent som upplever att de berörs av förstelärarnas arbete med detta område.

Arbetsformer och bidrag till verksamheten

Både flera förstelärare och lärare som berörs menar att förstelärare arbetar med systematiskt kvalitetsarbete som en del i det kollegiala lärandet på skolan samt att de i detta arbete använder bland annat enkäter, auskultationer, intervjuer och betygsstatistik. En förstelärare påpekar dock att "Det vi kan och behöver bli bättre på är dokumentationen och utvärderingen. Det behöver bli en tydligare markerad koppling till våra prioriterade mål…". Både förstelärare och skolledare från olika skolor lyfter fram att förstelärare även deltar i kvalitetsgrupper som tillsammans med skolledningen analyserar statistik, föreslår utvecklingsområden och upprättar årshjul.

Enkätsvaren pekar vidare mot att det systematiska kvalitetsarbetet än så länge upplevs göra större skillnad för skolans gemensamma utvecklingsarbete än för undervisningen och lärarnas lärande. Över hälften av lärarna och förstelärarna samt nästan 67 procent av skolledarna som anger att de berörs menar att det systematiska kvalitetsarbetet i hög grad bidrar till att stärka skolans gemensamma utvecklingsarbete. Dessa nivåer är, med undantag för lärargruppen, dock lägre än motsvarande siffror för exempelvis kollegialt lärande.

Reflektioner om systematiskt kvalitetsarbete

Medvetenheten om, och resultaten av, förstelärarnas systematiska kvalitetsarbete tycks få relativt låg spridning bland lärare inom AGVF. Svaren i enkäten pekar mot att en möjlig förklaring är att förstelärarna ofta arbetar och utvecklar systematiken i utvecklingsarbetet tillsammans med skolledningen och förstelärare. En förstelärare som arbetar med att analysera utvecklingsinsatser på sin skola menar exempelvis att "[t]råkigt nog når informationen ofta inte ut till fler än de direkt berörda och skolledningen". En tolkning av detta är att kommunikationen kring det systematiska kvalitetsarbetet sannolikt kan förbättras.

Forskningsanknytning och kontakter med högskola

Cirka 47 procent av förstelärarna och 55 procent av skolledarna menar att de eller deras förstelärare arbetar med forskningsanknytning och/eller kontakter med högskolor och universitet. Av dessa anger ungefär hälften att området har hög prioritet på deras skola. Bland lärarna är det dock bara 12 procent som upplever att de direkt berörs av detta arbete.

En stor andel av förstelärarna som arbetar med detta område lyfter fram att de har direktkontakt med högskolan via den satsning på övningsskolor och lärarstudenters examensarbete AGVF gör i samarbete med Malmö högskola. Även flera skolledare lyfter fram att övningsskolesatsningen ger tätare kontakter med högskolan. Någon förstelärare påpekar dock att samarbetet kring lärarstudenters examensarbeten behöver förtydligas. Flera av förstelärarna deltar som föreläsare i kurser på exempelvis Malmö högskola och några skolor deltar i olika forsknings- och/eller utvecklingsprojekt. Ett par förstelärare deltar, eller har deltagit, i forskningscirklar som leds av forskare. Någon skola har ett också nära samarbete med högskolan via spetsutbildningar inom exempelvis estetiska områden.

Av förstelärarna och skolledarna är det mellan 50 och 59 procent som svarar att förstelärarnas arbete med detta område i hög grad bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och/eller skolans gemensamma utvecklingsarbete. Motsvarande siffror för berörda lärare ligger mellan 40 och 46 procent.

Reflektioner om forskningsanknytning och kontakter med högskola

Enkäten visar att förstelärare inom AGVF samarbetar och utvecklar kontakter med universitet och högskola på en rad olika sätt och nivåer, men att detta arbete inte tycks synas eller få stor spridning bland lärare. Svaren pekar dock mot att respondenterna har tolkat frågan att gälla direkta kontakter och samarbeten med högskola och universitet. Svar från andra områden, exempelvis kollegialt lärande, språkutveckling, och formativ bedömning samt fritextsvaren (se ovan) visar att förstelärarna mycket ofta utgår från, och arbetar med att föra in, forskning och vetenskapliga metoder i det pågående utvecklingsarbetet.

Skolornas egna utvecklingsområden och lokala uppdrag

Av skolledarna anger 55 procent att man på deras skola, utöver de utvecklingsområden som nämnts ovan, har lokala utvecklingsområden och uppdrag som förstelärarna arbetar med. Av förstelärarna menar 60 procent att de arbetar med sådana lokala uppdrag och drygt 30 procent anger att man har mer än ett lokalt uppdrag. Av lärarna är det cirka 29 procent som anger att de berörs av förstelärarnas arbete med lokala utvecklingsområden.

Enkätsvaren visar att det finns en stor variation i de lokala uppdragen. Förstelärarna inom AGVF arbetar med bland annat arbetsmiljöarbete, delaktighet och värdegrund,

genuspedagogik och jämställdhetsarbete, entreprenöriellt lärande och kontakter med näringsliv, individanpassning, insatser för att stärka läsning, internationalisering, nyanländas lärande, systematiskt kvalitetsarbete, studiero, utveckling av karaktärsämnen samt ämnesövergripande undervisning i bland annat matematik.

Av förstelärarna anser 54 procent av de som anger att de berörs att arbetet med de lokala utvecklingsområdena att de i hög grad bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Motsvarande siffra för lärarna är 29 procent medan hela 82 procent av skolledare som leder detta arbete menar att lokala uppdrag i hög grad stärker skolans verksamhet. Skolledarna menar även i mycket stor utsträckning (95%) att de lokala utvecklingsområdena har hög prioritet, medan motsvarande siffra för förstelärare och lärare ligger lägre (57% respektive 22%).

Reflektioner om skolornas egna utvecklingsområden och lokala uppdrag

På grund av den stora variationen är det inte meningsfullt att sammanfatta skolornas arbete med lokala utvecklingsområden och uppdrag på AGVF-nivå. Värt att notera är att skolledare som har lokala uppdrag för förstelärarna på sin skola menar att dessa har hög prioritet och i nästan lika hög grad som exempelvis kollegialt lärande och språkutveckling bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Fritextsvaren (se ovan) pekar också mot att många skolledare inom AGVF vill utveckla och fördjupa arbetet med lokala uppdrag som utgår från den egna enhetens behov.

Sammanfattning och avslutande reflektion

Här följer en sammanfattning och analys av enkätens tre huvuddelar samt några avslutande reflektioner inför det framtida utvecklingsarbetet på AGVF.

Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten

Enkätens inledande skattningsfrågor pekar mot att skolledare och förstelärare ofta har en samsyn kring förstelärarnas uppdrag. En hög andel anger att de har god kännedom om vad förstelärarna på deras skola har för uppdrag och att dessa är relevanta för skolans verksamhet. Båda grupperna värderar däremot uppdragens tydlighet betydligt lägre än dess relevans. Cirka en tredjedel av skolledarna och en fjärdedel av förstelärarna menar att tydligheten i uppdragen är låg.

I svar som rör hur uppdragen tas emot och fungerar i verksamheten är skillnaderna mellan skolledare och förstelärare större. Svaren från båda grupperna ger en överlag positiv bild, men skolledarna rankar förstelärarnas mandat, praktiska förutsättningar att genomföra sitt uppdrag samt stöd från skolledningen högre än förstelärarna själva. Även om merparten av förstelärarna avger positiva svar är det värt att notera att nästan 40 procent menar att de bara till viss eller liten utsträckning upplever att de har de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sitt uppdrag. Det kan också vara värt att notera att skillnader mellan skolledares och förstelärares svar är något större på skolor med yrkesförberedande program.

Svaren från lärare, specialpedagoger och speciallärare har en betydligt större spridning. Många svarar positivt kring förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten, men svaren synliggör samtidigt att stora delar av lärarkåren har en lägre kännedom om uppdragen och/eller uppfattar dessa som otydliga. En rimlig tolkning av lärarnas svar är att denna bristande kännedom och upplevda otydligheten kring uppdragen även bidrar till att lärare i lägre grad än förstelärare och skolledare uppfattar uppdragen som relevanta för verksamheten.

Till viss del kan skillnader mellan lärare, förstelärare och skolledare förklaras av att dessa grupper ser verksamheten ur olika perspektiv. Skolledare har rimligen ett bredare helhetsperspektiv på verksamheten medan lärare ofta fokuserar på en mer avgränsad del. På vissa enheter skiljer sig dock svaren mellan skolledare, förstelärare och lärare åt på ett sätt som indikerar att det saknas en tydlig samsyn och kommunikation kring uppdragen och dess relevans för verksamheten.

Erfarenheter och utvecklingsmöjligheter

Såväl lärare, förstelärare som skolledare lyfter i fritextsvaren fram att förstelärare bidrar till att stärka det kollegiala lärandet och utvecklingsarbetet på skolorna som en positiv erfarenhet av förstelärarreformen.

En stor andel lärare lyfter även fram att förstelärare bidrar genom riktade insatser i samband med exempelvis fortbildningar, att de introducerar nya metoder och forskning samt att reformen bidragit med en tydligare struktur och mer tid för utvecklingsarbete. Många påpekar dock att reformen bidrar till en ökad konkurrens, spänningar och en

orättvis lönesättning inom lärarkåren. Vissa lärare vill till och med avskaffa reformen eller menar att uppdragen bör rotera mellan lärare.

Skolledarna lyfter fram det positiva i att förstelärarna leder utvecklingsprocesser och fungerar som en länk mellan skolledning och lärare. Både skolledare och förstelärare påpekar dock att det finns en spänning och konkurrens mellan centrala och lokala utvecklingsuppdrag som i vissa fall leder till att förstelärarna inte hinner arbeta tillräckligt mycket med skolans lokala utvecklingsbehov. Många skolledare önskar därför att förstelärarnas uppdrag i högre grad skall riktas mot enhetens behov. En relativt hög andel skolledare, förstelärare och lärare menar även att uppdragen och/eller strukturen kring förstelärarnas arbete ännu är otydliga och behöver förbättras.

Både skolledare och förstelärare, men även vissa lärare, påpekar att den tidsresurs förvaltningens satsning ger är viktig för organisationens utvecklingsarbete. Många förstelärare lyfter även fram att den centrala satsningen på processledarutbildning, förstelärardagar och nätverk i form av centrala förstelärargrupper är viktiga för deras arbete.

Genomslag och spridning

Trots att fritextsvaren synliggör att många lärare är kritiska till förstelärarreformen i sig visar frågor om specifika utvecklingsområden att förstelärarnas arbete får stor spridning och genomslag i verksamheten. Av lärarna anger 89 procent att de berörs av förstelärares utvecklingsarbete inom ett eller flera utvecklingsområden. Samtliga lärare som anger att de berörs upplever att utvecklingsarbetet gör skillnad och 68 procent svarar att förstelärarnas arbete i hög grad bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och/eller skolans gemensamma utvecklingsarbete. För skolledare och förstelärare är motsvarande siffror 90 respektive 95 procent.

Framförallt är det de av förvaltningen prioriterade områdena med centrala förstelärargrupper och ett tydligt stöd från förvaltningens lektorer som får genomslag på skolorna. Analyserna av enkätsvaren (se redovisningar per område ovan) pekar mot att arbetet med kollegialt lärande, språkutvecklande undervisning samt digitalisering och IKT-utveckling överlag upplevs ha hög prioritet, når ut till många lärare (47-62%) och bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och/eller skolans gemensamma

utvecklingsarbete på de allra flesta skolenheter. Arbetet med matematikutveckling får inte samma breda spridning bland alla lärare men når en mycket hög andel av matematiklärarna. Värt att notera är att matematikutveckling inte uppfattas som lika högprioriterat på skolor med yrkesförberedande program.

Även formativ bedömning samt ämnes- och allmändidaktik är utvecklingsområden som får en viss spridning, trots att dessa inte får ett lika tydligt stöd och fokus i den centrala förstelärarorganisationen och inte heller uppfattas som lika högprioriterade i skolornas utvecklingsarbete. En ganska stor andel förstelärare anger att de ändå arbetar med dessa områden och uppfattar dem som viktiga. Andelen lärare som uppfattar att man arbetar med formativ bedömning, ämnes- och allmändidaktik är dock betydligt lägre (18-37%) än för kollegialt lärande, språkutveckling eller digitalisering. En trolig delförklaring till de lägre siffrorna för spridningen bland lärare är att flera av de förstelärare som arbetar med formativ bedömning, ämnes- och allmändidaktik anger att de gör detta inom ramen för ett övergripande skolutvecklingsprojekt eller exempelvis läslyftet.

Enkätsvaren synliggör även att vissa utvecklingsområden som fanns med i 2013 års *Uppdragsbeskrivning förstelärare* inte får något större genomslag i organisationen. Med undantag för enskilda skolenheter anger få skolledare, förstelärare och lärare att förstelärare inom AGVF arbetar specifikt med tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen eller flerspråkig undervisning. En högre andel förstelärare och skolledare (45-55%) menar att förstelärare arbetar med ökad likvärdighet mellan skolor, systematiskt kvalitetsarbete och/eller forskningsanknytning samt kontakter med högskola. Andelen lärare som upplever att de berörs av förstelärarnas arbete inom dessa områden är dock låg (<20%).

Till viss del kan den, enligt enkäten, lägre spridningen bland lärare för dessa områden förklaras av att respondenterna kan ha drabbats av en viss enkättrötthet eftersom enkäten är väl lång och att vissa frågeområden överlappar varandra. Att förstelärares och skolledares svar är likartade och skiljer sig markant från lärarnas svar kan dock ses som en indikation på att många förstelärare i första hand arbetar och diskuterar ökad likvärdighet, systematiskt kvalitetsarbete och forskningsanknytning med skolledningen, centrala ämnesgrupper och/eller andra förstelärare, samt att detta bidrar till att lärarna inte alltid ser detta arbete. Denna tolkning stärks också av kommentarer i fritext.

Det är inte möjligt att utifrån enkäten säkerställa några kausala samband men skillnaderna i genomslag för olika utvecklingsområden stärker intrycket från fritextsvar om konkurrerande uppdrag (se ovan) att det på många skolor uppstår en viss undanträngningseffekt: Det finns många olika utvecklingsområden inom AGVF, vilket gör det svårt för skolorna och förstelärarna att få tid att arbeta med alla samtidigt. Prioriterade områden med en tydlig central stödstruktur hamnar i fokus och riskerar att i viss mån tränga undan exempelvis andra former av ämnes- och/eller allmändidaktisk utveckling, formativ bedömning (trots att detta är ett prioriterat område) och/eller skolornas lokala utvecklingsområden.

Att en grupp lärare på flera skolor anger att de inte berörs av förstelärares arbete med exempelvis kollegialt lärande eller formativ bedömning, trots att man arbetar med dessa områden inom ramen för exempelvis läslyftet, pekar mot två problematiska fenomen: 1. Att inte alla på skolan vet, eller har samma definition av, vad exempelvis kollegialt lärande eller formativ bedömning är och innebär. Denna osäkerhet kring definitioner av innehållet i utvecklingsarbetet syns även i fritextsvar om hur förstelärare arbetar med olika områden. 2. När förstelärare stödjer andra processledare, ämnes- eller arbetslagsledare är det inte säkert att berörda lärare ser förstelärarnas bakomliggande arbete om deras roll och uppdrag inte kommuniceras tydligt.

Avslutande reflektioner

Av enkätens fritextsvar framgår det att många lärare inom Malmö stads gymnasieskolor och vuxenutbildningar är kritiska till förstelärarreformen på ett sätt som i stort ligger i linje med den bild som framkommit i tidigare undersökningar, exempelvis i den uppföljning av karriärtjänstreformen i Stockholm som genomfördes 2016 av en grupp forskare vid Linköpings universitet.[24] En grupp lärare inom AGVF menar att förstelärna arbetar med fel områden. Den huvudsakliga kritiken riktas dock mot reformen i sig och den konkurrens, splittring och orättvisa lönesättning man upplever att den lett till, snarare än utvecklingsarbetet och förstelärarnas insatser i sig. Enkätens frågor om förstelärarnas arbete med specifika utvecklingsområden synliggör att lärare, såväl som förstelärare och skolledare, i hög grad upplever att detta bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

[24] Öhman & Sandberg m. fl., 2016.

Det är svårt att peka ut några säkra samband, men en rimlig tolkning av resultaten är att AGVF:s satsning på förstelärare och insatser för att ge dem goda förutsättningar gör skillnad. Införandet av förstelärare har främjat ett distribuerat ledarskap som kan "leda från mitten" och har bidragit till att det kollegiala lärandet och arbetet med prioriterade områden har kommit igång och får stor spridning och genomslag i organisationen.[25] Det långsiktiga perspektivet och fokuset på att bygga upp ett systematiskt kvalitetsarbete och kunskapsdelning mellan förvaltningens lärare och skolor ligger även väl i linje med relevant forskning om skolutveckling.[26] Enkätsvaren pekar också mot att den tidsresurs, struktur och processledarutbildning samt de nätverk och det kollegiala lärande mellan förstelärare som den centrala satsningen möjliggör är viktiga för förstelärarna och skolornas utvecklingsarbete. Denna tolkning stärks i en parallell intervjuundersökning med förstelärare och skolledare inom AGVF.[27]

Enkätsvaren visar samtidigt att det ofta uppstår en viss spänning och konkurrens mellan centrala och lokala nivåer i utvecklingsarbetet. Förstelärares arbete med prioriterade utvecklingsområden och samarbete i centrala grupper riskerar att, i kraft av en tydlig struktur och organisation, i viss mån konkurrera ut enheternas lokala behov och utvecklingsområden. Det är svårt att säkerställa några kausala samband, men resultaten och den parallella intervjuundersökningen pekar båda mot att de skolor som arbetar utifrån en övergripande idé och tydlig struktur samt har en tydlig kommunikation kring sitt utvecklingsarbete tycks ha lättare att få in och samverka mellan olika utvecklingsområden.[28] Denna tendens ligger i linje med synsättet att skolutveckling bör bygga på en helhetsidé och långsiktig, samlande vision.[29] Det kan därför vara väl värt att inom AGVF fortsätta att fundera över hur man kan få ihop centrala och lokala utvecklingsområden till en fungerande helhetsidé där mål, systematiskt kvalitetsarbete och kollegialt lärande samverkar.

Specialpedagoger bör ha en viktig roll att fylla i skolornas skolutvecklingsarbete. Att gruppen specialpedagogers och speciallärares svar ligger nära lärarnas svar och ofta skiljer

[25] Harris, 2014; Campbell, 2016; Sjöblom, under granskning.
[26] Håkansson & Sundberg, 2016; Kornhall, 2015, Timperley, 2013.
[27] Sjöblom & Peterson, 2017.
[28] Sjöblom & Peterson, 2017.
[29] Scherp, 2013; Håkansson & Sundberg, 2016.

sig markant från hur skolledarnas och förstelärarnas svarar kan dock ses som en indikation på att specialpedagogerna inte i någon större utsträckning involveras i det utvecklingsarbete förstelärarna driver. Värt att notera är också att ett antal karaktärsämneslärare och lärare utanför nationella program menar att förstelärarnas arbete inte berör dem och att samsynen kring förstelärarуppdragen tycks vara något lägre på skolor med yrkesförberedande program. För att undvika att vissa grupper av lärare och elever exkluderas från exempelvis det språkutvecklande arbetet kan det därför vara viktigt att diskutera och undersöka om utvecklingssatsningarna inom AGVF har en tendens att i första hand riktas mot och/eller lättare få fäste i stora gymnasiegemensamma ämnen.

Med undantag för matematikutveckling är de centralt prioriterade områdena och uppdragen (kollegialt lärande, språkutveckling, IKT-utveckling samt formativ bedömning) ämnesövergripande. Grundtanken är att arbetet med dessa områden i förlängningen skall leda till utveckling inom alla ämnen och skolor. Det relativt låga genomslaget för ämnesdidaktisk utveckling och exempelvis IKT-förstelärarnas svårigheter att få arbeta med didaktiska frågor snarare än support synliggör dock att detta inte sker per automatik. Inför framtiden kan det därför vara viktigt att fundera över hur insatserna bäst omsätts i ämnesutveckling som engagerar alla lärare i ett professionellt lärande som utgår från den problematik de möter i sina klassrum och bidrar till en förändring som stärker deras elevers möjligheter till lärande.[30]

Resultaten från enkäten synliggör att det på flera skolor saknas en tillräckligt stor tydlighet och kommunikation kring förstelärarnas uppdrag och roll. Någon kan mena att det inte spelar så stor roll om lärarna vet vad förstelärarna arbetar med, bara utvecklingsarbetet fungerar. Exempelvis Fullan (2011) och Timperley (2013) lyfter dock fram att en transparent process och skolledningens stöd är viktig för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. En tydligare kommunikation och kännedom om förstelärarnas uppdrag och roll i utvecklingsarbetet bör kunna bidra till att fler lärare ser relevansen av, och får ett ökat förtroende för, förstelärarna och deras arbete. En bra dialog mellan förvaltning, skolledning, förstelärare och lärare framstår som viktig för att stärka förstelärarnas uppdrag, mandat och förankring i verksamheten och kan förhoppningsvis bemöta något av lärarnas kritik mot reformen.

[30] Se exempelvis Timperley, 2013.

Förstelärarreformen inom GrF

Grundskoleförvaltningen i Malmö ansvarar för sex utbildningsområden och fler än 70 kommunala grundskolor. Här går 28 800 elever i skolan och här arbetar 5 000 anställda i en verksamhet som omsätter ca 3,7 miljarder kr per år. Det är en gigantisk organisation som dessutom är i ständig förändring och utveckling. Det är därför också en grannlaga uppgift att via enkäter följa upp förstelärarreformens implementering i Malmö och det finns all anledning att vara försiktig i de analyser och slutsatser som dras från enkäternas resultat. Många i samtliga tre personalkategorier (skolledare, förstelärare samt lärare- och specialpedagoger) gav i enkäternas avslutande frisvarsfråga uttryck för en viss enkättrötthet. Vissa ansåg att enkäten var besvärlig att fylla i, vissa menade att den var alldeles för omfattande, medan andra tyckte att det var en välkommen, välbehövlig och bra enkät. Hur enkäterna presenteras och under vilka villkor de har fyllts i kan mycket väl påverka innehållet i svaren. Den relativt låga svarsfrekvensen kan också ha påverkat utfallet och resultatet. Det är emellertid omöjligt att avgöra om så har varit fallet eller inte. Resultaten är inte huggna i sten och de lärare och skolledare som inte har besvarat enkätens frågor har följaktligen inte heller haft möjlighet att påverka utfallet. Ändå ger resultatet från enkätundersökningen en uppfattning om en del av de stämningar och uppfattningar kring förstelärarreformen som förekommer bland de tre personalkategorierna vid Malmö stads grundskolor.

Mandat, stöd och förankring

I detta avsnitt redovisas och diskuteras kortfattat svaren för de frågor kring förstelärarnas uppdrag, mandat, stöd och förankring som riktades till samtliga respondenter i enkäterna. Svaren gavs i en femgradig skala: 1) inte alls, 2) i liten grad, 3) i viss grad, 4) i ganska hög grad, 5) i mycket hög grad. Svaren visar på vissa skillnader i upplevelsen av hur väl förankrat förstelärarsystemet är i Malmö. Förstelärarnas och skolledarnas svar avspeglar i huvudsak positiva upplevelser och erfarenheter av förstelärarnas förankring i verksamheten och samsynen mellan dem är relativt stor. Spridningen i svarsnivåerna är betydligt större bland lärare och specialpedagoger, men många av svaren hamnar i den övre percentilen även här. I svaren på fråga 9 (Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?) är samsynen mellan alla tre grupperna som störst. Detta kan bero på att även lärare som är mycket kritiska till förstelärarreformen hamnar i den övre delen av skalan här, men sannolikt av andra skäl än de bland lärarna som är av motsatt uppfattning.

Skolledarna ligger generellt sett högt på skalan i de frågor som berör förstelärarnas mandat, stöd och förankring. Allra högst ligger medelvärdet i fråga 4 (Är du insatt i vad förstelärarna har för uppdrag?) och 9 (Upplever du att förste lärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?) där 81 respektive 84 procent av respondenterna har fyllt i 5 på den femgradiga skalan. En överväldigande majoritet av skolledarna uppger alltså att de är mycket insatta i förstelärarnas uppdrag och de allra flesta av dem anser att förstelärarna i mycket hög grad har skolledningens stöd för sitt uppdrag. Svaren på fråga 5 och 10 hamnar däremot lägre ner på skalan. Detta bekräftar att det råder tveksamheter bland skolledarna kring uppdragets tydlighet. Skolledarna tycks också vara av uppfattningen att förstelärarna inte alltid och fullt ut har sina kollegers stöd. Fyra procent av skolledarna menar att förstelärarna endast har stöd i liten grad eller inte alls.

Förstelärarnas svar ligger mycket högt på skalan i svaren på frågorna 4 och 6. Närmare 80 procent av dem uppger alltså att de är i lika hög grad insatta i uppdraget som det är relevant för verksamheten. Endast 1 procent är inte alls insatt, medan tre procent uppger sig vara insatt till viss grad i förstelärarnas uppdrag. Ingen av förstelärarna anser att förstelärarnas uppdrag är irrelevant eller endast till viss del relevant.

Tabell 14 Kännedom om förstelärarnas uppdrag

Fråga 4: Är du insatt i vad förstelärarna har för uppdrag?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	152	148	84	384
4	30	298	13	341
3	4	305	1	310
2	5	184	6	195
1	1	78		79

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
79	15	81
16	29	12
2	30	1
3	18	6
1	8	0
100	100	100

Tabell 15 Tydlighet

Fråga 5: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	95	76	47	218
4	69	242	32	343
3	21	326	15	362
2	5	221	6	232
1		145	3	148
	190	1010	103	1303

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
50	8	46
36	24	31
11	32	15
3	22	6
0	14	3
100	100	100

Tabell 16 Relevans

Fråga 6: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	149	143	68	360
4	32	280	23	335
3	10	301	7	318
2		138	4	142
1		92	1	93
	191	954	103	1248

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
78	15	66
17	29	22
5	32	6
0	14	4
0	10	1
100	100	100

Tabell 17 Mandat

Fråga 7: Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	104	149	62	315
4	61	317	32	410
3	20	292	8	320
2	6	124	1	131
1		51		51
	191	933	103	1227

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger	Andel Skolledare
54	16	60
32	34	31
10	31	8
3	13	1
0	5	0
100	100	100

Tabell 18 Praktiska förutsättningar

Fråga 8: Upplever du att förstelärarna får de praktiska förutsättningarna som krävs för att genomföra sitt uppdrag?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	42	133	43	218
4	63	272	44	379
3	50	368	15	433
2	26	156	2	184
1	9	56		65
	190	985	104	1279

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
22	13	41
33	28	42
26	37	14
14	16	2
5	6	0
100	100	100

Tabell 19 Skolledningens stöd

Fråga 9: Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	128	327	87	542
4	39	317	13	369
3	19	222	3	244
2	4	50		54
1		14		14
	190	930	103	1223

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
67	35	84
21	34	13
10	24	3
2	5	0
0	2	0
100	100	100

Tabell 20 Förtroende från lärarna

Fråga 10: Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?

	Förstelärare	Lärare och specialpedagoger	Skolledare	Totalsumma
5	48	157	20	225
4	104	325	60	489
3	34	301	20	355
2	5	144	2	151
1		69	2	71
	191	996	104	1 291

Andel Förstelärare %	Andel Lärare och specialpedagoger %	Andel Skolledare %
25	16	19
54	33	58
18	30	19
3	14	2
0	7	2
100	100	100

Negativa och positiva erfarenheter, samt tankar och idéer kring utveckling

I tre av enkätfrågorna fick respondenterna möjlighet att skriva fritt kring negativa och positiva upplevelser och erfarenheter av förstelärarreformen i Malmö, samt återge sina tankar och idéer kring förändrings-, förbättrings- och utvecklingsmöjligheter. Svaren har kategoriserats och kvantifierats och resultatet presenteras nedan. Se även cirkeldiagrammen i bilagorna till rapporten.

Skolledarna

Bland skolledarna i Malmö är entusiasmen överlag stor kring förstelärarreformen. En stor andel av dem (35 %) menar att den framför allt har bidragit till skolutveckling i generell mening. Så här skriver en av skolledarna om förstelärarna:

> Deras uppdrag sätter fokus på skolutveckling och systematiskt kvalitetsarbete vilket är till hjälp i verksamheten. Vi har en tydlig utvecklingsorganisation där förstelärarna är en viktig del och ansvarar för vissa delar i åtagandeplanen.

En stor grupp (14 %) av skolledarna uppger också att förstelärarna har kommit att bli ett stöd och ett komplement till ledningen. De ”fungerar som ett bollplank för skolledarna i utvecklingsfrågor” och bidrar därmed till att skapa ett mer verksamhetsnära beslutsfattande, skriver en av skolledarna. En relativt stor andel återkommer till att det finns god överensstämmelse mellan uppdrag och åtagande. Flera av svaren lyfter också fram försteläraren som förebild och ambassadör och betonar deras förmåga att entusiasmera som viktiga och positiva inslag. Förvånansvärt få av skolledarna nämner förstelärarnas betydelse för att förankra forskningsperspektiv på skolorna. Endast ett fåtal nämner fortbildning och kollegialt lärande i sina svar. Å ena sidan kan detta tänkas ingå i begreppet skolutveckling i mer generell bemärkelse. Å den andra kan formuleringar som dessa också hänga samman med de kritiska synpunkterna på reformens tydlighet som kommer fram i samband med enkätfrågan om negativa erfarenheter av reformen. Det senare är för övrigt en framträdande uppfattning i alla tre enkäterna. Det kan vara så att otydligheten i uppdragsbeskrivningen även medför svårigheter att precisera och på ett tydligt sätt peka på upplevt positiva effekter. Det fanns trots allt åtminstone en tydlig intention med reformen från statens och den dåvarande regeringens sida när den infördes 2013. Ett överskuggande motiv för införandet av förstelärarsystemet var nämligen att höja läraryrkets status och göra det möjligt att göra karriär för lärare. Det är därför anmärkningsvärt att endast fem procent av skolledarna anger status och karriär som en upplevd positiv effekt av reformen. Bland förstelärarna lyfter två procent fram

karriärmöjlighet och ökad status för lärare som en positiv effekt; motsvarande andel bland lärare och specialpedagoger är endast en procent.

Den mest frekvent återkommande negativa aspekten av reformens implementering som tas upp av skolledarna är de negativa attityderna bland lärare som inte är förstelärare. Många av skolledarna (21 %) betraktar uppenbarligen detta som ett allvarligt problem och som ett hinder för utvecklingsarbetet på skolorna. Detta kan enligt en av skolledarna exempelvis ta sig uttryck på följande vis:

> Då vi hade flera pedagoger som sökte försteläraruppdraget var det några som blev mycket besvikna för att de inte fick uppdraget. Några av dem som också är duktiga valde att inte fortsätta att utveckla de fokusområden de hade.

Den näst största kategorin (17 %) ser inget negativt över huvudtaget i reformen och dess implementering. Den tredje största gruppen (12 %) betraktar däremot bristen på tydlighet och oklara uppdragsbeskrivningar som ett bekymmer. En relativt stor andel (10 %) av skolledarna nämner omotiverade löneskillnader som ett problem. Ytterligare några ställer sig negativa till skapandet av hierarkier och någon enstaka skolledare vill helst avveckla hela reformen och lägga pengarna på annat. Dessutom nämner en ganska stor grupp av skolledarna (7 %) bristen på tid för förstelärarna att fullfölja sitt uppdrag som ett problem.

Den dominerande uppfattningen bland skolledarna kring hur förstelärarreformen skulle kunna förbättras handlar om tydlighet. Den största gruppen (23 %) uppger att uppdragets innehåll behöver ses över; den näst största (20 %) betonar vikten av tydlighet och att förstelärarna synliggörs. Vissa av skolledarna (12 %) vill se mer av nätverksbyggande och skolöverskridande samverkan mellan förstelärarna och dessutom önskar flera av dem att PI ges en större roll i sammanhanget. Sammanlagt tar 45 procent av skolledarna upp tänkbara förbättringsområden som har med tydlighet att göra. Noterbart är att en relativt stor grupp (9 %) nämner tidsaspekten och behovet av större utrymme av tid för förstelärarna. Dessutom anger en del av dem (8 %) att det är önskvärt att försteläraruppdraget cirkulerar på visstid. Denna uppfattning kommer även till uttryck i frågan om negativa effekter av reformen, där flera skolledare pekar på problemet med att duktiga lärare som inte har försteläraruppdrag trycks tillbaka av reformen.

Förstelärarna

Om få av skolledarna uppmärksammar karriär och status som en välkommen positiv effekt av reformen är det ännu färre som gör det bland förstelärarna. Endast två procent

av dem uppger detta som en positiv erfarenhet och effekt som förtjänar att lyftas fram i enkätens frisvarsfrågor. Istället är det skolutveckling i dess bredare bemärkelse (32 %) och kollegialt lärande (17 %) som betonas. Dessutom anger nio procent att reformen har bidragit till att stärka kvalitén i allmän och bredare bemärkelse. En något mindre andel av förstelärarna (7 %) menar att reformen på olika sätt har bidragit till att stärka skolorna organisatoriskt. Ett fåtal av förstelärarna pekar på höjd måluppfyllelse (5 %) och ämnesdidaktisk utveckling som positiva inslag kopplade till förstelärarreformen. Endast 4 procent uppger att förstelärarsystemet har bidragit till att mer forskning och vetenskapliga perspektiv förekommer i skolan och en lika liten andel menar att den konkreta undervisningen har stärkts av reformen.

Den absolut vanligaste negativa upplevelsen bland förstelärarna rör tidsaspekten. En stor andel av förstelärarna (30 %) uppger att de inte får tillräckligt med kompensation i form av tid för att fullfölja sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. En av förstelärarna beskriver sin situation så här:

> Den avsatta tiden räcker inte alls till för att kunna genomföra det man blir ålagd och jag vill och har tankar till ännu mer. Detta blir en frustration som dränerar en, jag vill mer och ser mer behov med större kunskap men kan inte trots att elever och skola skriker efter mer.

Otydlighet kring förstelärarnas uppdrag är ett annat stort problem, vilket också leder till andra negativa konsekvenser. En sådan är till exempel dåligt samarbetsklimat och misstämning på arbetsplatserna. En relativt stor grupp (16 %) pekar på dålig stämning som ett problem de konfronteras med i sin skolvardag. Det rör sig framför allt om upplevelser som beskrivs som avund och missunnsamhet från kolleger som inte är förstelärare. 11 procent av förstelärarna tar upp aspekter som har med splittring och klyftor bland personalen att göra. En så pass stor andel som 9 procent anser att det inte finns några problem eller negativa effekter överhuvudtaget vid skolorna som kan anses vara kopplade till förstelärarreformen.

Förstelärarnas idéer och tankar kring hur förstelärarreformen kan utvecklas kretsar i analogi med synpunkterna ovan framför allt kring tid och tydlighet. 28 procent av förstelärarna lyfter behovet av mer tid i tjänsten och 16 procent av dem större tydlighet i uppdragsbeskrivningen. En relativt stor grupp (12 %) efterlyser mer samverkan och nätverksbyggande bland förstelärare mellan och inom skolorna. Åtta procent vill se mer fortbildning och fem procent önskar bättre organisation kring uppdraget. En lika stor

andel som den sistnämnda föreslår att arbetsinnehåll och uppdragsbeskrivning för förstelärare uppdateras. I övrigt framkommer en rad olika förslag på förbättringar och utvecklingsmöjligheter som var för sig bärs fram av ett fåtal förstelärare. Det handlar exempelvis om mer och bättre utvärdering och kvalitétsarbete, forskningsanknytning, enhetliga direktiv, bekräftelse och synliggörande, kollegial spridning och förbättrade rutiner kring rekrytering och tillsättning.

Lärarna och specialpedagogerna

Två grupper sticker ut bland lärarnas och specialpedagogernas uppfattningar kring positiva erfarenheter av förstelärarreformen och de utgör var för sig 15 procent av svaren. Den ena gruppen menar att förstelärarna i generell bemärkelse har bidragit till utvecklingen vid skolorna. Den andra gruppen ser inget positivt med eller endast marginell effekt av förstelärereformen. Det måste betraktas som anmärkningsvärt att en så pass stor andel av lärarna svarar i den riktningen på en fråga som rör positiva erfarenheter. Å andra sidan är den förstnämnda gruppen lika stor, vilket ger en bild av hur splittrad och oenig lärarkåren är i vidare mening i förhållningssättet till reformen. Efter dessa två kategorier av svar hamnar en stor grupp lärare (11 %) som anser att förstelärarnas verksamhet utgör ett viktigt stöd för dem själva eller för nyanställda lärare som introduceras på arbetsplatsen. Förstelärarna tycks spela en avgörande roll i detta hänseende på skolorna, vilket illustreras av följande svar från en nyanställd lärare:

> Som ny lärare har det varit bra att få hjälp och konstruktiv kritik av förstelärarna. Stöd i undervisning eller hur man ska lägga upp sin dag. Förstelärarna på min skola är engagerade och väl insatta i sina respektive utvecklingsområde.

Därefter kommer ytterligare en stor grupp (8 %) som har svarat vet ej, ingen aning eller liknande, vilket också är en typ av frisvar som inte kan tolkas i positiv riktning. Sju procent av de svarande menar däremot att förstelärareformen har medfört mer och bättre möjligheter till fortbildning. Fem procent menar att förstelärarna har bidragit till språkutvecklingsinsatser.

Ytterligare en relativt stor grupp (4 %) anser att strukturen och organisationen har förbättrats vid skolan som en effekt av förstelärarnas arbete. En lika stor andel (4 %) menar att forskningsanknytningen i verksamheten har blivit bättre. Endast 1 procent av de svarande anser att ökade karriärmöjligheter och högre status för lärare är en positiv effekt av reformen.

Också bland lärarna och specialpedagogernas svar kring negativa upplevelser och erfarenheter dominerar de kritiska synpunkterna på otydligheter i reformens upplägg. Denna grupp utgörs av 15 procent av de svarande. Den näst största gruppen (12 %) reagerar starkt mot inslag av orättvisa och godtycke i reformens idé och genomförande. Argumenten varierar men de har alla bäring på frågor kring orättvisor och godtycklighet ur tillsättnings- och lönehänseende och sådana förhållanden har bidragit till dålig stämning och försämrat samarbetsklimat vid arbetsplatserna. I detta svar återfinns alla tre argumenten:

> Det har tagit flera år innan förstelärarna har fått en uppgift på skolan med att utveckla verksamheten här. Dessutom har det ifrågasatts bland personalen upprepade gånger, hur rekryteringen av förstelärarna gick till. Är det pedagogen som bäst lyckas framhäva sig själv och sitt arbete eller den pedagog som har bäst kompetens i det didaktiska arbetet och redskap i att föra dialog och kompetensutveckling som har blivit förstelärare? Dessa situationer har skapat irritation bland personalen. Irritation har även uppkommit bland lärare, när det framkommer att det finns pedagoger som har samma uppdrag som förstelärarna, som ex leda kollegialt arbete, coachning, uppdrag i ett utveckla det språkutvecklande arbetet inom ex no, so, men har lägre lön. Förstelärarreformen har med andra ord skapat schismer bland personalen.

Ytterligare en grupp (9 %) anser att reformen har orsakat splittring och klyftor i kollegierna. En mindre grupp lärare (4 %) pekar på att reformen leder till elitism och hierarkier. Ett antal av de svarande menar att förstelärarуppdraget går ut över elever och övriga lärare i negativ mening (7 %). En relativt stor grupp av respondenterna bland lärare och specialpedagoger nämner också tidsaspekten som ett problem (8 %). 8 procent av de svarande nämner negativa erfarenheter som är av personlig karaktär och som inte kan kategoriseras på något annat vis än personligt. I övrigt finns det en rad mindre grupper av svar (kring 3 %) som tar upp företeelser som dålig stämning, minskad arbetsglädje, brist på kompetens och engagemang hos vissa förstelärare, dåligt ledarskap och bristande organisation.

Noterbart är dock att den näst största gruppen (11 %) anser att de inte har upplevt några negativa erfarenheter och effekter alls av reformen. Dessutom svarar hela 8 procent av de svarande ”vet ej” vilket kan antyda att de inte har några särskilda negativa erfarenheter att referera till, alternativt att de av en eller annan anledning inte vill delge dessa i enkätsvaren.

Tankarna och idéerna kring om hur förstelärarreformen kan utvecklas sammanfaller delvis med resultaten från skolledarnas och förstelärarnas enkäter. Den absolut största gruppen (25 %) bland lärarna och specialpedagogerna lyfter fram att förstelärarnas uppdrag måste förtydligas. Denna uppfattning hänger delvis också samman med den näst största kategorin (11 %) där respondenterna uppger att förstelärarna måste bli mer synliga, närvarande och knytas tydligare till behoven i verksamheten. Så här beskriver en av lärarna vad ett förtydligande och synliggörande av förstelärarnas uppdrag skulle kunna innebära:

> Det måste tydliggöras varför några bli utvalda till förstelärare (vilka meriter de har, eventuella projekt, idéer osv.) och ännu viktigare: det måste tydliggöras vad varenda förstelärare har för uppdrag, vilka konkreta mål de vill nå och vilka förbättringar deras arbete egentligen ger upphov till.

De lärare och specialpedagoger som anser att förstelärarsystemet borde avskaffas helt utgör här endast 10 procent av respondenterna. Det sistnämnda resultatet avviker från svaren i enkätens fråga 11 och 12 som berör positiva och negativa effekter av reformen. Andelen lärare och specialpedagoger som vill avskaffa förstelärarsystemet borde i analogi med svaren där rimligtvis vara större. Kanske beror det på att en stor del av de kritiska respondenterna har svarat ”vet ej” på denna fråga. Det faktum att en relativt stor grupp (10 %) av respondenterna har svarat att de inte vet hur reformen skulle kunna utvecklas kan vara en antydan om att så är fallet. Den är dock en betydligt större andel som vill avskaffa systemet bland lärare och specialpedagoger än bland skolledare och förstelärare. Detta har varit ett återkommande mönster i samtliga uppföljningar som har genomförts på såväl nationell som lokal nivå och resultatet är inte alls överraskande eller oväntat.

Liksom bland skolledarna och förstelärarna hamnar tidsaspekten ofta i fokus. Det rör sig visserligen om en betydligt mindre andel (8 %) av svaren bland förstelärarna, men det är ändå en relativt stor grupp som vill se åtgärder för att komma till rätta med tidsbristen. Svaren kan delas in i två huvudsakliga kategorier. Dels rör det sig om svar som pläderar för mer tid för förstelärarnas uppdrag. Dels rör det sig om en grupp svar som pekar på att den tid som förstelärarna får för sitt uppdrag medför konsekvenser i form av ökad arbetsbelastning och tidsbrist för kolleger som inte är förstelärare. Liksom bland skolledarna, dock inte bland förstelärarna, återfinns en grupp bland lärarna och speciallärarna som vill se att förstelärarуppdragen cirkulerar på visstid och att det inte blir

tillsvidareförordnanden. Ytterligare en rad kategorier framträder bland lärarna och specialpedagogerna med tankar och idéer som var för sig förs fram av tre till fem procent av respondenterna. Dessa olika kategorier innefattar önskemål om bättre planering bland skolledarna, högre krav på kompetens och kvalitet bland förstelärarna, mer fortbildning för *alla* lärare samt mer samverkan och nätverk mellan förstelärare vid olika skolor.

Utvecklingsområden

Förstelärarna har bidragit till att stärka det kollegiala lärandet och övriga utvecklingsområden. Detta är en tydlig tendens bland svaren i alla tre enkäterna. Samtidigt är det också så att svaren kan anses beröra utvecklingsområdens genomslag i sig och att de inte uteslutande förknippas med förstelärarnas arbete. Det finns därför anledning att iaktta försiktighet i att dra generella slutsatser som pekar i riktning mot kausala samband mellan förstelärarnas arbete och utvecklingsområdenas genomslag vid Malmös grundskolor.

Kollegialt lärande

Arbetar förstelärare vid din skola med detta utvecklingsområde?

En stor andel av förstelärarna menar att förstelärarnas arbete med kollegialt lärande berör de allra flesta lärarna (74 %), eller en grupp lärare vid sin skola (19 %). Endast fem procent har svarat nej på frågan, medan två procent har svarat ja, men att det inte berör lärare vid sin skola. Bland lärare och specialpedagoger är bilden en annan. Visserligen svarar 54 procent av dem att arbetet berör dem och de allra flesta lärarna vid skolan, men samtidigt svarar en relativt stor grupp (25 %) av lärarna och specialpedagogerna, ”Nej inte vad jag vet” och ytterligare grupp (9 %) svarar ja, men att de inte själva berörs av arbetet. Skolledarnas upplevelse är mycket positiv. Över 90 procent av dem anser att arbetet berör de allra flesta (85 %) eller en grupp lärare vid skolan (7 %). Endast åtta procent av skolledarna svarar, ”Nej, inte vad jag vet”.

En stor majoritet av samtliga personalkategorier är av uppfattningen att kollegialt lärande är ett prioriterat utvecklingsområde i generell mening och oberoende av förstelärarnas roll. Få av respondenterna har kryssat i låga värden här och det gäller även för lärare och specialpedagoger, även om dessa inte tenderar att fylla i högsta värdet i samma utsträckning som skolledare och förstelärare.

Diagram 1 Kollegialt lärande

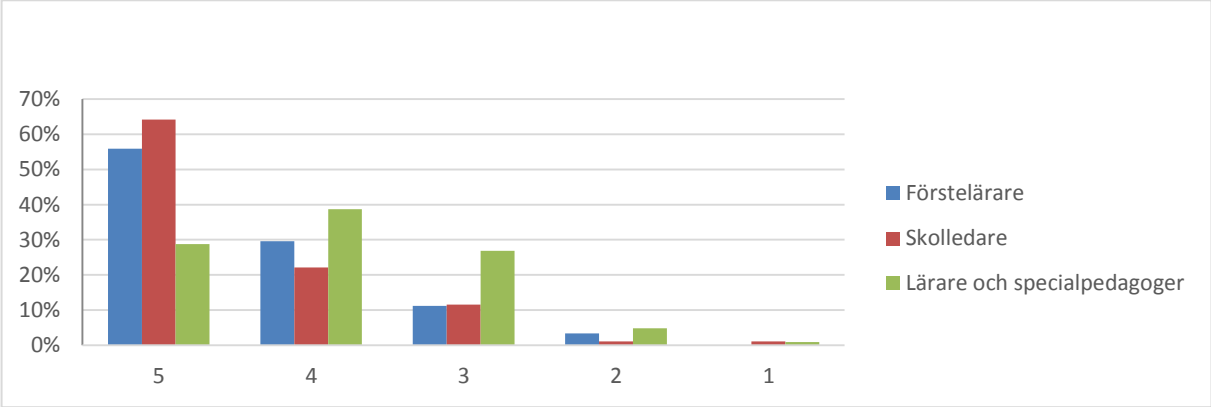

Diagrammen nedan (Diagram 2-4) visar emellertid att en majoritet av samtliga kategorier respondenter i varierande grad anser att förstelärarnas arbete med kollegialt lärande har bidragit till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 2-4. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 2 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

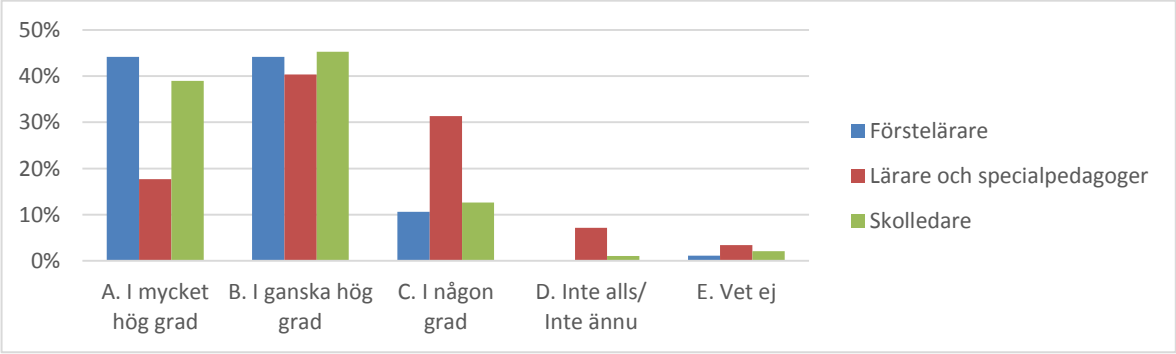

Diagram 3 *Lärarnas lärande*

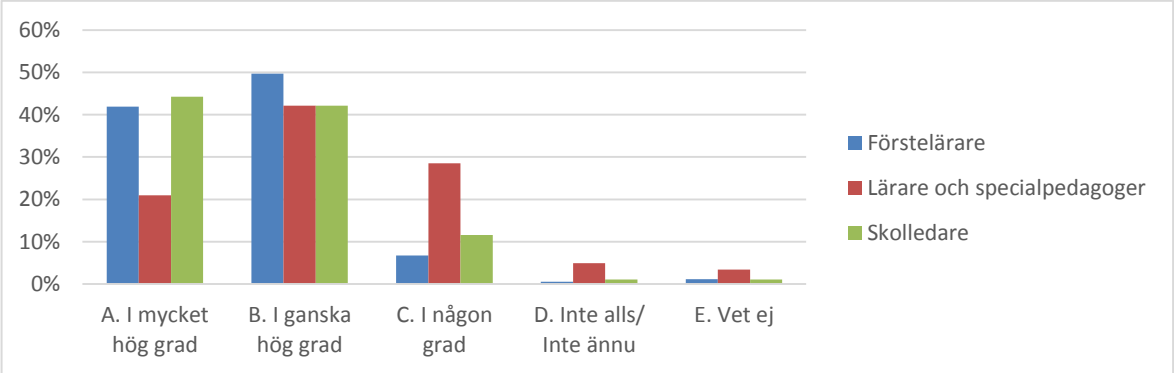

Diagram 4 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

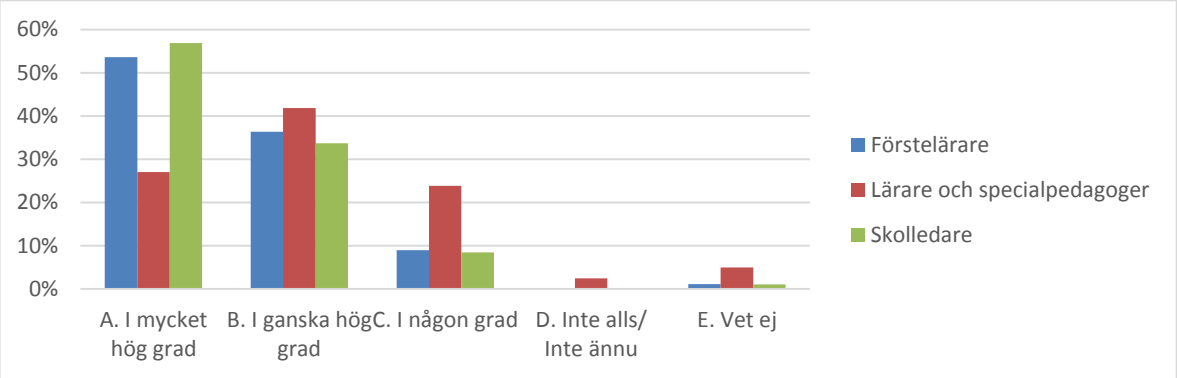

Språkutvecklande ämnesundervisning

Arbetar förstelärare vid din skola med detta utvecklingsområde?

Resultaten sammanfaller med och avviker inte nämnvärt från motsvarande för avsnittet kring kollegialt lärande. En stor andel (74 %) av förstelärarna anser att förstelärarnas arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. 61 procent av lärarna och specialpedagogerna anser att de allra flesta eller en grupp lärarna berörs av förstelärarnas arbete. Endast en liten andel av respondenterna upplever att de inte berörs alls eller inte ännu. Skolledarna ligger i den övre percentilen även här i sina svar. Hela 85 procent av dem anser att förstelärarnas arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare.

Liksom i fråga om kollegialt lärande anses språkutvecklande ämnesundervisning (Diagram 5) vara ett prioriterat utvecklingsområde i generell mening. Försvinnande få respondenter befinner sig i den lägre percentilen.

Diagram 5 *Språkutvecklande ämnesundervisning*

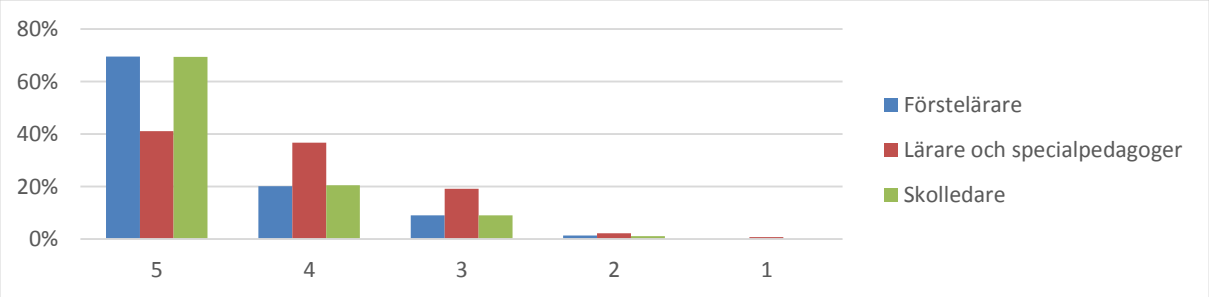

I enkätresultaten framgår att majoriteten av samtliga kategorier respondenter i varierande grad även här anser att förstelärarnas arbete kring språkutvecklande undervisning (Diagram 6-8) har bidragit till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 6-8. I vilken utsträckning anser du att förstelärares arbete med området har bidragit till att stärka?

Diagram 6 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

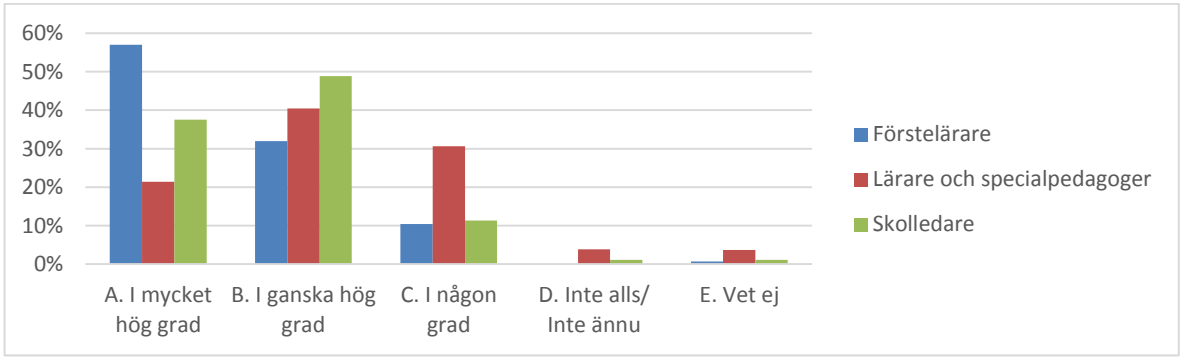

Diagram 7 *Lärarnas lärande*

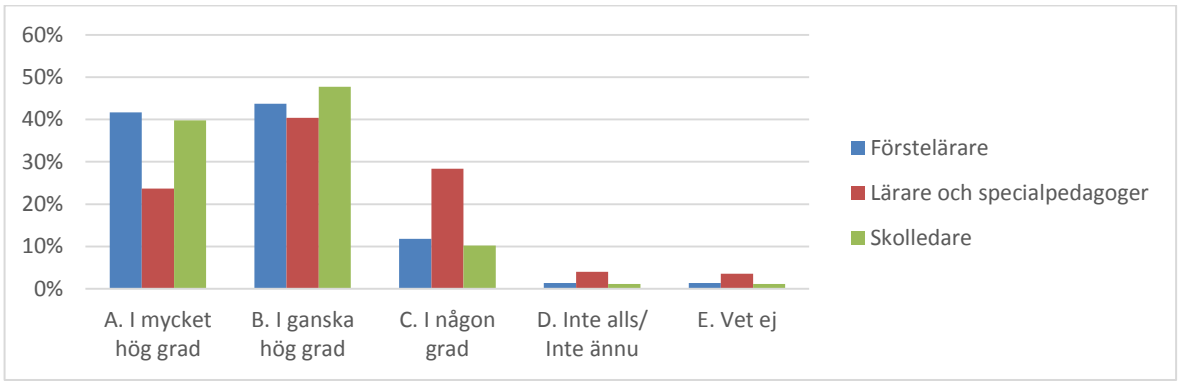

Diagram 8 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

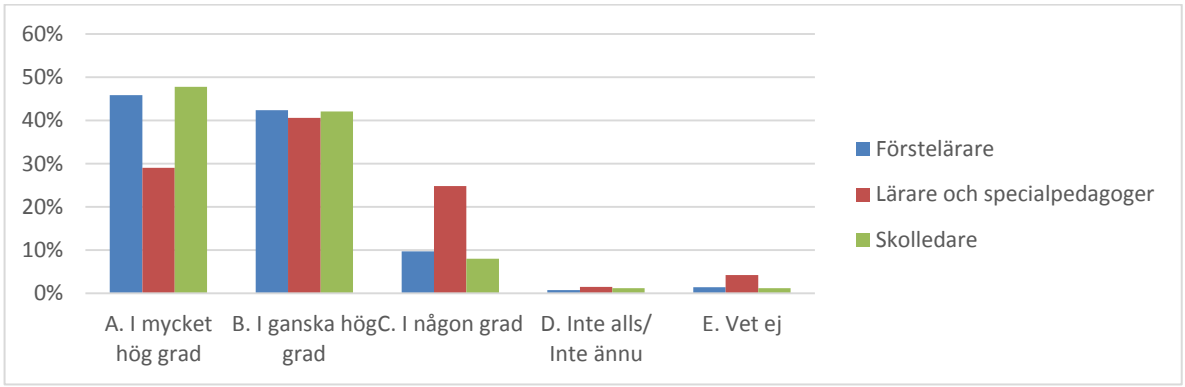

Matematikutveckling

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

När det gäller matematikutveckling skiljer sig resultatet avsevärt från de utvecklingsområden som har redovisats ovan. Även om matematikutveckling i relativt hög grad upplevs som ett prioriterat område (Diagram 9) anger en mindre andel av respondenterna bland förstelärarna att förstelärarnas arbete kring matematikutveckling berör de allra flesta eller en grupp lärare. Hela 67 procent har svarat nej på frågan ovan. Motsvarande resultat för skolledarna är 35 procent, medan 47 procent av dem menar förstelärarnas arbete berör en grupp lärare vid skolan. Bland lärarna och specialpedagogerna anger 22 procent att förstelärarnas arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan, men andelen som har svarat nej är mindre än bland förstelärarna (47 %).

Diagram 9 *Matematikutveckling*

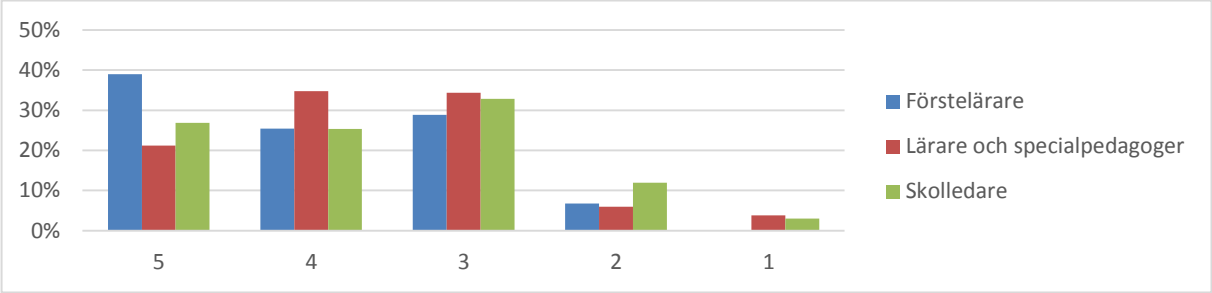

Diagrammen nedan (Diagram 10-12) visar emellertid att i den mån förstelärare arbetar med matematikutveckling bidrar de också i relativt hög grad till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 10-12. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 10 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

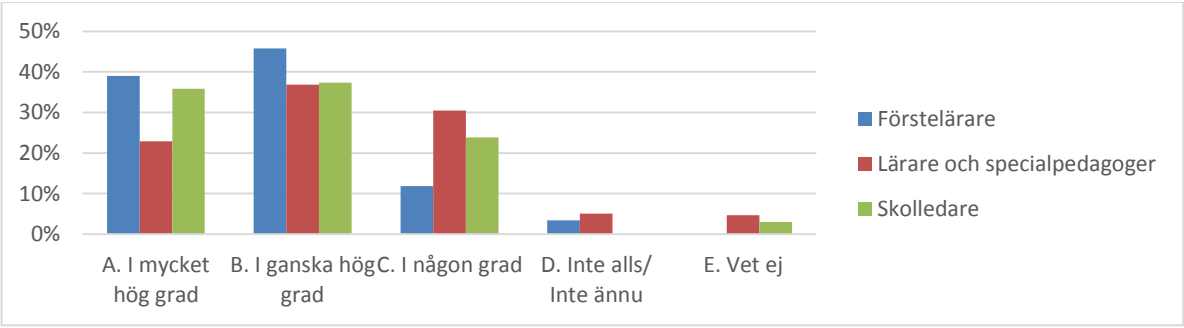

Diagram 11 *Lärarnas lärande*

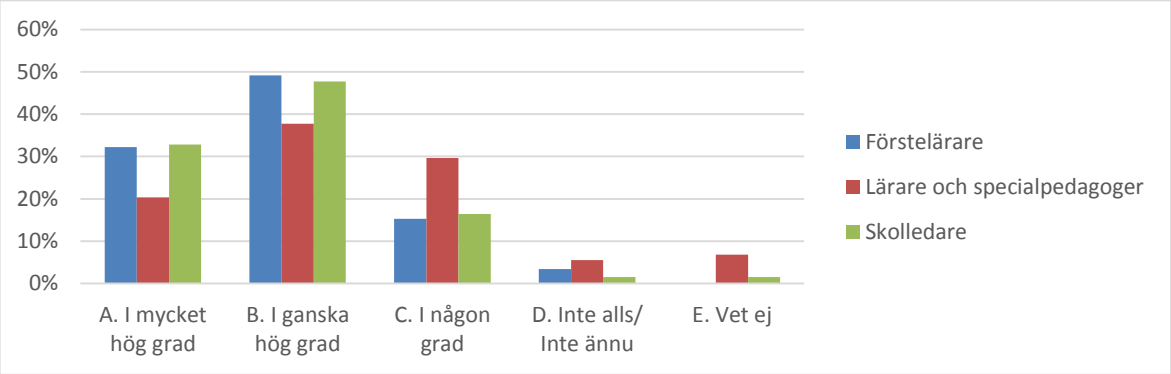

Diagram 12 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

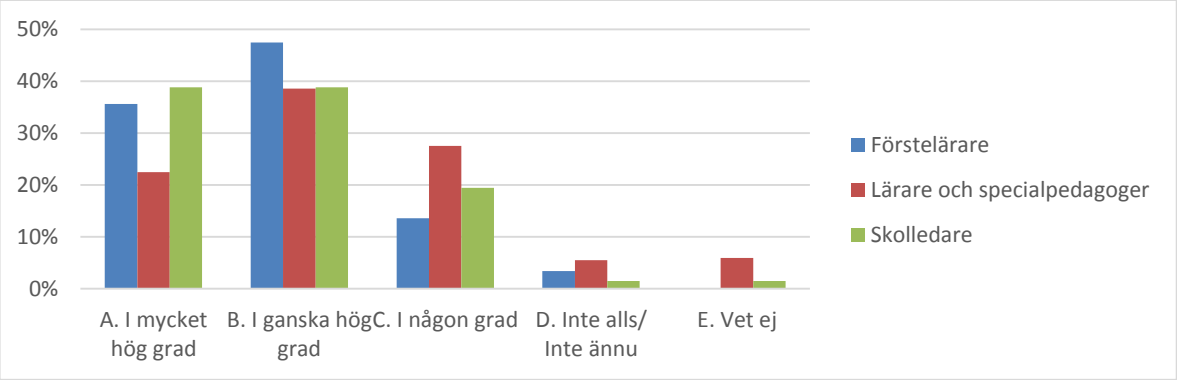

Digitalisering

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Endast 23 procent av förstelärarna uppger att arbetet berör de allra flesta av lärarna på skolan och hela 64 procent av dem uppger att förstelärarna inte arbetar med digitalisering överhuvudtaget. Det råder i princip samsyn mellan svaren i de tre enkäterna. Också bland lärarna och specialpedagogerna är det 64 procent som anger förstelärarna inte arbetar med digitalisering på sin skola. Motsvarande värde bland skolledarna ligger på 54 procent.

Trots resultaten ovan är det en relativt stor andel av respondenterna (Diagram 13) som upplever att digitalisering är ett prioriterat utvecklingsområde vid den egna skolan.

Diagram 13 *Digitalisering*

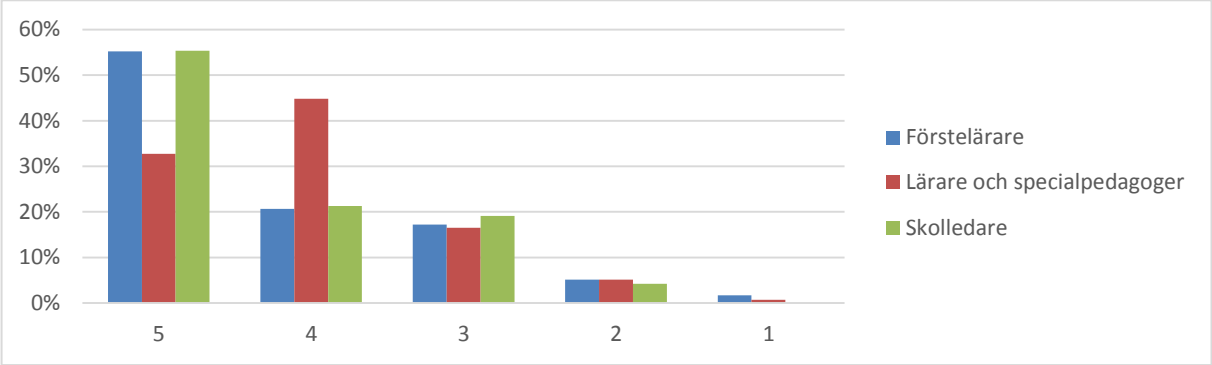

I diagrammen nedan (Diagram 14-16) framgår det att förstelärarnas arbete med digitalisering där det förekommer upplevs stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Detta kan framstå som motsägelsefullt med tanke på resultaten ovan, men diagrammen berör endast de svar där respondenterna har bekräftat att förstelärarna arbetar med huvudområdet digitalisering vid deras skolor.

Diagram 14-16. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 14 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

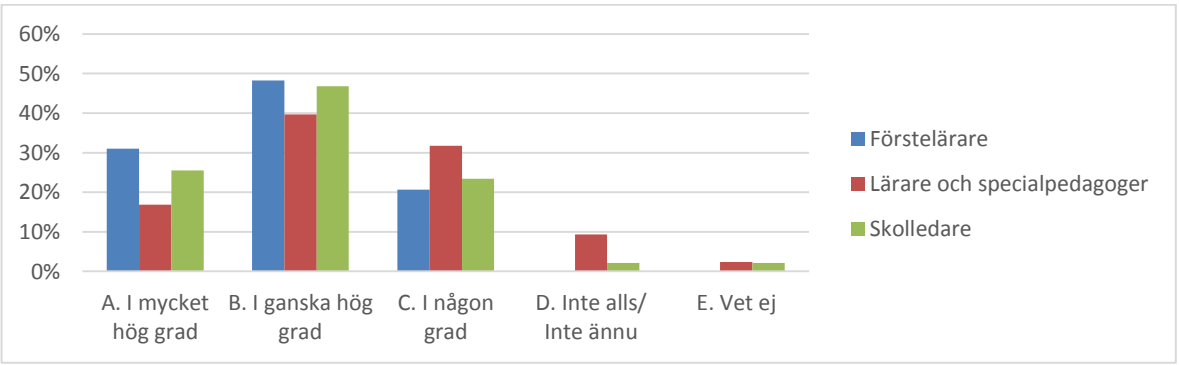

Diagram 15 *Lärarnas lärande*

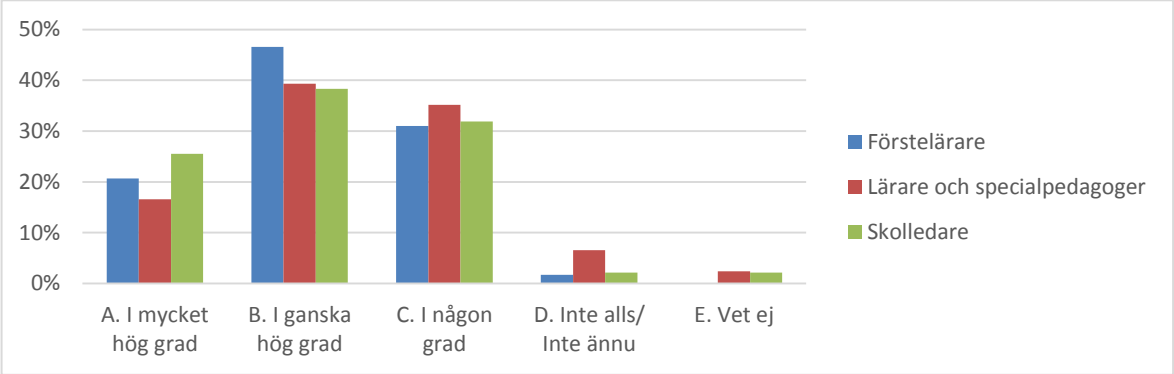

Diagram 16 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

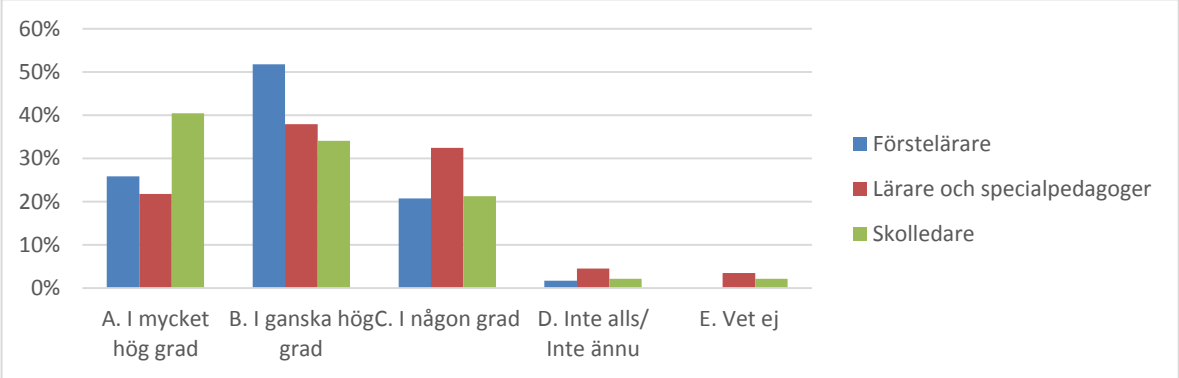

Ämnesdidaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Ämnesdidaktiken tycks inte vara ett överlag och överallt särskilt högt prioriterat utvecklingsområde (Diagram 17). 56 procent av förstelärarna uppger visserligen att de arbetar med ämnesdidaktik och att detta arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. Motsvarande värde bland lärare och specialpedagoger är dock endast 23 procent, medan hela 69 procent uppger att förstelärarna inte alls arbetar med området. Åtta procent av dem uppger att förstelärarna arbetar med ämnesdidaktik men att de själva inte berörs av förstelärarnas arbete. 57 procent av skolledarna uppger att förstelärarna arbetar med ämnesdidaktik och att detta arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. Hela 40 procent av dem svarar ”Nej, inte vad jag vet”, på denna fråga.

Diagram 17 *Utveckling av ämnesdidaktik*

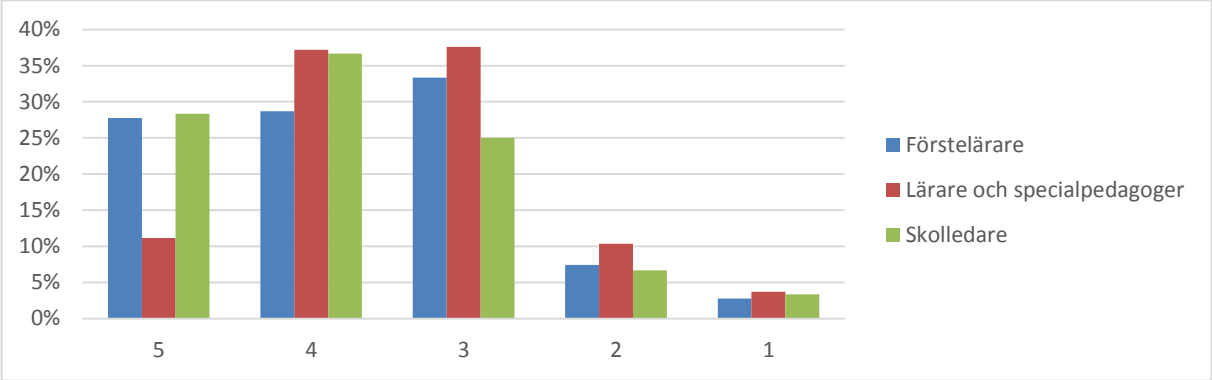

I diagrammen nedan (Diagram 18-20) framgår emellertid att förstelärarnas ämnesdidaktiska arbete i de fall där det förekommer i varierande grad upplevs stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 18-20: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 18 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

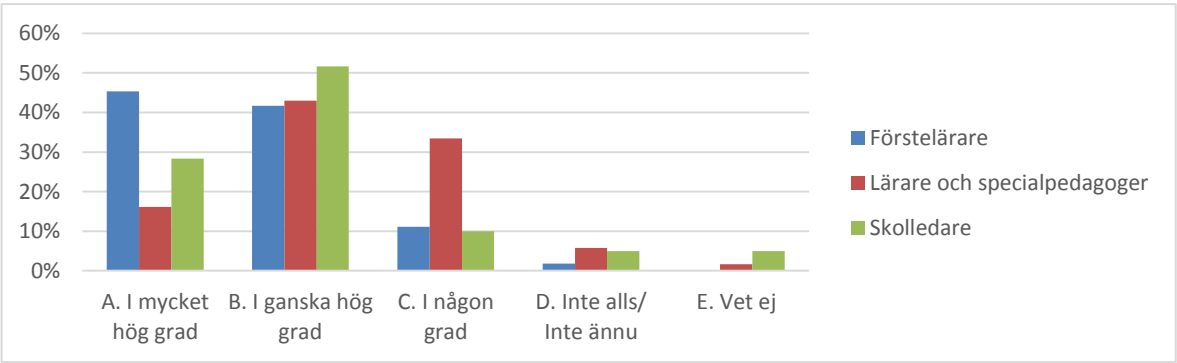

Diagram 19 *Lärarnas lärande*

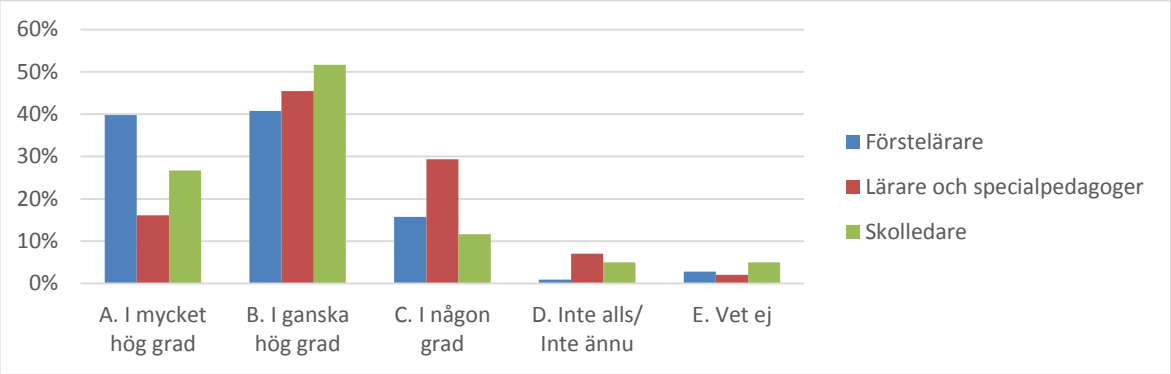

Diagram 20 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

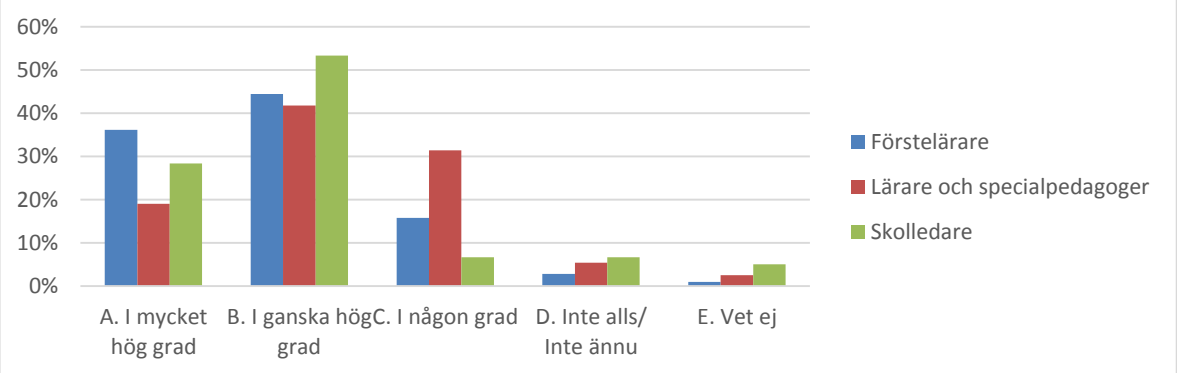

Allmän didaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Andelen förstelärare som anger att deras arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan (49 %) är nästan ekvivalent med andelen (48 %) som svarar nej på ovanstående fråga. Endast 22 procent av lärarna och specialpedagogerna uppger att förstelärarna arbetar med området och att det berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. 8 procent har svarat ja men att de inte själva berörs av förstelärarnas allmändidaktiska arbete. Hela 70 procent av dem har svarat nej, inte vad jag vet. Däremot har 59 procent av skolledarna svarat att förstelärarnas allmändidaktiska arbete berör de allra flesta, en grupp lärare eller lärare vid andra skolor, medan 41 procent av dem har svarat ”nej, inte vad jag vet”.

Utvecklingsområdet allmän didaktik upplevs likväl i varierande grad som ett prioriterat utvecklingsområde (Diagram 21).

Diagram 21 Utveckling av allmändidaktik

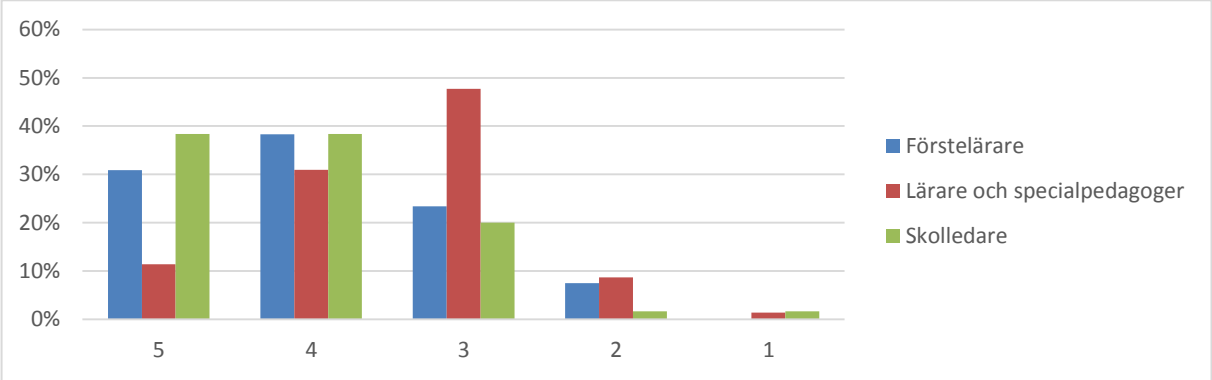

Även här tycks förstelärarnas allmändidaktiska arbete, där det förekommer, sätta avtryck och göra skillnad i positiv bemärkelse (Diagram 22-24).

Diagram 22-24: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 22 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

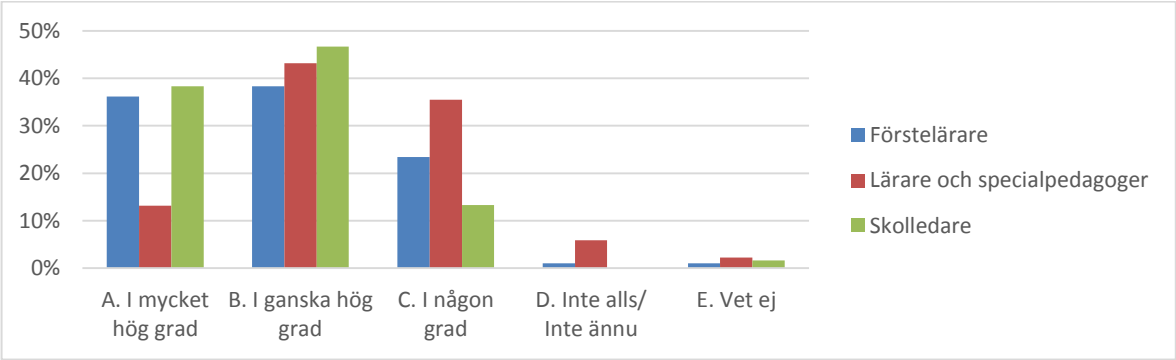

Diagram 23 *Lärarnas lärande*

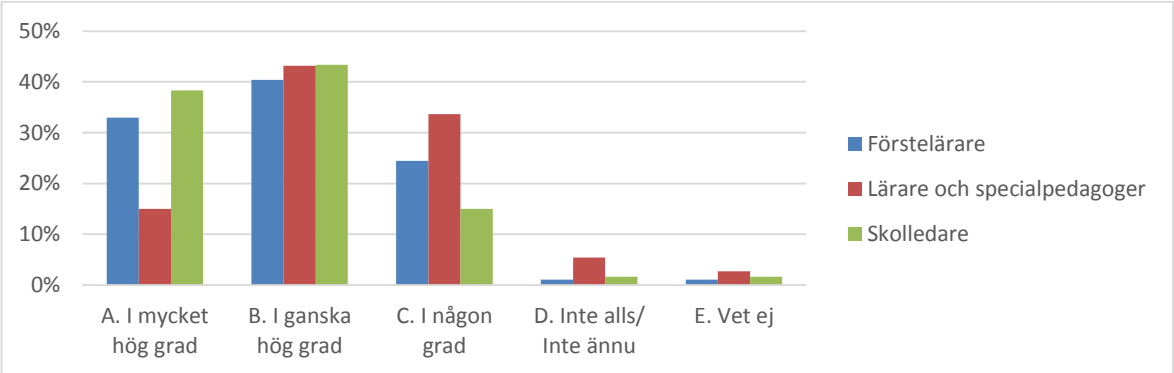

Diagram 24 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

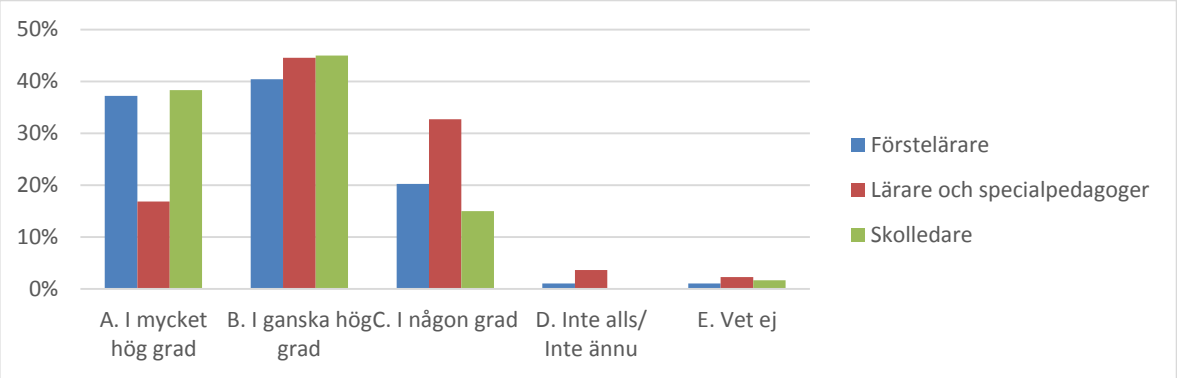

Formativ bedömning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Hela 78 procent av förstelärarna anger att deras arbete med formativ bedömning berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. 20 procent har svarat nej och två procent svarar ja, men uppger att arbetet berör lärare vid andra skolor än den egna. 57 procent av lärarna och specialpedagogerna uppger att förstelärarnas arbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. Sju procent svarar ja, men uppger att de inte själva berörs. 36 procent anger att inga förstelärare arbetar med området vid sin skola. 89 procent av skolledarna uppger att förstelärarnas arbete med formativ bedömning berör de allra flesta eller en grupp lärare vid skolan. Formativ bedömning betraktas som ett prioriterat utvecklingsområde. En överväldigande majoritet av samtliga respondentkategorier placerar sina svar högt eller mycket högt i skalan (Diagram 25).

Diagram 25 *Formativ bedömning*

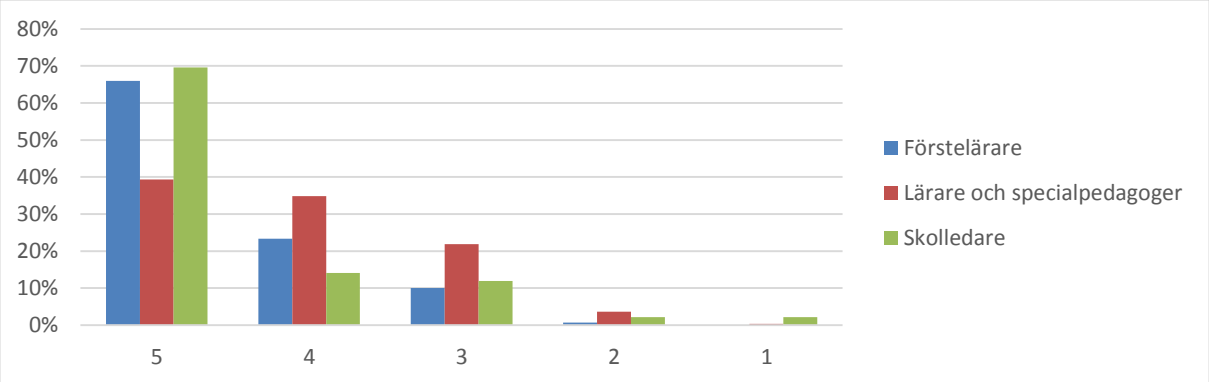

Även när det gäller formativ bedömning finns det en tydlig tendens bland de som har uppgivit att förstelärare på ett eller annat vis arbetar med området vid skolan. Den ger, som framgår i diagrammen 26-28, vid handen att förstelärarnas arbete om än i varierande

grad bidrar till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 26-28: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 26 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

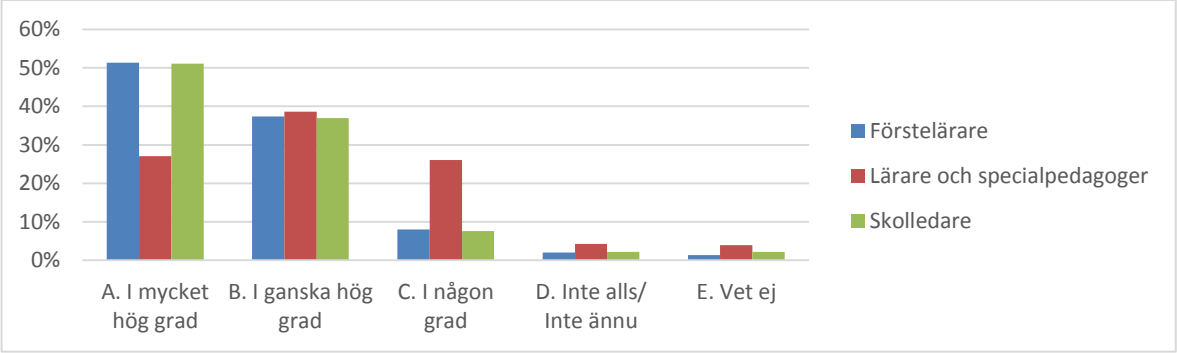

Diagram 27 *Lärarnas lärande*

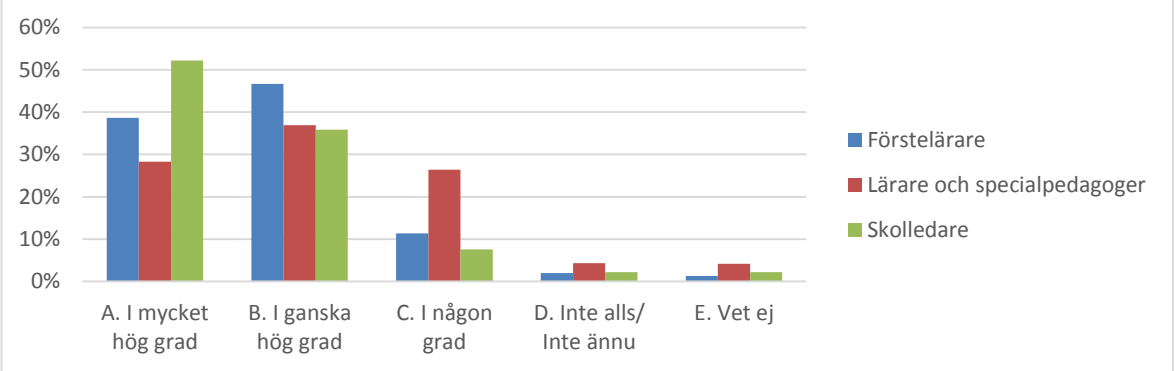

Diagram 28 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

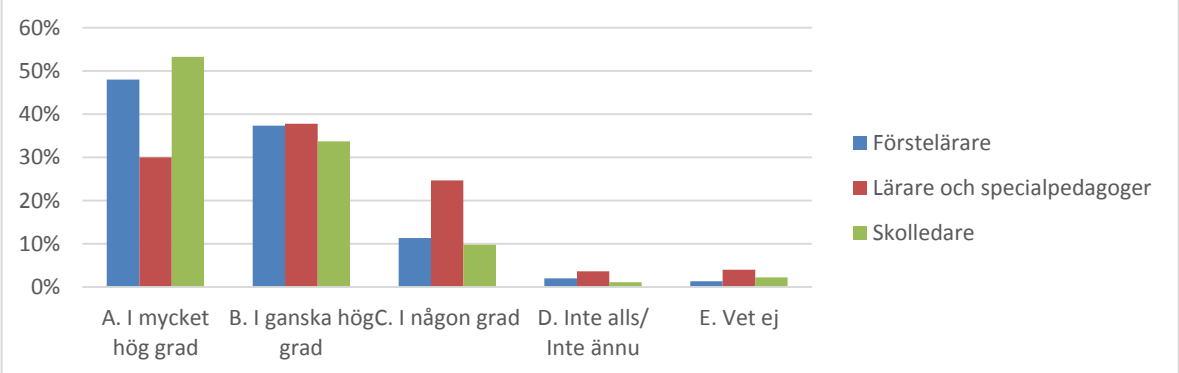

Tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse
Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?
42 procent av förstelärarna uppger att de arbetar med tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse, medan 56 procent anger att de inte arbetar inom detta område överhuvudtaget. 63 procent av lärarna och specialpedagogerna svarar ”nej, inte vad jag vet” på denna fråga. 20 procent av respondenterna inom denna kategori uppger att förstelärarnas arbete berör de allra flesta lärare vid skolan, nio procent att förstelärarna arbetar med området men att de själva inte berörs och sju procent att arbetet berör respondenten och en grupp lärare vid skolan. 48 procent av skolledarna svarar nej, inte vad jag vet, på frågan. Trots att förstelärarna inte alltid tycks vara involverade i arbetet med detta område vid alla skolor anser de allra flesta av respondenterna att det är ett prioriterat utvecklingsområde vid den egna skolan (Diagram 29).

Diagram 29 *Tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse*

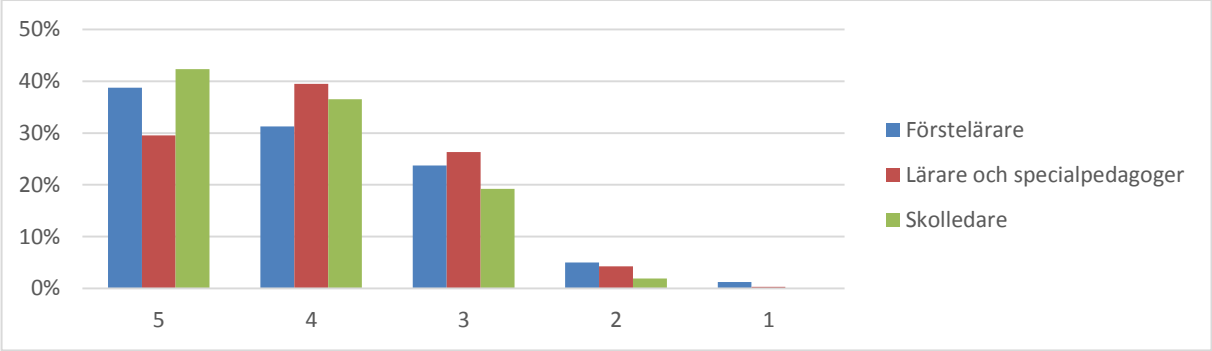

I de fall där förstelärarna *är* involverade gör de dock tveklöst skillnad och bidrar genom sitt arbete med att stärka undervisningen och tillhörande uppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Detta framgår tydligt i diagrammen 30-32.

Diagram 30-32: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 30 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

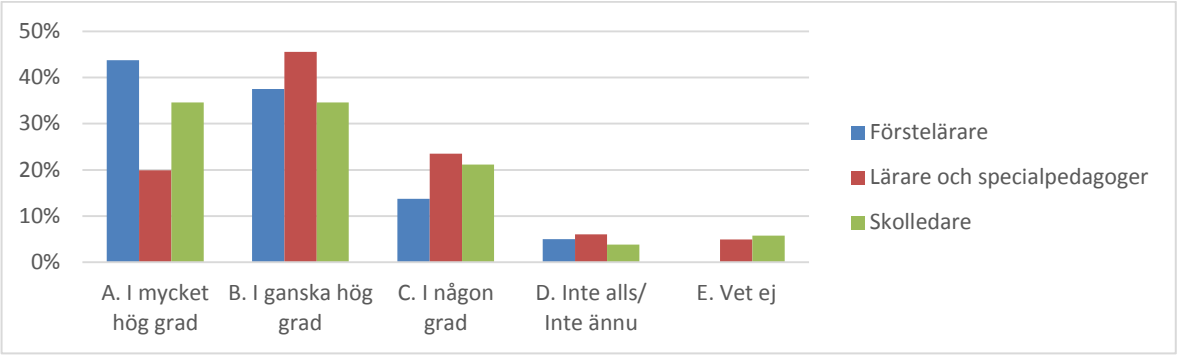

Diagram 31 *Lärarnas lärande*

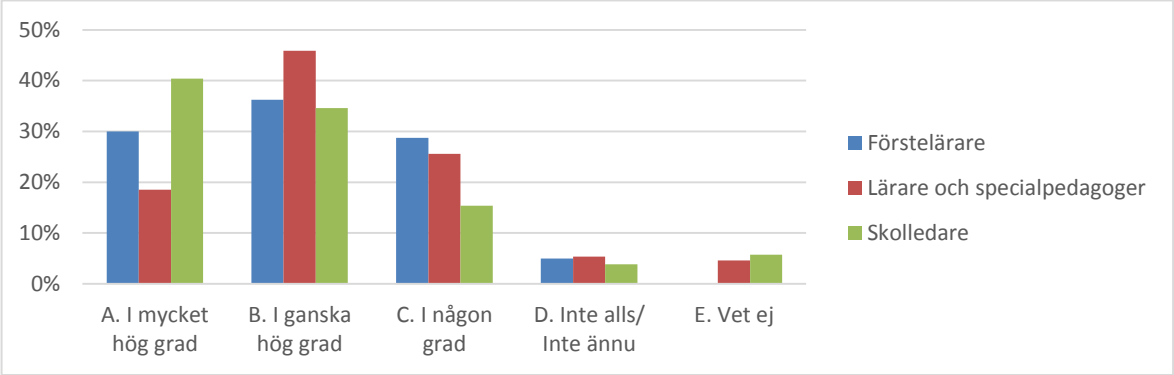

Diagram 32 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

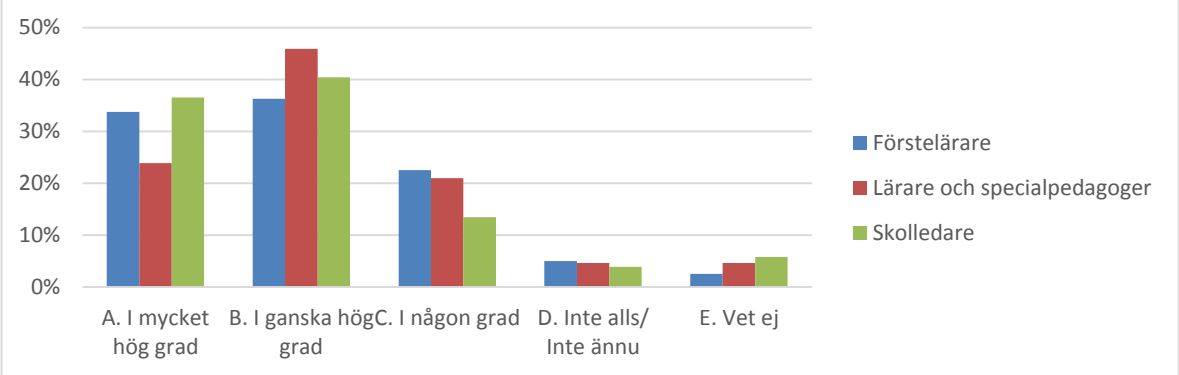

Flerspråkig undervisning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Här pekar allt på att mycket få av förstelärarna i Malmö stads grundskolor arbetar med flerspråkig undervisning. Nästan 90 procent av förstelärarna och skolledarna svarar nekande. Motsvarande andel bland lärarna och specialpedagogerna är 81 procent. Ändå

betraktas uppenbarligen utvecklingsområdet flerspråkig undervisning i varierande grad (Diagram 33) som prioriterat vid de flesta skolorna.

Diagram 33 *Flerspråkig undervisning*

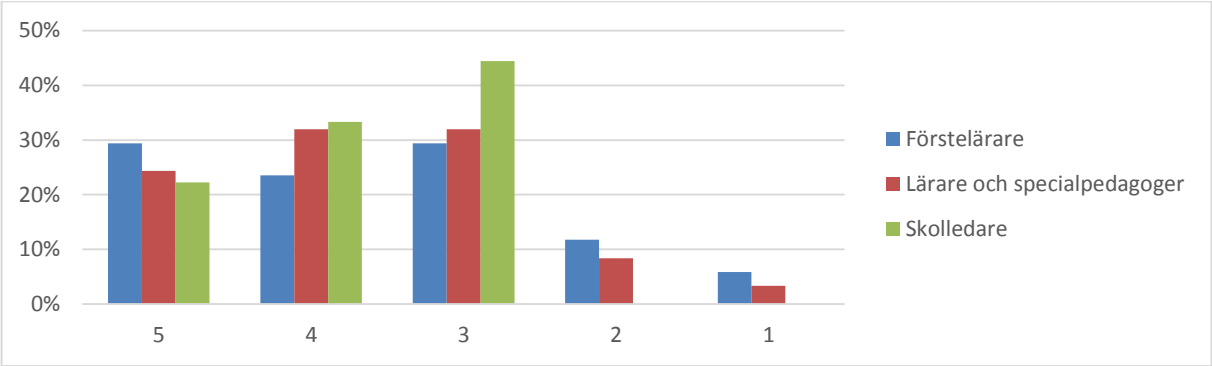

De få förstelärare som arbetar med området spelar dock en viktig roll vid sina arbetsplatser, vilket framgår av diagrammen nedan (Diagram 34-36). Detta med reservation för den stora andelen vet ej-svar från skolledarna.

Diagram 34-36: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 34 *Undervisning och tillhörande arbetsuppgifter*

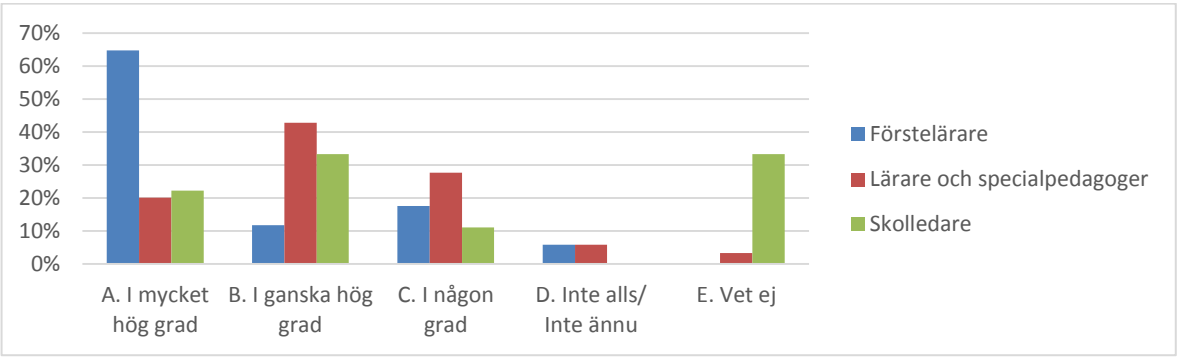

Diagram 35 *Lärarnas lärande*

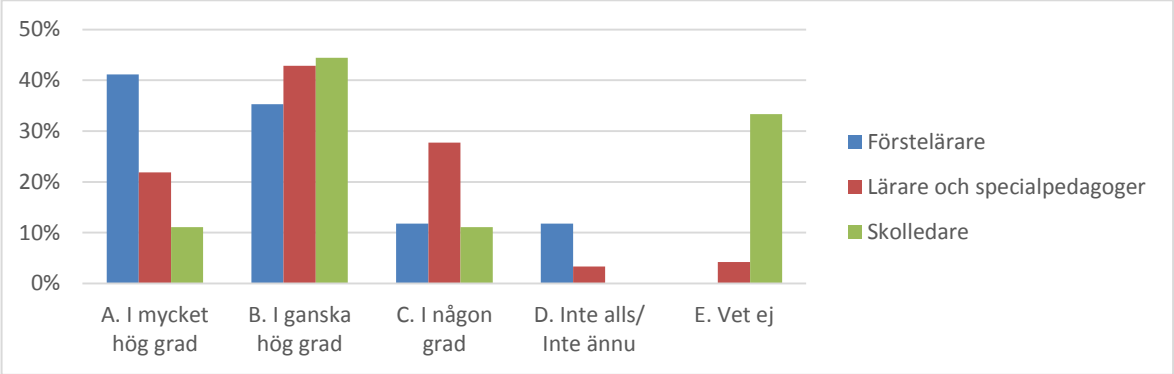

Diagram 36 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

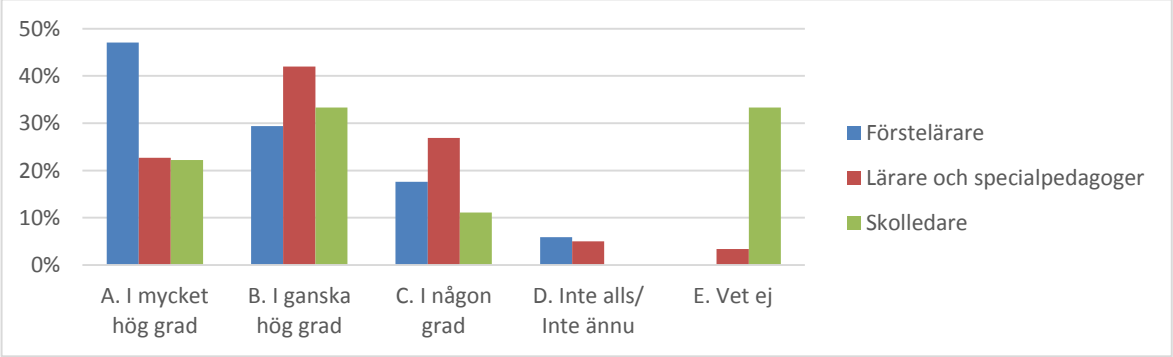

Ökad Likvärdighet

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Hela 76 procent av förstelärarna uppger att de inte arbetar med ökad likvärdighet som utvecklingsområde. 88 procent av lärarna och specialpedagogerna svarar ”nej, inte vad jag vet” på frågan. Även den överväldigande majoriteten bland skolledarna (82 %) svarar nekande. Ändå upplever en relativt stor andel av respondenterna området som i viss mån prioriterat vid den egna skolan (Diagram 37).

Diagram 37 *Ökad likvärdighet*

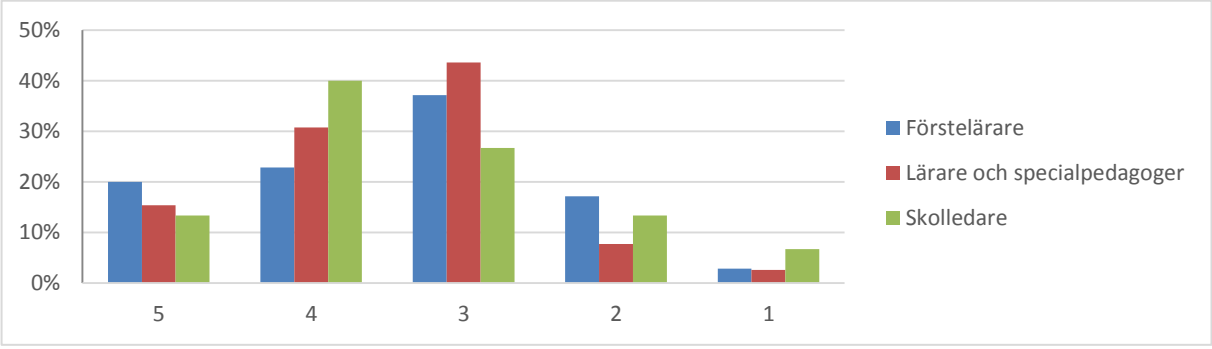

De få förstelärare som anses arbeta med området gör uppenbarligen skillnad enligt de respondenter som har svarat jakande. Underlaget för diagrammen nedan är dock, vilket måste påpekas, mycket svaga.

Diagram 38-40: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 38 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

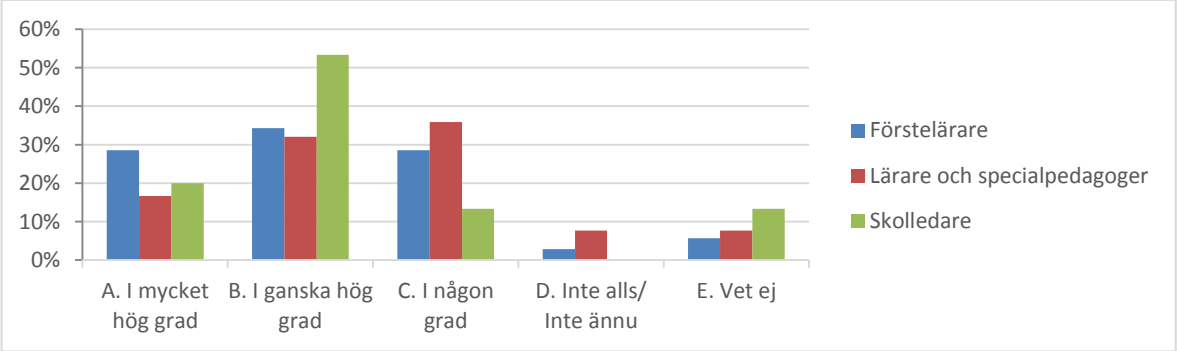

Diagram 39 *Lärarnas lärande*

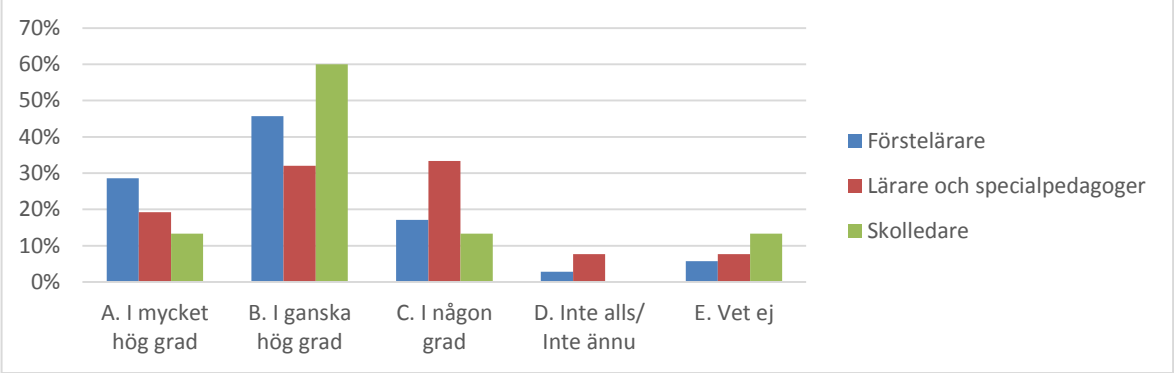

Diagram 40 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

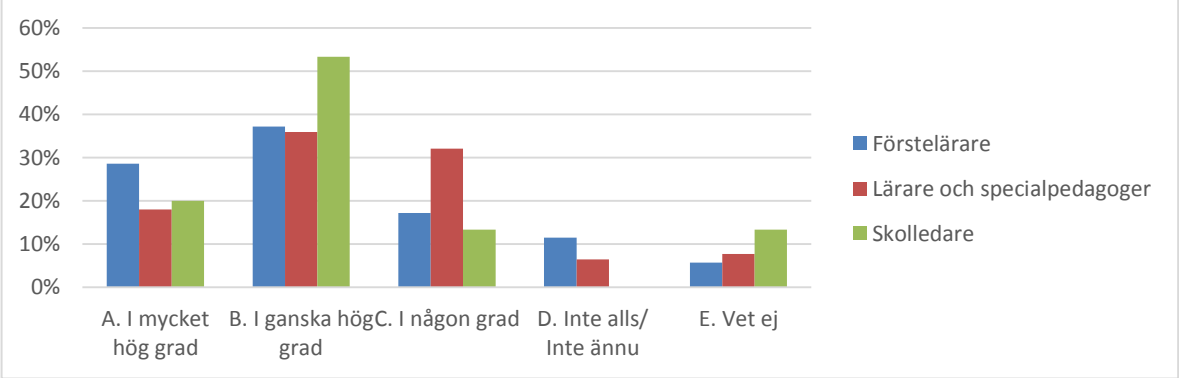

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Majoriteten av förstelärarna (61 %) respektive skolledarna (70 %) uppger att förstelärarnas arbete med systematiskt kvalitetsarbete berör de allra flesta eller en grupp lärare vid den egna skolan. Resultatet bland lärarna och specialpedagogerna är nästan spegelvänt. Hela 62 procent av dem har svarat ”Nej, inte vad jag vet” på ovanstående fråga. 29 procent av dem svarat att förstelärarnas arbete berör dem själva och en grupp eller de allra flesta lärarna vid skolan. Nio procent av dem har svarat ja, men att de inte själva berörs. Ändå råder det relativt stor samstämmighet om att det systematiska kvalitetsarbetet är ett viktigt och prioriterat utvecklingsområde vid Malmös skolor (Diagram 41).

Diagram 41 *Systematiskt kvalitetsarbete*

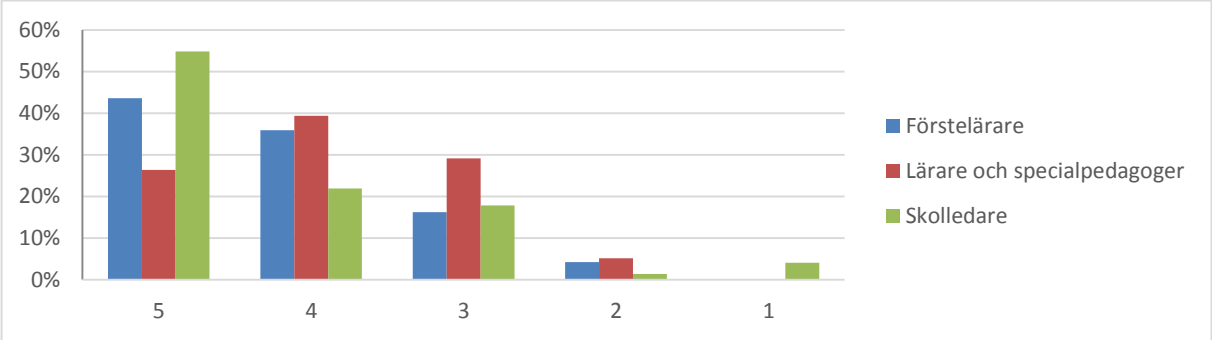

Diagrammen nedan (Diagram 42-44) visar också att de det råder relativt stor samsyn mellan såväl lärare och specialpedagoger, som förstelärare och skolledare om att de förstelärare som arbetar med systematiskt kvalitetsarbete faktiskt bidrar till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete.

Diagram 42-44: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 42 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

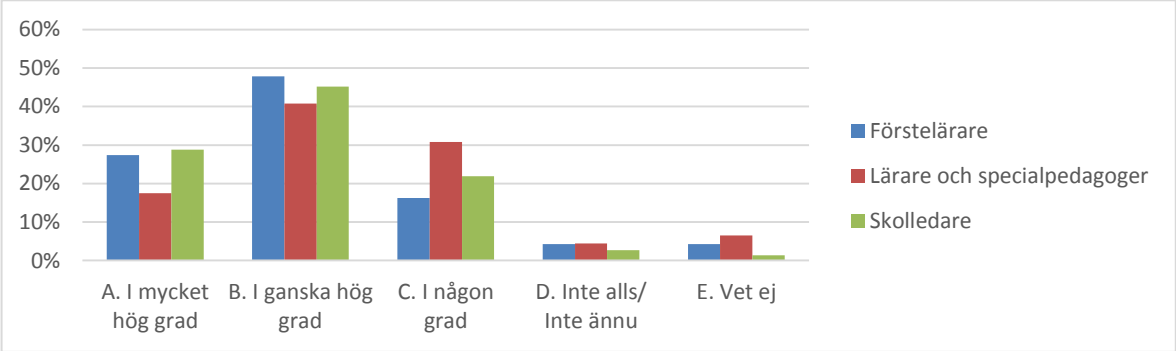

Diagram 43 *Lärarnas lärande*

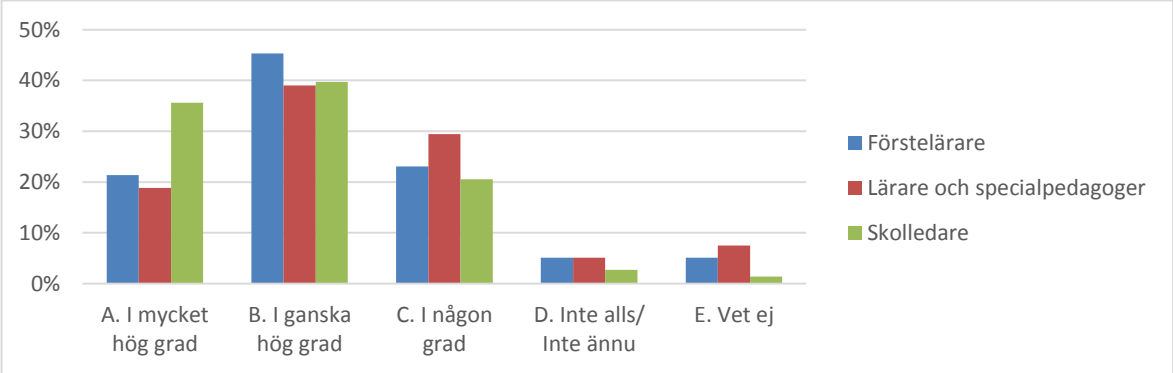

Diagram 44 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

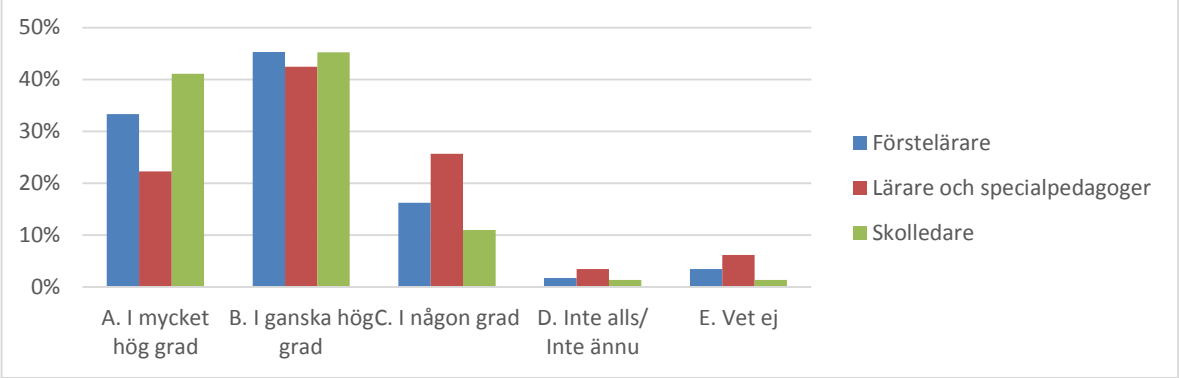

Forskningsanknytning och kontakter med högskola

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

En så stor andel som 74 procent av förstelärarna, 78 procent av lärarna och specialpedagogerna och 69 procent av skolledarna uppger att förstelärarna vid deras skola inte arbetar med utvecklingsområdet forskningsanknytning och kontakter med högskola. Ändå råder det relativ stor samstämmighet kring att detta i viss mån är ett prioriterat utvecklingsområde (Diagram 45) vid de allra flesta grundskolorna i Malmö.

Diagram 45 *Forskningsanknyning och kontakter med högskola*

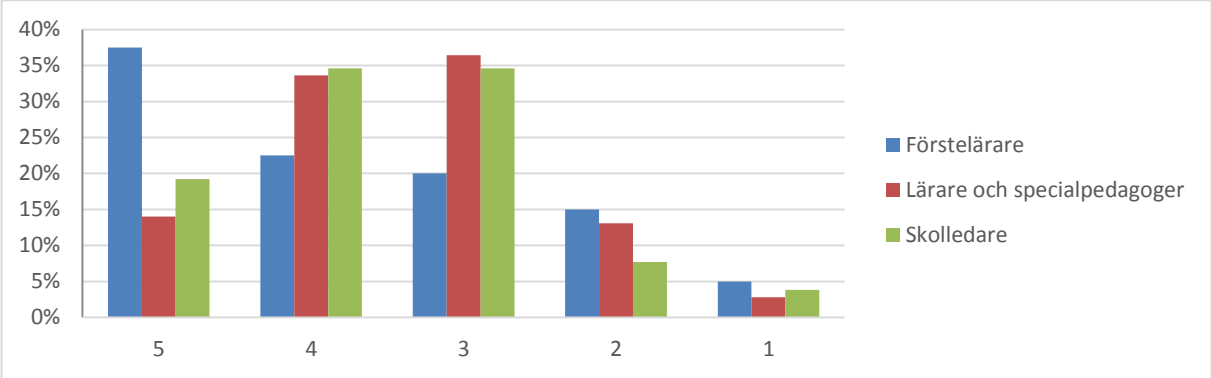

Diagrammen nedan visar att det råder stor samsyn mellan förstelärare och skolledare som ger vid handen att de förstelärare som arbetar med forskningsanknytning och kontakter med högskola bidrar till att stärka undervisningen, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete (Diagram 46-48). Även om en mycket liten andel av lärarna och specialpedagogerna har svarat i de lägsta graderingarna (1-2) är de generellt sett betydligt mer ljumma i sina svar.

Diagram 46-48: I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka?

Diagram 46 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter*

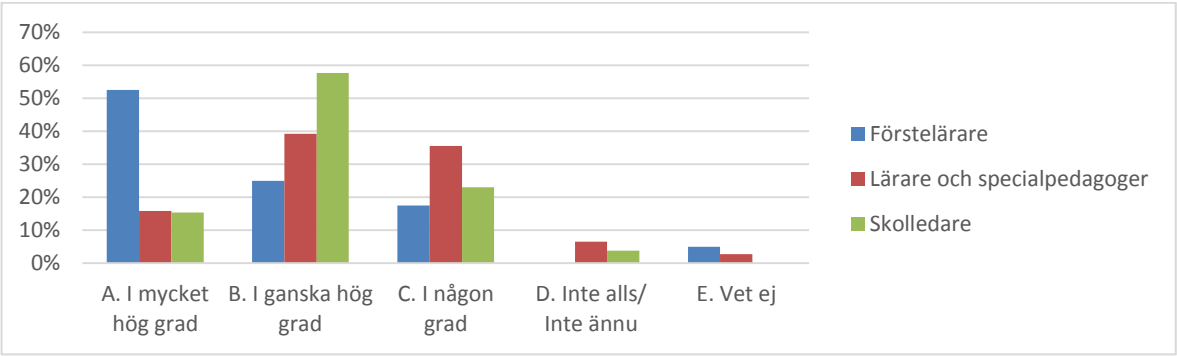

Diagram 47 *Lärarnas lärande*

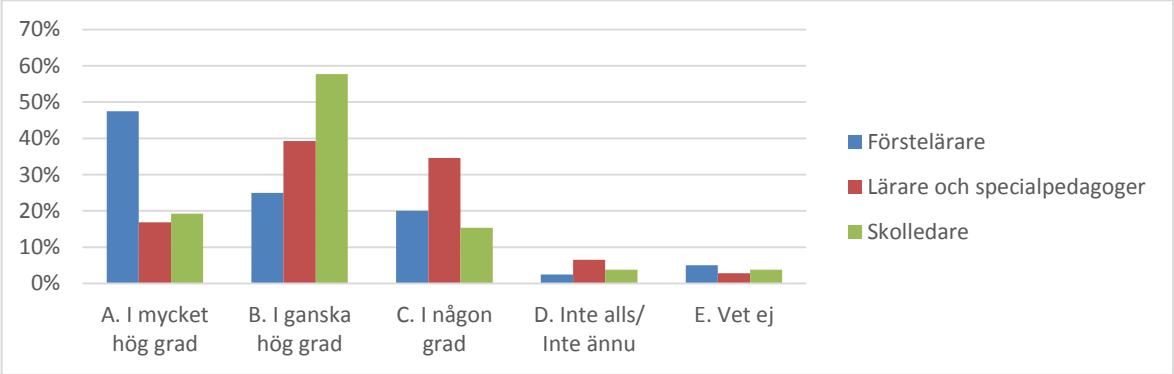

Diagram 48 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete*

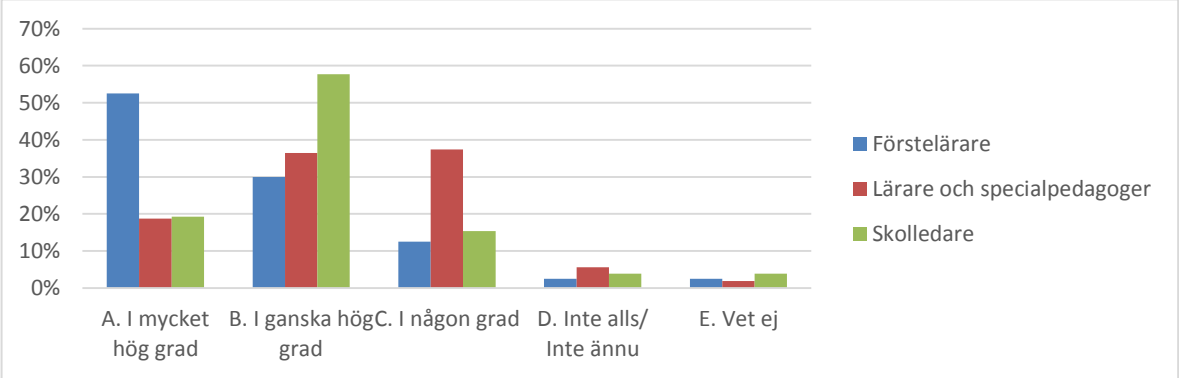

Sammanfattning och reflektion – grundskolan

Enkätens resultat visar att upplevelserna av förstelärarreformens implementering bland Malmös skolledare, förstelärare, lärare och specialpedagoger i Malmös grundskolor är av vitt skilda slag och att de inte enkelt låter sig kategoriseras. Det är följaktligen inte heller möjligt att dra några entydiga och enkla slutsatser ifrån dem. Villkoren, upplevelserna och erfarenheterna är unika på såväl skolnivå som individnivå. I bredare bemärkelse finns det ändå vissa återkommande och gemensamma spår som kan ligga till grund för fortsatt analys och förändringsarbete där det kan anses vara befogat.

Enkäten visar på en stark polarisering inom respondentgruppen lärare och specialpedagoger, vilket till viss del också bekräftas i resultaten från skolledar- och förstelärarenkäterna. Det finns här anledning att återanknyta till Hargreaves diskussion kring hållbart ledarskap och begreppen djup, längd, bredd. För att komma vidare med intentionerna att åstadkomma skolutveckling som bygger på kollegialt lärande krävs tydlighet i såväl organisation och uppdrag som samarbete mellan kolleger på arbetsplatserna. Många av svaren i respondentgruppen lärare och specialpedagoger är

starkt kritiska till reformen och betonar sambanden mellan förstelärarуppdragets otydlighet och tendenser till splittring, motsättningar, hierarkiska strukturer, klyftor, orättvisor och dålig stämning. Detta är ingen bra grogrund för skolutveckling och varje elevs bästa skola. Samtidigt är lärarkåren långtifrån enig. En stor grupp bland lärarna som inte är förstelärare är till skillnad från de sistnämnda positiva till reformen och anser att den har bidragit till skolutveckling och kollegialt lärande. Förstelärarna upplevs av många som ett stöd och de betraktas av dessa lärare som särskilt kompetenta nyckelpersoner och ledargestalter i arbetslagen.

Uppdragen i sig är dock inte problemfria. Många av respondenterna i samtliga tre enkäter vänder sig framför allt emot otydligheter i uppdragets definition och innehåll. Även om så är fallet kvarstår det faktum att förstelärarsystemet har utvecklats, omgestaltats och ändrat inriktning sedan det lanserades och introducerades av den dåvarande regeringen 2013.

Resultaten från uppföljningen av förstelärarreformens implementering i Malmös grundskolor avviker inte på något avgörande sätt från andra liknande undersökningar som har genomförts i landet. Reformen är i grunden ifrågasatt av många lärare som inte är förstelärare, framför allt utifrån rättvise- och löneaspekter. Samtidigt anser många respondenter bland såväl förstelärare, skolledare och övriga lärare att uppdraget behöver bli tydligare och att förstelärarna måste få mer tid för att kunna fullfölja sitt uppdrag. Noterbart är dock att de flesta av respondenterna anser att förstelärarnas uppdrag har medfört effekter som har bidragit till skolutveckling. En mycket liten andel av respondenterna i samtliga tre enkäter, betraktar reformen som en karriärtjänstreform. Få av dem anger status och karriär som upplevda positiva effekter av reformen. Det är snarare andra aspekter som lyfts fram, nämligen sådana som har med skolans inre liv och det pedagogisk-didaktiska innehållet, kollegialt lärande och skolutveckling att göra. Detta kommer också till uttryck, inte endast i enkätens frisvarsfrågor, utan även i de avsnitt i enkäten som berör de olika prioriterade utvecklingsområdena, vilka ingick i de ursprungliga och lokala utgångspunkterna för förstelärarreformens implementering i Malmö. Undersökningen ovan visar att långtifrån alla förstelärare arbetar inom de prioriterade utvecklingsområdena, men den visar också att de gör skillnad inom dessa områden i de fall de arbetar inom dem. Vad förstelärarna gör hänger intimt samman med diskussionen kring uppdragens tydlighet och reformens legitimitet i det stora hela. Att

artikulera, förtydliga och förankra uppdragen inom de prioriterade utvecklingsområdena framstår därför som ett viktigt arbete som förhoppningsvis åtminstone till en del kan genomföras på basis av de lärdomar som kan dras av undersökningens resultat. Det som kommer fram ur enkäten visar att det ännu finns mycket att göra ur ett implementerings- och skolledningsperspektiv. Kanske krävs ett kontinuerligt återkopplingsförfarande med uppföljningar på såväl skolledningsnivå som lokal skolnivå, där uppdragets tydlighet, tidstilldelning, legitimitet och förankring står i fokus för utvecklingsarbetet. Detta var också något som förklarades som önskvärt i de riktlinjer som antogs i Malmö i samband med att reformen sjösattes 2013. Kanske kunde Hargreaves vision om ett långsiktigt hållbart ledarskap i skolan och nyckelbegreppen bredd, djup och längd bidra med verktyg för att åstadkomma legitimitet och förankring ute på arbetsplatserna. Hur detta ska gå till och vilka åtgärder, metoder och perspektiv som ska övervägas i rapportens efterföljd blir ställningstaganden som återstår att överväga för förvaltningsledningarna vid såväl AGVF som GrF.

Sammanfattning Malmö stad

Enkätundersökningarnas resultat skiljer sig inte markant åt från varandra mellan de två förvaltningarna. Samsynen mellan skolledare och förstelärare är i stora drag påtaglig, medan spridningen och polariseringen är större i svaren från lärare och specialpedagoger. Kritik mot otydligheter i uppdraget förekommer i alla tre respondentkategorier, detsamma gäller för uppfattningen att förstelärarna behöver mer tid för att kunna fullfölja sitt uppdrag. Skolledare och förstelärare är som väntat i grunden positiva till reformen i sig, medan det bland lärare och specialpedagoger finns en stor grupp som är kritisk eller direkt avvisande till densamma. Enkäternas resultat visar emellertid att det arbete förstelärarna utför för det mesta uppskattas och att deras insatser har betydelse inom de prioriterade utvecklingsområdena i båda förvaltningarna. Förstelärarna har bidragit till att stärka det kollegiala lärandet och övriga utvecklingsområden i båda förvaltningarna. Detta är en tydlig tendens bland svaren i alla tre enkäterna för både AGVF och GrF. Samtidigt kan utvecklingsområdenas genomslag i Malmö stads skolor inte enbart förknippas med förstelärarnas arbete. Det finns därför anledning att iaktta försiktighet i att dra generella slutsatser om förstelärarnas betydelse som kan tolkas i riktning mot att övriga lärares insatser inom områdena förringas.

Det finns dock vissa skillnader mellan resultaten i respektive förvaltningar och dessa hänger i stor utsträckning i sin tur samman med strukturella och praktiska betingelser; GrF med 5 000 anställda vid ett 70-tal skolor är en betydligt mer oöverblickbar förvaltning än AGVF. Många av förstelärarna inom GrF efterlyser exempelvis mer skolöverskridande samarbeten, samverkan och att nätverk upprättas mellan förstelärare vid Malmös grundskolor. Förstelärarnas arbete vid AGVF bygger i hög grad på förvaltningsövergripande nätverk, vilket följaktligen medför att den typen av samverkan inte heller efterlyses på samma sätt och lika hög grad i enkätsvaren vid AGVF.

Ett tydligt resultat av enkäterna är att förstelärarreformen i båda förvaltningarna förknippas med skolutveckling snarare än karriärmöjligheter och höjd status för lärare. Därmed kan slutsatsen dras att implementeringen av reformen i Malmö har skett mot intryck av Skolverkets senare och mer precisa definition av förstelärarsystemets uppdragsbeskrivning snarare än på basis av den ursprungliga definitionen, där det inte alls fanns ett sådant fokus. Sammantaget måste därmed också de ursprungliga utgångspunkterna kring förstelärarsystemets implementering i Malmö stad delvis anses ha

fullföljts på förvaltningsnivå och lokal skolnivå. Det kan visserligen diskuteras hur och i vilken grad nedanstående prioriterade områden har kommit att bli huvudsakliga arbetsområden i förstelärarnas uppdragsbeskrivningar och i det konkreta arbete de faktiskt utför:

- Tidiga insatser i syfte att uppfylla måluppfyllelsen
- Ökad likvärdighet mellan skolor
- Flerspråkig undervisning
- Språkutvecklande ämnesundervisning
- Formativ bedömning[31]

Även om långt ifrån alla förstelärare i Malmö stad arbetar med något av dessa områden har uppenbarligen de som faktiskt gör det bidragit till att stärka undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter, lärarnas lärande och skolans gemensamma utvecklingsarbete. Det finns dock anledning att arbeta vidare, på såväl lokal som central skolledningsnivå, i syfte att utveckla, förtydliga och konkretisera försteläraruppdragets innehåll och form. Synpunkterna är många och av varierande slag bland skolledare, förstelärare, lärare och specialpedagoger, men behovet av större tydlighet och mer tid är en gemensam nämnare i båda förvaltningarna och hos samtliga respondentgrupper. Svarskategorierna tydlighet och tid hänger dessutom intimt samman med frågor som också rör stämning, klyftor och splittringstendenser på lokal arbetsplatsnivå. I grunden handlar det om att organisera ett hållbart ledarskap som uppfattas som legitimt och förankrat på bredden, i djupet och på lång sikt av samtliga berörda lärarkategorier på arbetsplatserna. Förutsättningarna för detta skulle förmodligen förbättras avsevärt om förstelärarуppdraget förtydligades och om tillräckligt med tid upplåts för alla berörda.

[31] Malmö stad, Grundskoleförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2013-06-18.

Referenser

Campbell, C. (2016). *Leading System-Wide Educational Improvement in Ontario. In A. Harris & M.S. Jones (Eds.) Leading Futures: Global Perspectives on Educational Leadership*. London.

Cummins, J. (2001). Andraspråksundervisning för skolframgång – en modell för utveckling av skolans språkpolicy.

Nauclér, K. (Red.). Symposium 2000. Ett andraspråksperspektiv på lärande. Stockholm: Nationellt centrum för sfi och svenska som andraspråk.

Fullan, M. (2011). *The six secrets of change: What the best leaders do to help their organizations survive and thrive*. San Francisco.

Gibbons, P. (2013). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. (2. uppl.) Uppsala.

Hajer, M. & Meestringa, T. (2014). *Språkinriktad undervisning: en handbok*. (2. uppl.) Stockholm.

Hargreaves, A. & Fink, D. (2008) *Hållbart ledarskap i skolan*, Lund 2008.

Hedenqvist, J-A & Håkansson, J. (2009). *Formulera och utvärdera mål*, Kristianstad.

Håkansson, J., & Sundberg, D. (2016). *Utmärkt skolutveckling*, Stockholm.

Kornhall, P. (2015). *Förstelärare: En handbok*. Stockholm.

Møller, J. (2006). *Ledaridentiter i skolan. Positionering, förhandlingar och tillhörighet*, Lund.

Scherp, H. (2013). *Lärandebaserad skolutveckling: Lärglädjens förutsättningar, förverkligande och resultat*. Lund.

Sjöblom, M. (Inskickad). Teachers leading teachers: a case study in building a professional learning network for collegial learning in Malmö. In C. Brown & C. Poortman (Eds.), *Networks for learning: effective collaboration for teacher, school and system improvement.*

Sjöblom, M., & Peterson, K. (2017) *Intervjuundersökning kring kollegialt lärande: Analys och reflektioner på förvaltningsnivå.* Malmö: AGVF.

Timperley, H. (2013). *Det professionella lärandets inneboende kraft*. Lund.

Wiliam, D. (2016). *Att leda lärares lärande: formativ bedömning för skolledare*. Stockholm.

Tidskrifter och websidor

Dagens samhälle
Skolporten

Rapporter och handlingar

Vad gör förstelärare? Skolverket 2015-04-21.

Uppföljning av karriärstegsreformen, delrapport 1, 2015-06-15, DNR 2014/122-5.

Uppföljning av karriärstegsreformen, delrapport 2, 2016-01-21, DNR 2014/122-5.

Uppföljning av karriärstegsreformen, delrapport 3 r, 2017-01-26, DNR 2014/122-5.

Daniel Alvunger, *Styrning, ledning och organisation i implementeringen av karriärlärarreformen i Växjö kommun*. *Samverkan för skolförbättringsåtgärder mellan skola och universitet*, Linnéuniversitetet Kalmar Växjö, våren 2015.

Ann Öhman Sandberg; Christina Ehneström; Per-Erik Ellström; Lennart Svensson, *Karriärtjänster för lärare – möjligheter eller hinder för skolutveckling? Rapporten utgör en del av Utbildningsförvaltningens arbete i Stockholm stads arbete med karriärreformen för lärare*, Slutrapport 2016-10-11. Linköpings universitet.

Malmö stad, Grundskoleförvaltningen, tjänsteskrivelse, 2013-06-18.

Minnesanteckningar, Arbetsgrupp om karriärtjänster (augusti-november 2013).

Minnesanteckningar, samverkansmöte angående karriärtjänster, GyV-förvaltningen 2013-12-13.

Intern kommunikation och dokumentation, Real classroom_Grf_141016.

Tabeller och diagram

Tabell 1 Svarsfrekvens grundskolan..... 21
Tabell 2 Svarsfrekvens AGVF..... 21
Tabell 3 Förstelärares centrala uppdrag 2017-04-10 22
Tabell 4 Svarsfrekvens på AGVF (inklusive lärare med tjänstgöringsgrad under 50%). 23
Tabell 5 Översikt över genomslag och spridning. Andel som berörs av förstelärarnas arbete och menar att detta gör skillnad för undervisningen (och tillhörande arbetsuppgifter), lärarnas lärande och/eller skolans gemensamma utvecklingsarbete inom ett eller flera utvecklingsområden. 24
Tabell 6 Antal svar per kategori. 25
Tabell 7 Medelvärde av: Är du insatt i vad förstelärarna på din skola har för uppdrag?..... 26
Tabell 8 Medelvärde av: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt? 27
Tabell 9 Medelvärde av: Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten? 28

Tabell 10 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag? 28
Tabell 11 Medelvärde av: Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag? 29
Tabell 12 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag? 30
Tabell 13 Medelvärde av: Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna? 31
Tabell 14 Kännedom om förstelärarnas uppdrag 63
Tabell 15 Tydlighet 64
Tabell 16 Relevans 64
Tabell 17 Mandat 65
Tabell 18 Praktiska förutsättningar 65
Tabell 19 Skolledningens stöd 66
Tabell 20 Förtroende från lärarna 66

Diagram 1 Kollegialt lärande 74
Diagram 2 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 74
Diagram 3 *Lärarnas lärande* 74
Diagram 4 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 75
Diagram 5 *Språkutvecklande ämnesundervisning* 75
Diagram 6 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 76
Diagram 7 *Lärarnas lärande* 76
Diagram 8 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 76
Diagram 9 *Matematikutveckling* 77
Diagram 10 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 77
Diagram 11 *Lärarnas lärande* 78
Diagram 12 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 78
Diagram 13 *Digitalisering* 79
Diagram 14 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 79
Diagram 15 *Lärarnas lärande* 80
Diagram 16 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 80
Diagram 17 *Utveckling av ämnesdidaktik* 81
Diagram 18 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 81
Diagram 19 *Lärarnas lärande* 82
Diagram 20 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 82
Diagram 21 Utveckling av allmändidaktik 83
Diagram 22 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 83
Diagram 23 *Lärarnas lärande* 83
Diagram 24 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 84
Diagram 25 *Formativ bedömning* 84
Diagram 26 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 85
Diagram 27 *Lärarnas lärande* 85
Diagram 28 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 85
Diagram 29 *Tidiga insatser i syfte att nå ökad måluppfyllelse* 86

Diagram 30 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 87
Diagram 31 *Lärarnas lärande* 87
Diagram 32 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 87
Diagram 33 *Flerspråkig undervisning* 88
Diagram 34 *Undervisning och tillhörande arbetsuppgifter* 88
Diagram 35 *Lärarnas lärande* 89
Diagram 36 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 89
Diagram 37 *Ökad likvärdighet* 89
Diagram 38 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 90
Diagram 39 *Lärarnas lärande* 90
Diagram 40 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 90
Diagram 41 *Systematiskt kvalitetsarbete* 91
Diagram 42 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 92
Diagram 43 *Lärarnas lärande* 92
Diagram 44 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 92
Diagram 45 *Forskningsanknyning och kontakter med högskola* 93
Diagram 46 *Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter* 93
Diagram 47 *Lärarnas lärande* 94
Diagram 48 *Skolans gemensamma utvecklingsarbete* 94

Bilagor

Översikt över fritextsvar

Procentsatserna avser andel av svar. (Motsvarar ej andel av totala antalet respondenter)

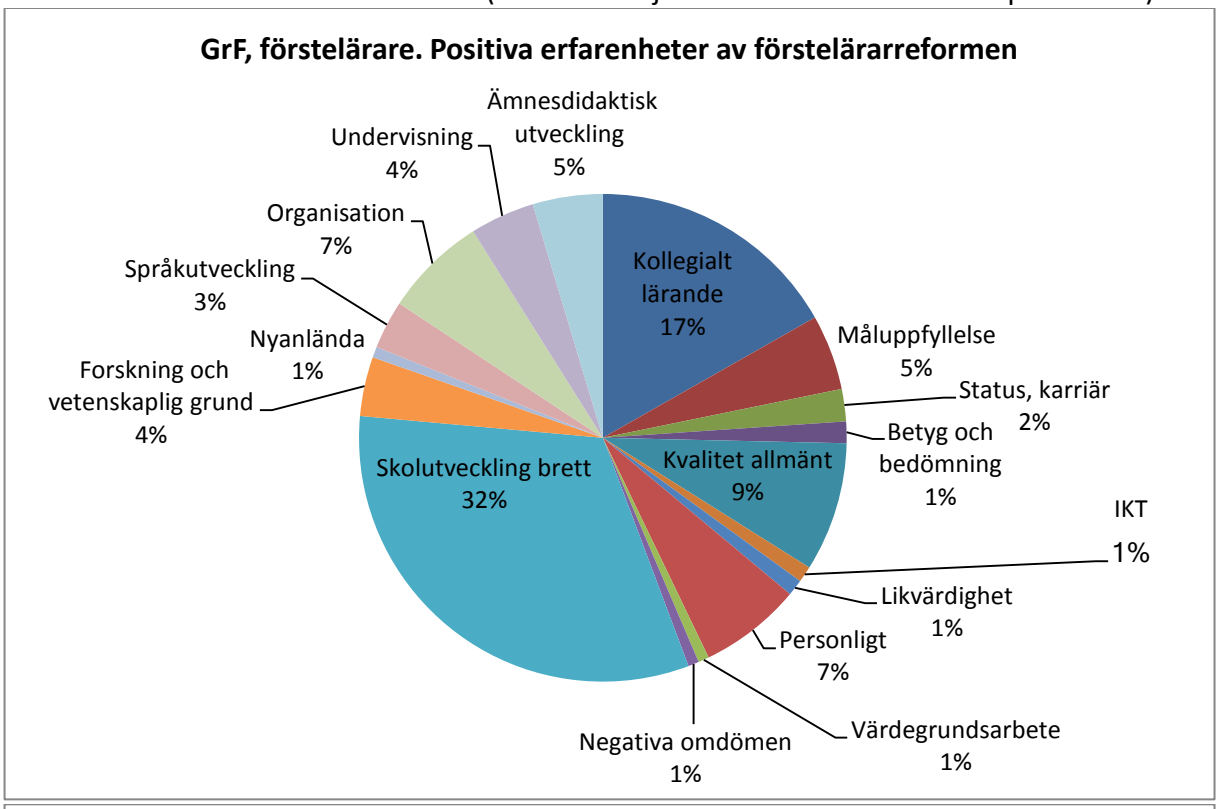

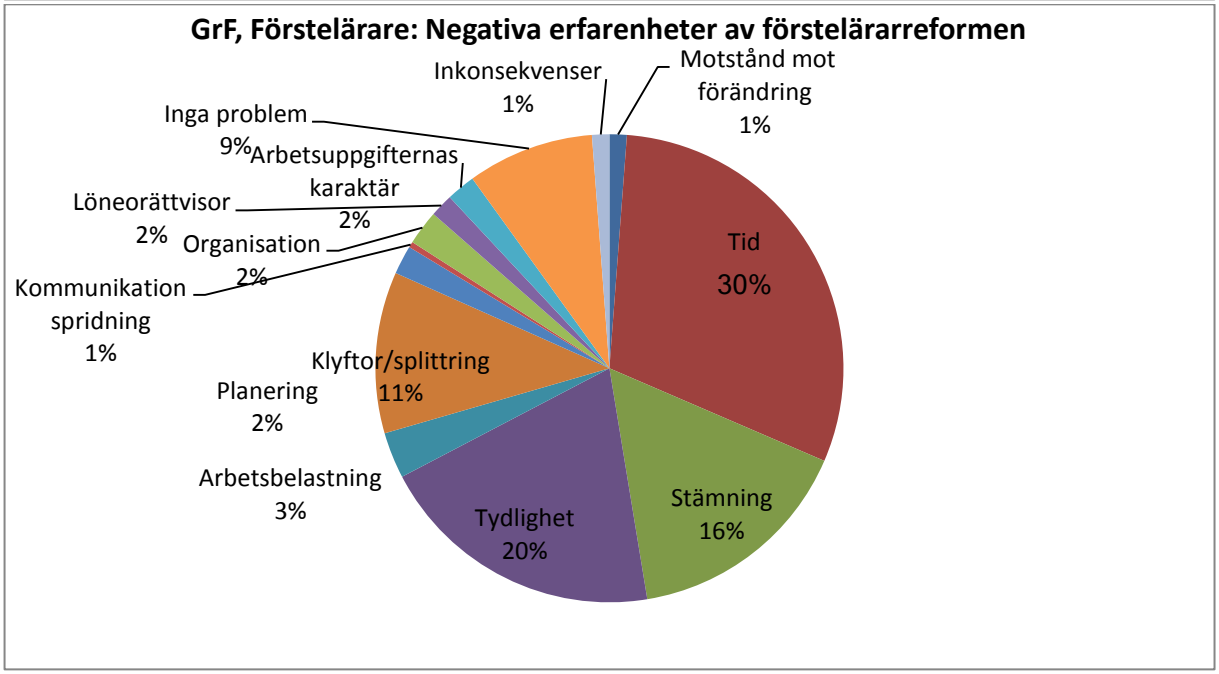

GrF, förstelärare: Tankar och idéer om hur förstelärar-reformen kan utvecklas

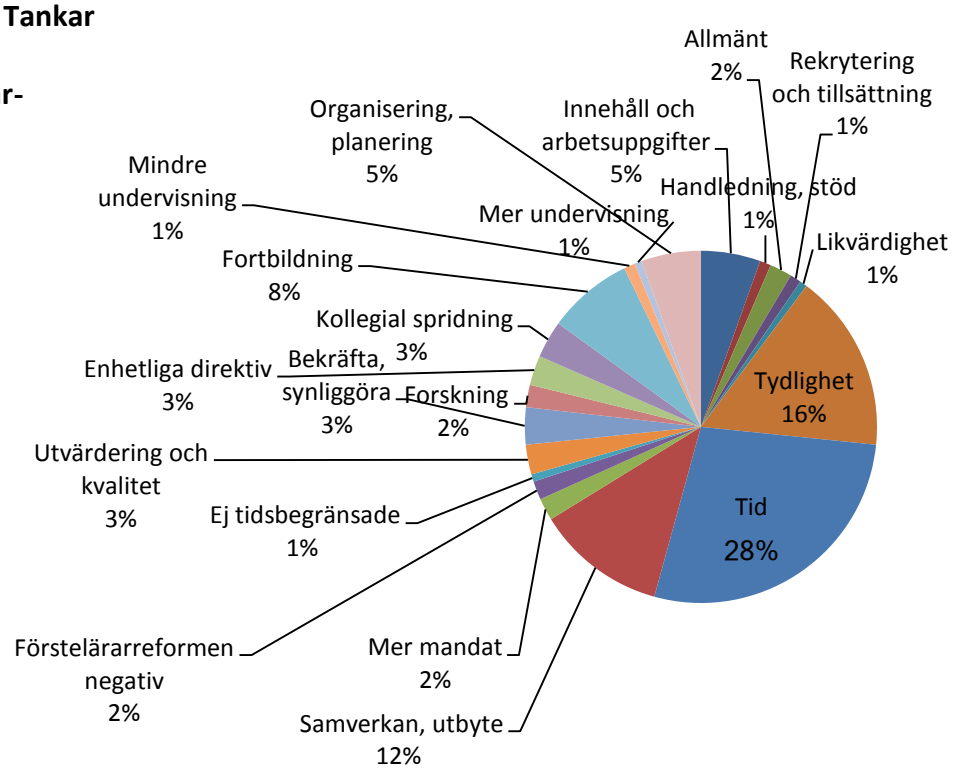

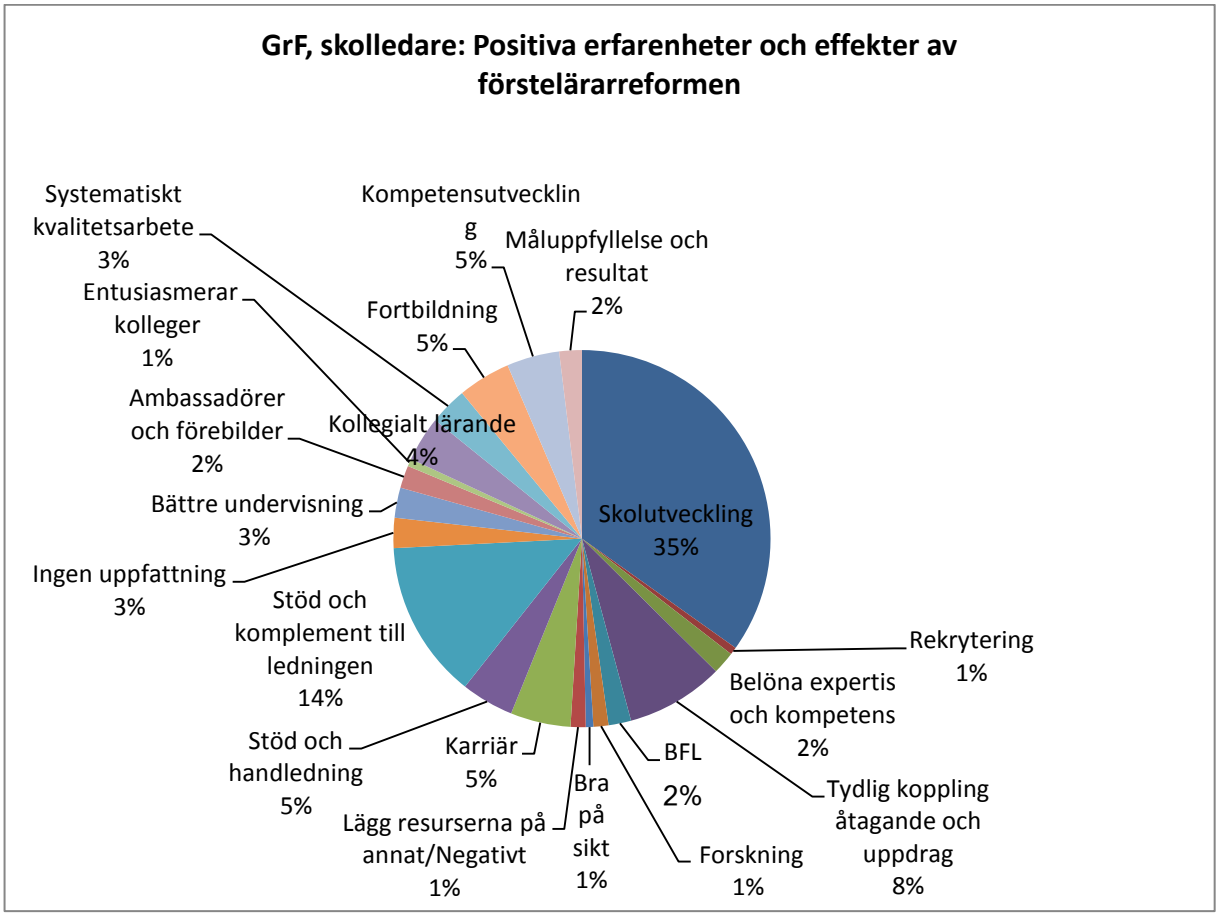
GrF, skolledare: Positiva erfarenheter och effekter av förstelärarreformen
Systematiskt kvalitetsarbete 3%
Kompetensutveckling 5%
Måluppfyllelse och resultat 2%
Entusiasmerar kolleger 1%
Fortbildning 5%
Ambassadörer och förebilder 2%
Kollegialt lärande 4%
Bättre undervisning 3%
Skolutveckling 35%
Ingen uppfattning 3%
Stöd och komplement till ledningen 14%
Rekrytering 1%
Belöna expertis och kompetens 2%
Stöd och handledning 5%
Karriär 5%
BFL 2%
Tydlig koppling åtagande och uppdrag 8%
Lägg resurserna på annat/Negativt 1%
Bra på sikt 1%
Forskning 1%

GrF, skolledare: Negativa erfarenheter av förstelärarreformen

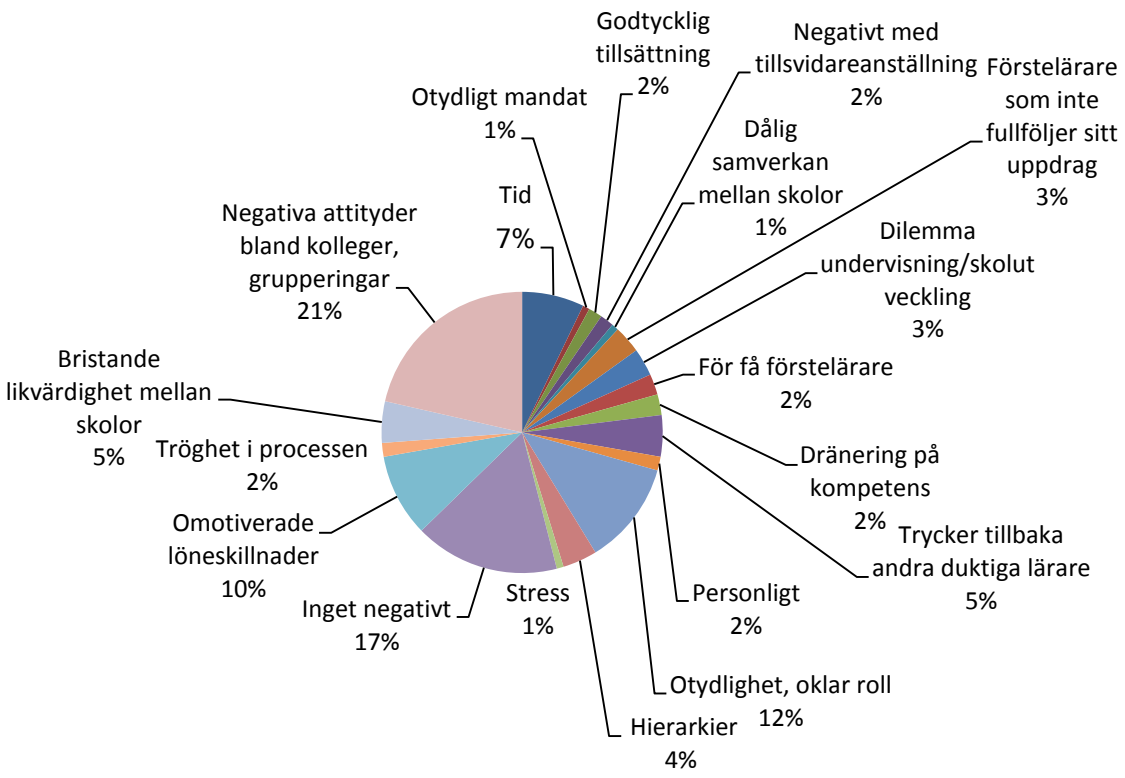

GrF, skolledare: Idéer och tankar om hur förstelärarreformen kan utvecklas

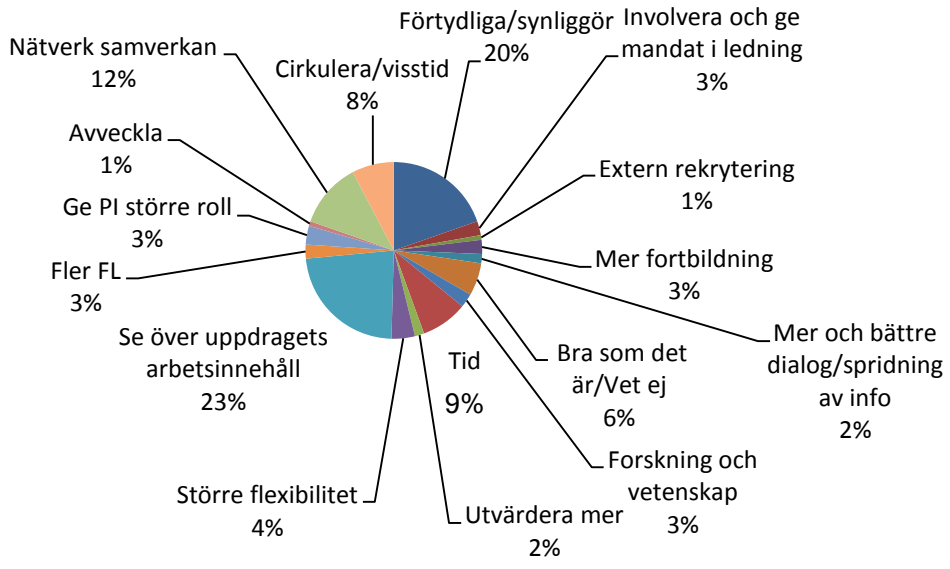

GrF, lärare och specialpedagoger: Positiva erfarenheter av förstelärarreformen

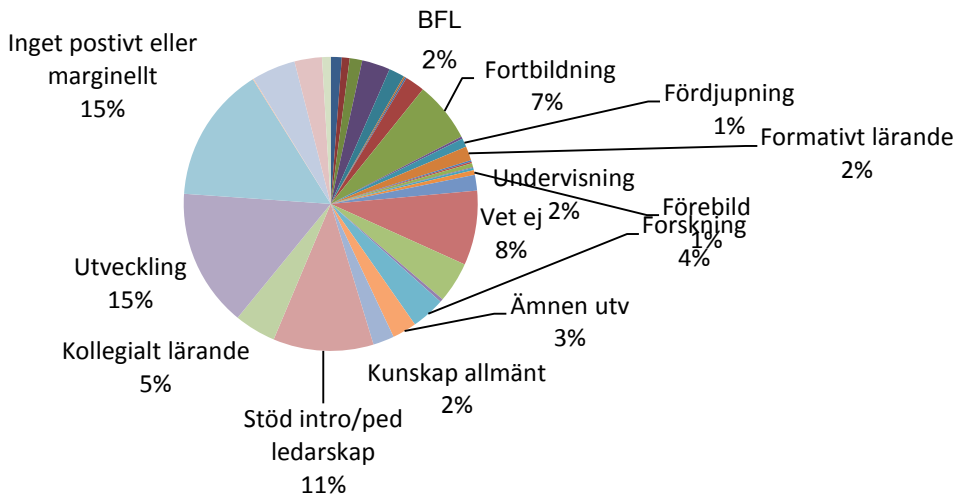

GrF, lärare och specialpedagoger: Negativa erfarenheter av förstelärarreformen

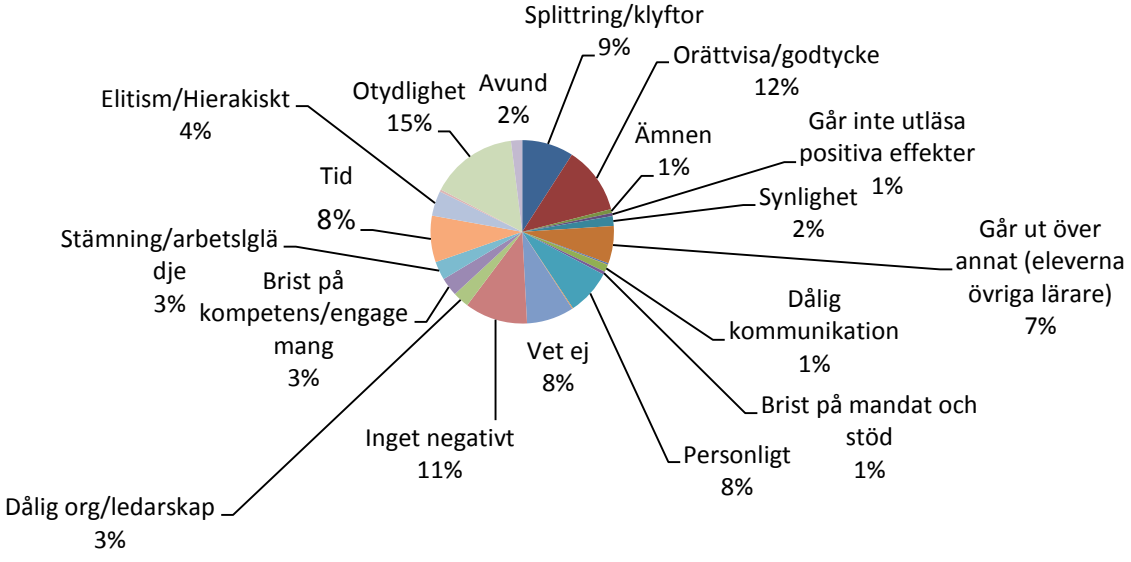

Grf, lärare och specalpedagoger: Idéer och tankar om hur förstelärarreformen kan utvecklas

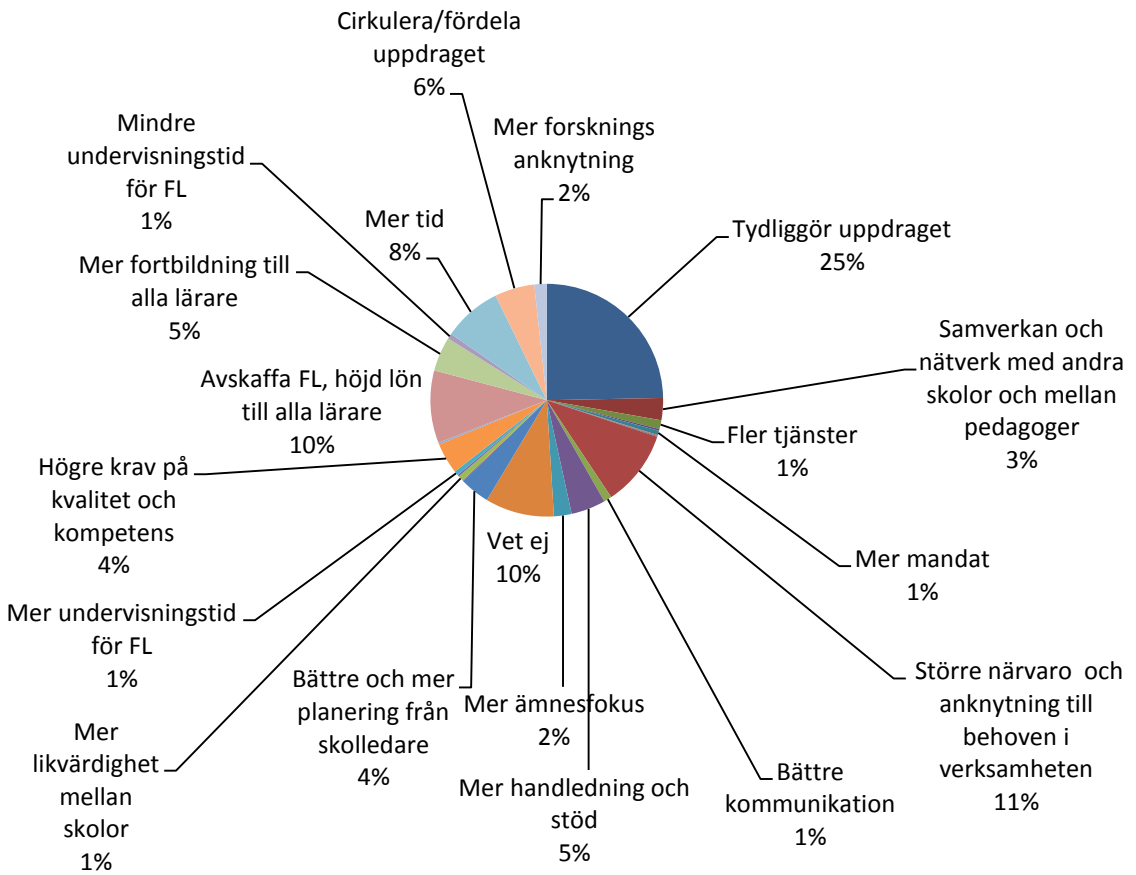

Sammanställning av förstelärarenkät för AGVF (Alla skolor)

	Antal svar	Andel av svar
Förstelärare	62	11,42%
Lärare	404	74,40%
Skolledare	40	7,37%
Specialpedagog eller speciallärare	37	6,81%
Totalt	**543**	**100,00%**

Svarsfrekvens för AGVF	Anställda	Antal svar	Andel
Förstelärare	76	62	82%
Lärare	824	404	49%
Skolledare	53	40	75%
Specialped/lärare	56	37	66%

Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten

4. Är du insatt i vad förstelärarna på din skola har för uppdrag?

Antal av 4.	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialpedagog eller speciallärare	Totalt
5	66%	8%	75%	5%	20%
4	19%	22%	18%	32%	22%
3	10%	33%	8%	27%	28%
2	3%	24%	0%	24%	20%
1	2%	12%	0%	11%	10%

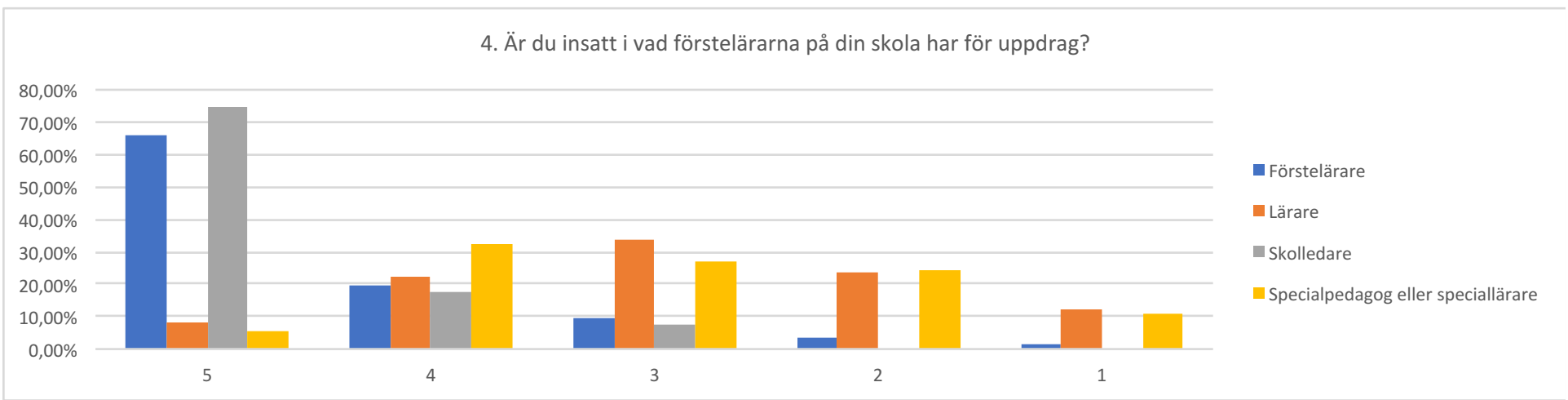

5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt?

Antal av 5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag s	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	32%	3%	33%	5%	9%
4	40%	13%	35%	16%	18%
3	18%	27%	30%	35%	26%
2	8%	32%	3%	14%	26%
1	2%	25%	0%	30%	21%

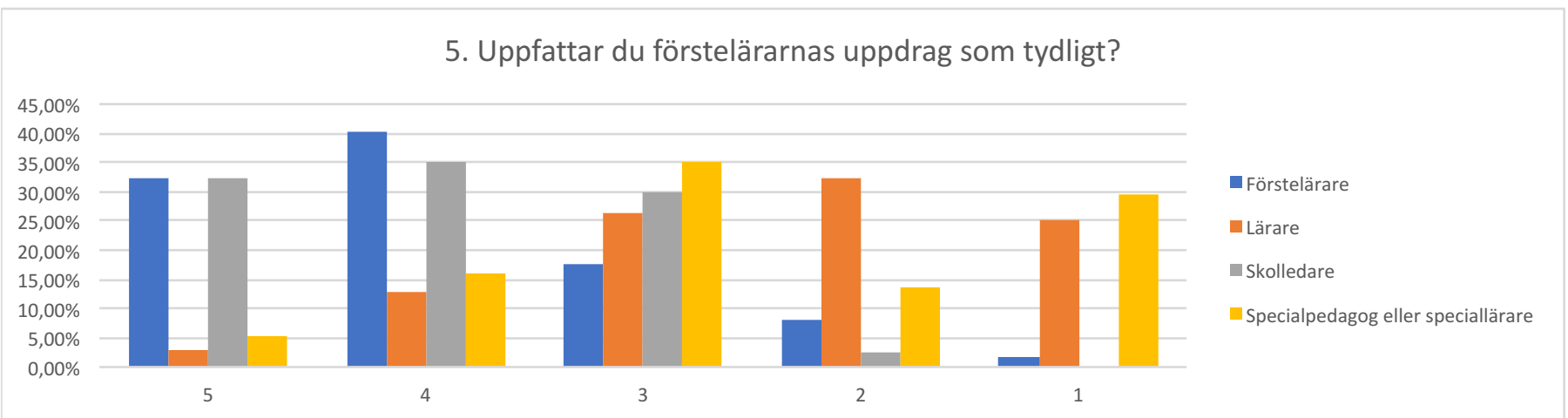

6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?

Antal av 6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	71%	6%	48%	12%	17%
4	16%	21%	38%	29%	22%
3	8%	28%	13%	24%	24%
2	3%	29%	0%	24%	23%
1	2%	16%	3%	12%	13%

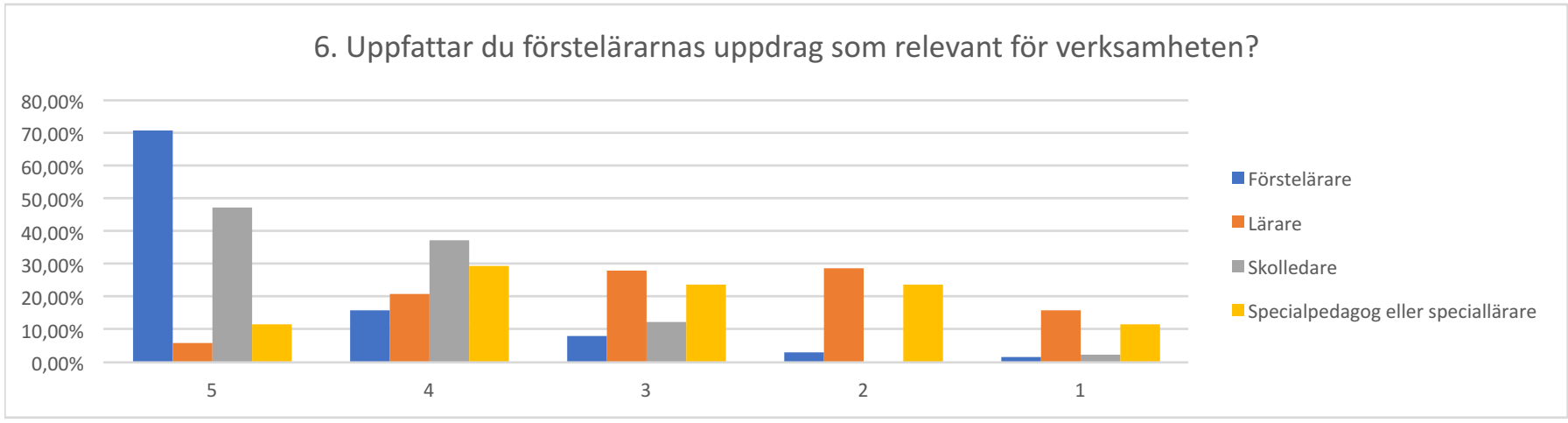

7. Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?

Antal av 7. Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	35%	10%	58%	16%	18%
4	39%	18%	30%	32%	23%
3	19%	39%	13%	30%	34%
2	5%	22%	0%	16%	18%
1	2%	9%	0%	5%	7%

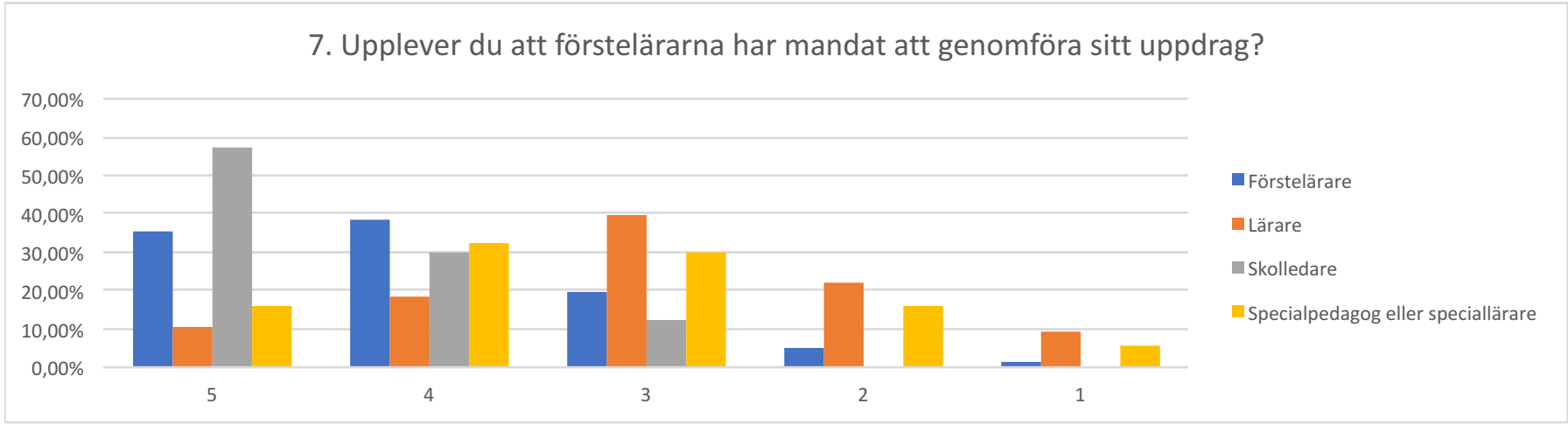

8. Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag?

Antal av 8. Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	21%	14%	48%	11%	17%
4	39%	25%	33%	19%	27%
3	31%	38%	18%	46%	36%
2	8%	16%	3%	22%	14%
1	2%	8%	0%	3%	6%

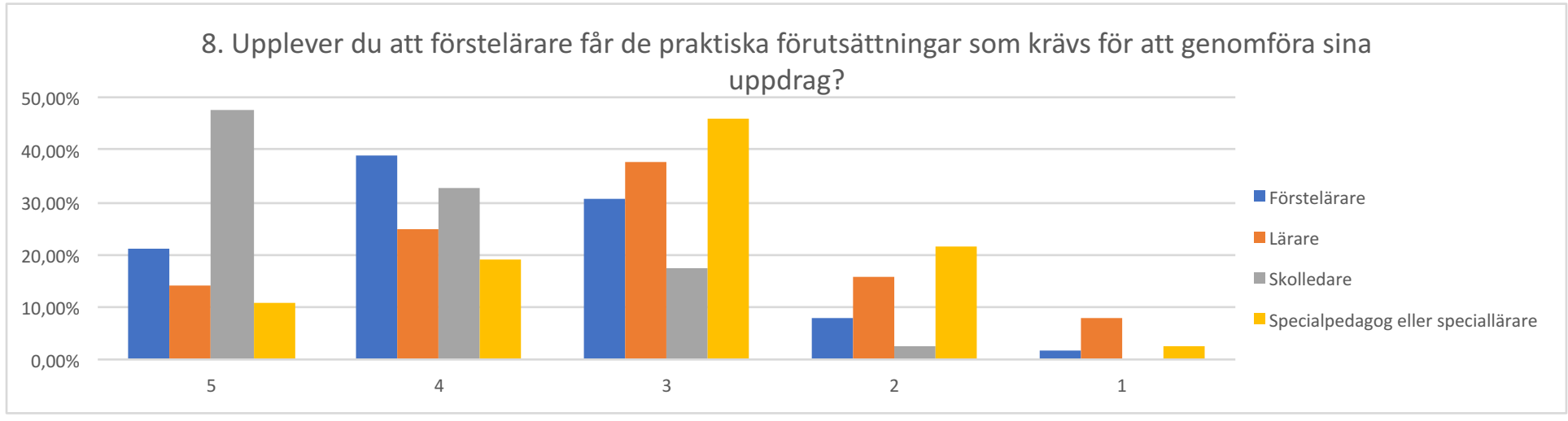

9. Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?

Antal av 9. Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	47%	25%	73%	32%	32%
4	34%	35%	25%	35%	34%
3	16%	28%	3%	16%	24%
2	2%	10%	0%	14%	8%
1	2%	2%	0%	3%	2%

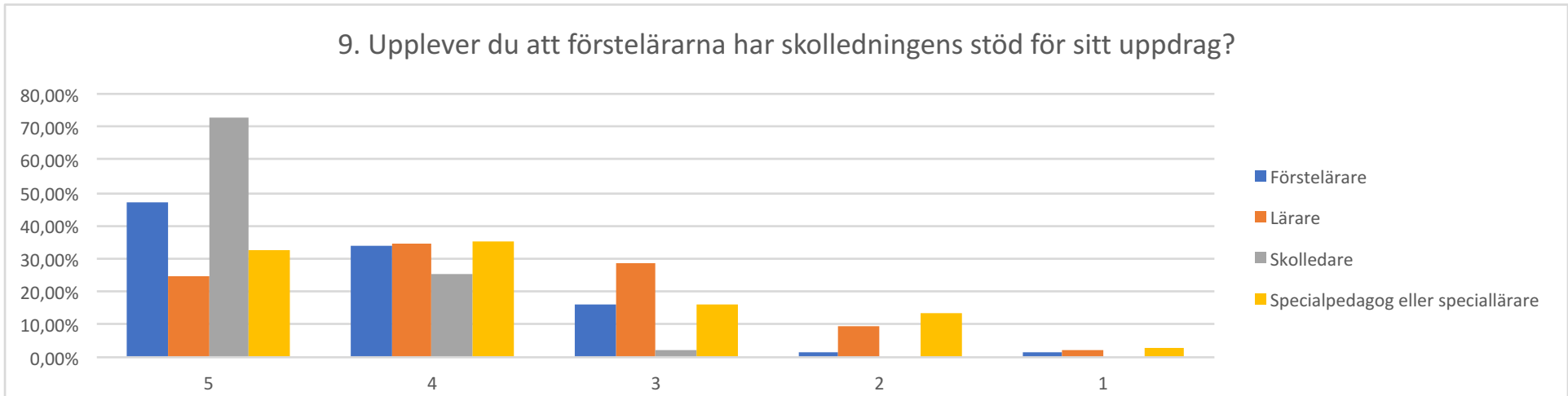

10. Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?

Antal av 10. Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	15%	5%	33%	5%	8%
4	56%	18%	40%	27%	25%
3	23%	38%	23%	32%	34%
2	6%	25%	5%	24%	21%
1	0%	15%	0%	11%	12%

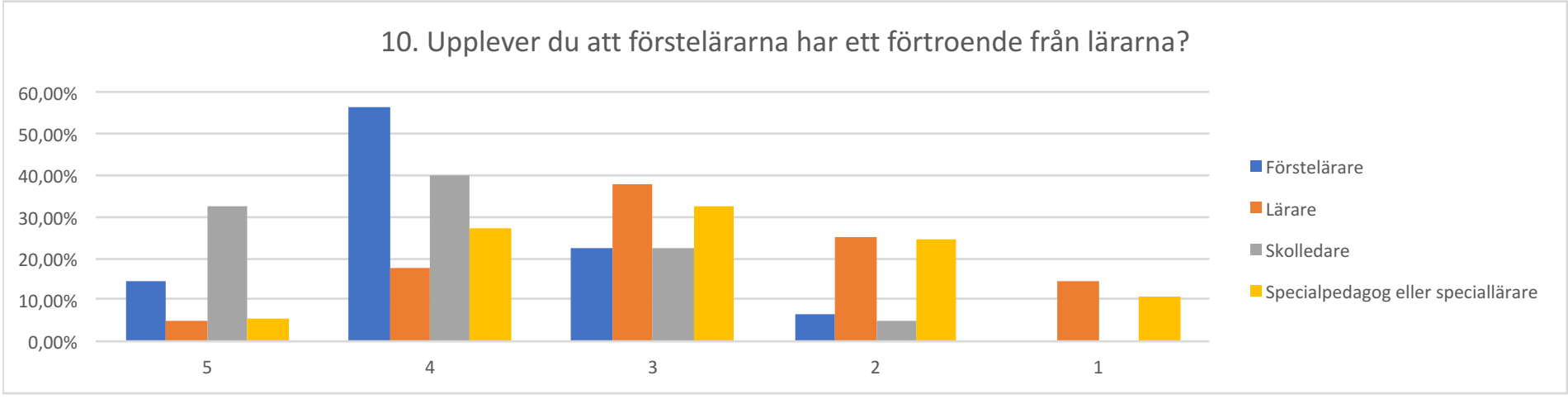

Översikt: Medelvärden för fråga 4-10

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 4. Är du insatt i vad förstelärarna på dit	**4,5**	**2,9**	**4,7**	**3,0**	**3,2**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag	**3,9**	**2,4**	**4,0**	**2,5**	**2,7**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag	**4,5**	**2,7**	**4,3**	**3,1**	**3,1**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 7. Upplever du att förstelärarna har ma	**4,0**	**3,0**	**4,5**	**3,4**	**3,3**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 8. Upplever du att förstelärare får de pr	**3,7**	**3,2**	**4,3**	**3,1**	**3,4**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 9. Upplever du att förstelärarna har skc	**4,2**	**3,7**	**4,7**	**3,8**	**3,8**

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	Specialped/lärare	Totalt
Medel av 10. Upplever du att förstelärarna har et	**3,8**	**2,7**	**4,0**	**2,9**	**3,0**

Antal och andel lärare och specialpedagoger eller speciallärare som anger att de inte berörs av förstelärarnas arbete inom något efterfrågat område. Skolornas egna utvecklingsområden är ej inräknade.

Lärare:	44	11%
Specialpedagog eller speciallärare:	2	5%

(Ingen förstelärare eller skolledare anger att de eller deras lärare inte berörs av arbete inom de efterfrågade områdena.)

Kollegialt lärande

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	76%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	21%
Ja, men jag berörs inte.	2%
Nej, inte vad jag vet.	2%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

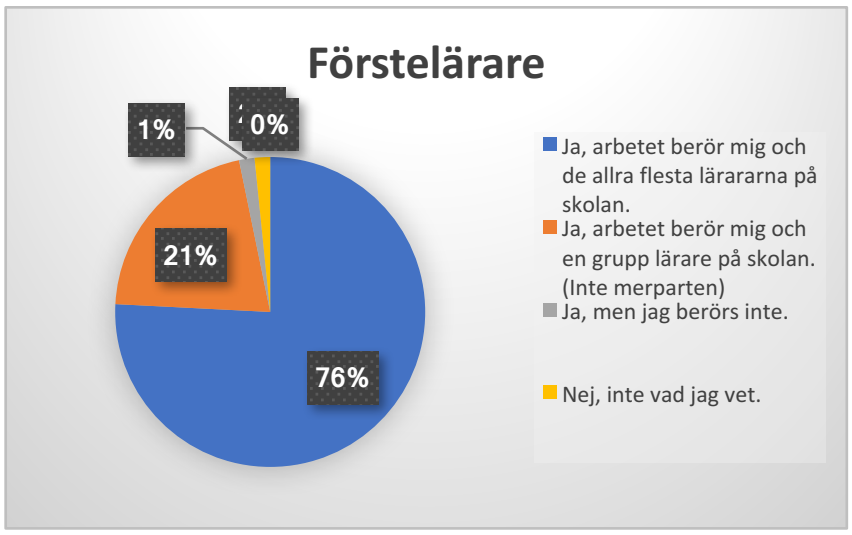

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	47%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	15%
Ja, men jag berörs inte.	15%
Nej, inte vad jag vet.	22%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

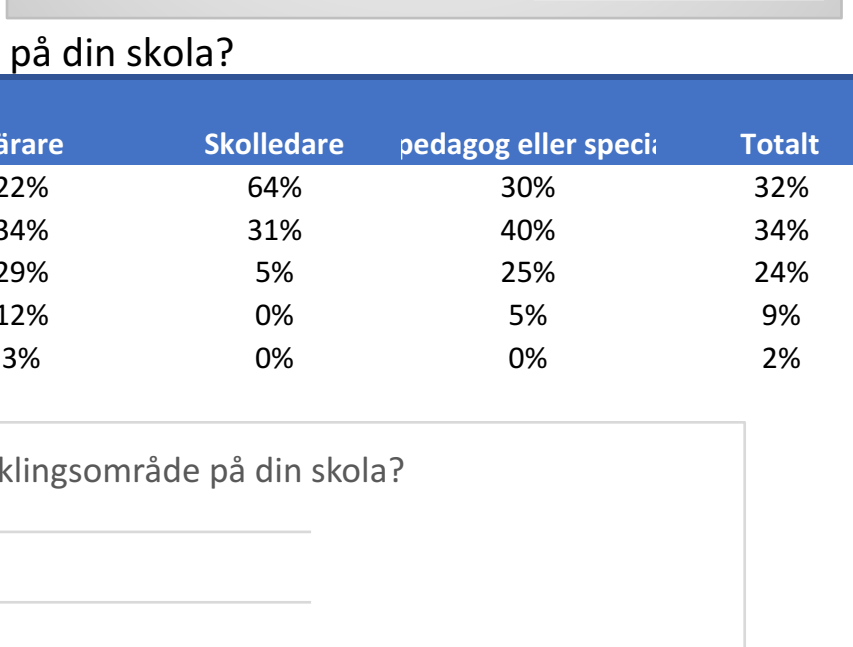

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	80%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	18%
Nej, inte vad jag vet.	3%

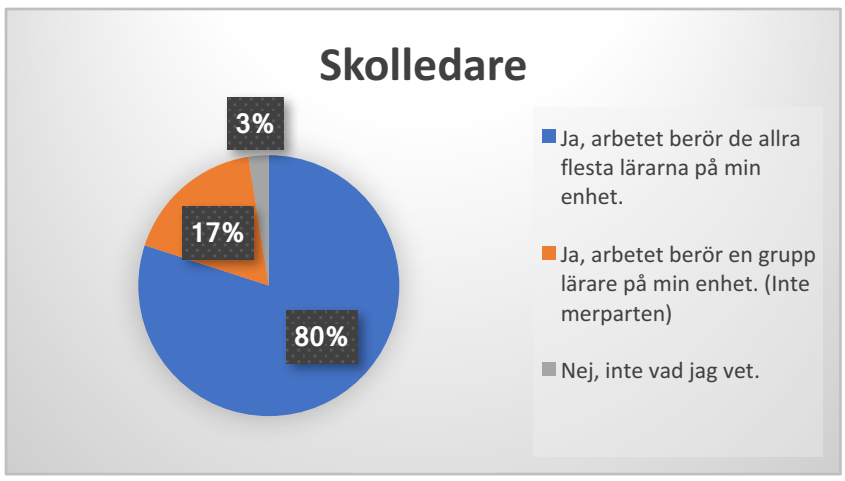

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 14b. Upplever du att detta är ett prioritet	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	53%	22%	64%	30%	32%
4	32%	34%	31%	40%	34%
3	12%	29%	5%	25%	24%
2	3%	12%	0%	5%	9%
1	0%	3%	0%	0%	2%

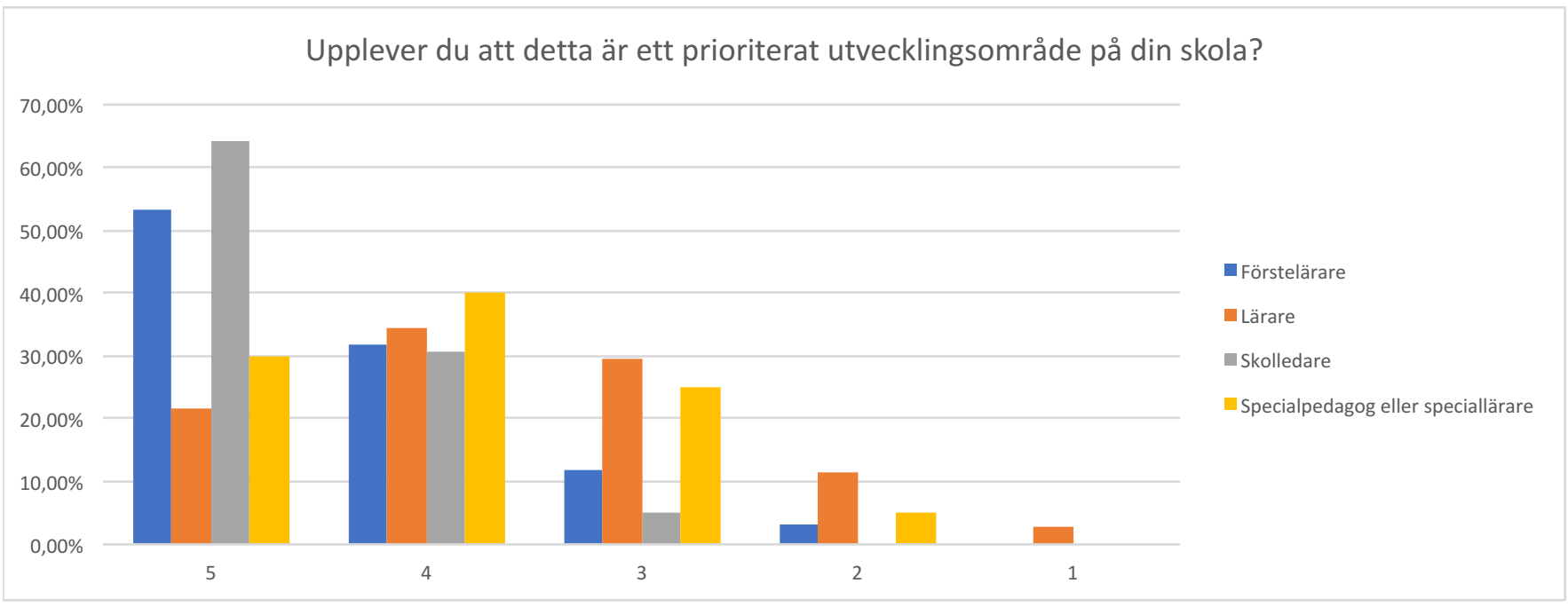

Kollegial lärande (sida 2)

14a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	60
Lärare	258
Skolledare	39
Specialpedagog eller speciallärare	20

14d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	35%	9%	49%	25%	18%
I ganskahög grad	38%	28%	38%	15%	30%
I någon grad	25%	42%	8%	40%	36%
Inte alls/ Inte ännu	0%	17%	3%	5%	12%
Vet ej	2%	5%	3%	15%	5%

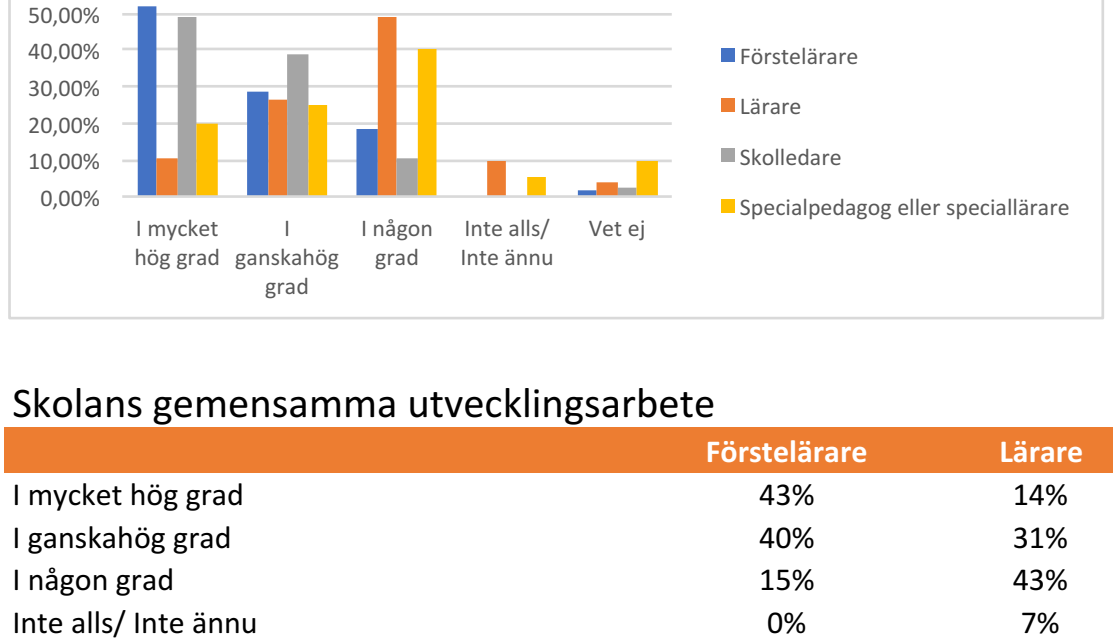

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	73%
Lärare	79%	36%
Skolledare	95%	87%
Specialpedagog	80%	40%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	52%	10%	49%	20%	21%
I ganskahög grad	28%	27%	38%	25%	28%
I någon grad	18%	49%	10%	40%	40%
Inte alls/ Inte ännu	0%	10%	0%	5%	7%
Vet ej	2%	4%	3%	10%	4%

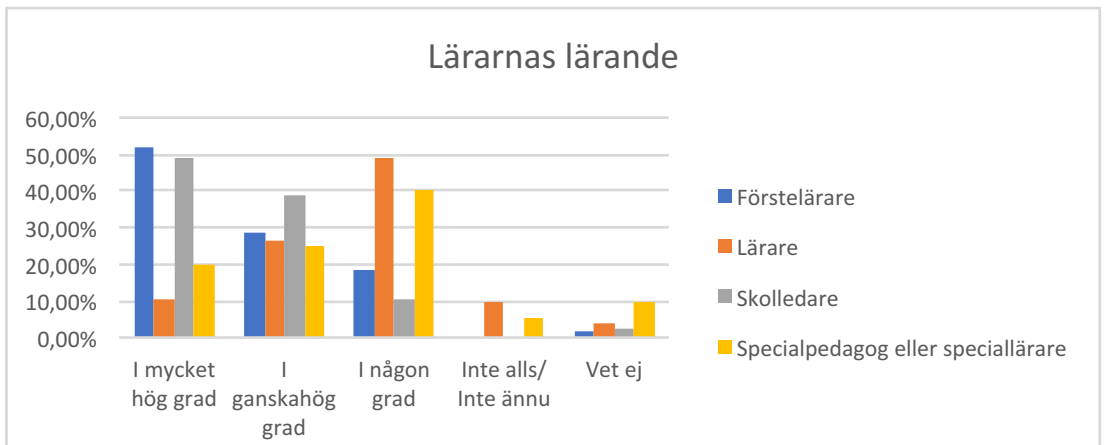

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	80%
Lärare	86%	37%
Skolledare	97%	87%
Specialpedagog	85%	45%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	43%	14%	49%	35%	23%
I ganskahög grad	40%	31%	38%	15%	32%
I någon grad	15%	43%	10%	30%	34%
Inte alls/ Inte ännu	0%	7%	0%	10%	6%
Vet ej	2%	5%	3%	10%	4%

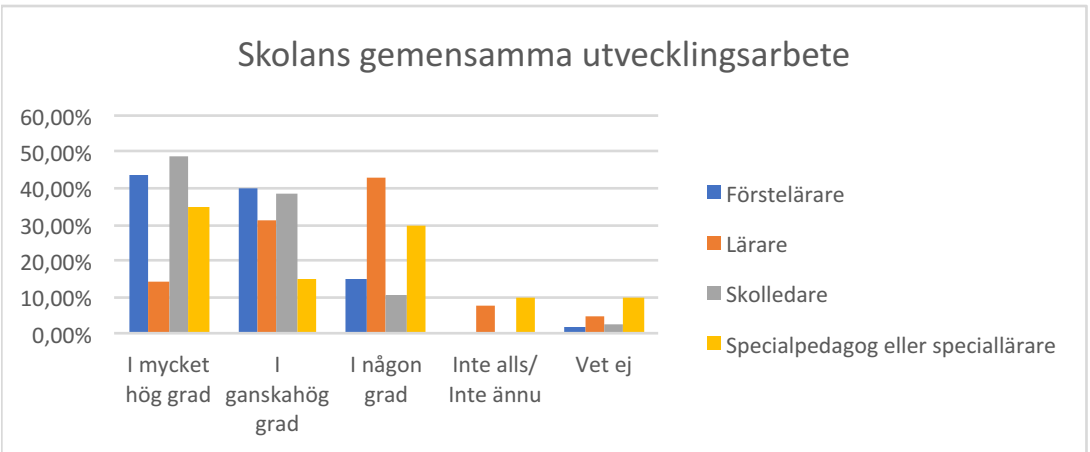

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	83%
Lärare	88%	45%
Skolledare	97%	87%
Specialpedagog	80%	50%

Språkutvecklande ämnesundervisning

15a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	68%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	19%
Ja, men jag berörs inte.	8%
Nej, inte vad jag vet.	3%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	2%

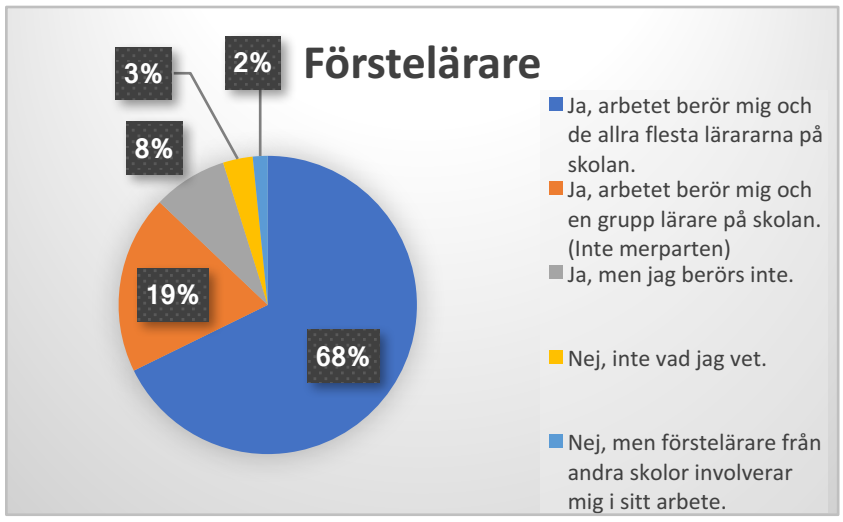

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	40%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	15%
Ja, men jag berörs inte.	19%
Nej, inte vad jag vet.	26%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

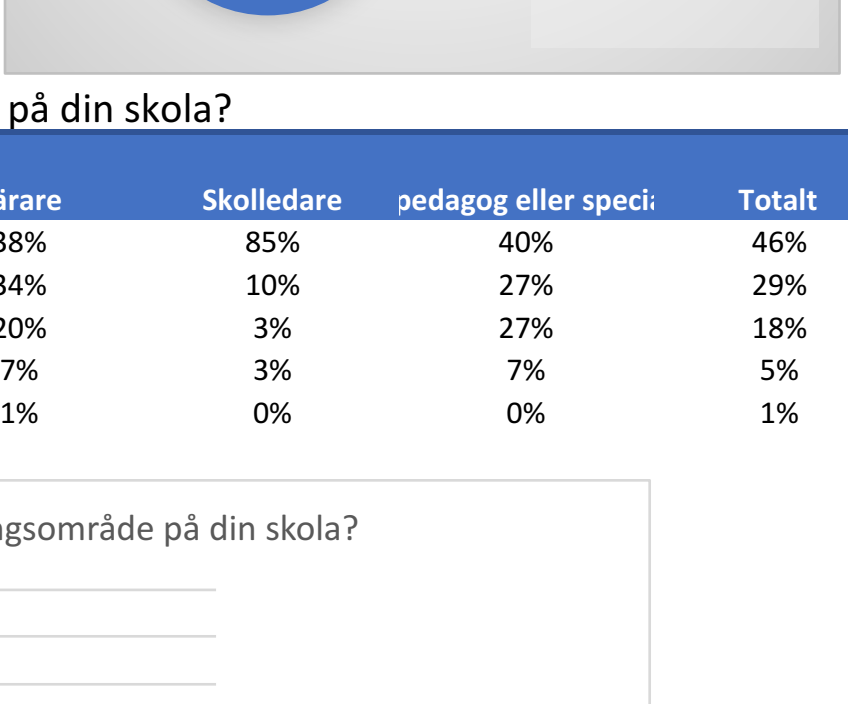

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	75%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	23%
Nej, inte vad jag vet.	3%

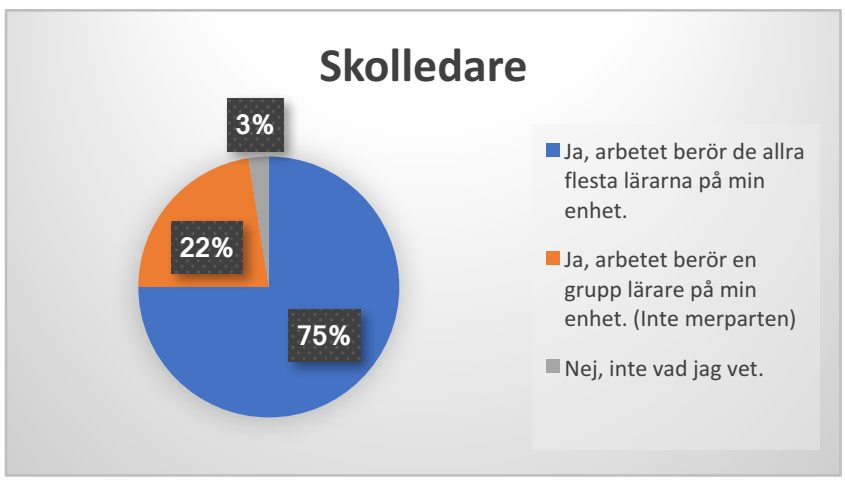

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 15b. Upplever du att detta är ett prioritе	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	55%	38%	85%	40%	46%
4	24%	34%	10%	27%	29%
3	20%	20%	3%	27%	18%
2	0%	7%	3%	7%	5%
1	2%	1%	0%	0%	1%

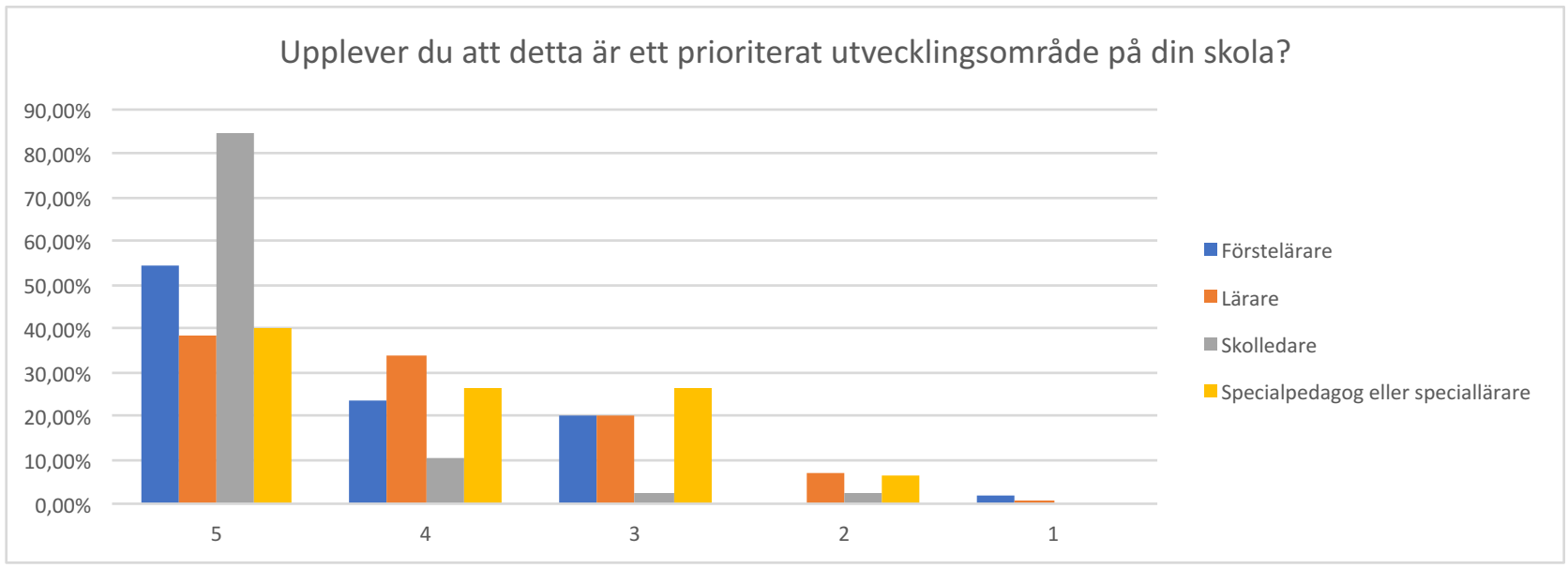

Språkutvecklande ämnesundervisning (sida 2)

15a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	55
Lärare	228
Skolledare	39
Specialpedagog eller speciallärare	15

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	51%	13%	33%	7%	21%
I ganskahög grad	25%	34%	46%	27%	34%
I någon grad	22%	39%	13%	60%	34%
Inte alls/ Inte ännu	2%	9%	0%	0%	7%
Vet ej	0%	5%	8%	7%	4%

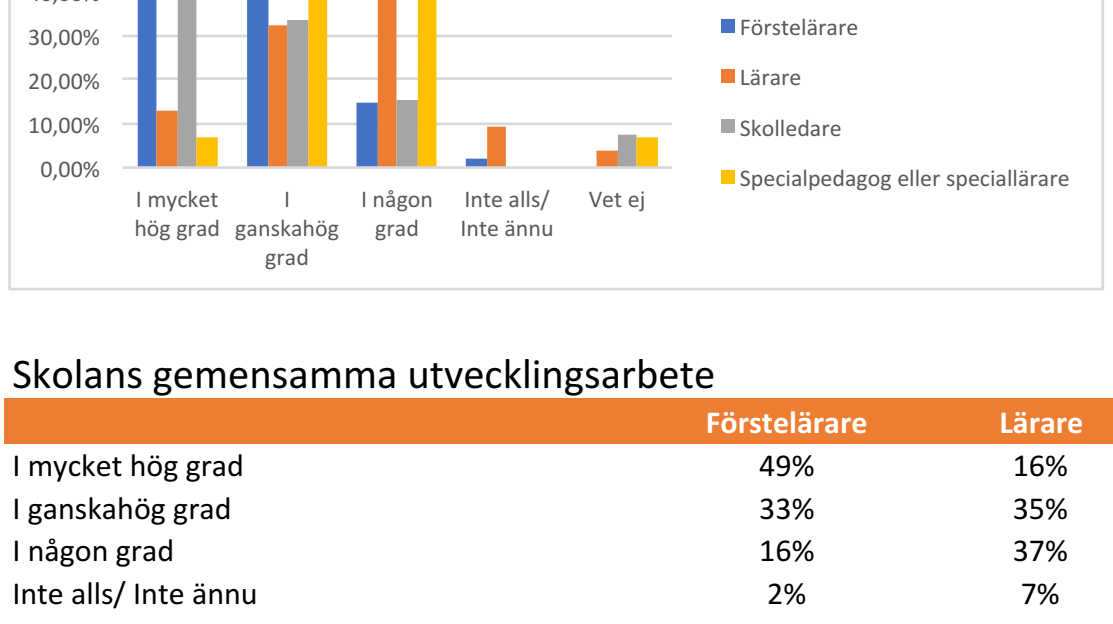

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	76%
Lärare	86%	47%
Skolledare	92%	79%
Specialpedagog	93%	33%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	44%	13%	44%	7%	21%
I ganskahög grad	40%	32%	33%	47%	34%
I någon grad	15%	42%	15%	40%	34%
Inte alls/ Inte ännu	2%	9%	0%	0%	7%
Vet ej	0%	4%	8%	7%	4%

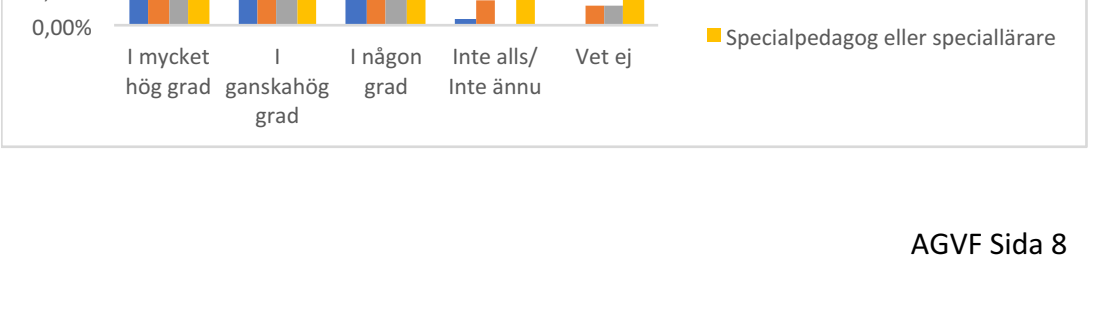

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	84%
Lärare	87%	45%
Skolledare	92%	77%
Specialpedagog	93%	53%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	49%	16%	46%	20%	25%
I ganskahög grad	33%	35%	38%	27%	34%
I någon grad	16%	37%	10%	27%	30%
Inte alls/ Inte ännu	2%	7%	0%	13%	6%
Vet ej	0%	5%	5%	13%	5%

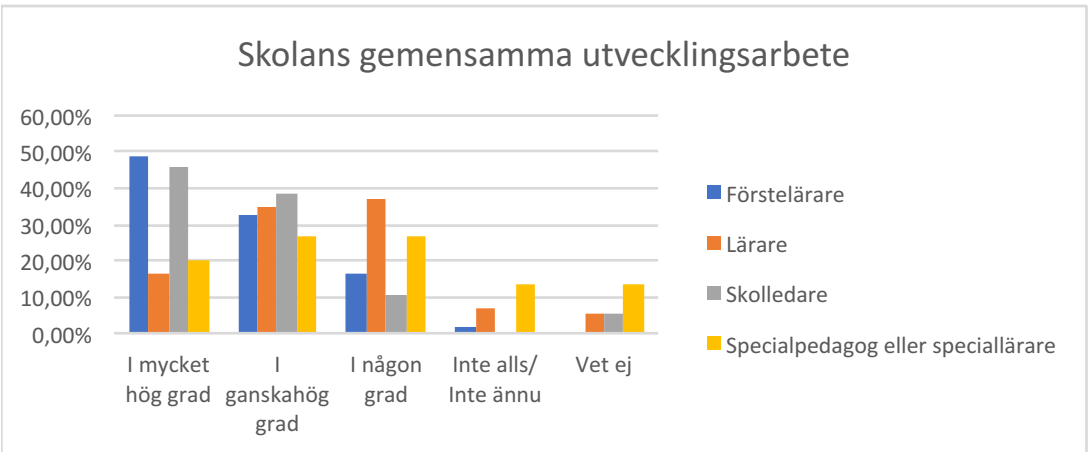

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	82%
Lärare	88%	51%
Skolledare	95%	85%
Specialpedagog	73%	47%

Matematikutveckling

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsom

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	2%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	11%
Ja, men jag berörs inte.	56%
Nej, inte vad jag vet.	31%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

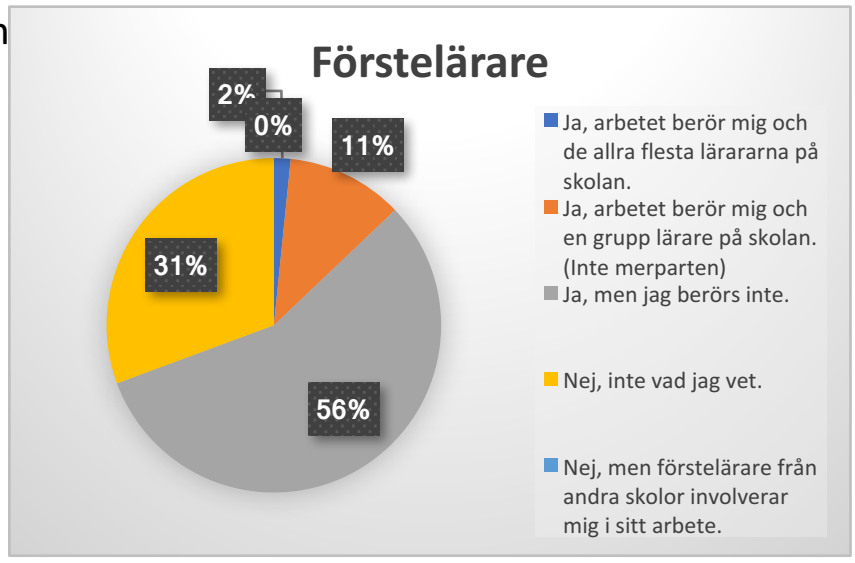

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna	2%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	7%
Ja, men jag berörs inte.	40%
Nej, inte vad jag vet.	51%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

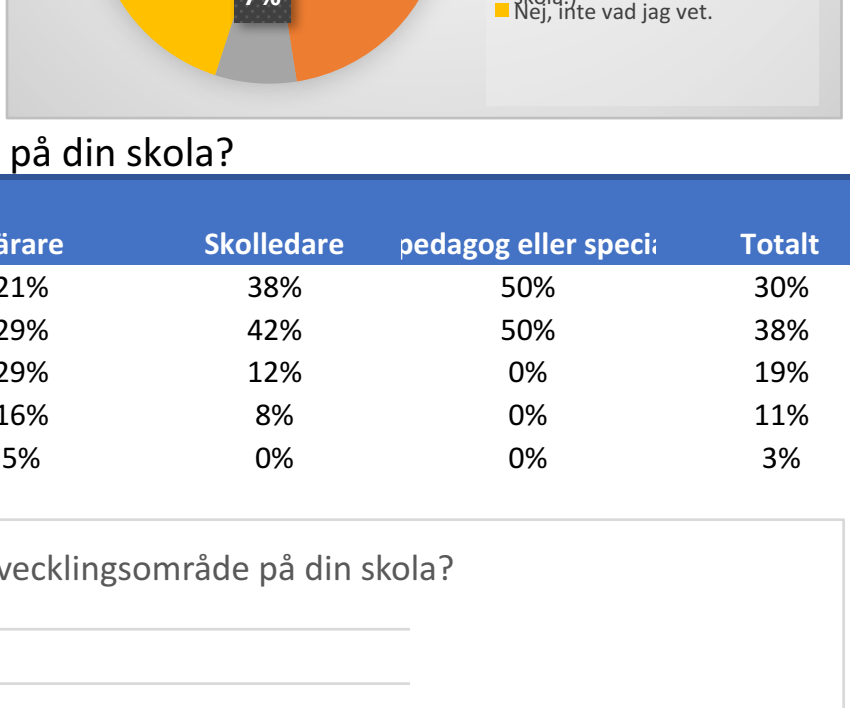

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	3%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	45%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	8%
Nej, inte vad jag vet.	28%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	18%

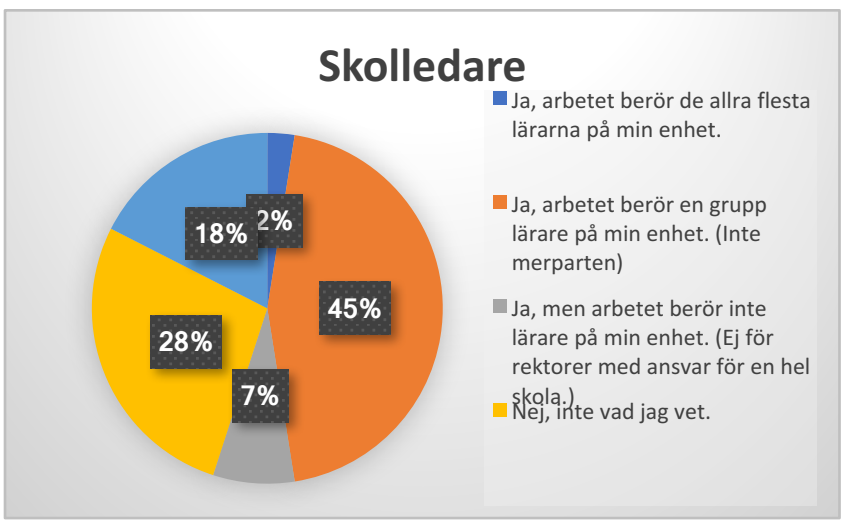

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 16b. Upplever du att detta är ett prioritе	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	38%	21%	38%	50%	30%
4	63%	29%	42%	50%	38%
3	0%	29%	12%	0%	19%
2	0%	16%	8%	0%	11%
1	0%	5%	0%	0%	3%

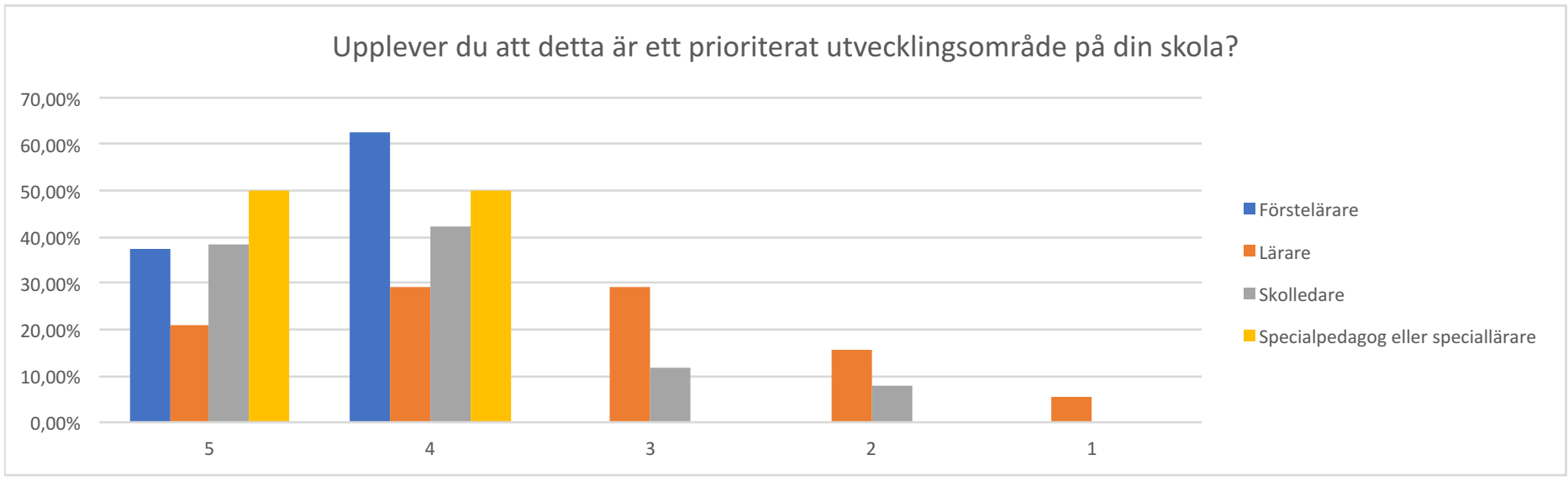

Matematikutveckling (sida 2)

16a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	8
Lärare	38
Skolledare	26
Specialpedagog eller speciallärare	2

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	50%	16%	38%	50%	28%
I ganskahög grad	38%	32%	38%	50%	35%
I någon grad	13%	34%	19%	0%	26%
Inte alls/ Inte ännu	0%	8%	0%	0%	4%
Vet ej	0%	11%	4%	0%	7%

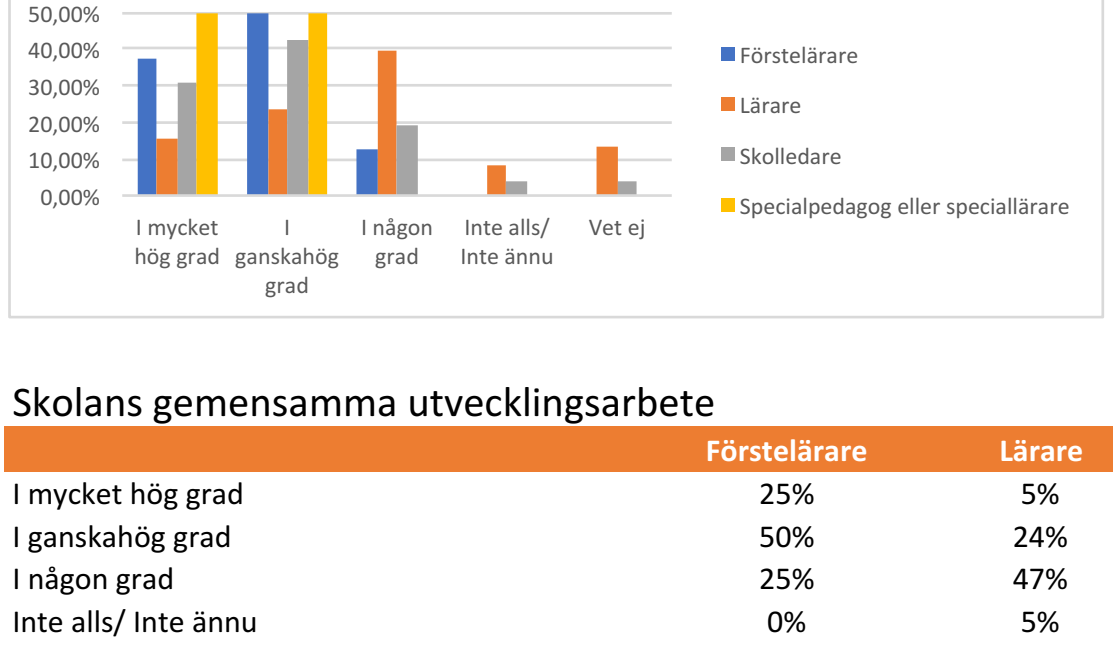

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	88%
Lärare	82%	47%
Skolledare	96%	77%
Specialpedagog	100%	100%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	38%	16%	31%	50%	24%
I ganskahög grad	50%	24%	42%	50%	34%
I någon grad	13%	39%	19%	0%	28%
Inte alls/ Inte ännu	0%	8%	4%	0%	5%
Vet ej	0%	13%	4%	0%	8%

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	88%
Lärare	79%	39%
Skolledare	92%	73%
Specialpedagog	100%	100%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	25%	5%	23%	50%	15%
I ganskahög grad	50%	24%	50%	50%	36%
I någon grad	25%	47%	19%	0%	34%
Inte alls/ Inte ännu	0%	5%	0%	0%	3%
Vet ej	0%	18%	8%	0%	12%

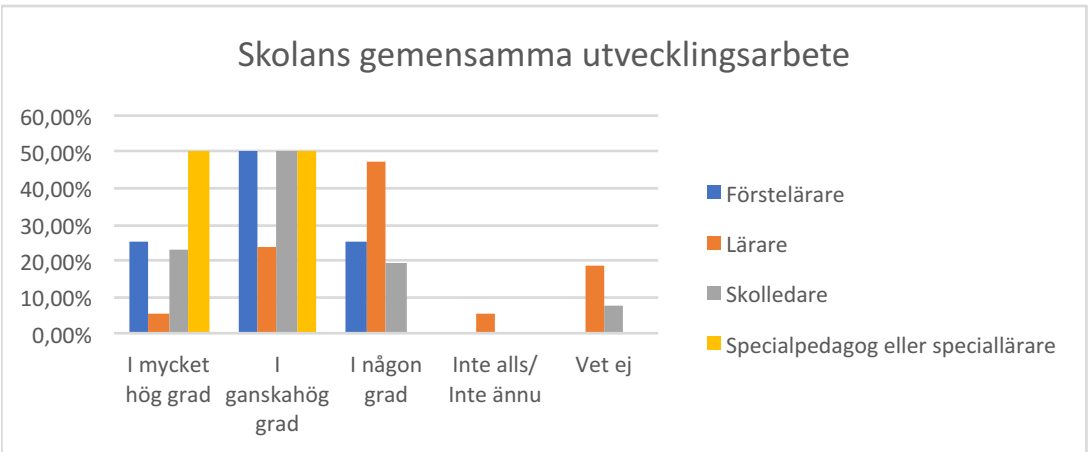

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	75%
Lärare	76%	29%
Skolledare	92%	73%
Specialpedagog	100%	100%

Digitalisering

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	ırare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna ı	56%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	10%
Ja, men jag berörs inte.	24%
Nej, inte vad jag vet.	10%

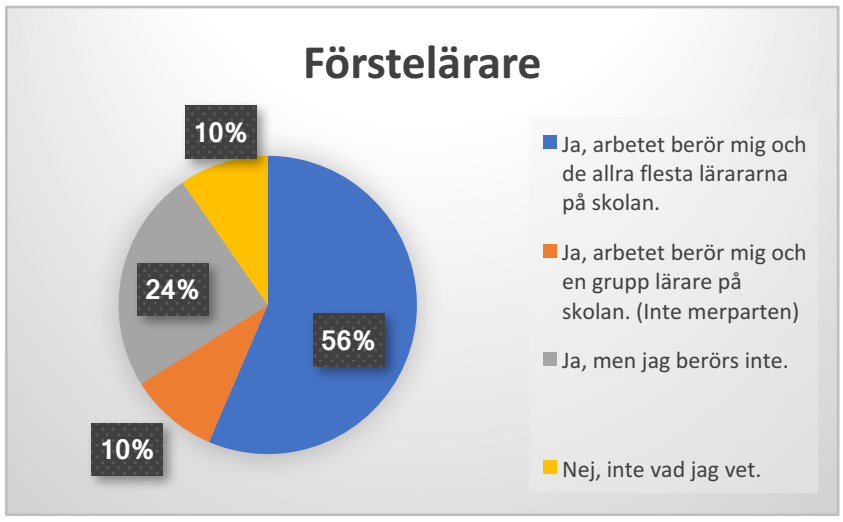

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	ırare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna ı	35%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	12%
Ja, men jag berörs inte.	13%
Nej, inte vad jag vet.	40%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

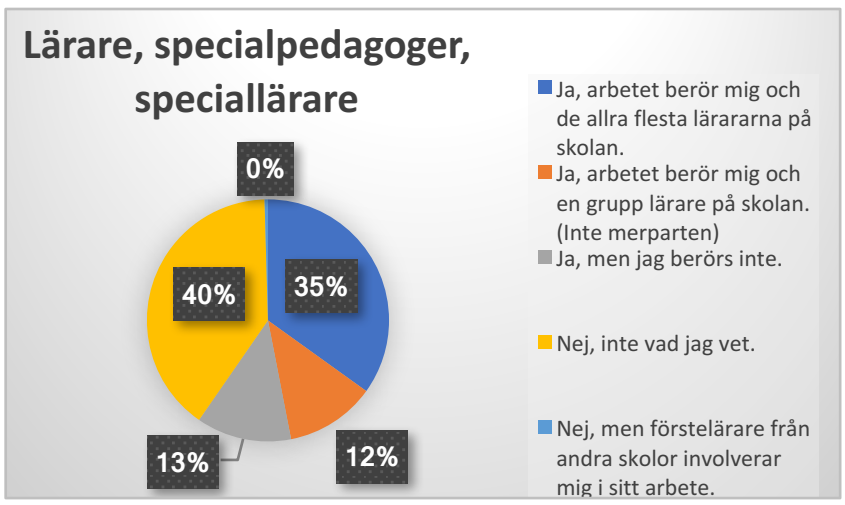

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	ırare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	75%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	3%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	5%
Nej, inte vad jag vet.	15%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	3%

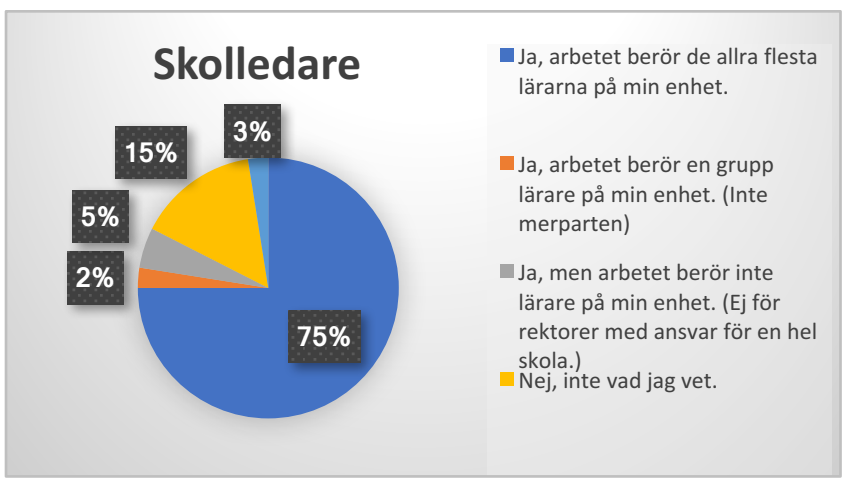

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 17b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	49%	24%	41%	32%	30%
4	41%	41%	47%	42%	41%
3	10%	26%	13%	11%	21%
2	0%	8%	0%	16%	7%
1	0%	1%	0%	0%	0%

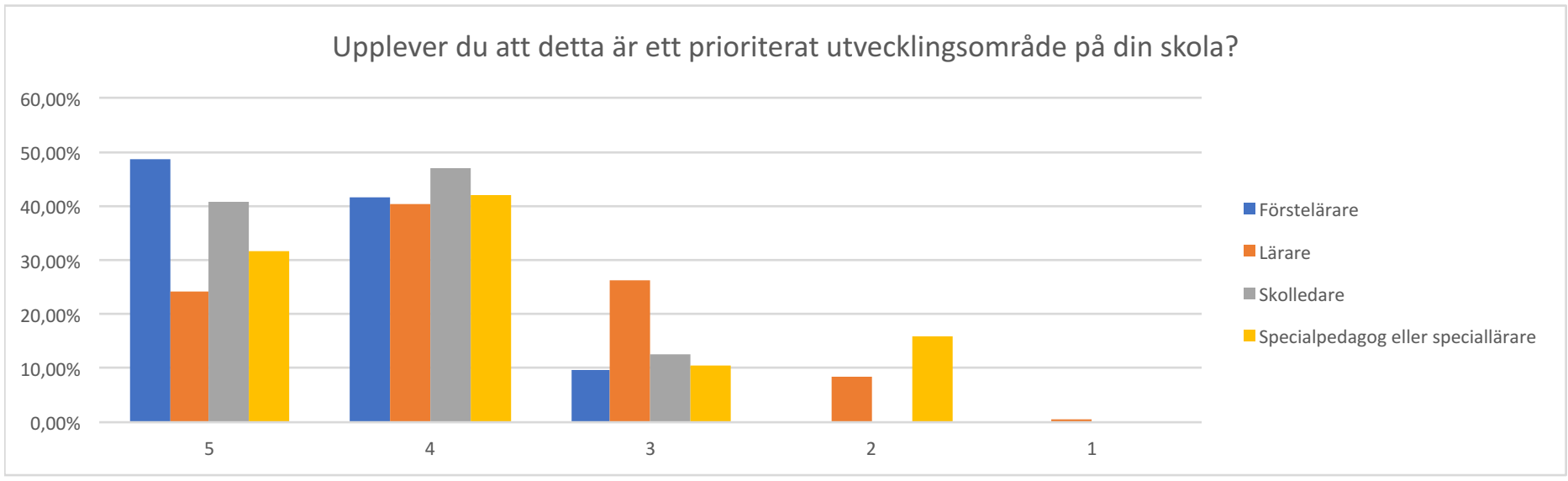

Digitalisering (sida 2)

17a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	41
Lärare	190
Skolledare	32
Specialpedagog eller speciallärare	19

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	41%	18%	31%	16%	23%
I ganskahög grad	32%	34%	53%	26%	35%
I någon grad	24%	35%	9%	47%	32%
Inte alls/ Inte ännu	2%	9%	6%	5%	8%
Vet ej	0%	4%	0%	5%	3%

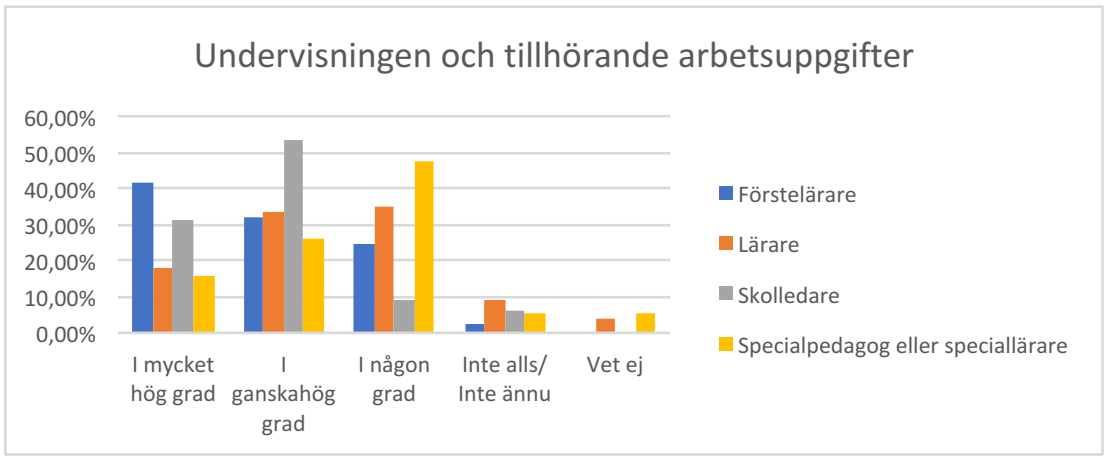

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	73%
Lärare	87%	52%
Skolledare	94%	84%
Specialpedagog	89%	42%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	41%	14%	31%	21%	21%
I ganskahög grad	34%	33%	47%	32%	35%
I någon grad	20%	38%	16%	37%	33%
Inte alls/ Inte ännu	2%	9%	6%	5%	8%
Vet ej	2%	5%	0%	5%	4%

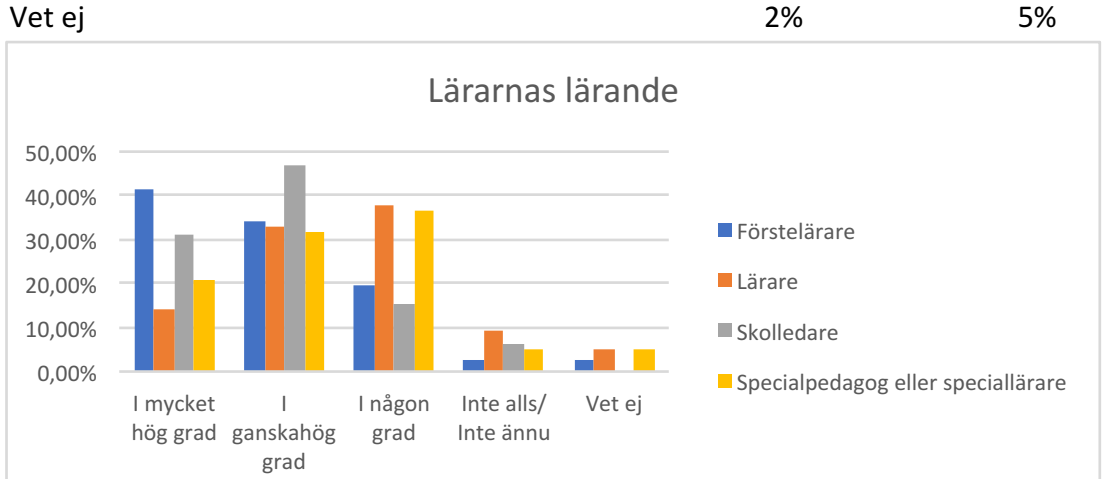

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	76%
Lärare	85%	47%
Skolledare	94%	78%
Specialpedagog	89%	53%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	41%	19%	38%	21%	24%
I ganskahög grad	39%	35%	47%	47%	38%
I någon grad	20%	35%	9%	21%	29%
Inte alls/ Inte ännu	0%	5%	6%	5%	4%
Vet ej	0%	6%	0%	5%	4%

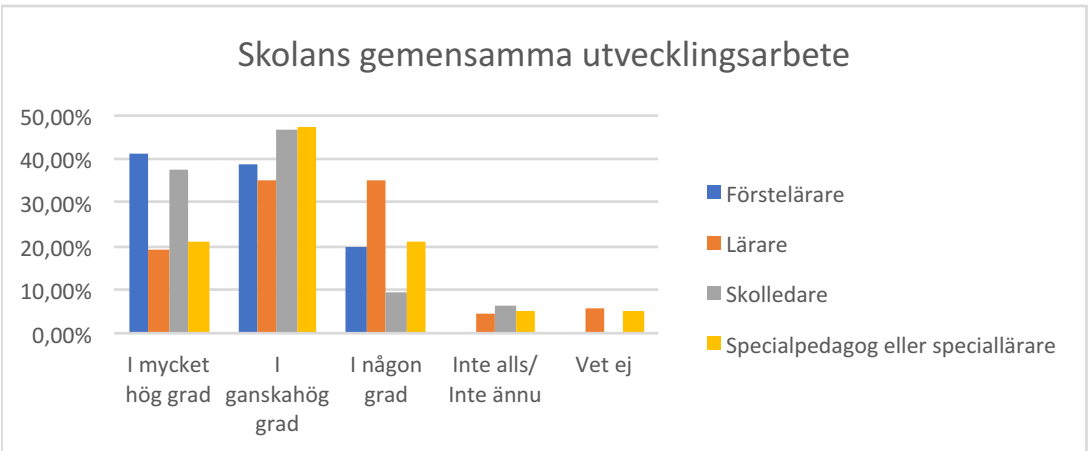

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	80%
Lärare	89%	54%
Skolledare	94%	84%
Specialpedagog	89%	68%

Utveckling av ämnesdidaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	15%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	42%
Ja, men jag berörs inte.	6%
Nej, inte vad jag vet.	37%

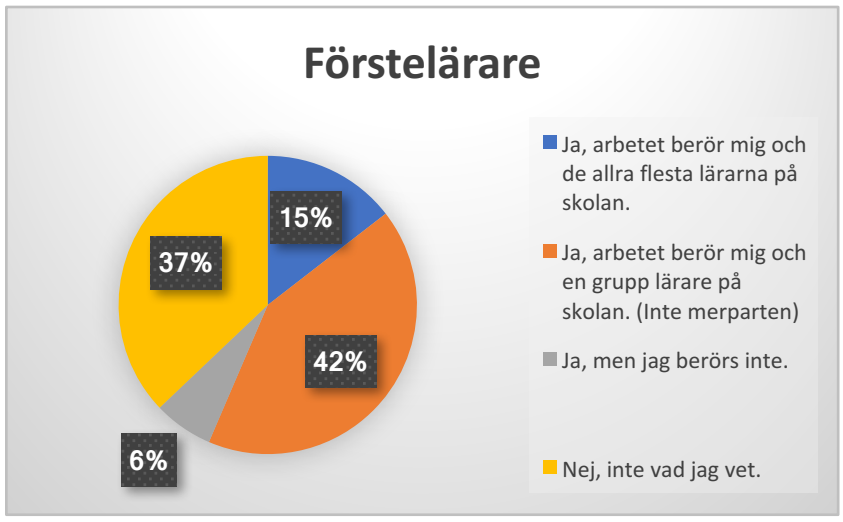

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	8%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	12%
Ja, men jag berörs inte.	8%
Nej, inte vad jag vet.	72%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

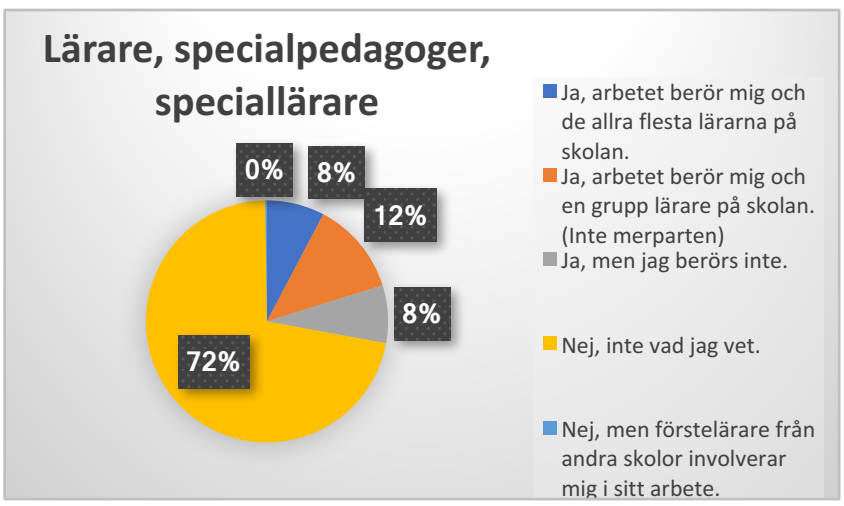

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	18%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	30%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	8%
Nej, inte vad jag vet.	40%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	5%

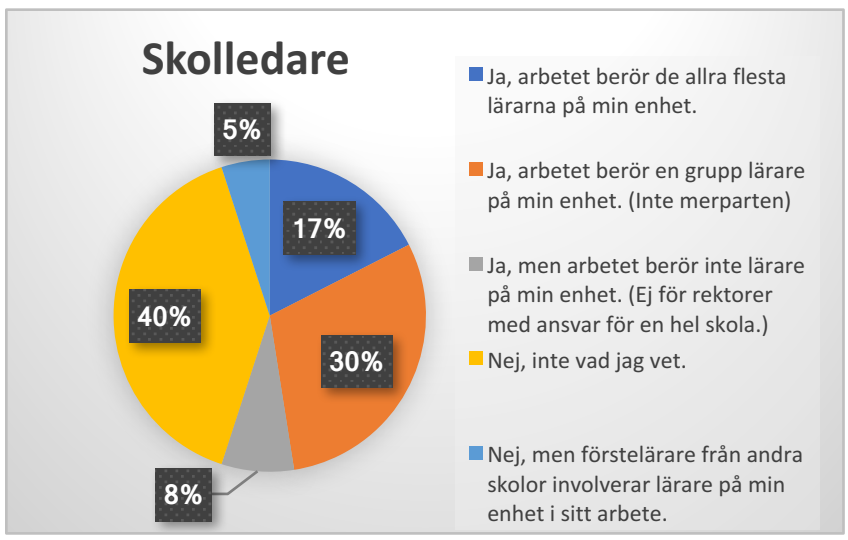

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 18b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	17%	10%	24%	0%	14%
4	29%	18%	38%	50%	24%
3	40%	42%	33%	50%	40%
2	14%	18%	0%	0%	14%
1	0%	11%	5%	0%	8%

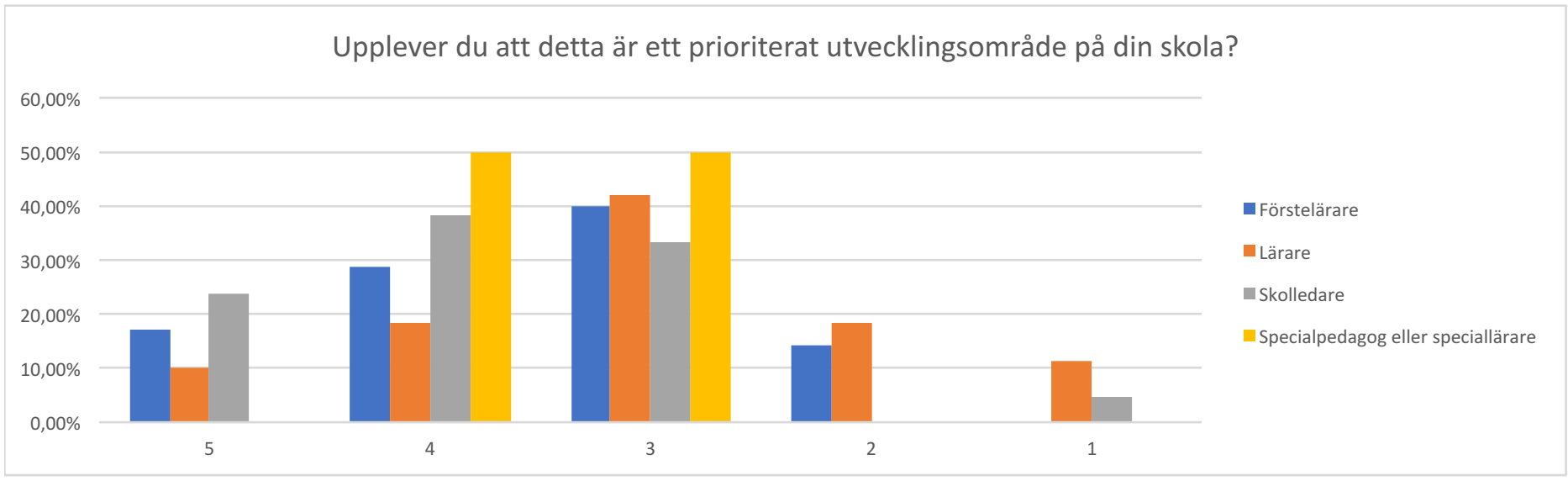

Ämnesdidaktik (sida 2)

18a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	35
Lärare	88
Skolledare	21
Specialpedagog eller speciallärare	2

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	31%	11%	19%	0%	17%
I ganskahög grad	29%	38%	29%	50%	34%
I någon grad	29%	32%	43%	0%	32%
Inte alls/ Inte ännu	0%	16%	0%	0%	10%
Vet ej	11%	3%	10%	50%	7%

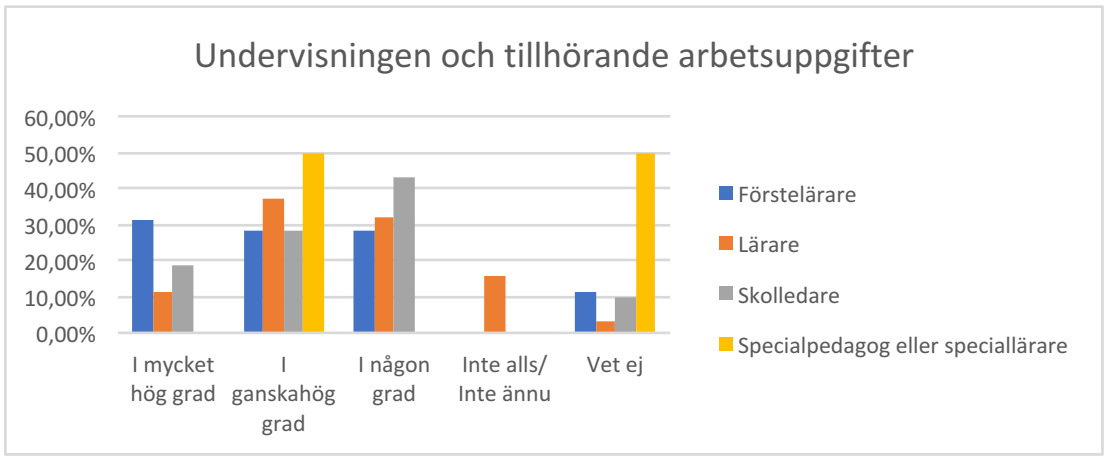

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	89%	60%
Lärare	81%	49%
Skolledare	90%	48%
Specialpedagog	50%	50%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	23%	11%	29%	0%	16%
I ganskahög grad	49%	31%	14%	100%	34%
I någon grad	17%	38%	48%	0%	34%
Inte alls/ Inte ännu	0%	14%	0%	0%	8%
Vet ej	11%	7%	10%	0%	8%

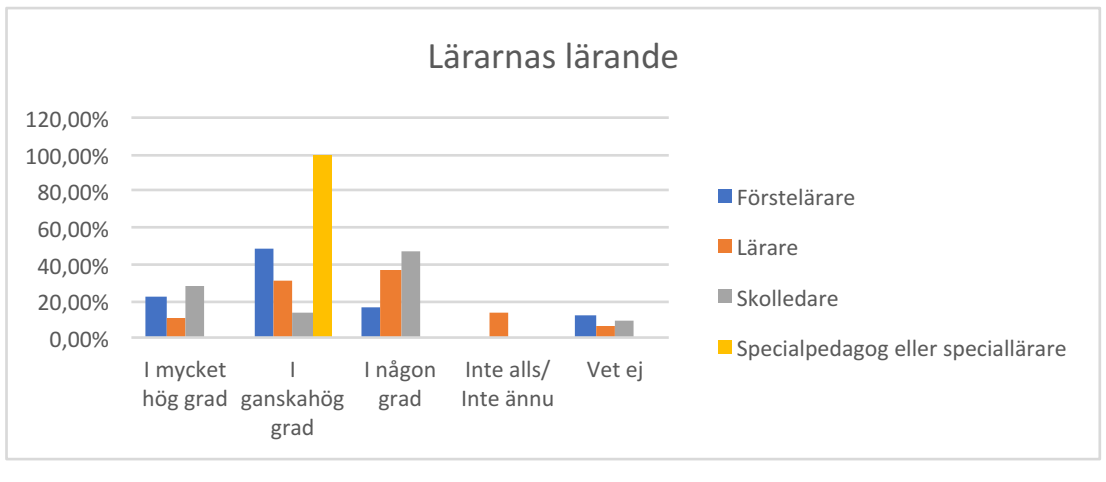

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	89%	71%
Lärare	80%	42%
Skolledare	90%	43%
Specialpedagog	100%	100%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	37%	10%	29%	0%	19%
I ganskahög grad	23%	35%	14%	100%	30%
I någon grad	29%	33%	48%	0%	34%
Inte alls/ Inte ännu	0%	13%	0%	0%	8%
Vet ej	11%	9%	10%	0%	10%

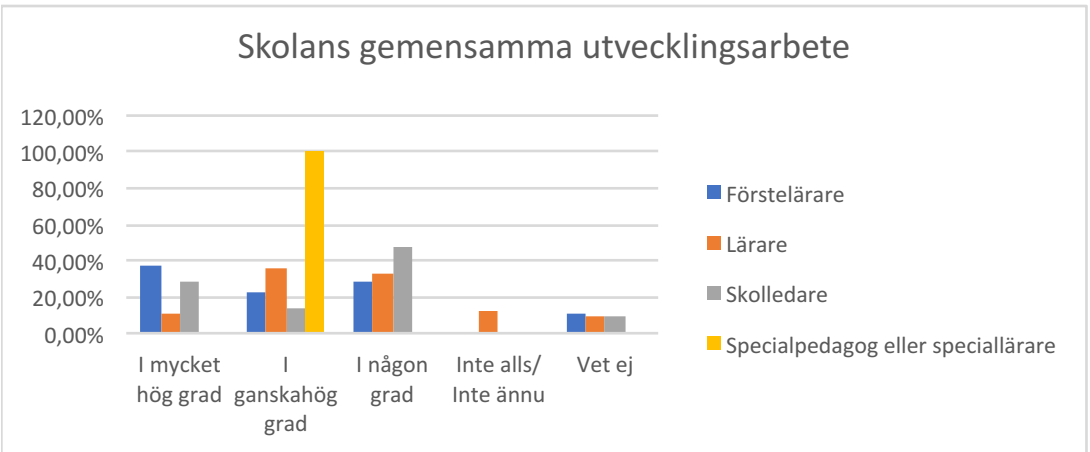

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	89%	60%
Lärare	78%	45%
Skolledare	90%	43%
Specialpedagog	100%	100%

Allmän didaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	29%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	13%
Ja, men jag berörs inte.	11%
Nej, inte vad jag vet.	47%

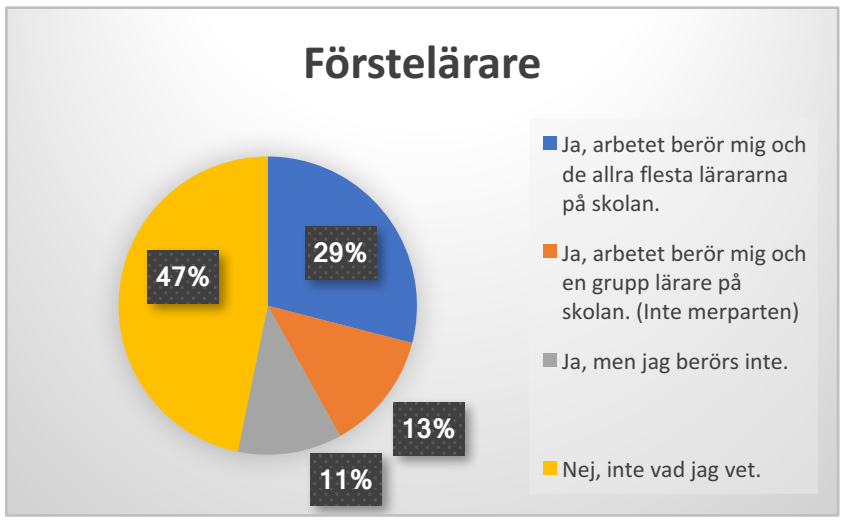

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	12%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	6%
Ja, men jag berörs inte.	10%
Nej, inte vad jag vet.	73%

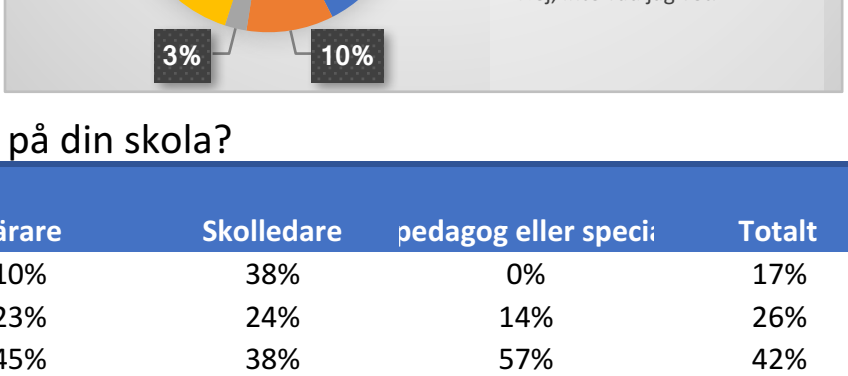

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	43%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	10%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	3%
Nej, inte vad jag vet.	45%

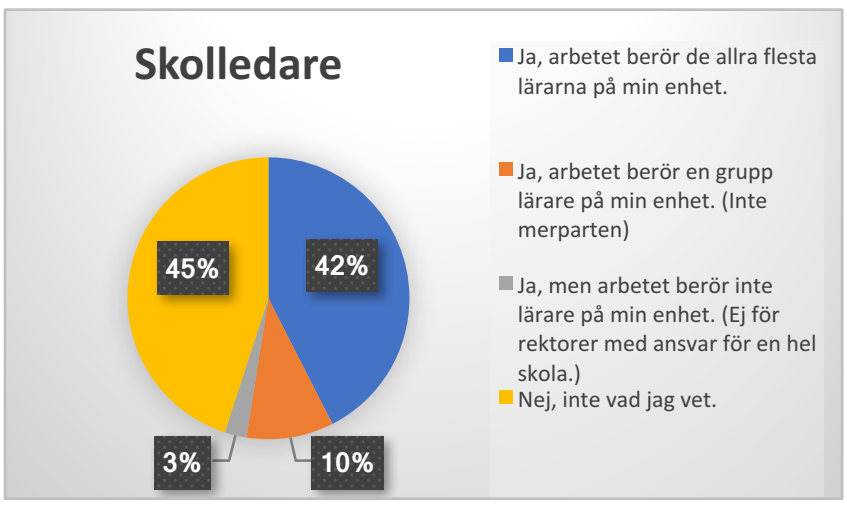

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 19b. Upplever du att detta är ett prioritе	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	23%	10%	38%	0%	17%
4	38%	23%	24%	14%	26%
3	35%	45%	38%	57%	42%
2	4%	21%	0%	29%	14%
1	0%	1%	0%	0%	1%

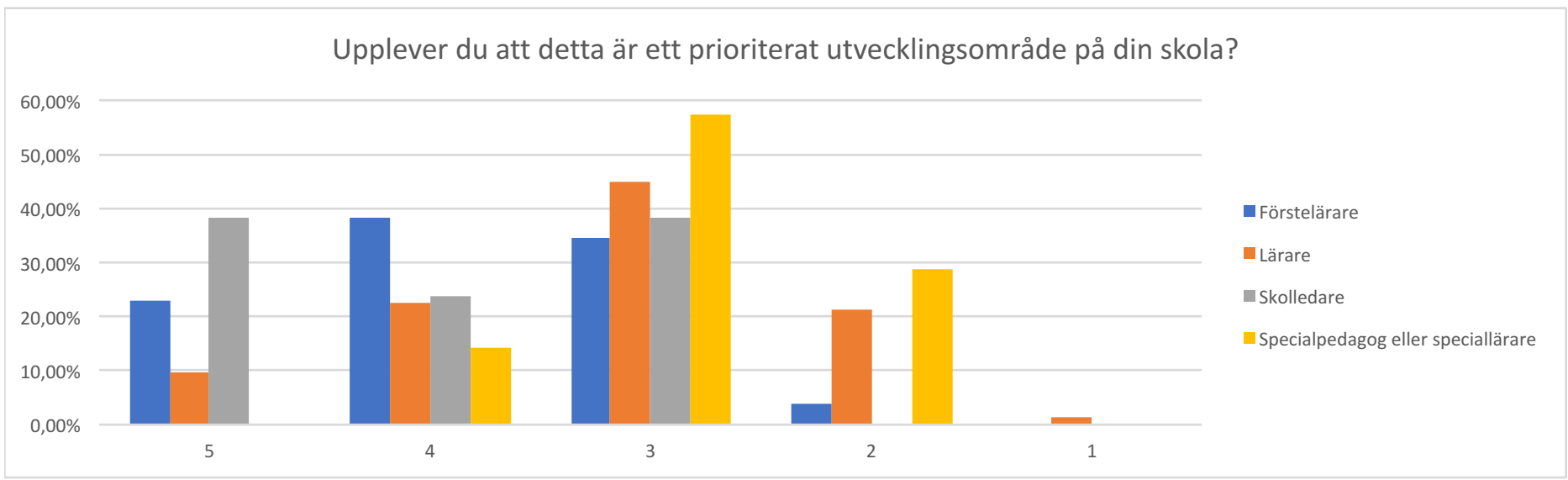

Allmän didaktik (sida 2)

19a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	26
Lärare	71
Skolledare	21
Specialpedagog eller speciallärare	7

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	38%	17%	29%	14%	23%
I ganskahög grad	35%	30%	43%	29%	33%
I någon grad	27%	42%	29%	43%	37%
Inte alls/ Inte ännu	0%	7%	0%	14%	5%
Vet ej	0%	4%	0%	0%	2%

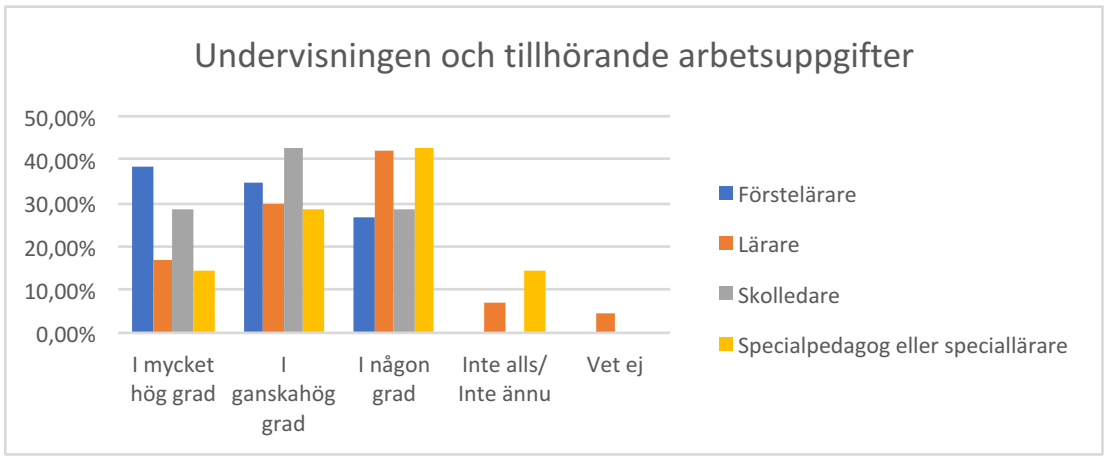

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	73%
Lärare	89%	46%
Skolledare	100%	71%
Specialpedagog	86%	43%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	31%	17%	33%	14%	22%
I ganskahög grad	50%	31%	38%	14%	35%
I någon grad	19%	39%	29%	71%	35%
Inte alls/ Inte ännu	0%	8%	0%	0%	5%
Vet ej	0%	4%	0%	0%	2%

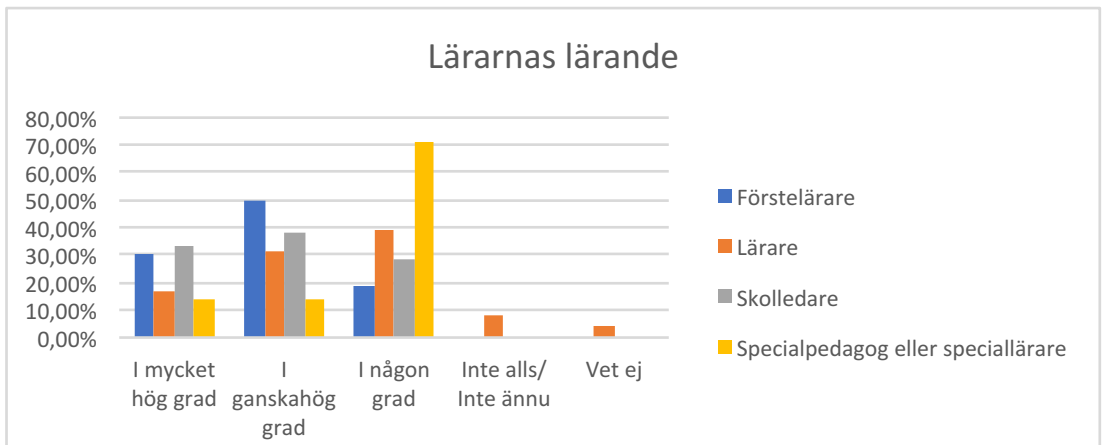

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	81%
Lärare	87%	48%
Skolledare	100%	71%
Specialpedagog	100%	29%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	42%	17%	43%	14%	26%
I ganskahög grad	35%	28%	29%	14%	29%
I någon grad	23%	39%	29%	71%	36%
Inte alls/ Inte ännu	0%	11%	0%	0%	6%
Vet ej	0%	4%	0%	0%	2%

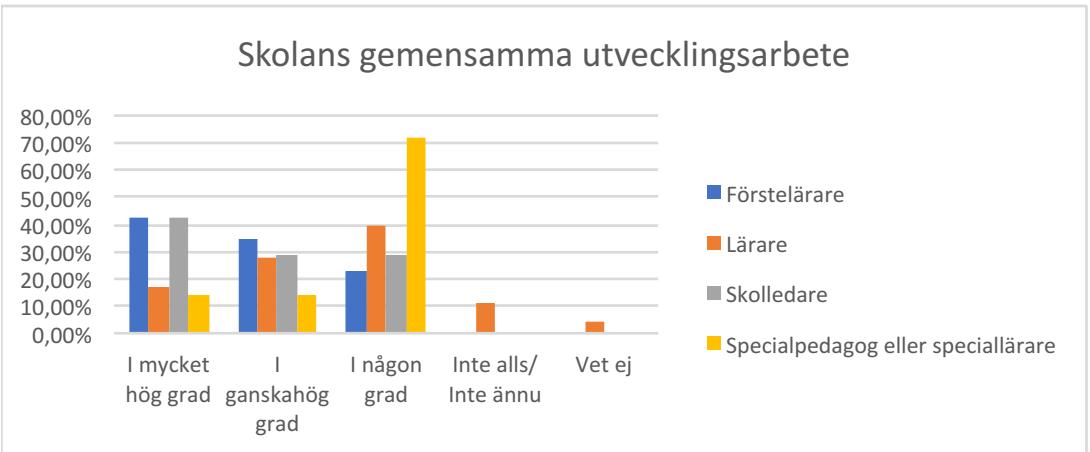

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	77%
Lärare	85%	45%
Skolledare	100%	71%
Specialpedagog	100%	29%

Formativ bedömning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	40%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	11%
Ja, men jag berörs inte.	6%
Nej, inte vad jag vet.	42%

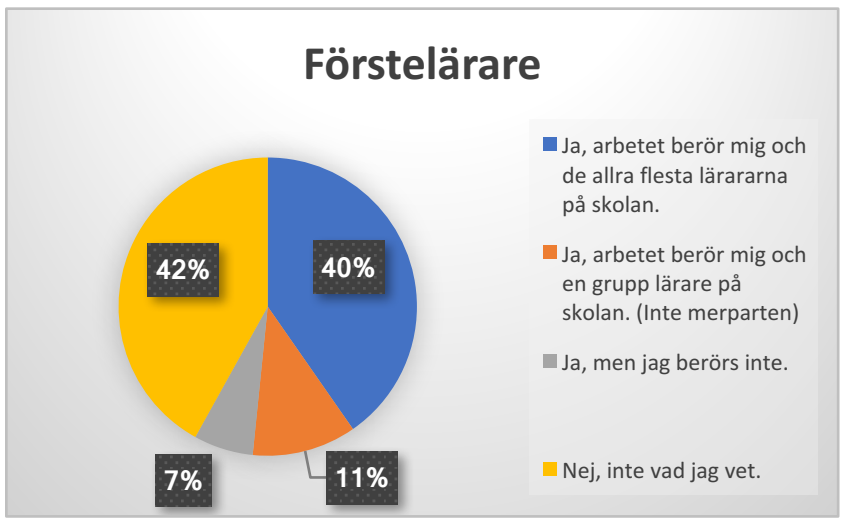

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	28%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	9%
Ja, men jag berörs inte.	10%
Nej, inte vad jag vet.	54%

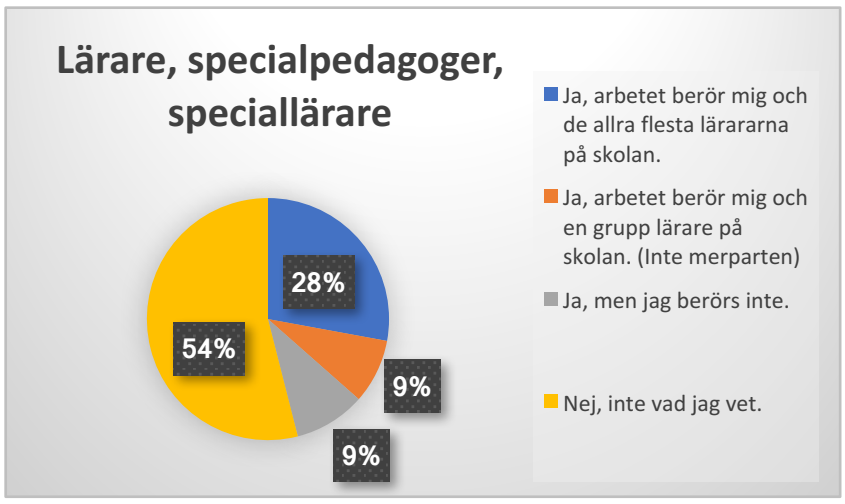

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	58%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	15%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	3%
Nej, inte vad jag vet.	25%

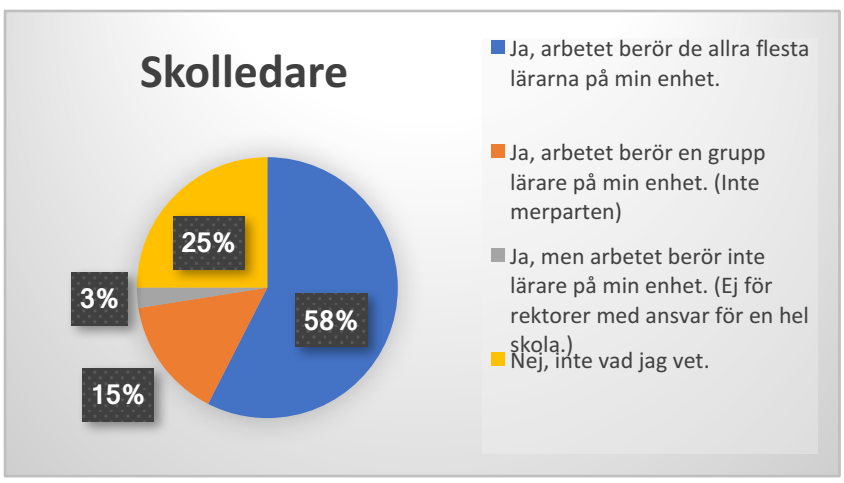

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 20b. Upplever du att detta är ett prioriter	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	38%	31%	55%	33%	35%
4	31%	32%	31%	39%	32%
3	25%	27%	10%	17%	24%
2	3%	8%	3%	11%	7%
1	3%	2%	0%	0%	2%

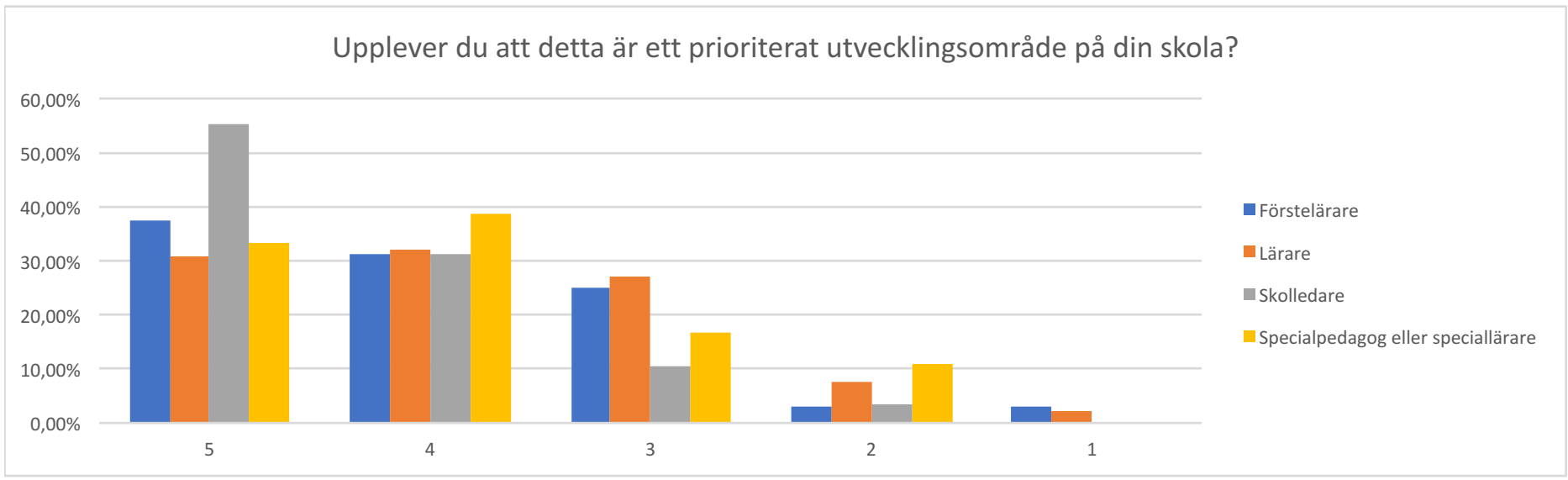

Formativ bedömning (sida 2)

20a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	32
Lärare	143
Skolledare	29
Specialpedagog eller speciallärare	18

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	34%	16%	34%	28%	22%
I ganskahög grad	44%	34%	41%	33%	36%
I någon grad	16%	32%	17%	33%	28%
Inte alls/ Inte ännu	6%	11%	0%	6%	9%
Vet ej	0%	7%	7%	0%	5%

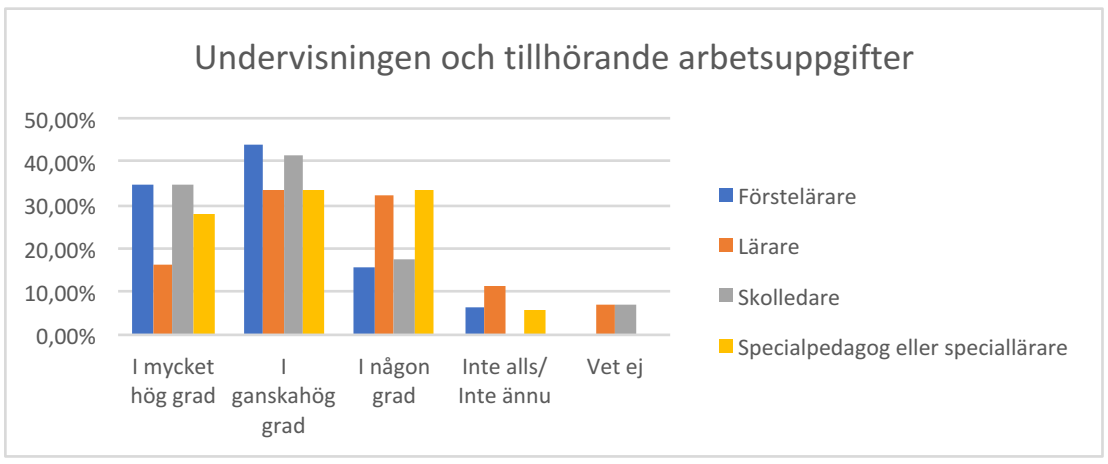

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	94%	78%
Lärare	82%	50%
Skolledare	93%	76%
Specialpedagog	94%	61%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	34%	15%	34%	28%	22%
I ganskahög grad	44%	34%	41%	33%	36%
I någon grad	13%	34%	17%	39%	29%
Inte alls/ Inte ännu	9%	9%	0%	0%	7%
Vet ej	0%	8%	7%	0%	6%

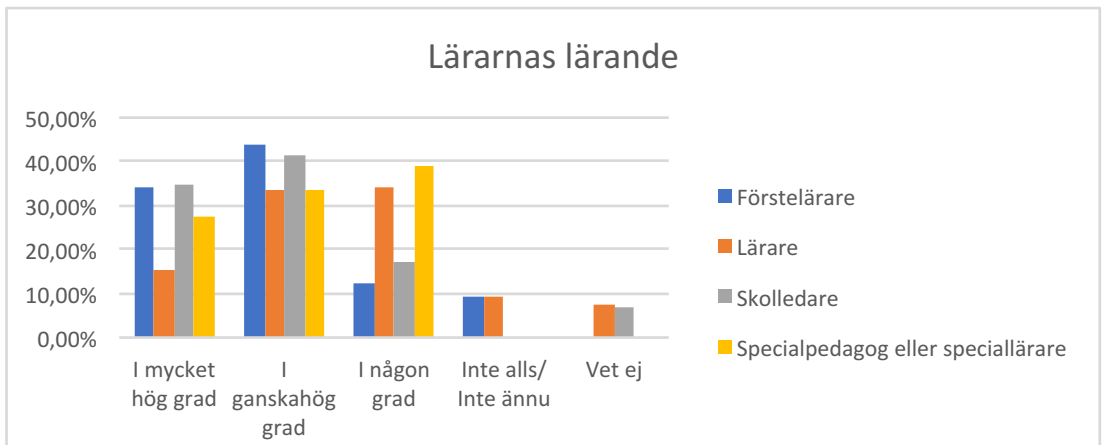

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	91%	78%
Lärare	83%	49%
Skolledare	93%	76%
Specialpedagog	100%	61%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	31%	17%	41%	33%	24%
I ganskahög grad	38%	35%	34%	39%	36%
I någon grad	22%	34%	14%	28%	29%
Inte alls/ Inte ännu	9%	6%	0%	0%	5%
Vet ej	0%	7%	10%	0%	6%

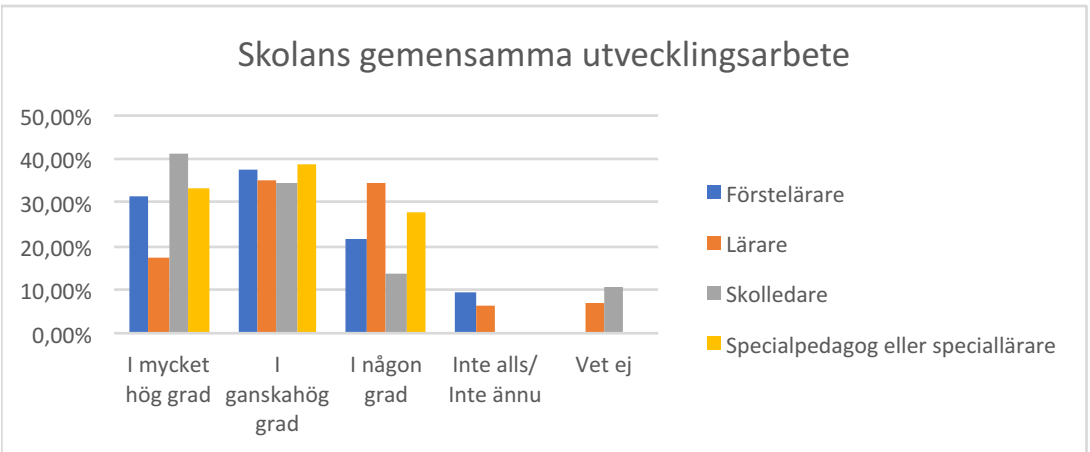

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	91%	69%
Lärare	87%	52%
Skolledare	90%	76%
Specialpedagog	100%	72%

Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	19%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	13%
Ja, men jag berörs inte.	19%
Nej, inte vad jag vet.	48%

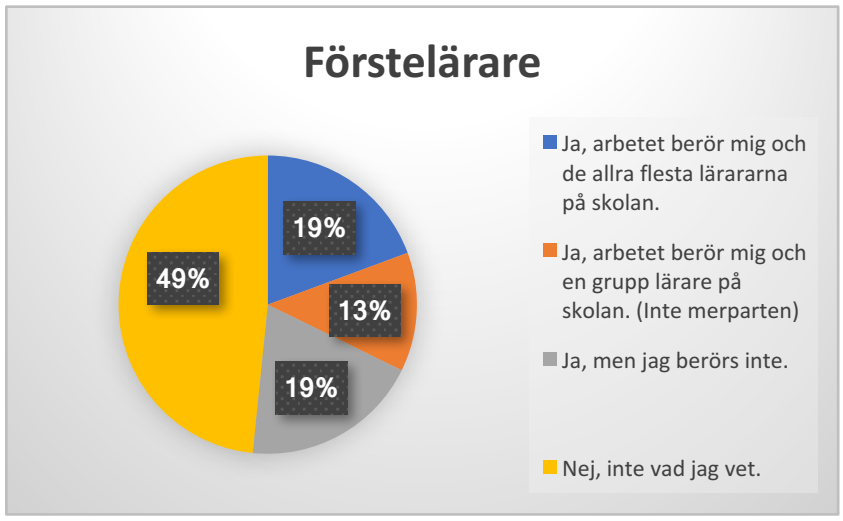

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	12%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	6%
Ja, men jag berörs inte.	5%
Nej, inte vad jag vet.	77%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

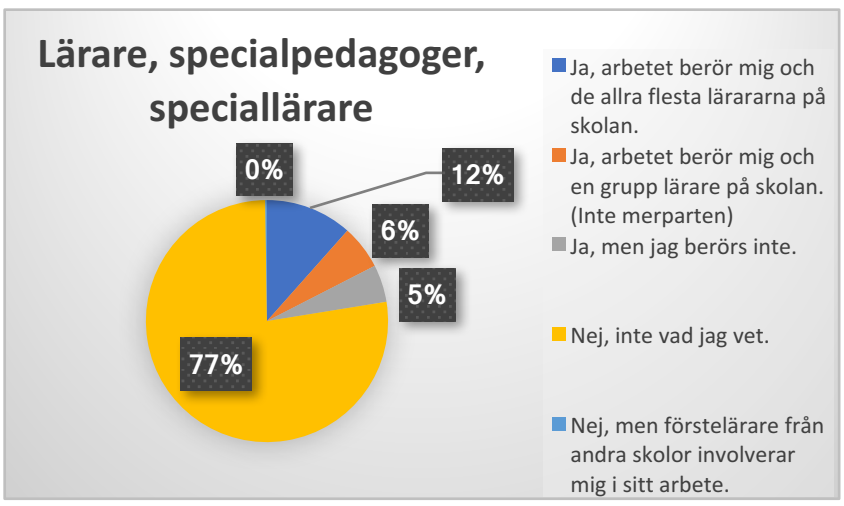

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	23%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	8%
Nej, inte vad jag vet.	68%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	3%

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

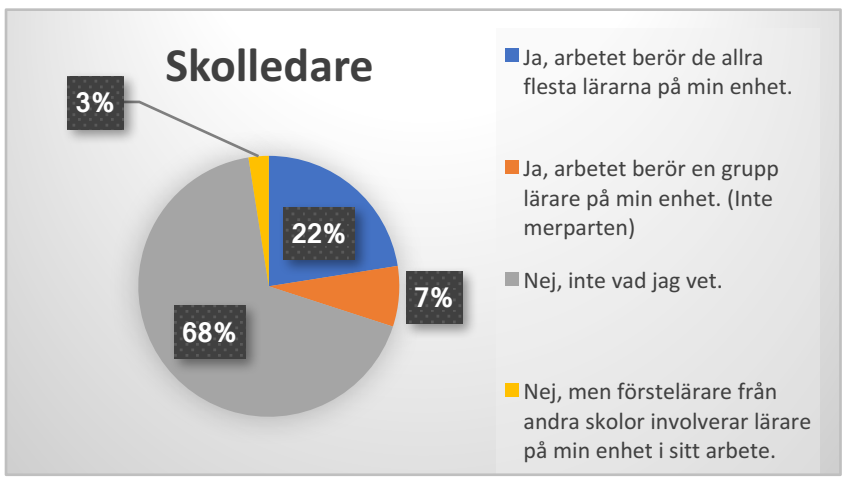

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 21b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	30%	20%	38%	25%	24%
4	35%	23%	38%	25%	27%
3	20%	37%	15%	38%	32%
2	15%	16%	8%	0%	14%
1	0%	4%	0%	13%	4%

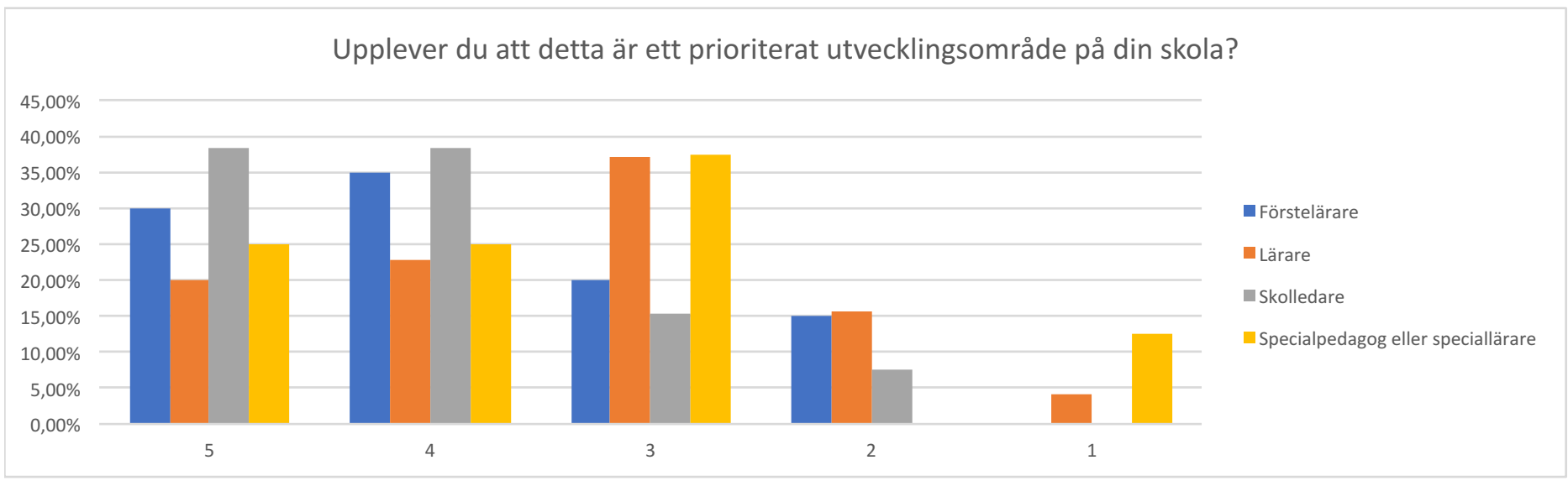

Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen (sida 2)

21a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	20
Lärare	70
Skolledare	13
Specialpedagog eller speciallärare	8

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	40%	10%	46%	25%	21%
I ganskahög grad	25%	37%	23%	63%	35%
I någon grad	30%	31%	31%	13%	30%
Inte alls/ Inte ännu	0%	13%	0%	0%	8%
Vet ej	5%	9%	0%	0%	6%

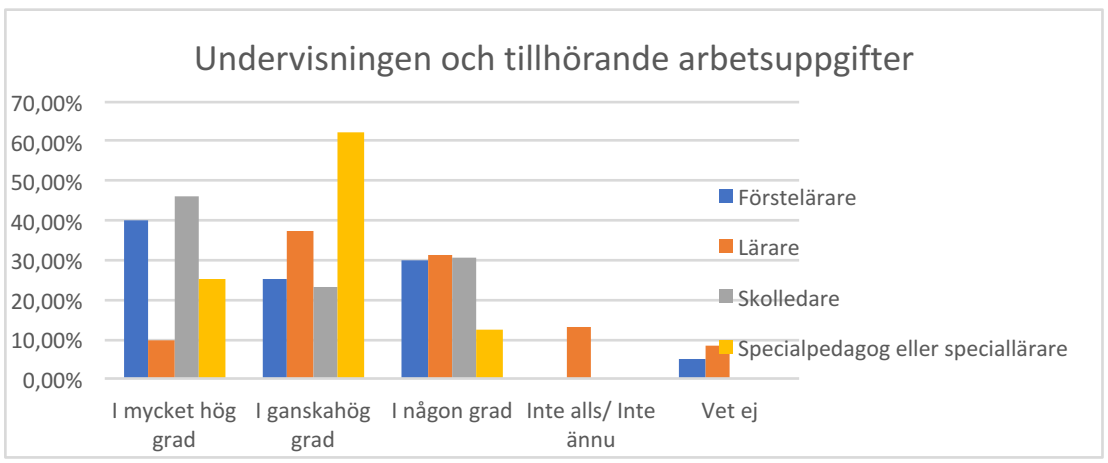

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	65%
Lärare	79%	47%
Skolledare	100%	69%
Specialpedagog	100%	88%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	25%	9%	46%	13%	16%
I ganskahög grad	40%	31%	23%	63%	34%
I någon grad	20%	36%	31%	25%	32%
Inte alls/ Inte ännu	10%	16%	0%	0%	12%
Vet ej	5%	9%	0%	0%	6%

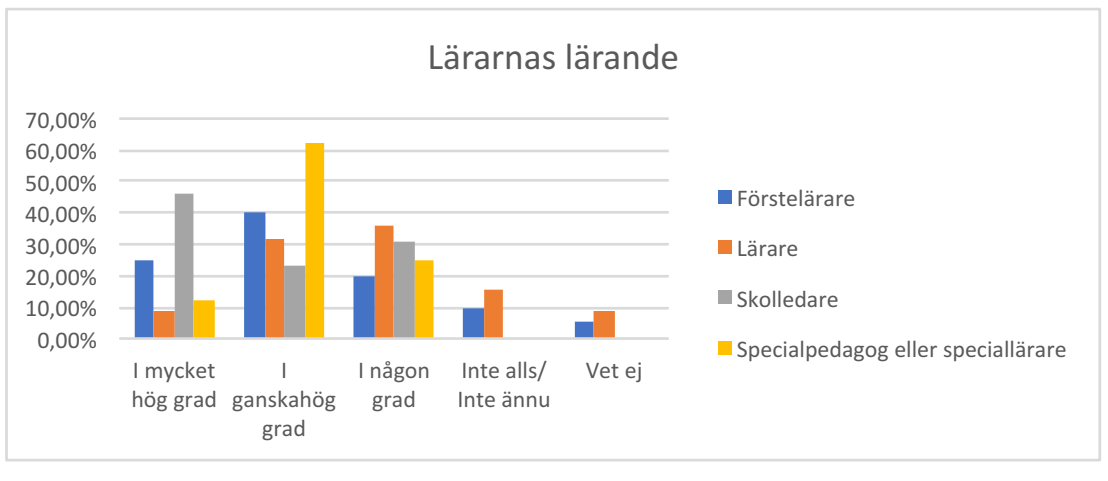

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	85%	65%
Lärare	76%	40%
Skolledare	100%	69%
Specialpedagog	100%	75%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	35%	10%	46%	13%	19%
I ganskahög grad	25%	39%	23%	63%	36%
I någon grad	30%	36%	23%	25%	32%
Inte alls/ Inte ännu	5%	9%	8%	0%	7%
Vet ej	5%	7%	0%	0%	5%

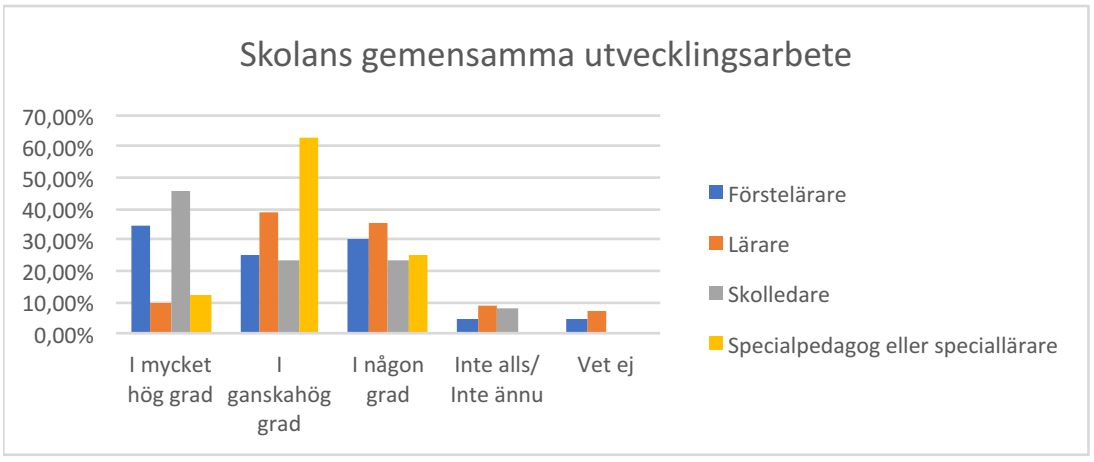

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	90%	60%
Lärare	84%	49%
Skolledare	92%	69%
Specialpedagog	100%	75%

Flerspråkig undervisning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	3%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	5%
Ja, men jag berörs inte.	11%
Nej, inte vad jag vet.	81%

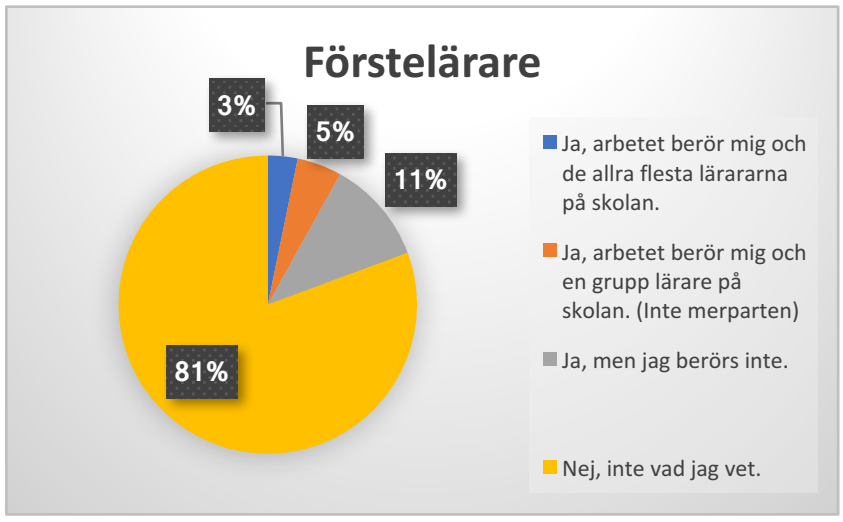

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	1%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	2%
Ja, men jag berörs inte.	7%
Nej, inte vad jag vet.	90%

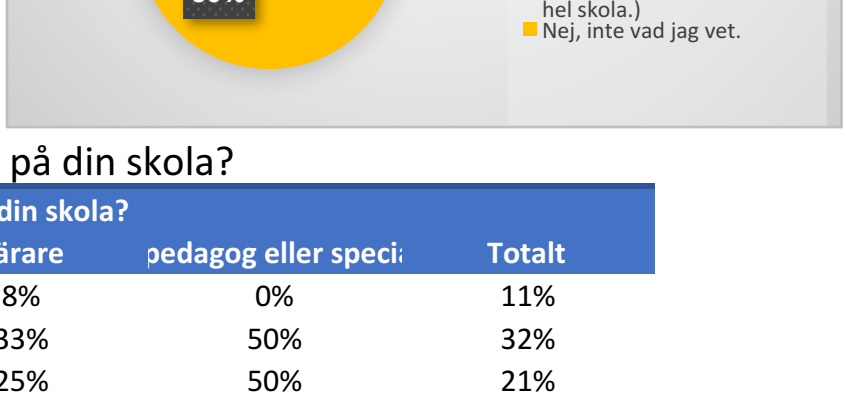

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	3%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	10%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	3%
Nej, inte vad jag vet.	85%

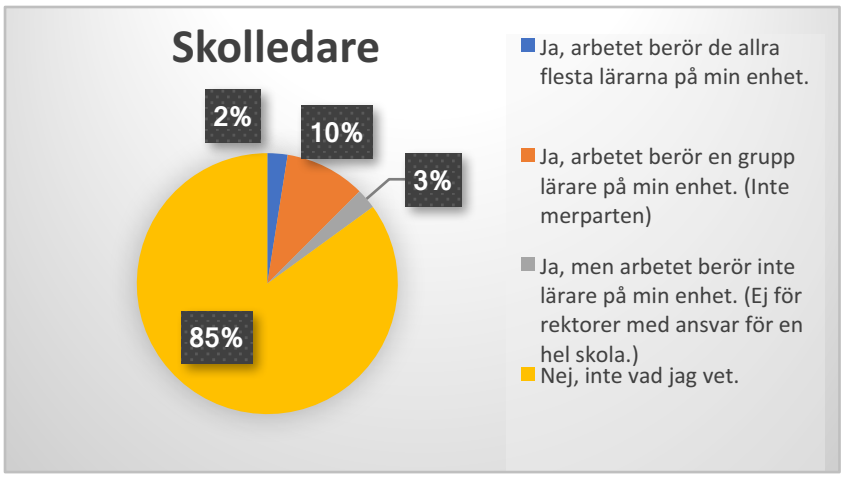

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 22b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Lärare	pedagog eller speci	Totalt
5	20%	8%	0%	11%
4	20%	33%	50%	32%
3	0%	25%	50%	21%
2	60%	25%	0%	32%
1	0%	8%	0%	5%

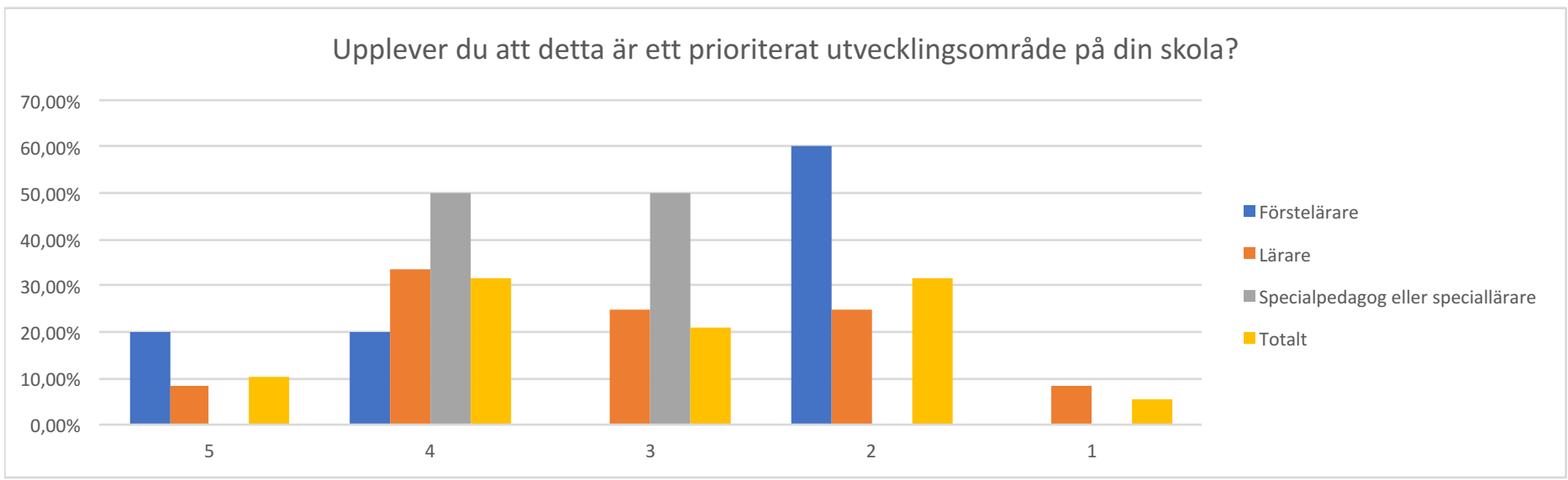

Flerspråkig undervisning (sida 2)

22a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	5
Lärare	12
Skolledare	5
Specialpedagog eller speciallärare	2

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	40%	8%	0%	0%	13%
I ganskahög grad	0%	25%	40%	0%	21%
I någon grad	40%	58%	40%	50%	50%
Inte alls/ Inte ännu	20%	0%	20%	0%	8%
Vet ej	0%	8%	0%	50%	8%

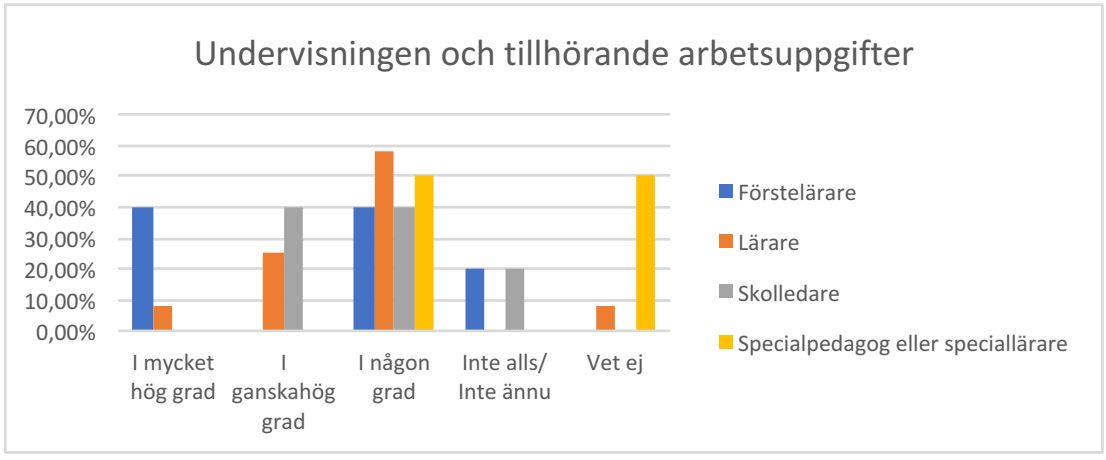

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	80%	40%
Lärare	92%	33%
Skolledare	80%	40%
Specialpedagog	50%	0%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	40%	8%	0%	0%	13%
I ganskahög grad	0%	25%	40%	0%	21%
I någon grad	20%	67%	40%	50%	50%
Inte alls/ Inte ännu	20%	0%	20%	0%	8%
Vet ej	20%	0%	0%	50%	8%

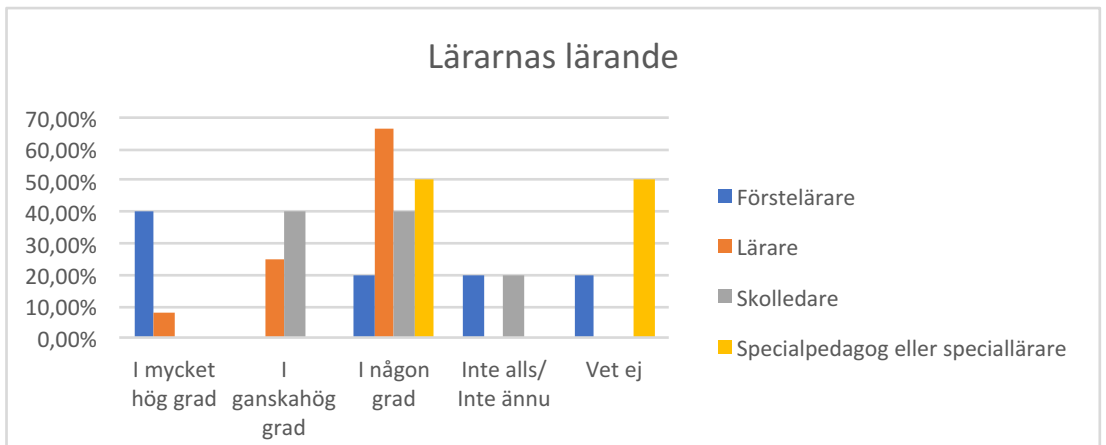

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	60%	40%
Lärare	100%	33%
Skolledare	80%	40%
Specialpedagog	50%	0%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	20%	17%	0%	0%	13%
I ganskahög grad	20%	33%	40%	0%	29%
I någon grad	20%	50%	40%	50%	42%
Inte alls/ Inte ännu	20%	0%	20%	0%	8%
Vet ej	20%	0%	0%	50%	8%

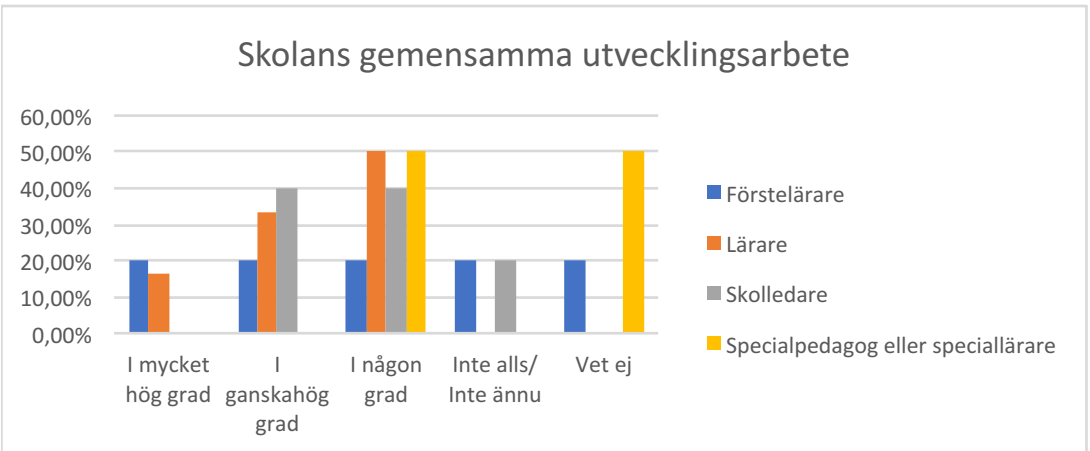

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	60%	40%
Lärare	100%	50%
Skolledare	80%	40%
Specialpedagog	50%	0%

Ökad likvärdighet mellan skolor

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	16%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	27%
Ja, men jag berörs inte.	6%
Nej, inte vad jag vet.	50%

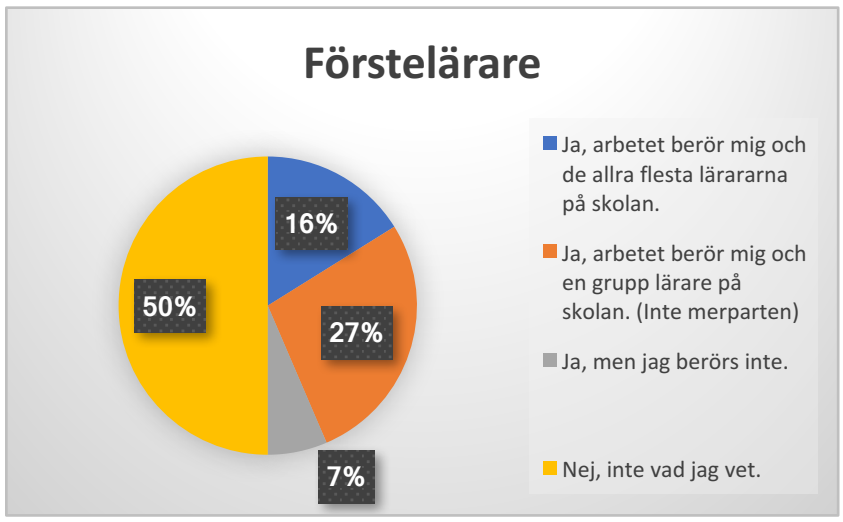

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	5%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	2%
Ja, men jag berörs inte.	7%
Nej, inte vad jag vet.	86%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

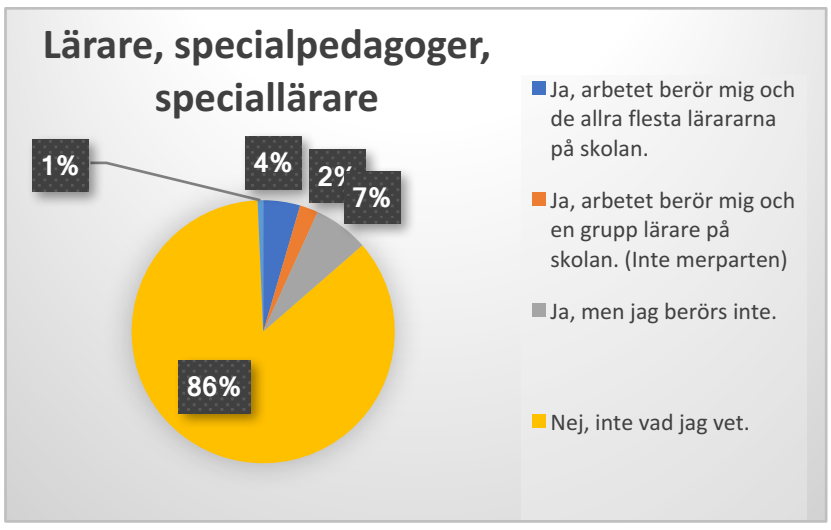

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	15%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	28%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	3%
Nej, inte vad jag vet.	55%

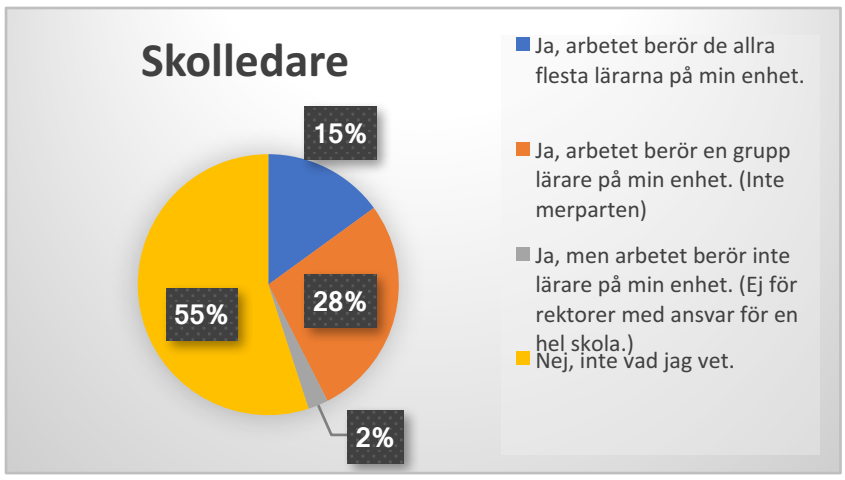

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 23b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	15%	12%	12%	#DIVISION/0!	13%
4	33%	21%	12%	#DIVISION/0!	23%
3	33%	42%	47%	#DIVISION/0!	40%
2	15%	24%	29%	#DIVISION/0!	22%
1	4%	0%	0%	#DIVISION/0!	1%

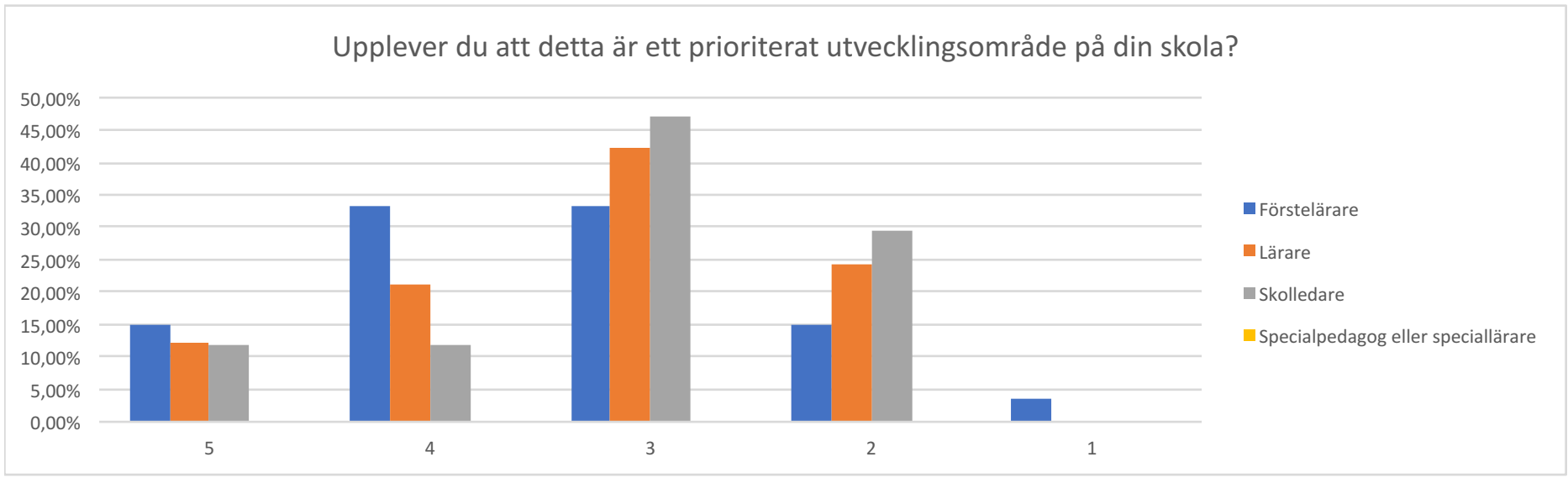

Ökad likvärdighet mellan skolor (sida 2)

23a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	27
Lärare	33
Skolledare	17
Specialpedagog eller speciallärare	

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	11%	12%	12%	#DIVISION/0!	12%
I ganskahög grad	56%	36%	24%	#DIVISION/0!	40%
I någon grad	26%	24%	59%	#DIVISION/0!	32%
Inte alls/ Inte ännu	7%	21%	0%	#DIVISION/0!	12%
Vet ej	0%	6%	6%	#DIVISION/0!	4%

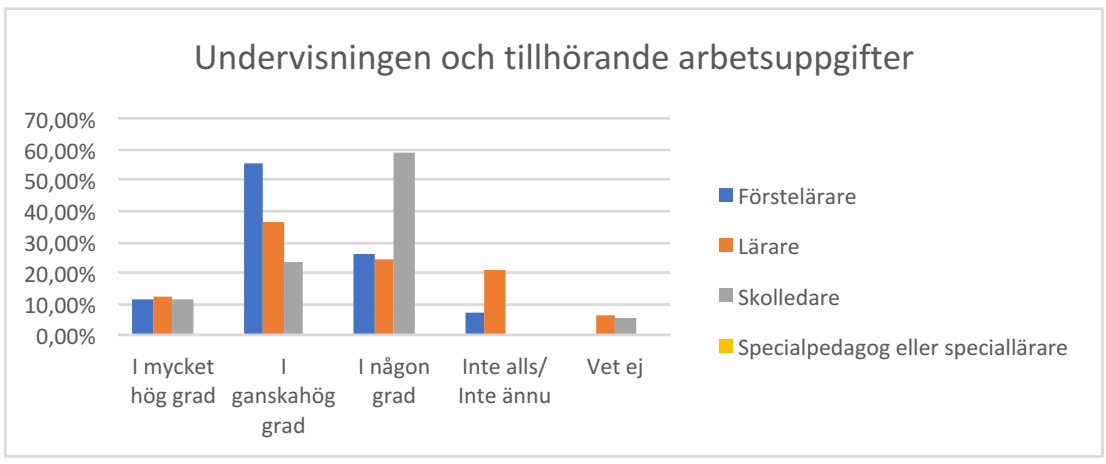

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	93%	67%
Lärare	73%	48%
Skolledare	94%	35%
Specialpedagog	#DIVISION/0!	#DIVISION/0!

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	7%	15%	24%	#DIVISION/0!	14%
I ganskahög grad	44%	24%	24%	#DIVISION/0!	31%
I någon grad	33%	36%	47%	#DIVISION/0!	38%
Inte alls/ Inte ännu	15%	18%	0%	#DIVISION/0!	13%
Vet ej	0%	6%	6%	#DIVISION/0!	4%

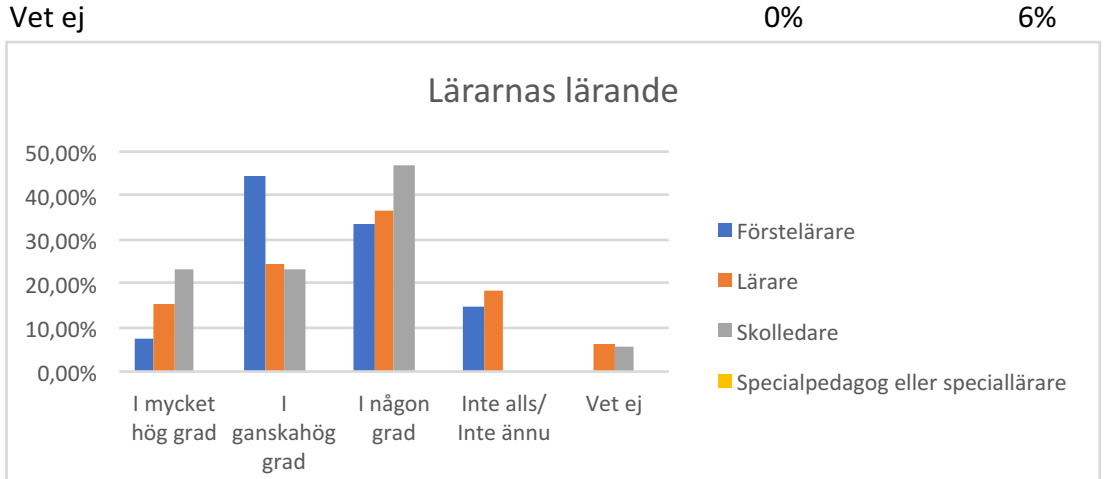

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	85%	52%
Lärare	76%	39%
Skolledare	94%	47%
Specialpedagog	#DIVISION/0!	#DIVISION/0!

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	19%	12%	24%	#DIVISION/0!	17%
I ganskahög grad	48%	39%	18%	#DIVISION/0!	38%
I någon grad	26%	27%	53%	#DIVISION/0!	32%
Inte alls/ Inte ännu	7%	15%	0%	#DIVISION/0!	9%
Vet ej	0%	6%	6%	#DIVISION/0!	4%

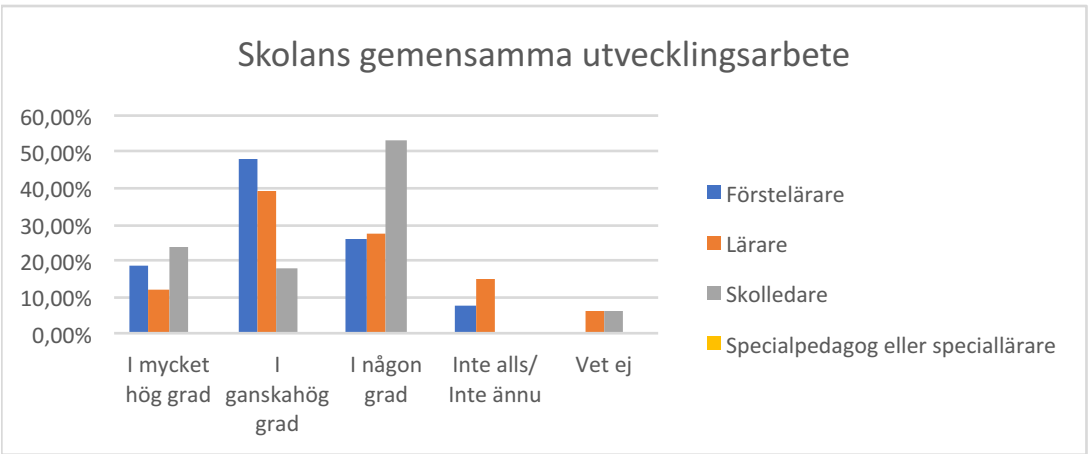

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	93%	67%
Lärare	79%	52%
Skolledare	94%	41%
Specialpedagog	#DIVISION/0!	#DIVISION/0!

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	18%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	32%
Ja, men jag berörs inte.	6%
Nej, inte vad jag vet.	42%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	2%

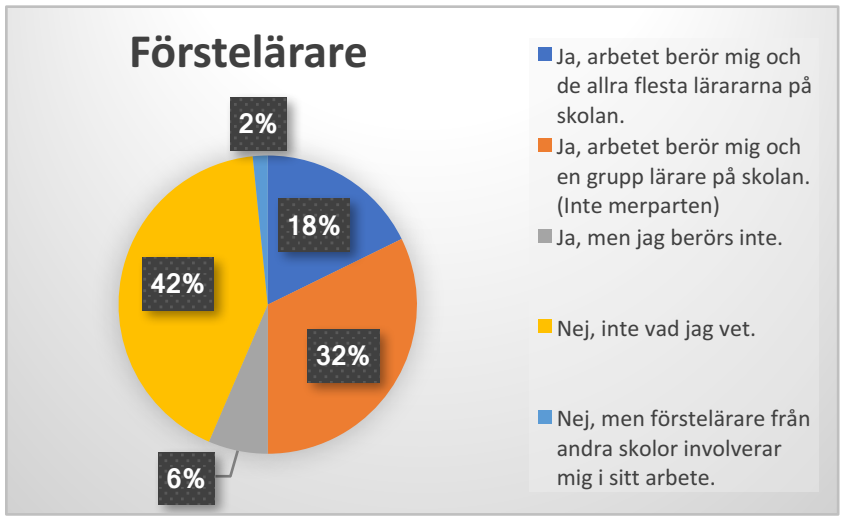

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	13%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	6%
Ja, men jag berörs inte.	13%
Nej, inte vad jag vet.	68%

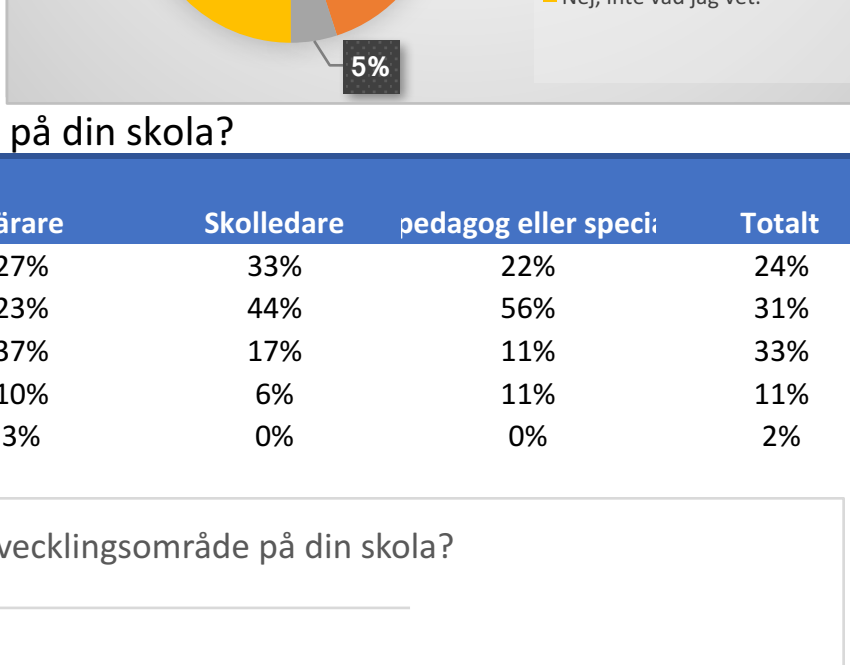

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	28%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (In	18%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	5%
Nej, inte vad jag vet.	50%

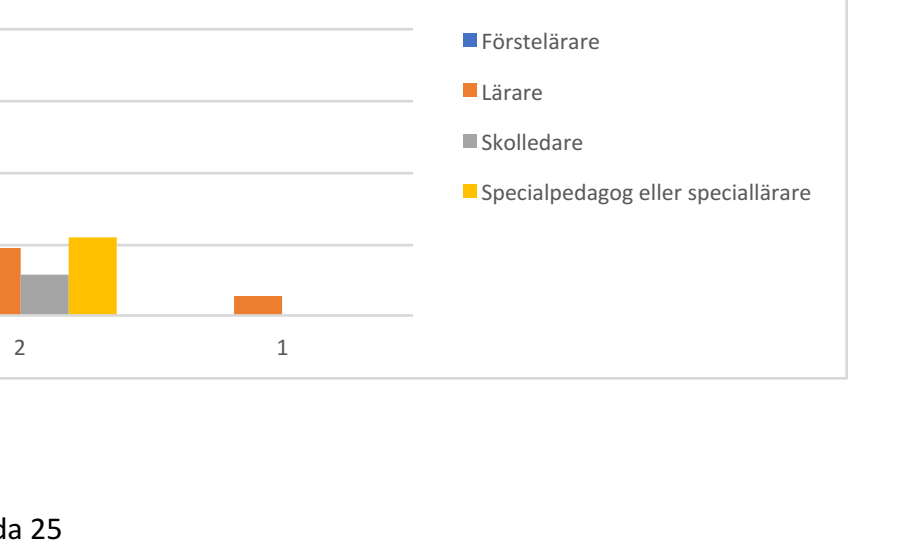

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 24b. Upplever du att detta är ett prioritε	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	13%	27%	33%	22%	24%
4	34%	23%	44%	56%	31%
3	38%	37%	17%	11%	33%
2	16%	10%	6%	11%	11%
1	0%	3%	0%	0%	2%

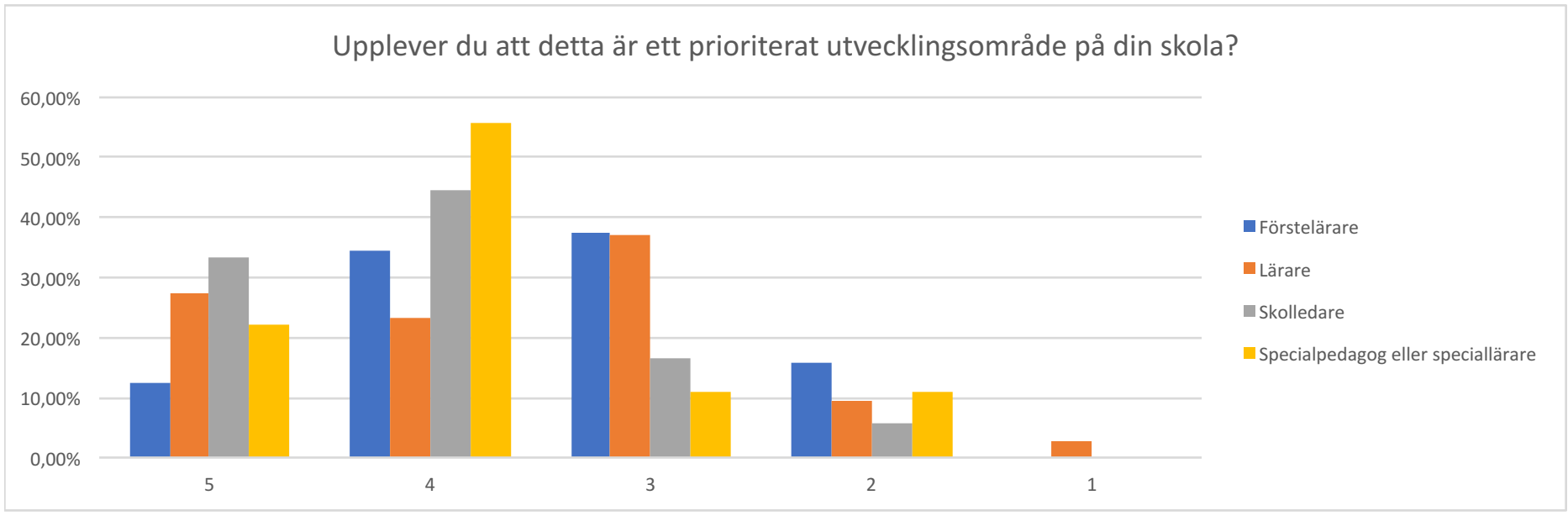

Systematiskt kvalitetsarbete (sida 2)

24a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	32
Lärare	73
Skolledare	18
Specialpedagog eller speciallärare	9

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	6%	5%	33%	22%	11%
I ganskahög grad	28%	30%	28%	22%	29%
I någon grad	50%	45%	33%	44%	45%
Inte alls/ Inte ännu	6%	12%	0%	0%	8%
Vet ej	9%	7%	6%	11%	8%

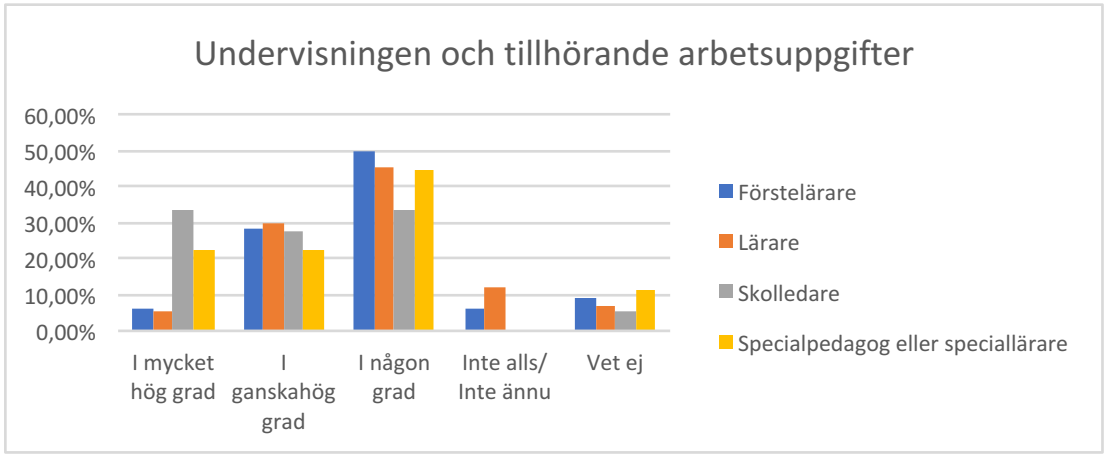

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	84%	34%
Lärare	81%	36%
Skolledare	94%	61%
Specialpedagog	89%	44%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	9%	4%	33%	33%	11%
I ganskahög grad	38%	33%	33%	22%	33%
I någon grad	41%	45%	28%	33%	41%
Inte alls/ Inte ännu	6%	11%	6%	0%	8%
Vet ej	6%	7%	0%	11%	6%

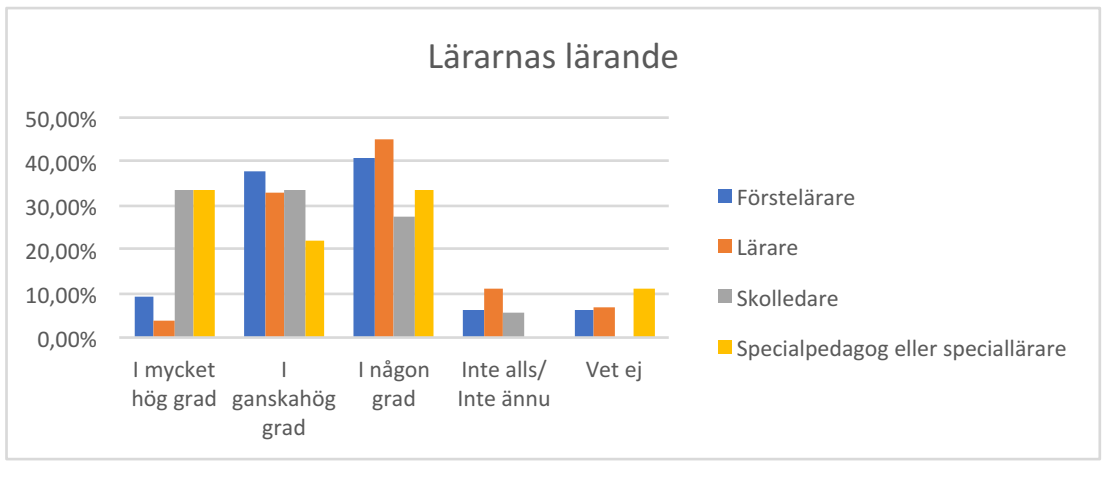

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	88%	47%
Lärare	82%	37%
Skolledare	94%	67%
Specialpedagog	89%	56%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	25%	14%	33%	67%	23%
I ganskahög grad	28%	38%	33%	11%	33%
I någon grad	31%	40%	33%	22%	36%
Inte alls/ Inte ännu	6%	3%	0%	0%	3%
Vet ej	9%	5%	0%	0%	5%

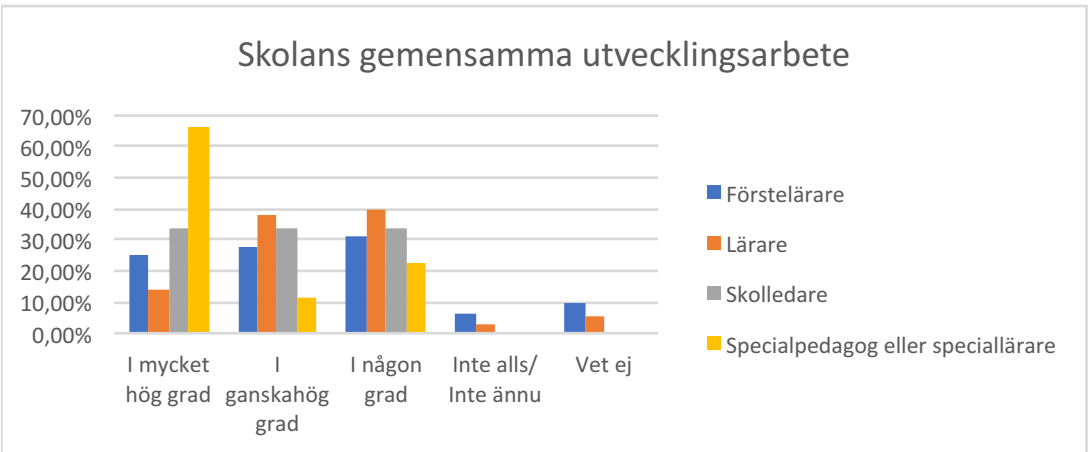

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	84%	53%
Lärare	92%	52%
Skolledare	100%	67%
Specialpedagog	100%	78%

Forskningsanknytning och kontakter med högskola

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	5%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	7%
Ja, men jag berörs inte.	22%
Nej, inte vad jag vet.	65%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

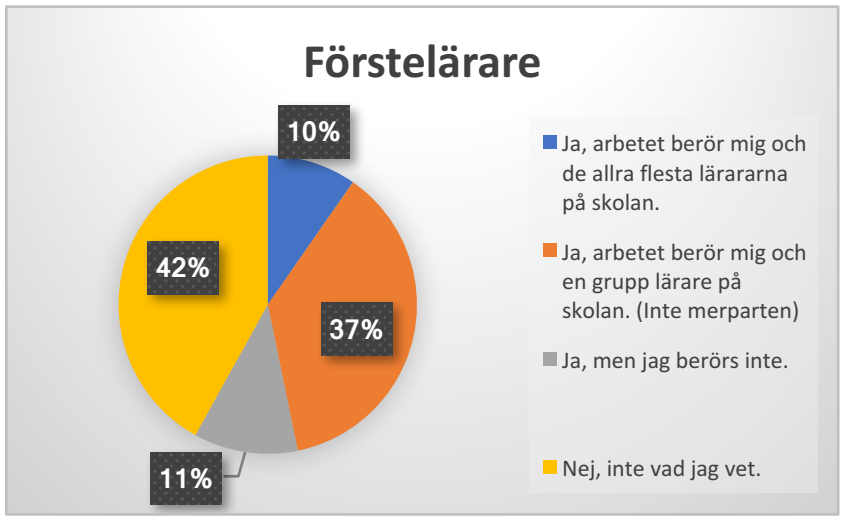

Vilken typ av tjänst har du?	(flera objekt)
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärararna p	5%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på skola	7%
Ja, men jag berörs inte.	22%
Nej, inte vad jag vet.	65%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

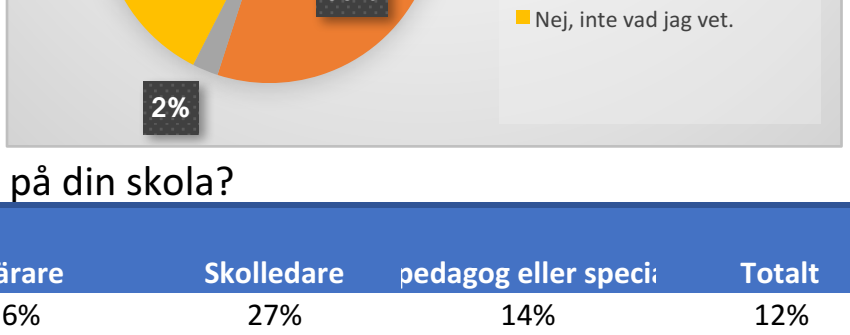

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Radetiketter	irare på din skola m
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min enh	20%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min enhet. (Ir	35%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min enhet. (Ej	3%
Nej, inte vad jag vet.	43%

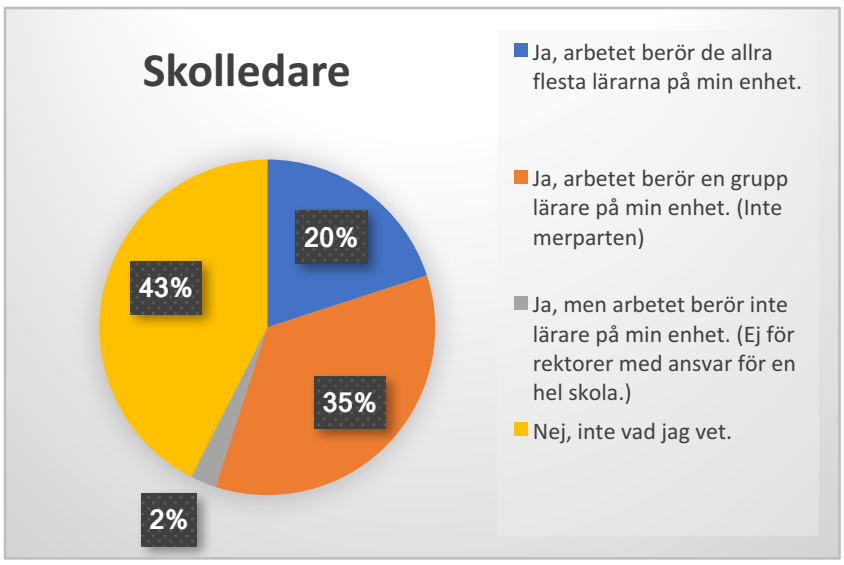

deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 25b. Upplever du att detta är ett prioritе	Kolumnetiketter				
Radetiketter	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
5	10%	6%	27%	14%	12%
4	38%	36%	23%	43%	34%
3	14%	36%	41%	29%	31%
2	34%	16%	9%	0%	19%
1	3%	6%	0%	14%	5%

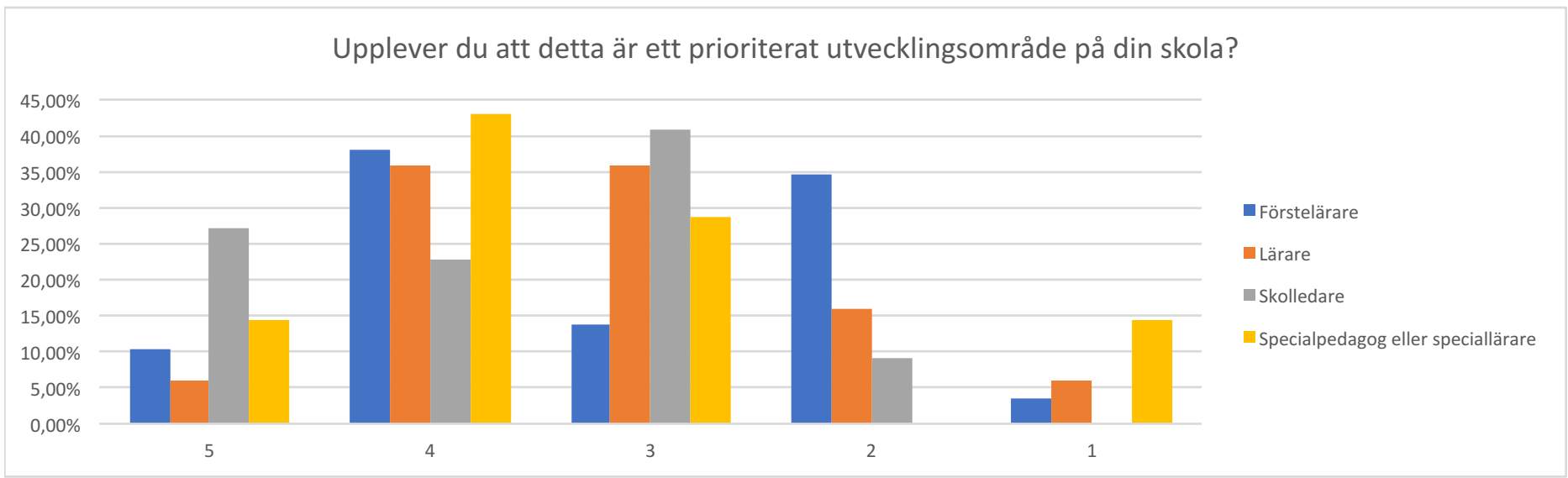

Forskningsanknytning och kontakter med högskola (sida 2)

25a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	29
Lärare	50
Specialpedagog eller speciallärare	7

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	10%	12%	27%	14%	15%
I ganskahög grad	41%	34%	23%	43%	34%
I någon grad	38%	40%	45%	29%	40%
Inte alls/ Inte ännu	7%	12%	5%	14%	9%
Vet ej	3%	2%	0%	0%	2%

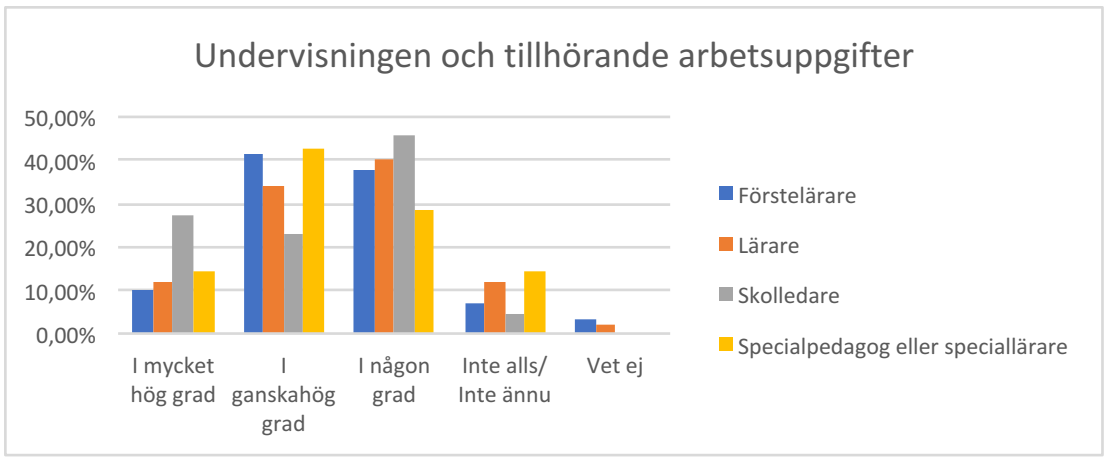

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	90%	52%
Lärare	86%	46%
Skolledare	95%	50%
Specialpedagog	86%	57%

Lärarnas lärande

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	14%	10%	23%	0%	13%
I ganskahög grad	41%	32%	36%	43%	36%
I någon grad	31%	40%	32%	29%	35%
Inte alls/ Inte ännu	10%	16%	9%	14%	13%
Vet ej	3%	2%	0%	14%	3%

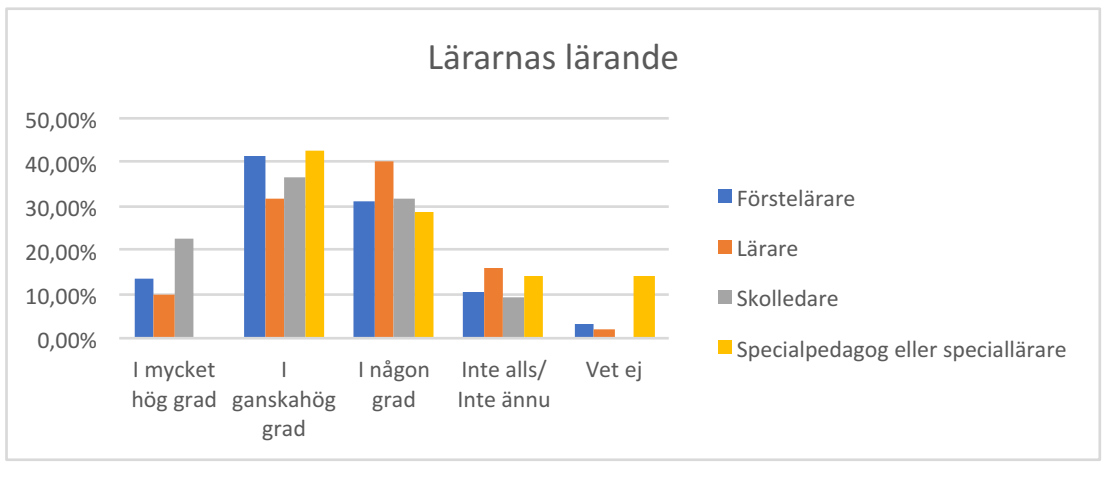

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	86%	55%
Lärare	82%	42%
Skolledare	91%	59%
Specialpedagog	71%	43%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

	Förstelärare	Lärare	Skolledare	pedagog eller speci	Totalt
I mycket hög grad	14%	8%	27%	29%	15%
I ganskahög grad	41%	32%	27%	29%	33%
I någon grad	28%	48%	41%	29%	40%
Inte alls/ Inte ännu	14%	10%	5%	14%	10%
Vet ej	3%	2%	0%	0%	2%

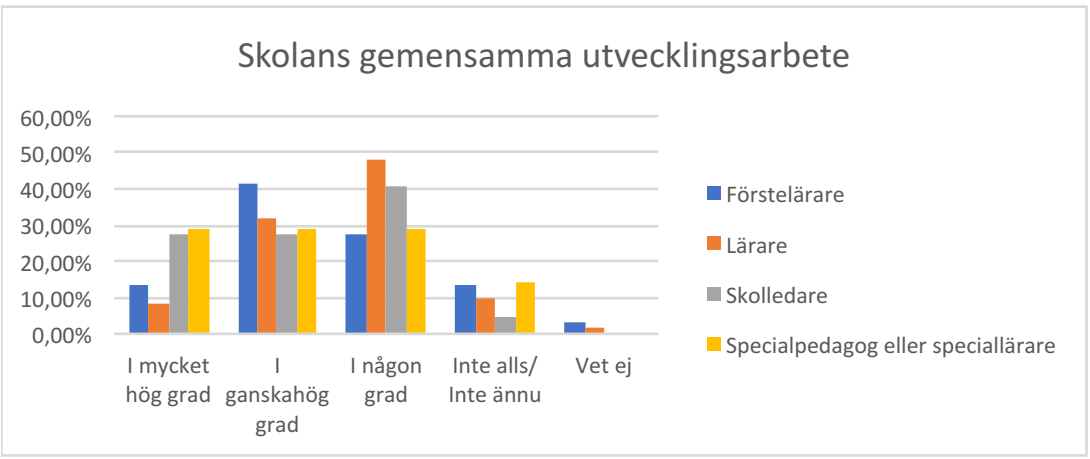

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	83%	55%
Lärare	88%	40%
Skolledare	95%	55%
Specialpedagog	86%	57%

Översikt över fritextsvar: Positiva erfarenheter av förstelärarreformen

Procentsatserna avser andel av svar. (Motsvarar ej andel av totala antalet respondenter)

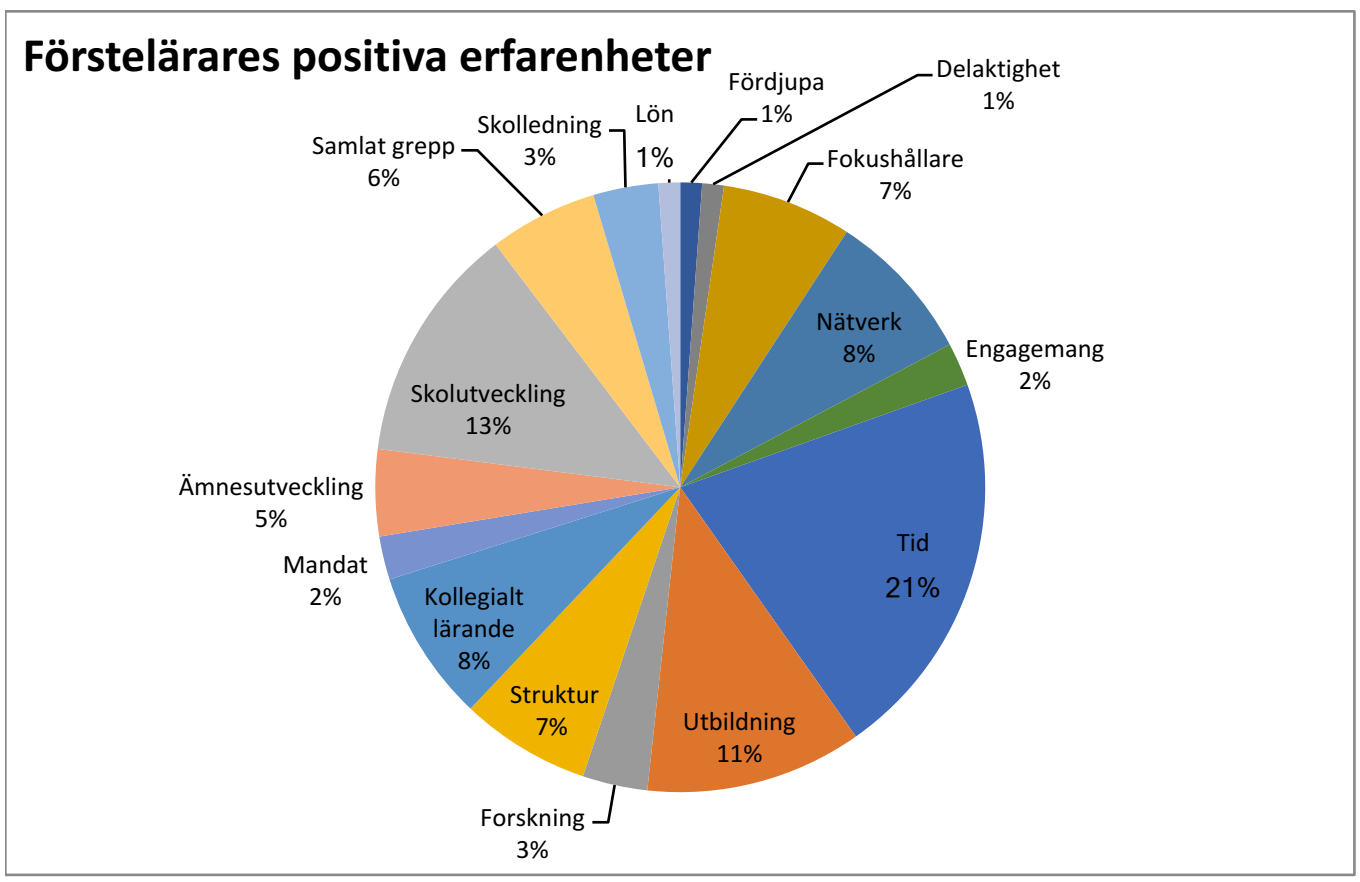

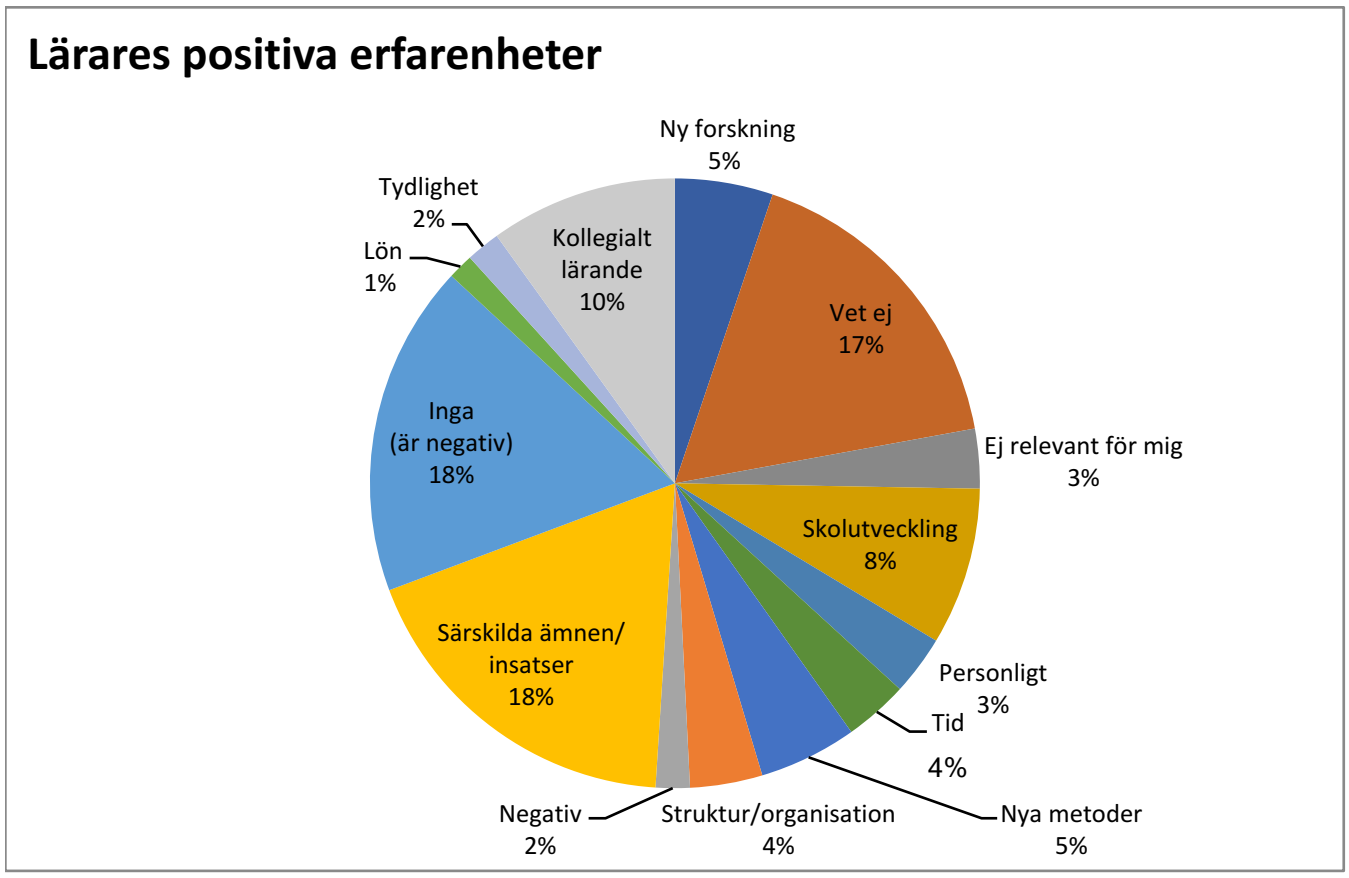

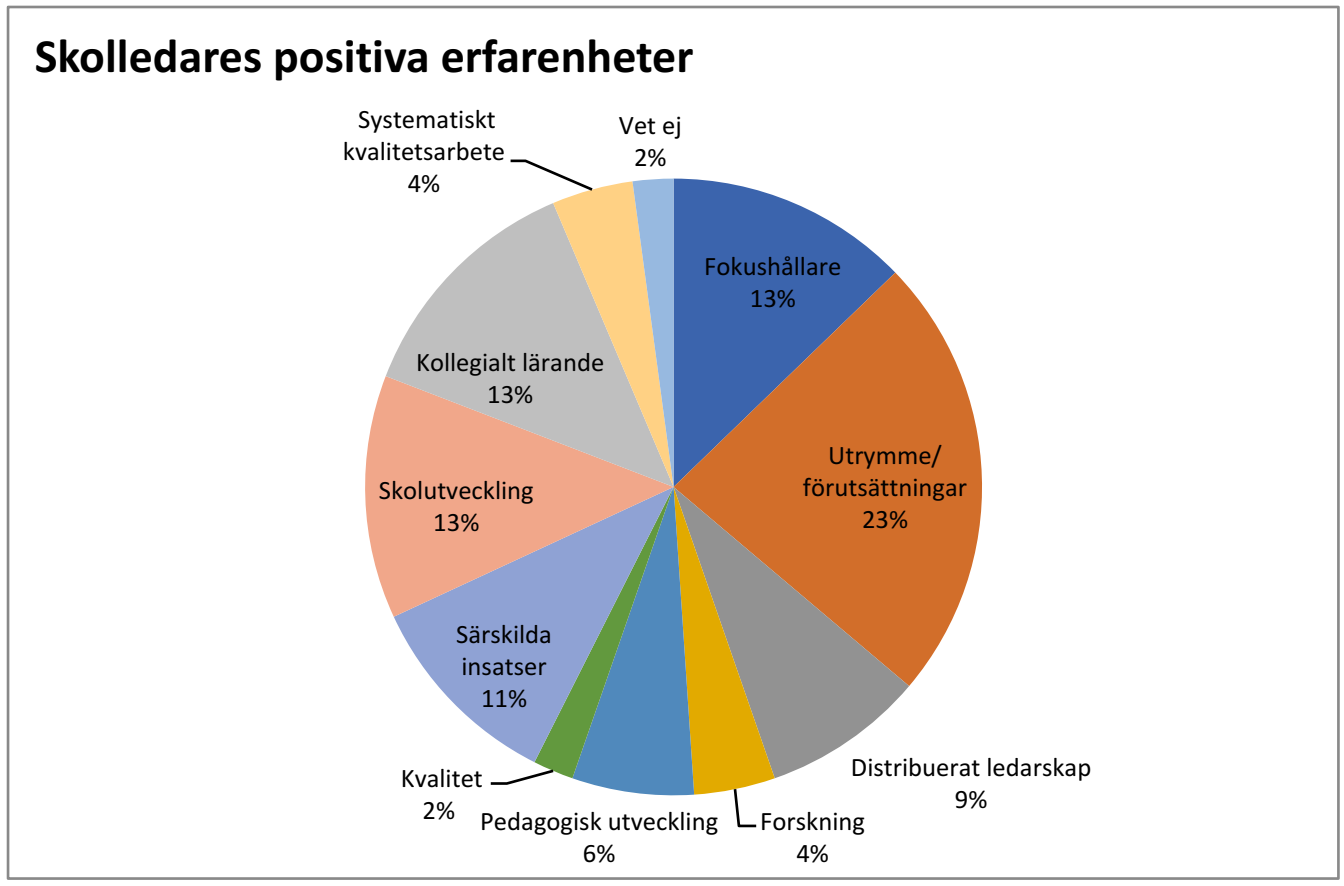

Översikt över fritextsvar: Mindre positiva erfarenheter av förstelärarreformen

Procentsatserna avser andel av svar. (Motsvarar ej andel av totala antalet respondenter)

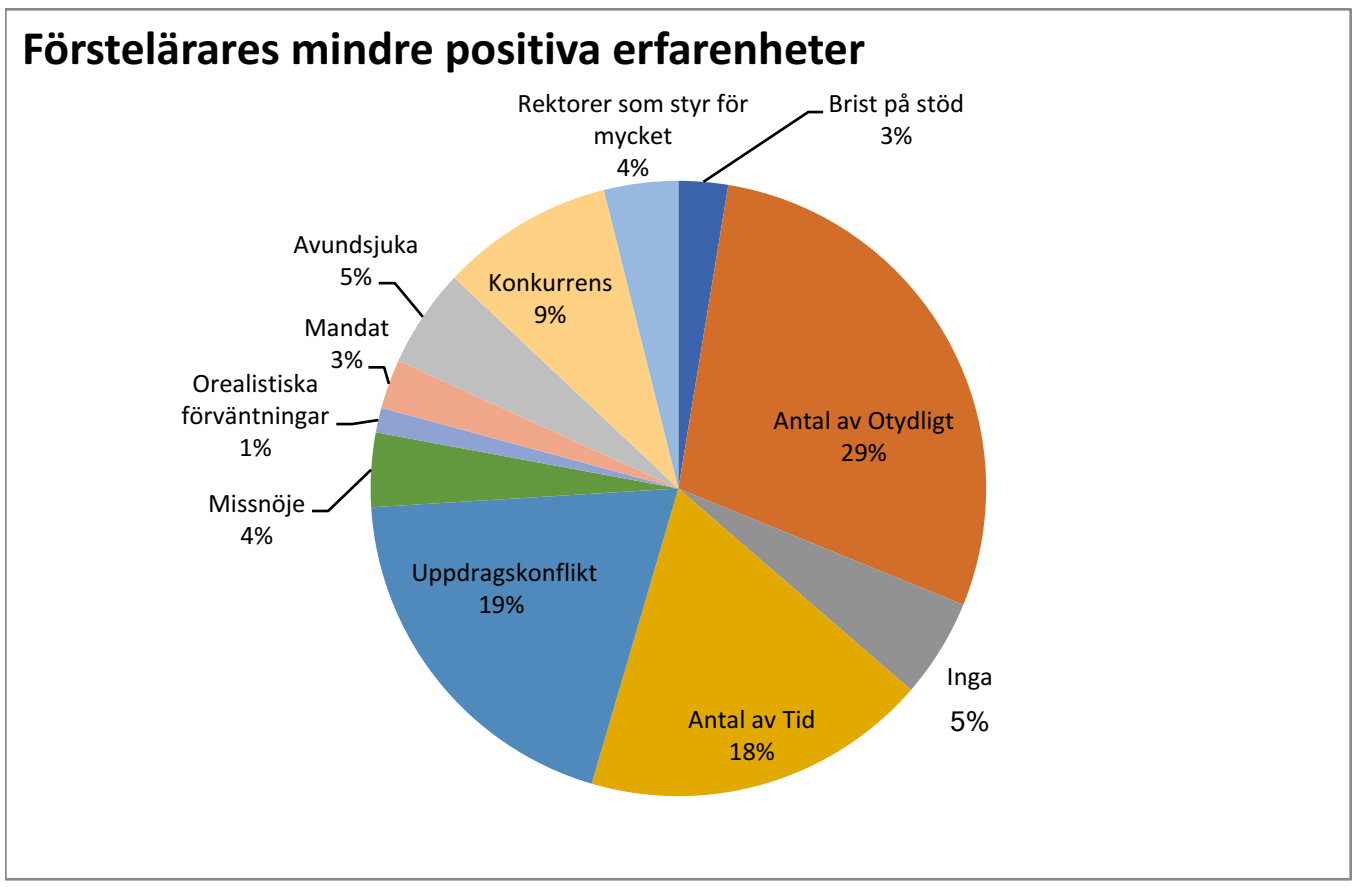

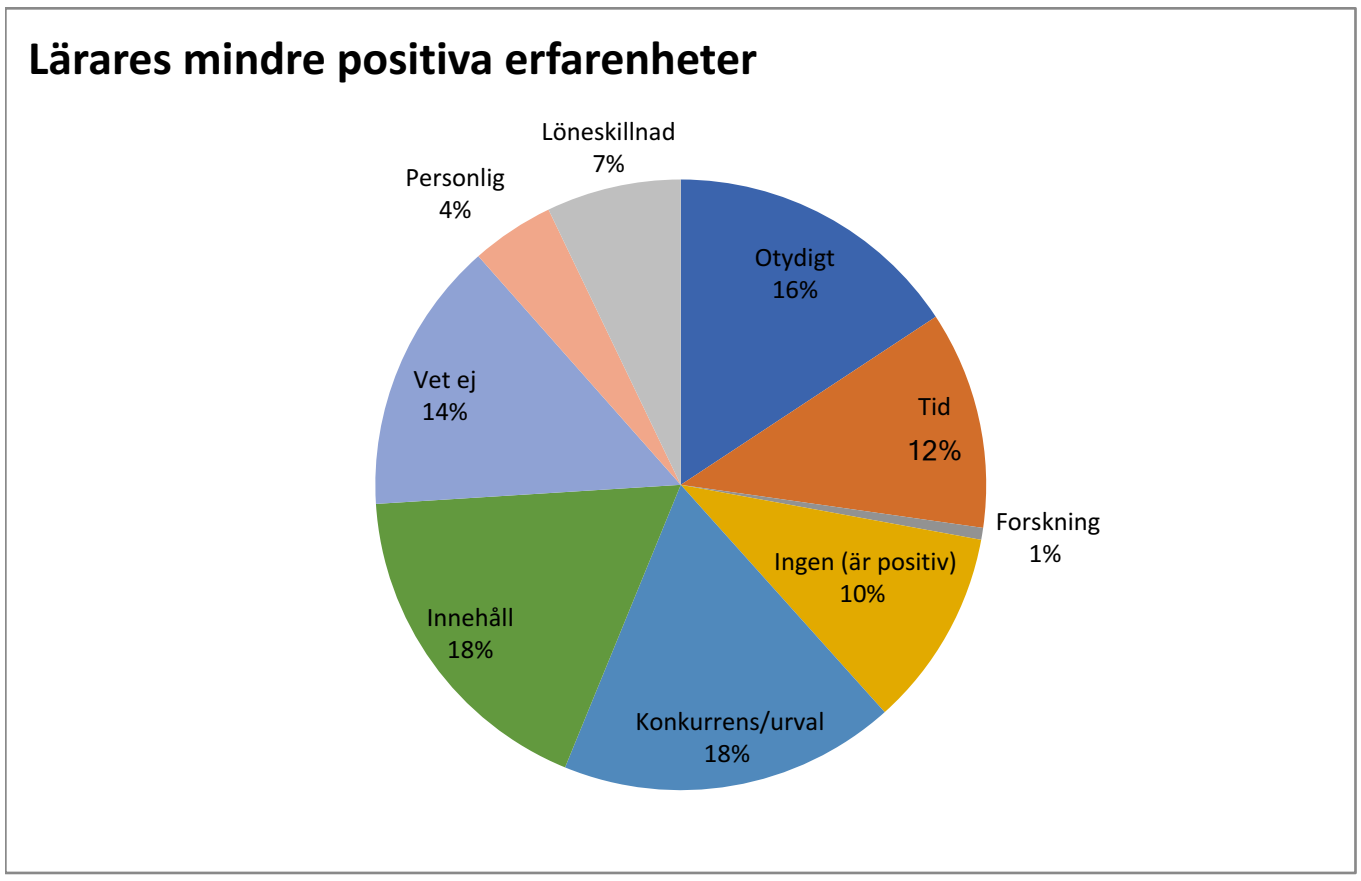

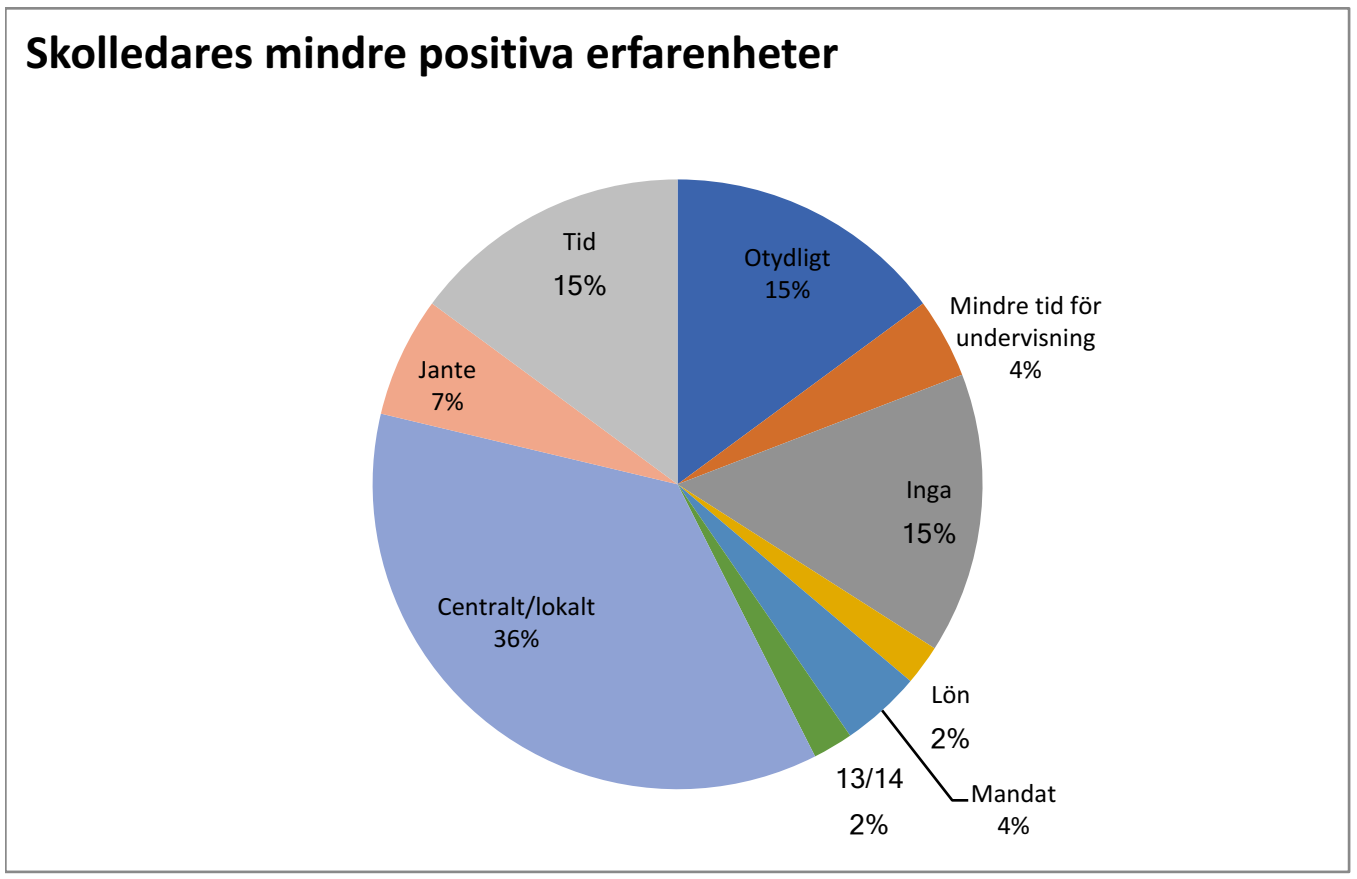

Översikt över fritextsvar: Utvecklingsmöjligheter

Procentsatserna avser andel av svar. (Motsvarar ej andel av totala antalet respondenter)

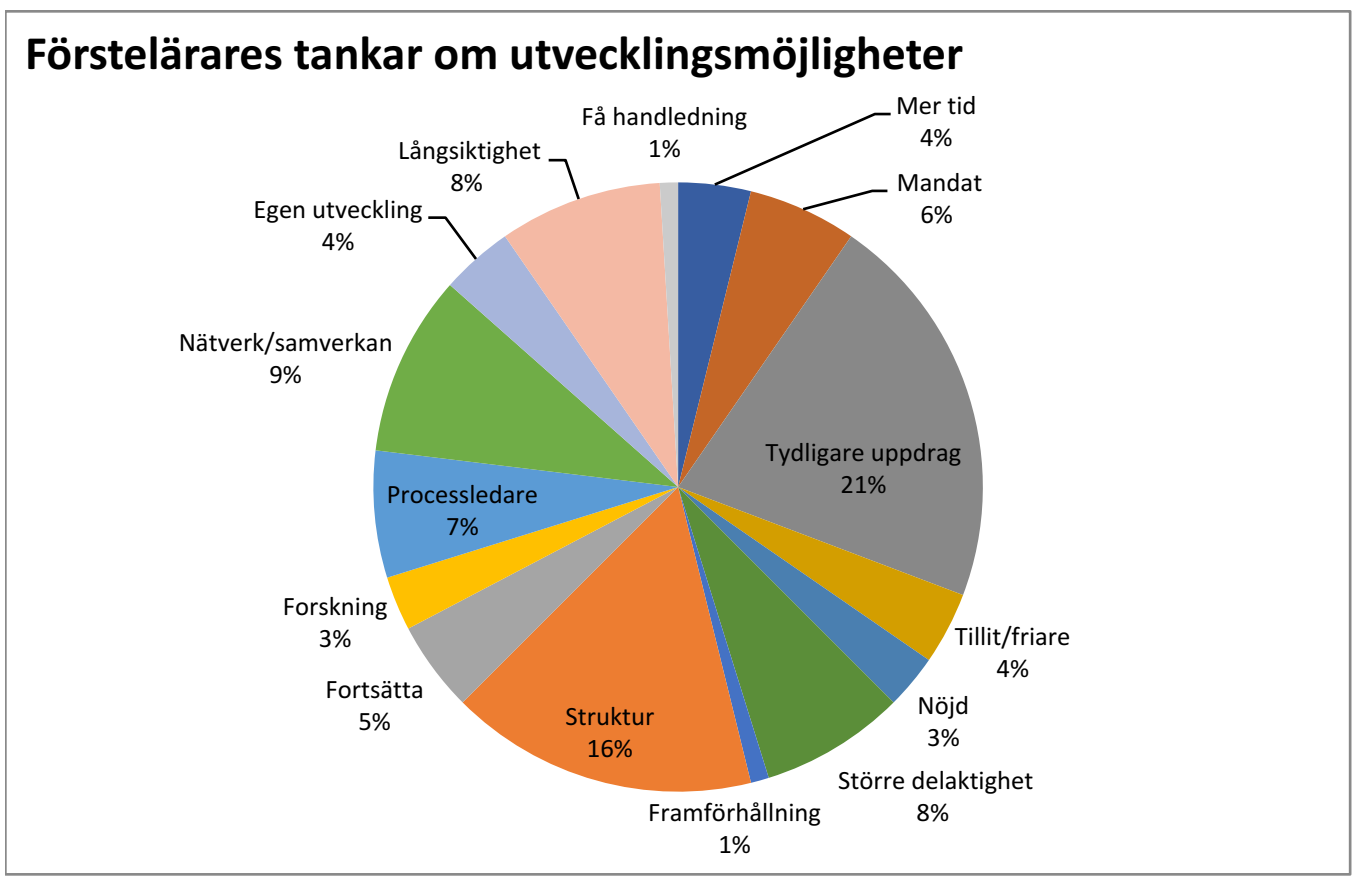

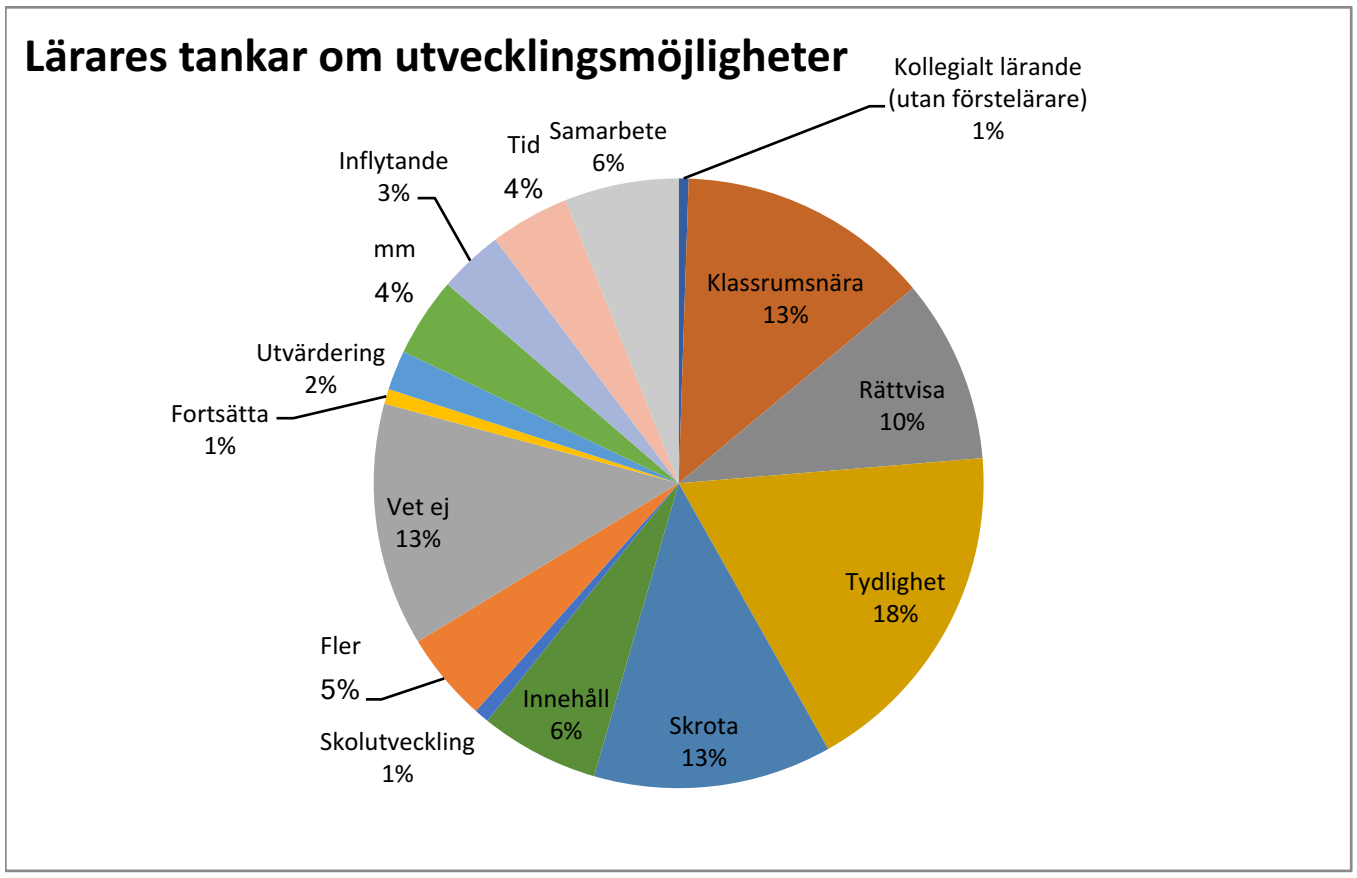

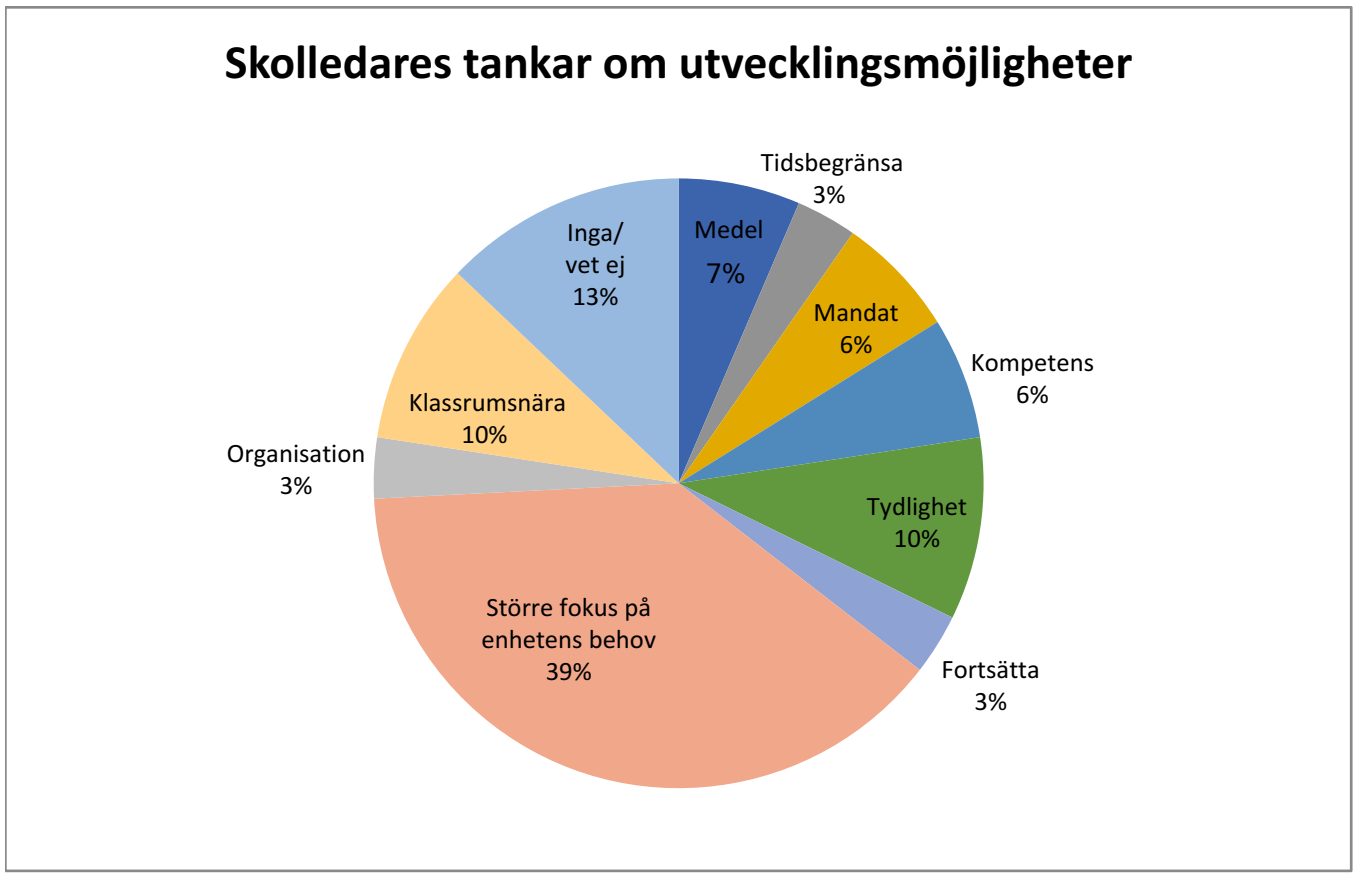

Sammanställning av förstelärarenkät för alla grundskolor

Antal svar per kategori:

	Antal svar	Andel
Förstelärare	192	15%
Skolledare	104	8%
Lärare och specialpedagoger	1014	77%
Totalt	**1310**	**100%**

Förstelärarnas uppdrag och förankring i verksamheten

4. Är du insatt i vad förstelärarna på din skola har för uppdrag?

Antal av 4.	Förstelärare	Skolledare	e och specialpedag	Totalt
5	79%	81%	15%	29%
4	16%	13%	29%	26%
3	2%	1%	30%	24%
2	3%	6%	18%	15%
1	1%	0%	8%	6%

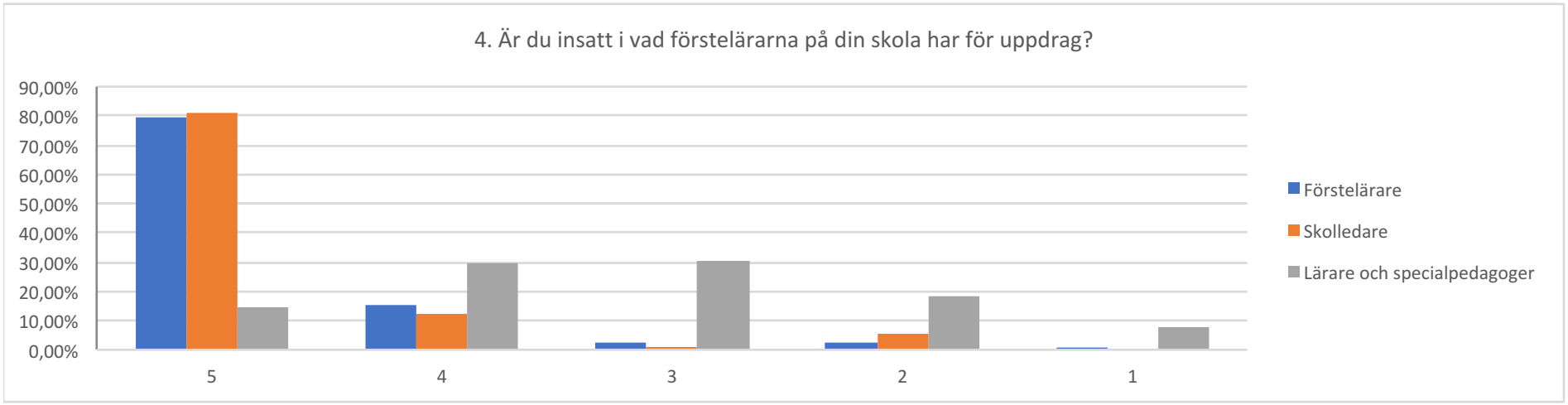

5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt?

Antal av 5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som tydligt?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	50%	46%	8%	17%
4	36%	31%	24%	26%
3	11%	15%	32%	28%
2	3%	6%	22%	18%
1	0%	3%	14%	11%

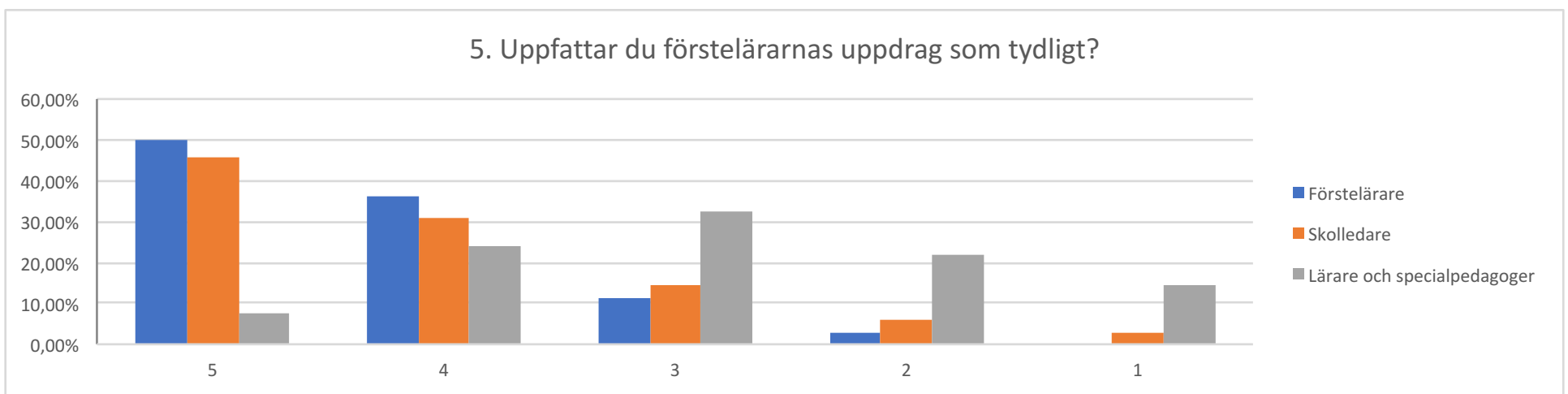

6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?

Antal av 6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag som relevant för verksamheten?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	78%	65%	15%	28%
4	17%	23%	29%	27%
3	5%	7%	32%	26%
2	0%	4%	15%	12%
1	0%	1%	11%	8%

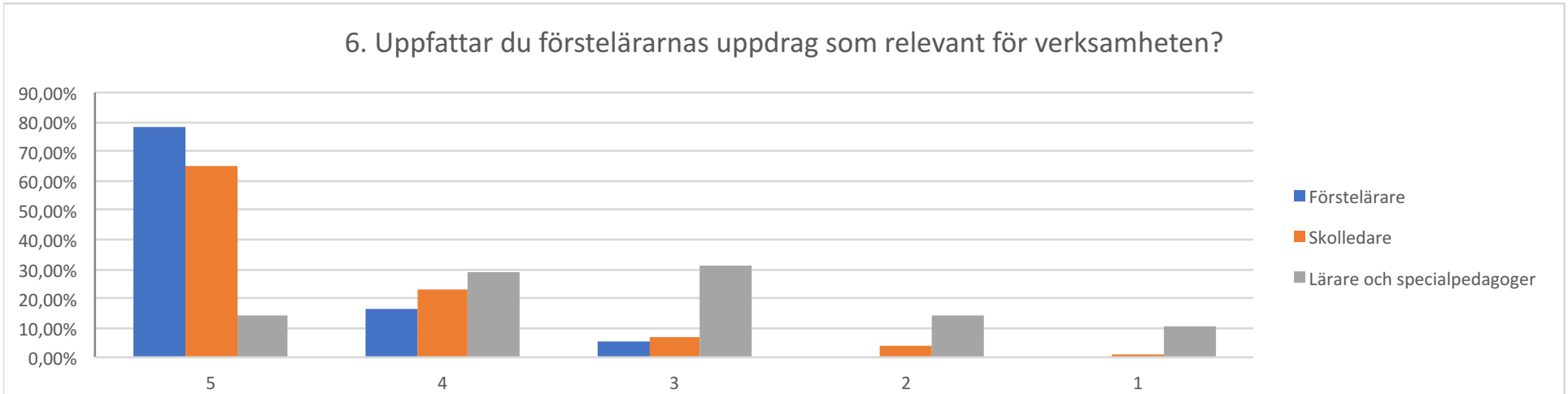

7. Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?

Antal av 7. Upplever du att förstelärarna har mandat att genomföra sitt uppdrag?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	54%	60%	16%	25%
4	32%	32%	33%	33%
3	10%	8%	32%	27%
2	3%	1%	14%	11%
1	0%	0%	6%	4%

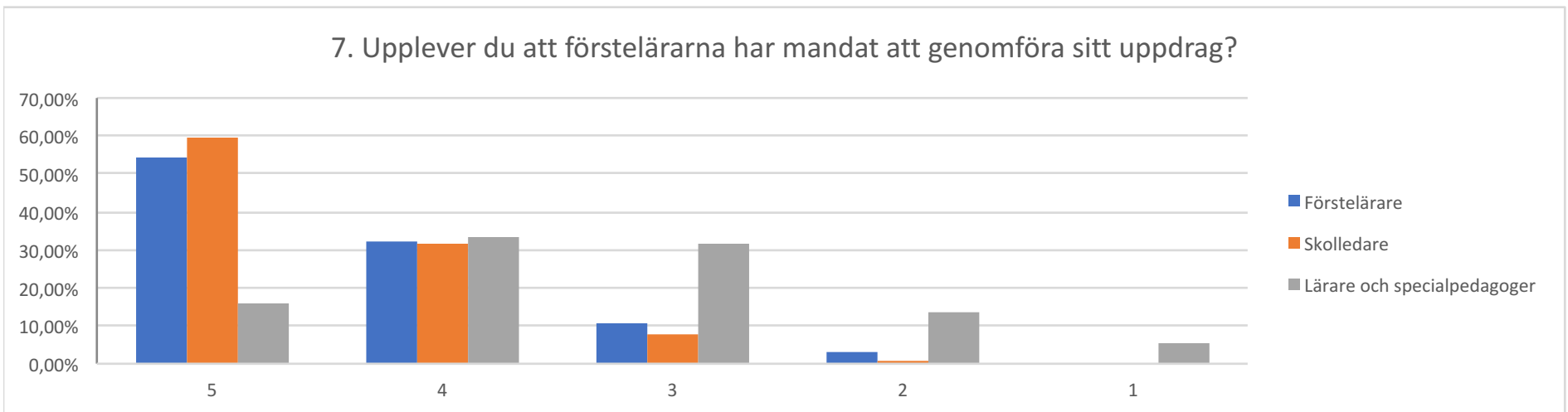

8. Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag?

Antal av 8. Upplever du att förstelärare får de praktiska förutsättningar som krävs för att genomföra sina uppdrag?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	22%	41%	14%	17%
4	33%	42%	28%	30%
3	26%	14%	37%	34%
2	14%	2%	16%	14%
1	5%	0%	6%	5%

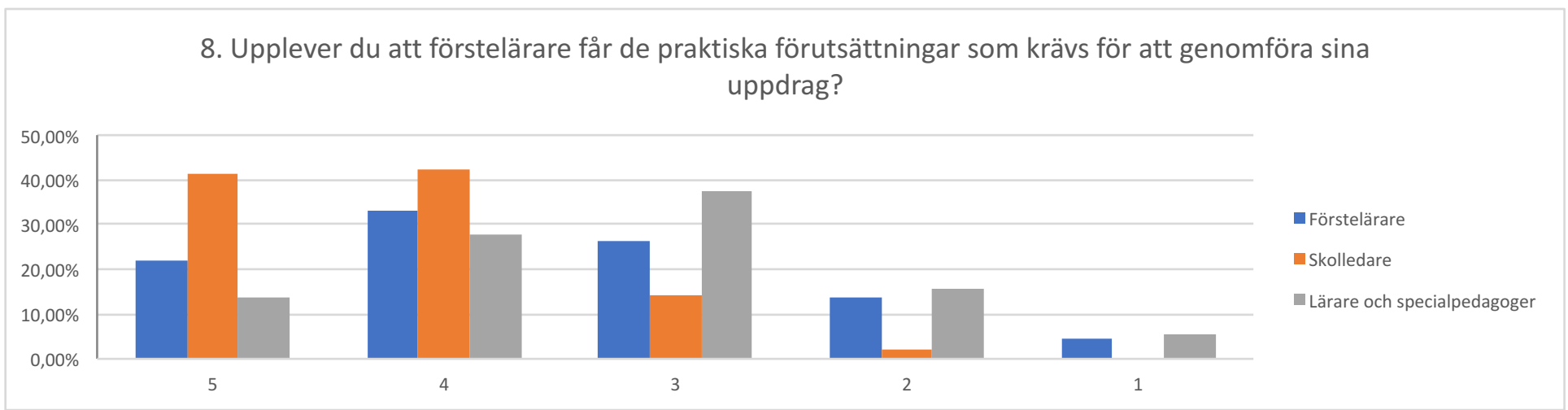

9. Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?

Antal av 9. Upplever du att förstelärarna har skolledningens stöd för sitt uppdrag?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	67%	85%	34%	43%
4	21%	13%	34%	31%
3	10%	3%	24%	20%
2	2%	0%	6%	5%
1	0%	0%	2%	1%

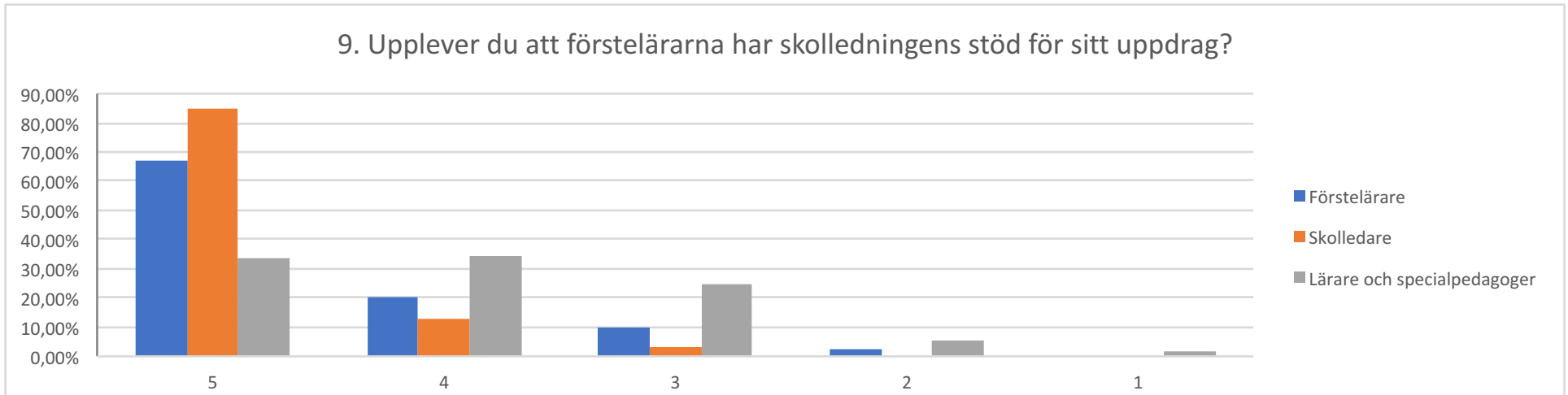

10. Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?

Antal av 10. Upplever du att förstelärarna har ett förtroende från lärarna?	Förstelärare	Skolledare	re och specialpedag	Totalt
5	25%	19%	16%	17%
4	54%	58%	33%	38%
3	18%	19%	30%	27%
2	3%	2%	14%	12%
1	0%	2%	7%	5%

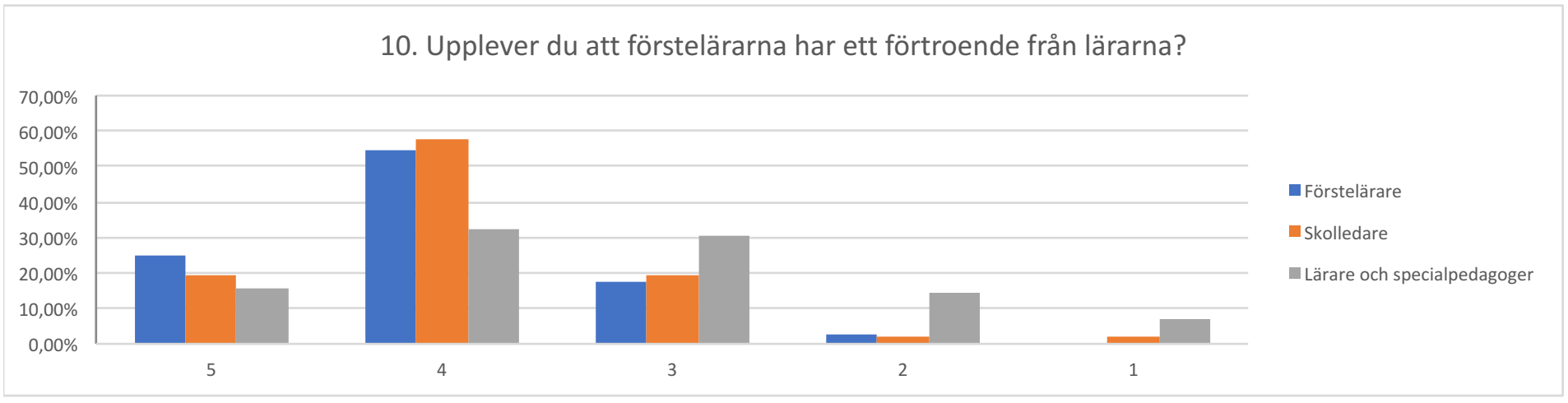

Sammanställning av medelvärden för fråga 4-10.

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 4. Är du insatt i vad förstelärarna på di	**4,7**	**4,7**	**3,3**	**3,6**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 5. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag	**4,3**	**4,1**	**2,9**	**3,2**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 6. Uppfattar du förstelärarnas uppdrag	**4,7**	**4,5**	**3,2**	**3,5**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 7. Upplever du att förstelärarna har ma	**4,4**	**4,5**	**3,4**	**3,6**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 8. Upplever du att förstelärare får de pı	**3,5**	**4,2**	**3,3**	**3,4**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 9. Upplever du att förstelärarna har skc	**4,5**	**4,8**	**3,9**	**4,1**

	Förstelärare	Skolledare	Lärare och specialp	Totalt
Medel av 10. Upplever du att förstelärarna har et	**4,0**	**3,9**	**3,4**	**3,5**

Antal och andel lärare, specialpedagoger och speciallärare samt skolledare som anger att de eller deras lärare inte berörs av förstelärarnas arbete inom något efterfrågat område.

Lärare och specialpedagoger	105	10%
Skolledare	1	1%

(Ingen förstelärare anger att de inte berörs av arbete inom de efterfrågade områdena.)

Kollegialt lärande

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 14a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	74%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	19%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej.	5%

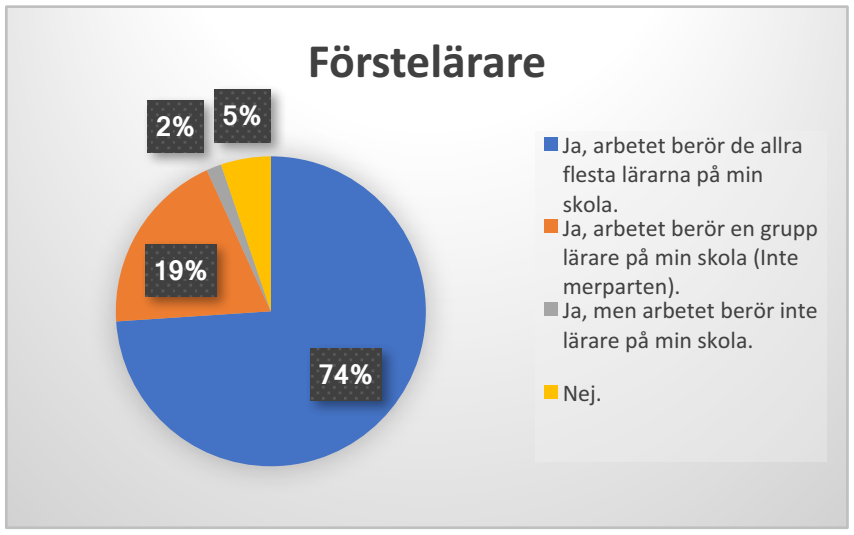

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedagoger
Lärare och specialpedagoger	re och specialpedagoger
Antal av 14a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	54%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	11%
Ja, men jag berörs inte.	9%
Nej, inte vad jag vet.	25%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

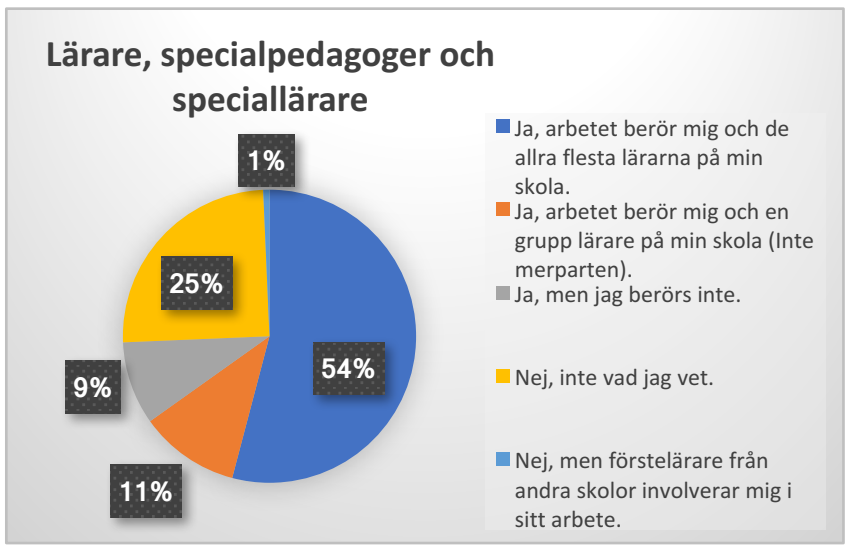

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 14a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	84,62%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	6,73%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	0,96%
Nej, inte vad jag vet.	7,69%

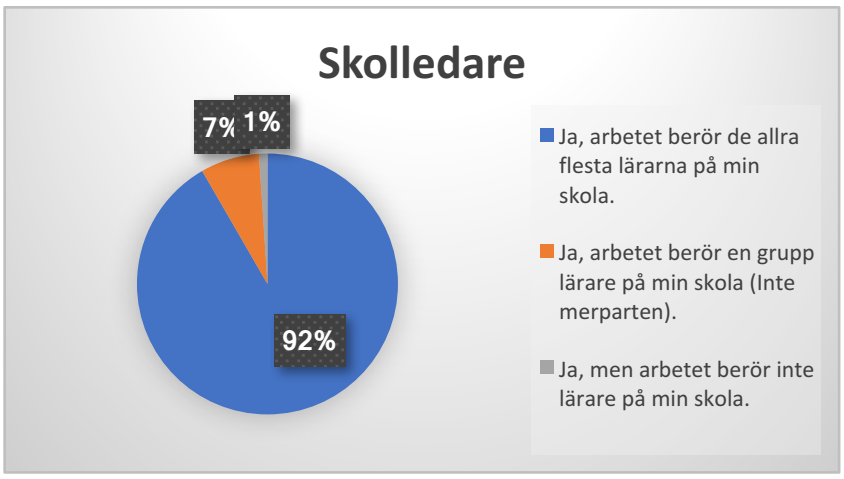

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 14b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	Skolledare	e och specialpedag	Totalt
5	56%	64%	29%	38%
4	30%	22%	39%	35%
3	11%	12%	27%	22%
2	3%	1%	5%	4%
1	0%	1%	1%	1%

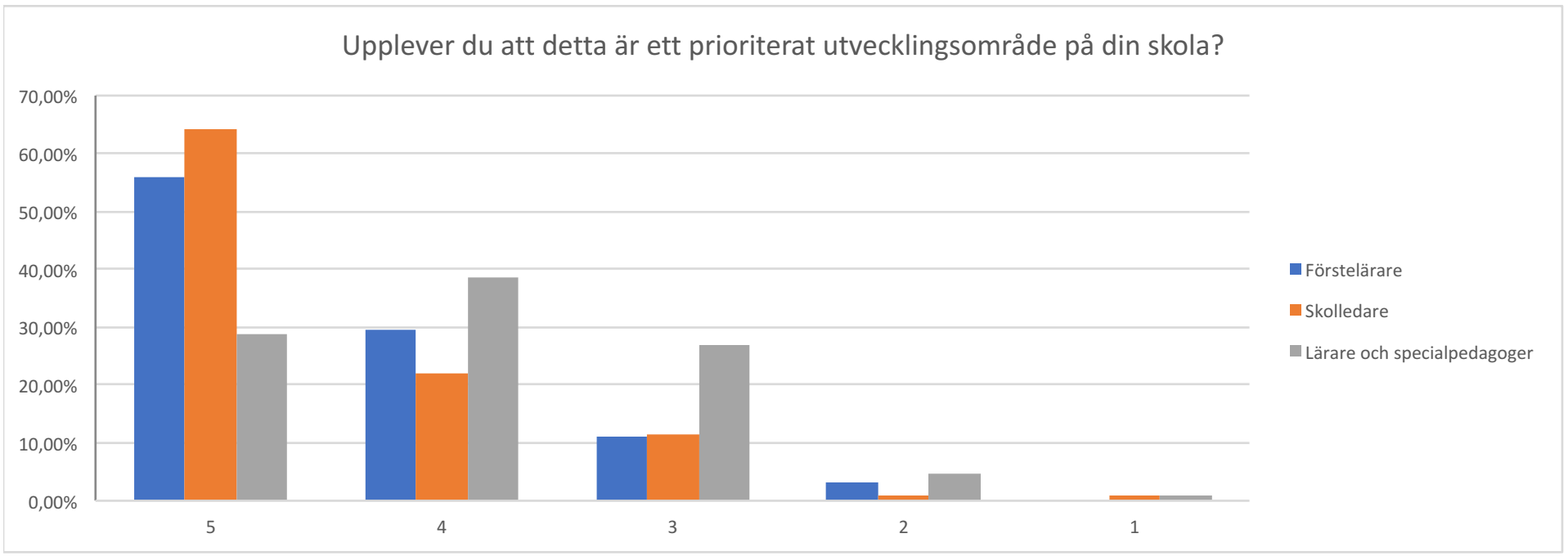

Kollegialt lärande (sida 2)

14a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 14a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	179
Skolledare	95
Lärare och specialpedagoger	667

14d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 14d. I vilken utsträckning upplever du at	Kolumnetiketter			
Radetiketter	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	44%	18%	39%	25%
B. I ganska hög grad	44%	40%	45%	42%
C. I någon grad	11%	31%	13%	26%
D. Inte alls/ Inte ännu	0%	7%	1%	5%
E. Vet ej	1%	3%	2%	3%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

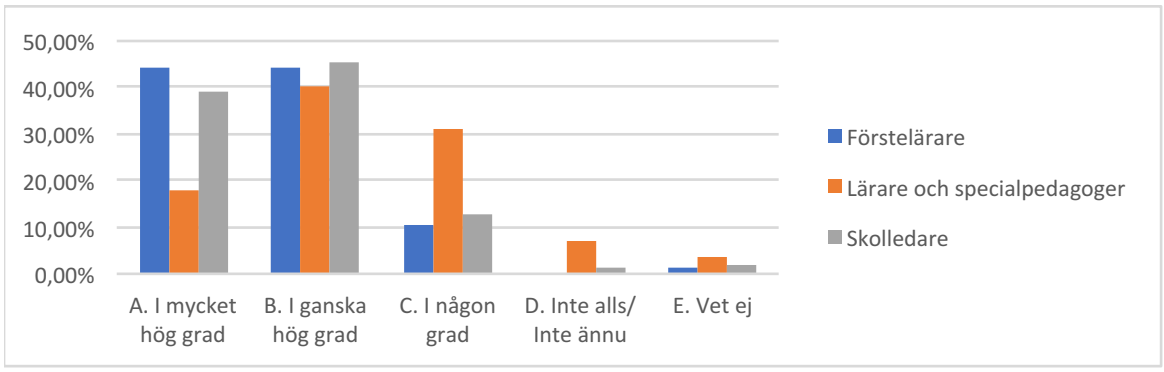

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	99%	88%
Lärare och specialp	89%	58%
Skolledare	97%	84%

Lärarnas lärande

Antal av 14d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	42%	21%	44%	27%
B. I ganska hög grad	50%	42%	42%	44%
C. I någon grad	7%	28%	12%	23%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	5%	1%	4%
E. Vet ej	1%	3%	1%	3%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

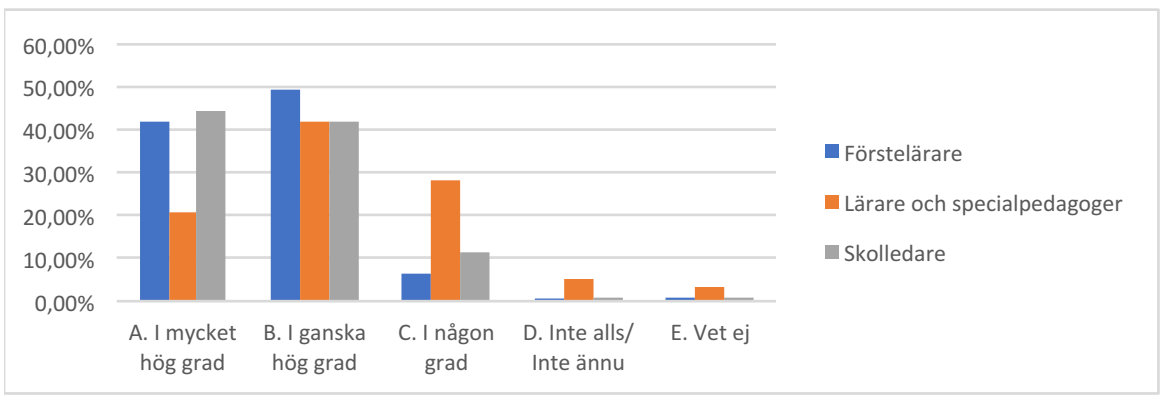

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	92%
Lärare och specialp	92%	63%
Skolledare	98%	86%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 14d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	54%	27%	57%	35%
B. I ganska hög grad	36%	42%	34%	40%
C. I någon grad	9%	24%	8%	19%
D. Inte alls/ Inte ännu	0%	2%	0%	2%
E. Vet ej	1%	5%	1%	4%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

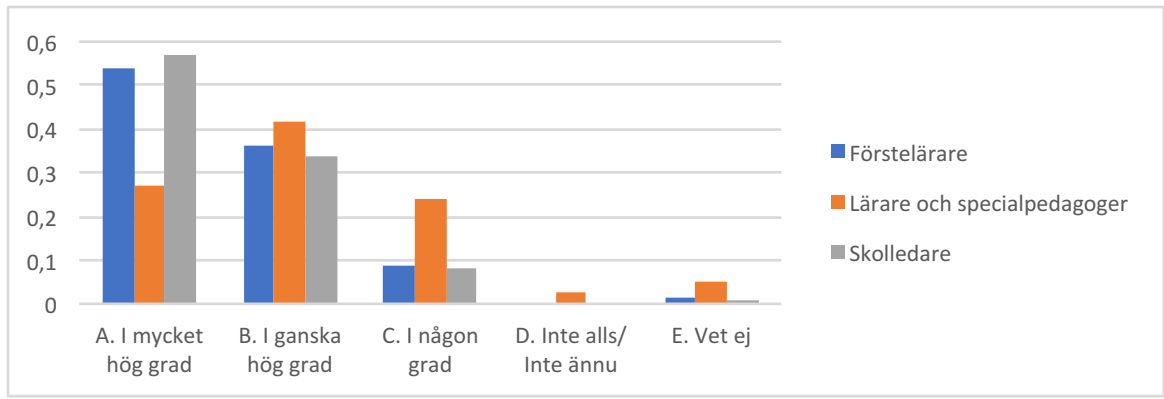

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	99%	90%
Lärare och specialp	93%	69%
Skolledare	99%	91%

Språkutvecklande ämnesundervisning

15a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 15a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	58%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	16%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	1%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%
Nej.	24%

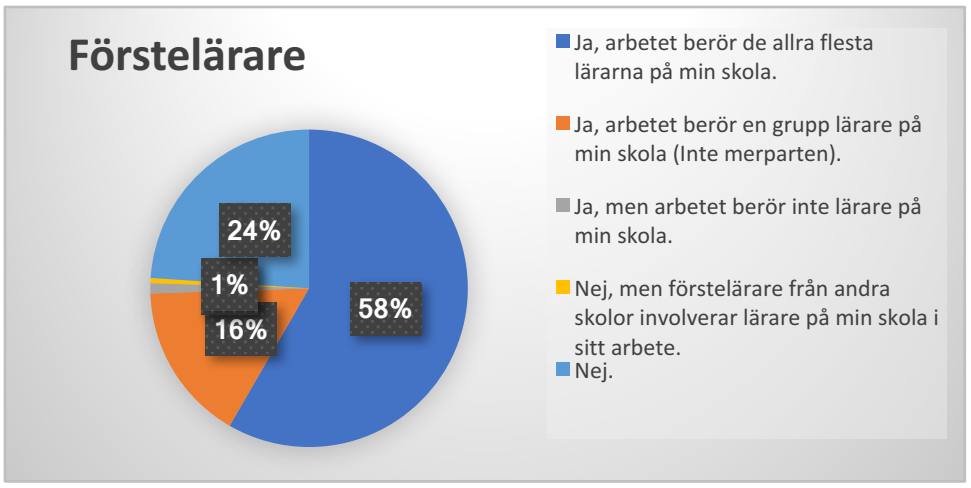

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedagog
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 15a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	50%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min (	11%
Ja, men jag berörs inte.	13%
Nej, inte vad jag vet.	26%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

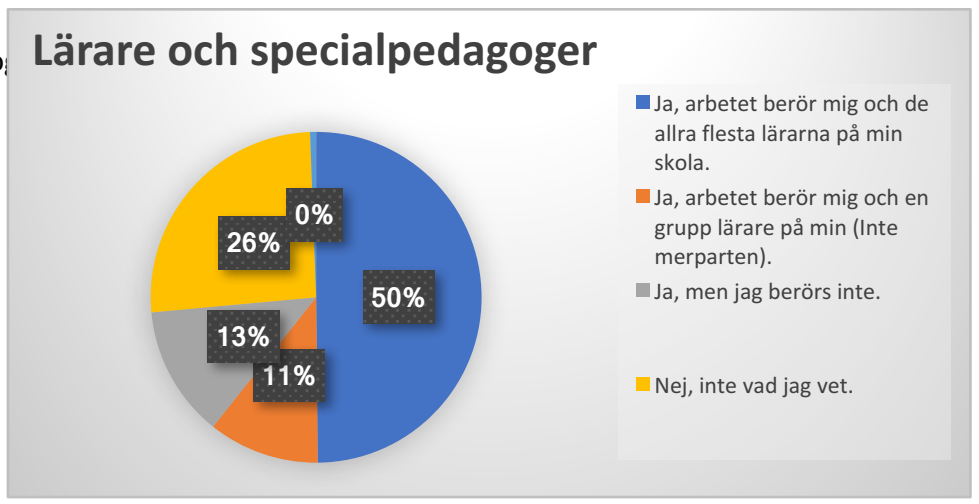

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 15a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	73%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	12%
Nej, inte vad jag vet.	15%

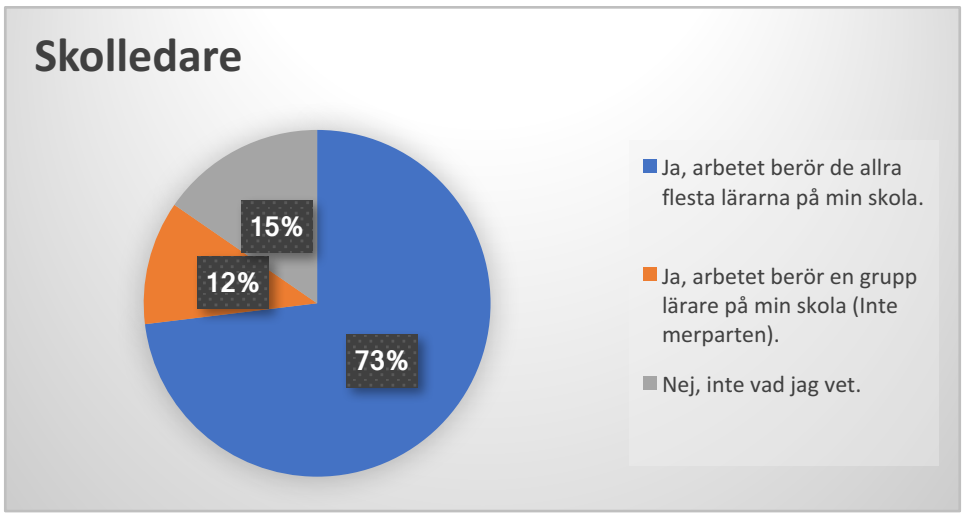

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 15b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	69%	41%	69%	49%
4	20%	37%	20%	32%
3	9%	19%	9%	16%
2	1%	2%	1%	2%
1	0%	1%	0%	1%

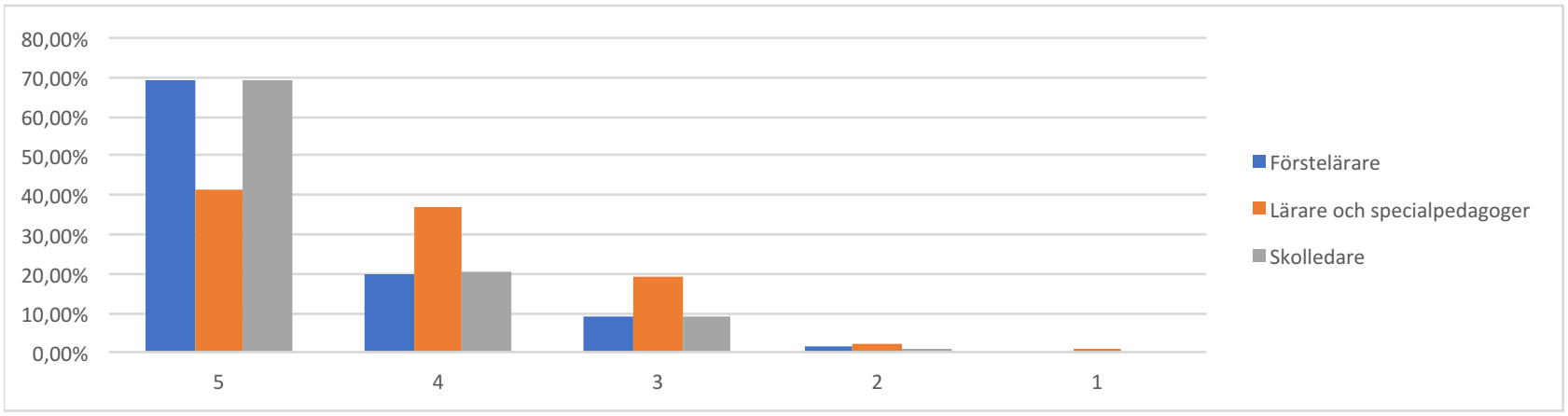

Språkutvecklande ämnesundervisning (sida 2)

14a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 15a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	179
Skolledare	95
Lärare och specialpedagoger	667

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 15d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	57%	21%	38%	29%
B. I ganska hög grad	32%	40%	49%	40%
C. I någon grad	10%	31%	11%	25%
D. Inte alls/ Inte ännu	0%	4%	1%	3%
E. Vet ej	1%	4%	1%	3%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

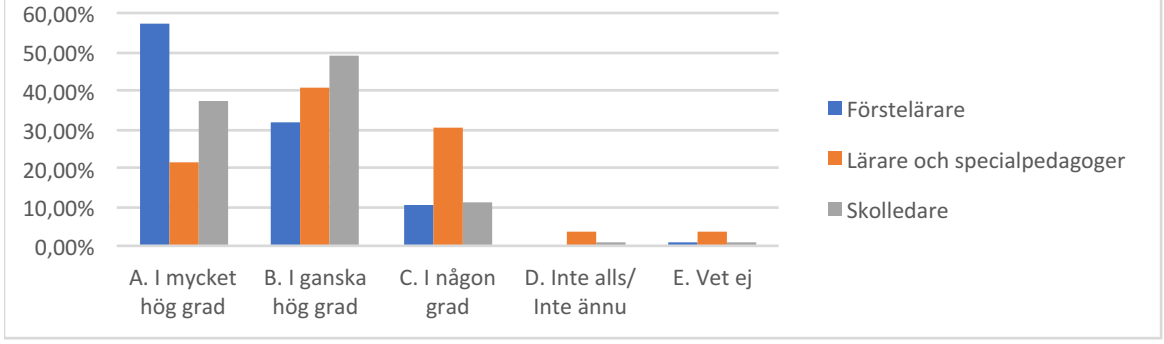

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	99%	89%
Lärare och specialp	92%	62%
Skolledare	98%	86%

Lärarnas lärande

Antal av 15d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	42%	24%	40%	28%
B. I ganska hög grad	44%	40%	48%	42%
C. I någon grad	12%	28%	10%	24%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	4%	1%	3%
E. Vet ej	1%	4%	1%	3%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

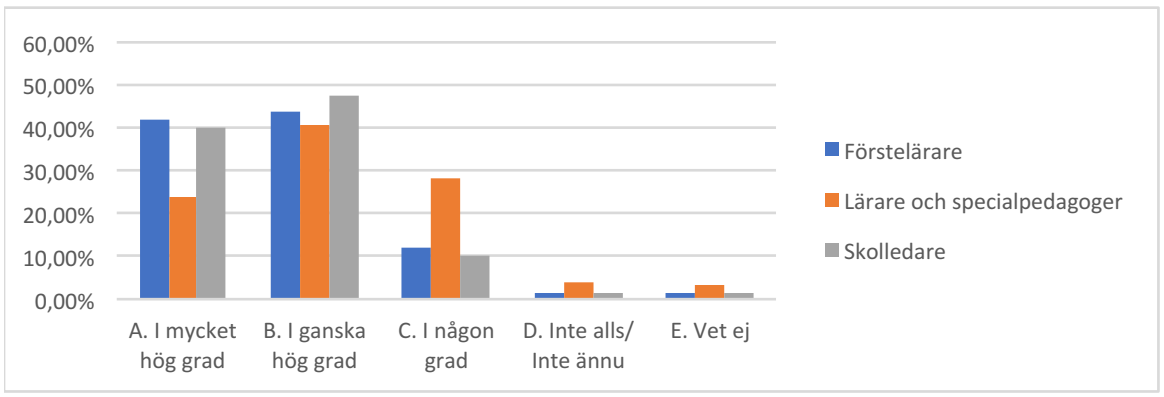

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	85%
Lärare och specialp	92%	64%
Skolledare	98%	88%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 15d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	46%	29%	48%	34%
B. I ganska hög grad	42%	41%	42%	41%
C. I någon grad	10%	25%	8%	21%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	1%	1%	1%
E. Vet ej	1%	4%	1%	3%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

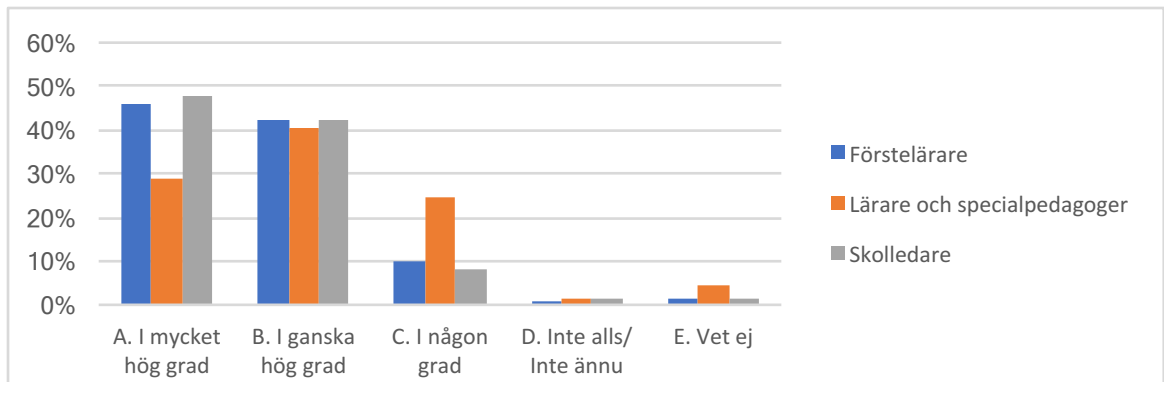

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	88%
Lärare och specialp	94%	70%
Skolledare	98%	90%

Matematikutveckling

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 16a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	7%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola. (Int	23%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	3%
Nej.	67%

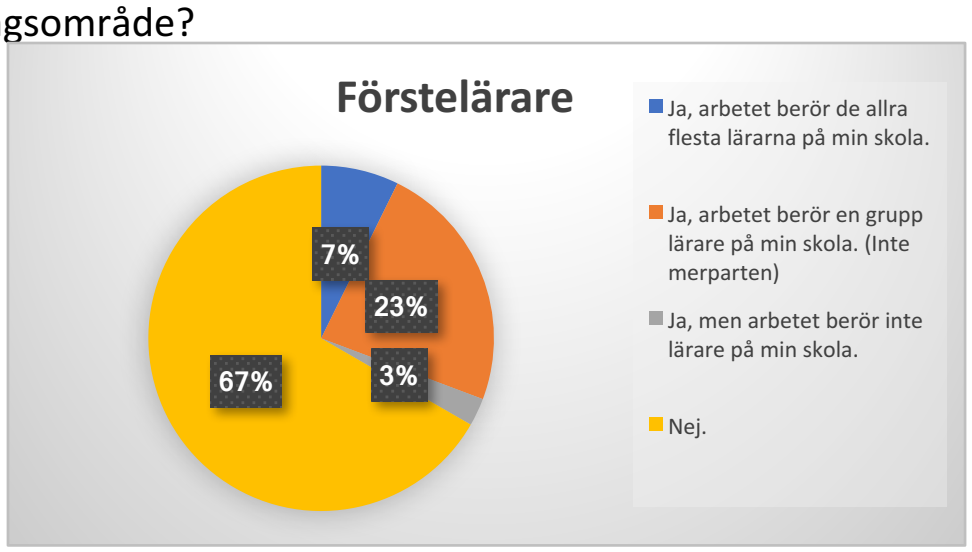

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedagog
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 16a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	12%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	10%
Ja, men jag berörs inte.	29%
Nej, inte vad jag vet.	47%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

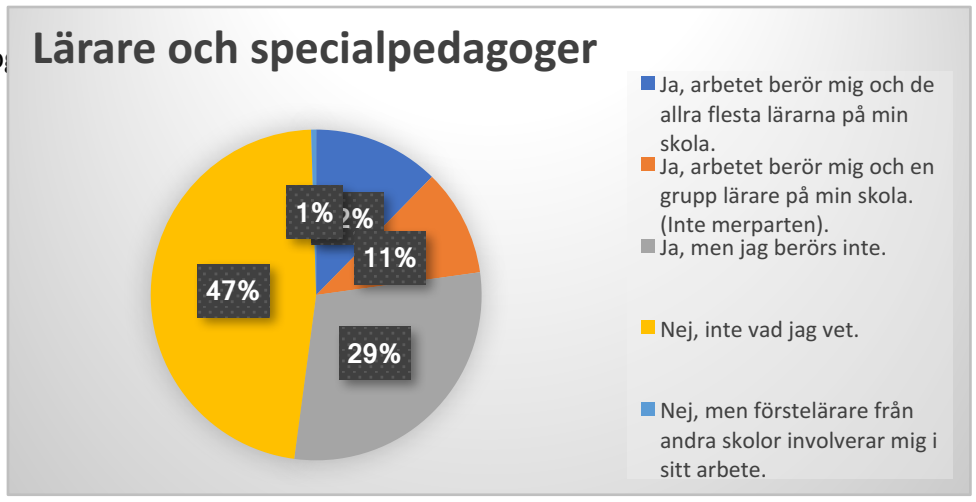

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 16a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	16%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola.(Int	47%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	1%
Nej, inte vad jag vet.	35%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

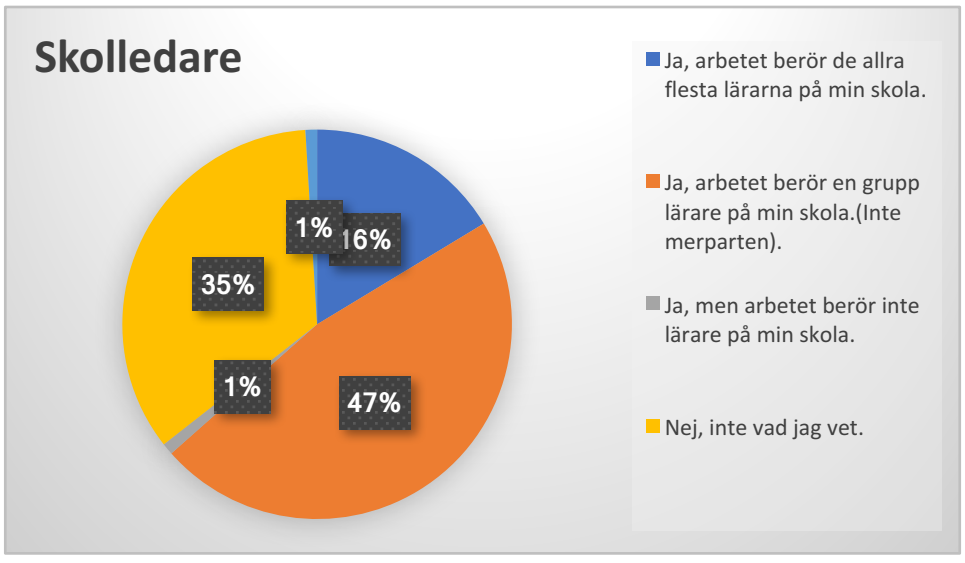

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 16b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	39%	21%	27%	25%
4	25%	35%	25%	31%
3	29%	34%	33%	33%
2	7%	6%	12%	7%
1	0%	4%	3%	3%

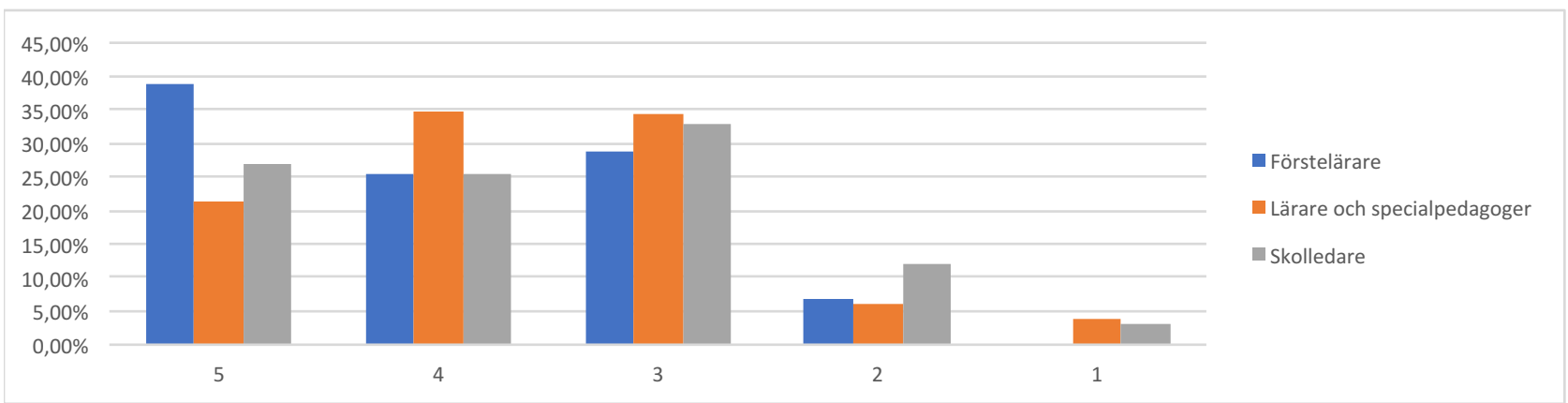

Matematikutveckling (sida 2)

16a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 16a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	59
Skolledare	67
Lärare och specialpedagoger	236

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 16d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	39%	23%	36%	28%
B. I ganska hög grad	46%	37%	37%	38%
C. I någon grad	12%	31%	24%	26%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	5%	0%	4%
E. Vet ej	0%	5%	3%	4%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

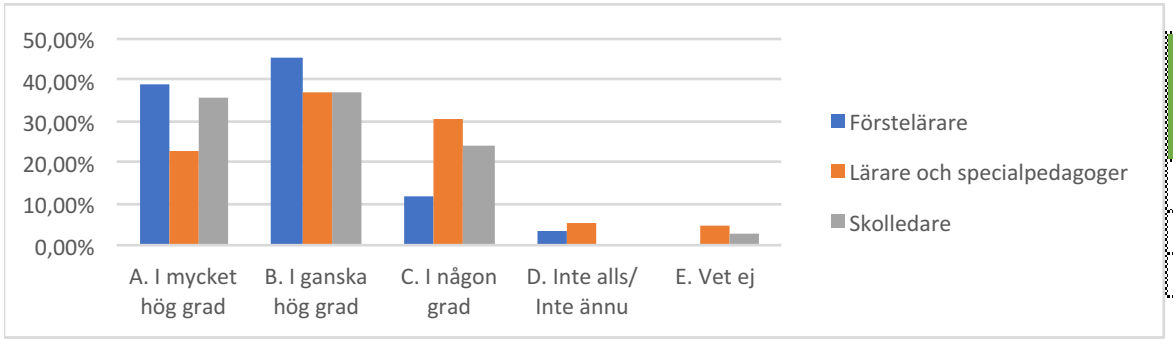

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	85%
Lärare och specialp	90%	60%
Skolledare	97%	73%

Lärarnas lärande

Antal av 16d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	32%	20%	33%	25%
B. I ganska hög grad	49%	38%	48%	41%
C. I någon grad	15%	30%	16%	25%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	6%	1%	4%
E. Vet ej	0%	7%	1%	5%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

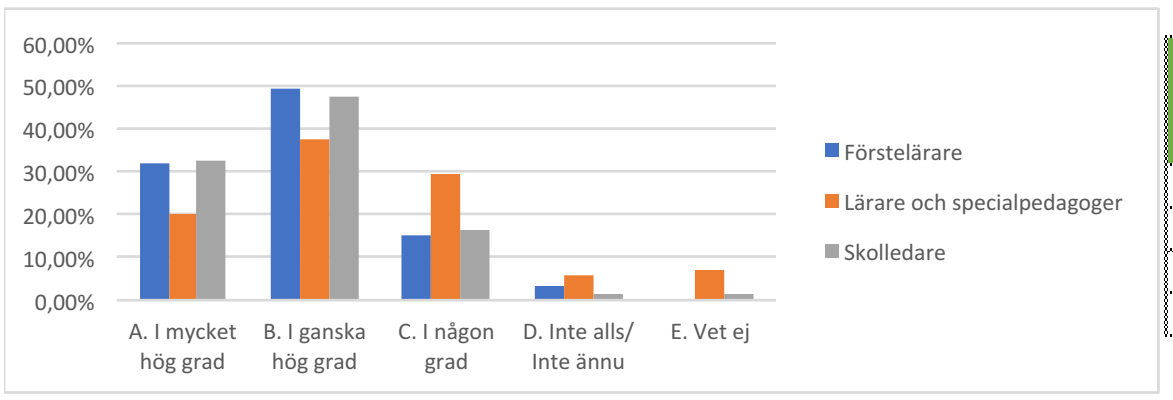

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	81%
Lärare och specialp	88%	58%
Skolledare	97%	81%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 16d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	36%	22%	39%	28%
B. I ganska hög grad	47%	39%	39%	40%
C. I någon grad	14%	28%	19%	24%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	6%	1%	4%
E. Vet ej	0%	6%	1%	4%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

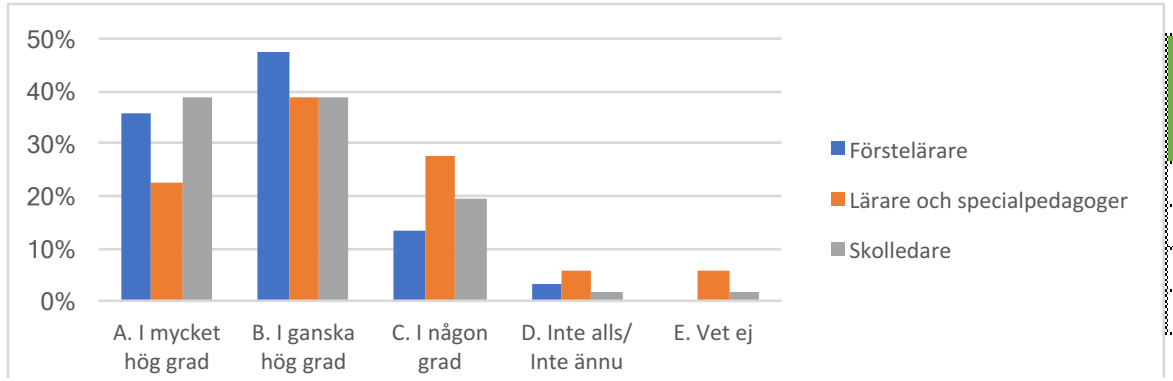

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	83%
Lärare och specialp	89%	61%
Skolledare	97%	78%

Digitalisering

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 17a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	23%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	7%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	6%
Nej.	64%

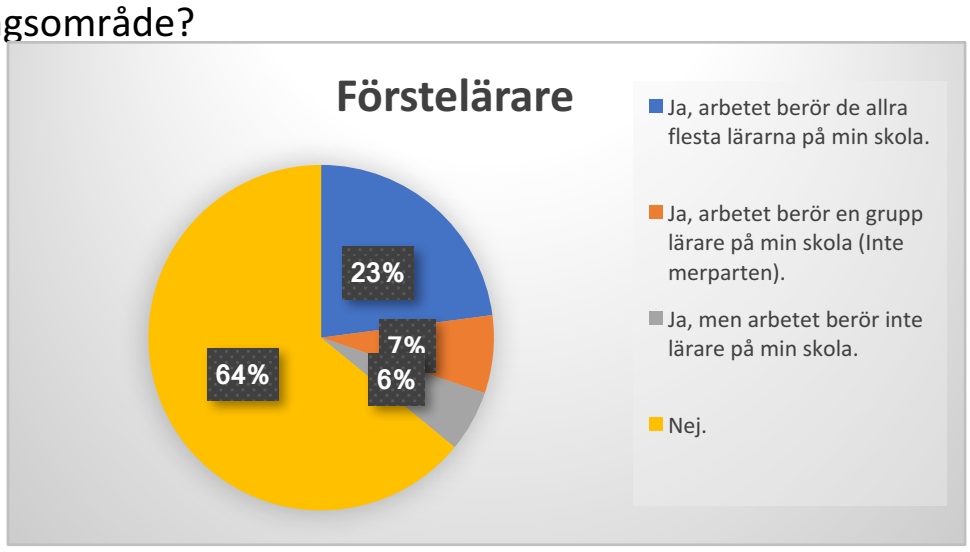

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 17a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de de allra flesta lärarna	21,7%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	6,8%
Ja, men jag berörs inte.	7,1%
Nej, inte vad jag vet.	64,3%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0,1%

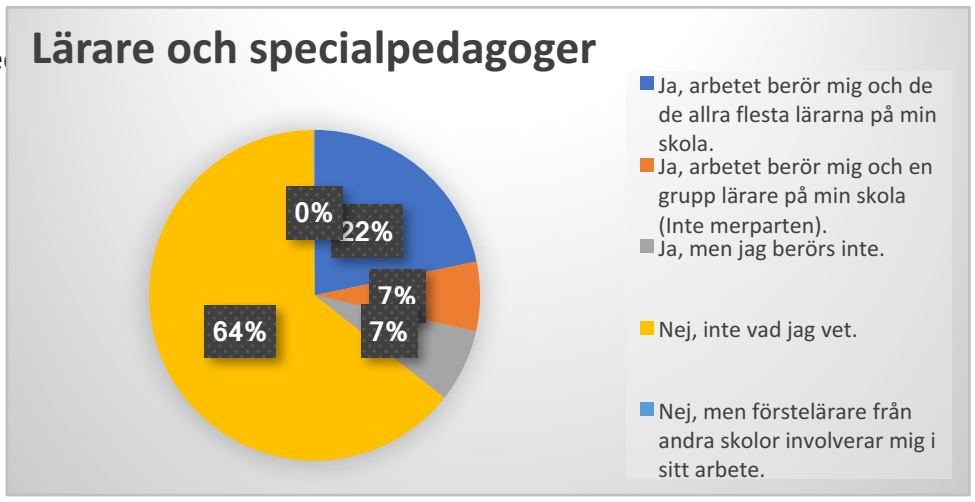

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 17a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	35%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	11%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	1%
Nej, inte vad jag vet.	54%

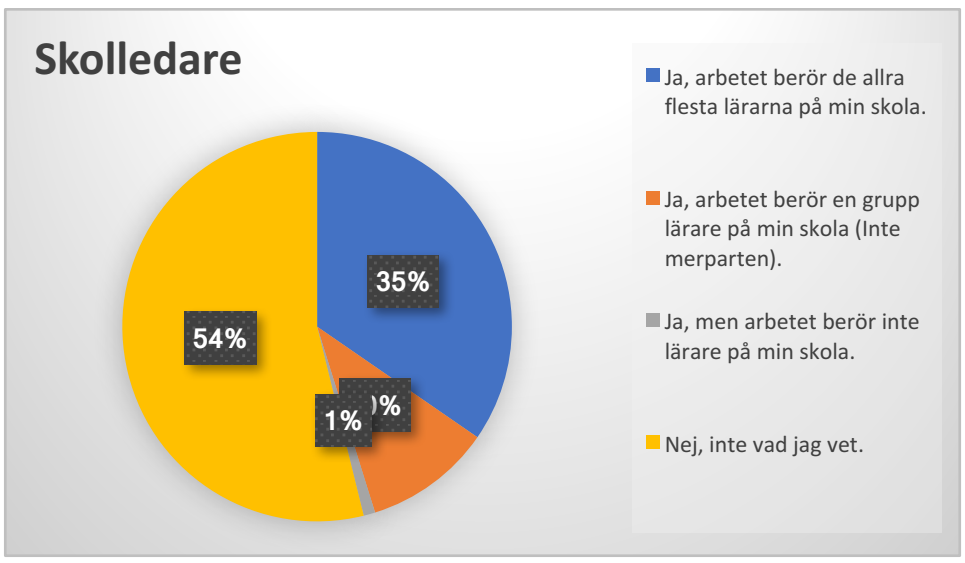

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 17b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	55%	33%	55%	39%
4	21%	45%	21%	38%
3	17%	17%	19%	17%
2	5%	5%	4%	5%
1	2%	1%	0%	1%

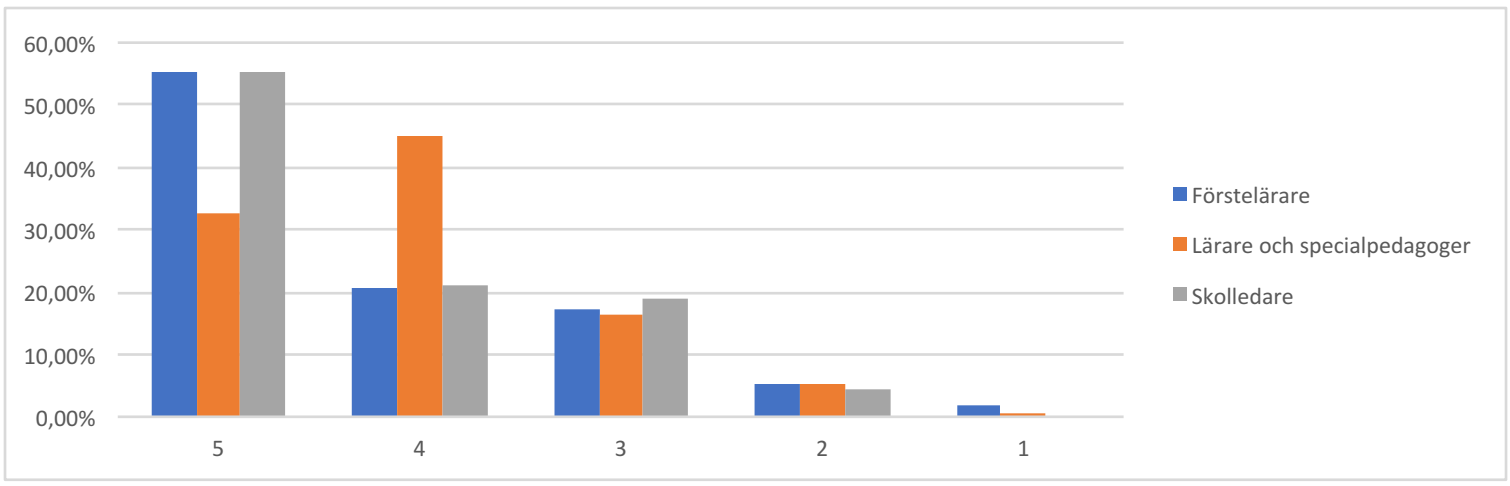

Digitalisering (sida 2)

17a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 17a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	58
Skolledare	47
Lärare och specialpedagoger	290

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 17d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	31%	17%	26%	20%
B. I ganska hög grad	48%	40%	47%	42%
C. I någon grad	21%	32%	23%	29%
D. Inte alls/ Inte ännu	0%	9%	2%	7%
E. Vet ej	0%	2%	2%	2%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

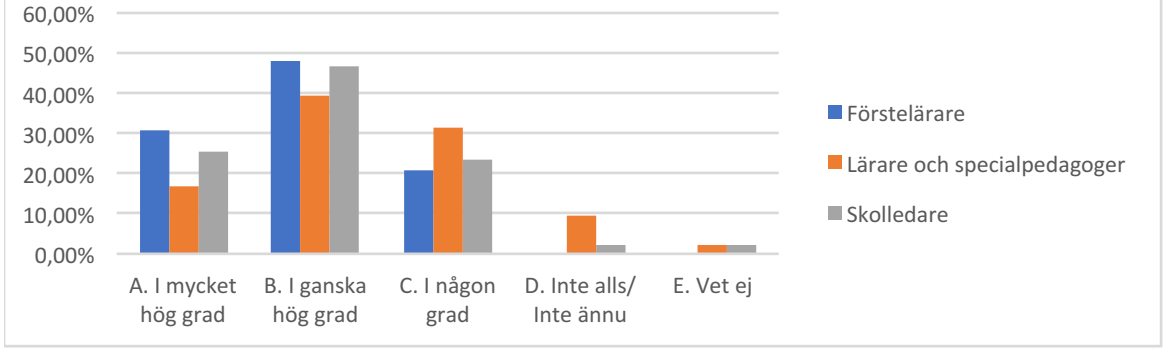

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	100%	79%
Lärare och specialp	88%	57%
Skolledare	96%	72%

Lärarnas lärande

Antal av 17d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	21%	17%	26%	18%
B. I ganska hög grad	47%	39%	38%	40%
C. I någon grad	31%	35%	32%	34%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	7%	2%	5%
E. Vet ej	0%	2%	2%	2%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

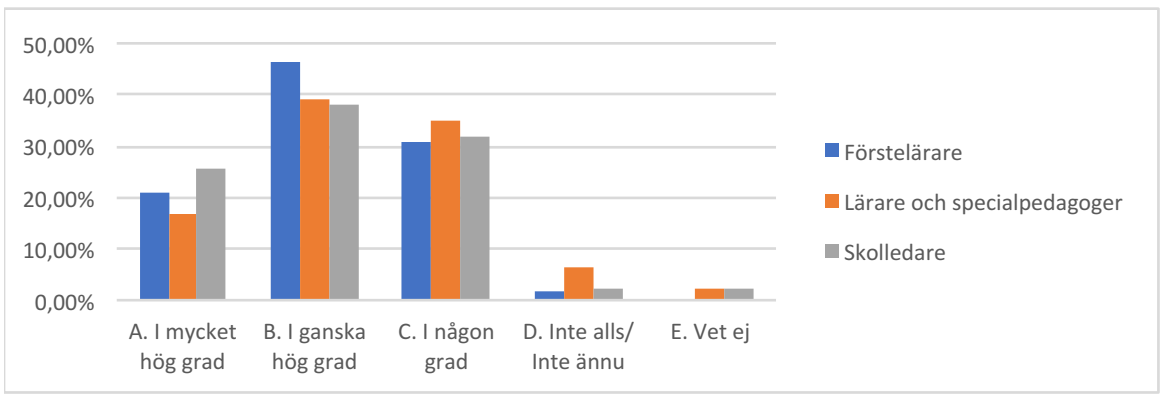

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	67%
Lärare och specialp	91%	56%
Skolledare	96%	64%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 17d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	26%	22%	40%	25%
B. I ganska hög grad	52%	38%	34%	39%
C. I någon grad	21%	32%	21%	29%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	4%	2%	4%
E. Vet ej	0%	3%	2%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

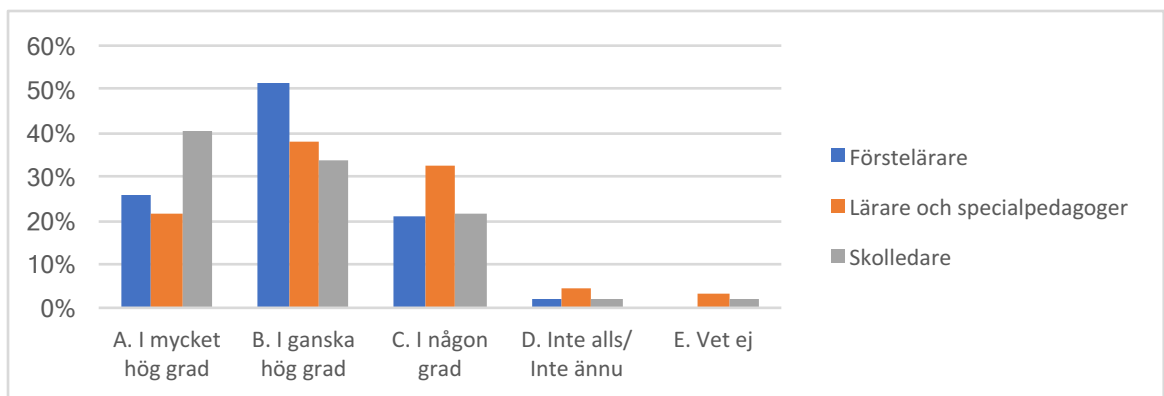

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	78%
Lärare och specialp	92%	60%
Skolledare	96%	74%

Utveckling av ämnesdidaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 18a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	26%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	30%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	5%
Nej.	39%

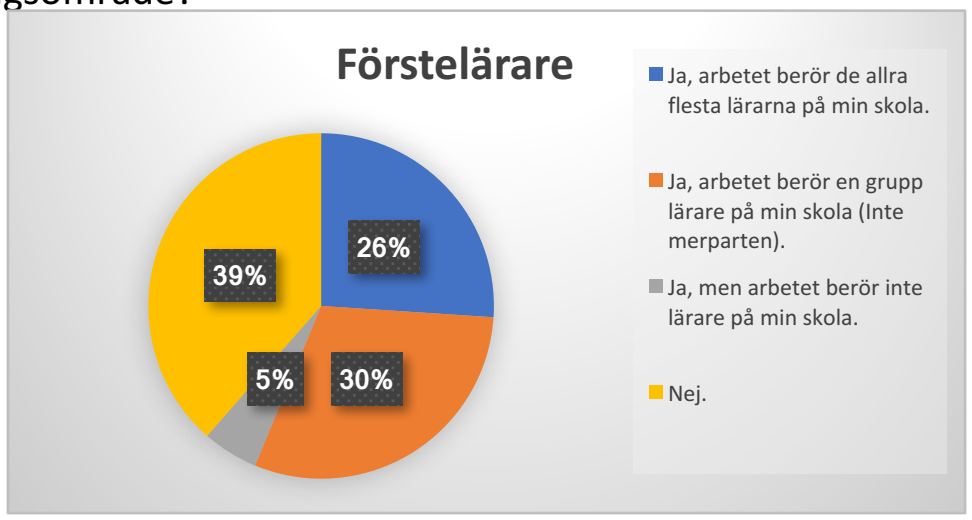

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedagog
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 18a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	13%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	10%
Ja, men jag berörs inte.	8%
Nej, inte vad jag vet.	69%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

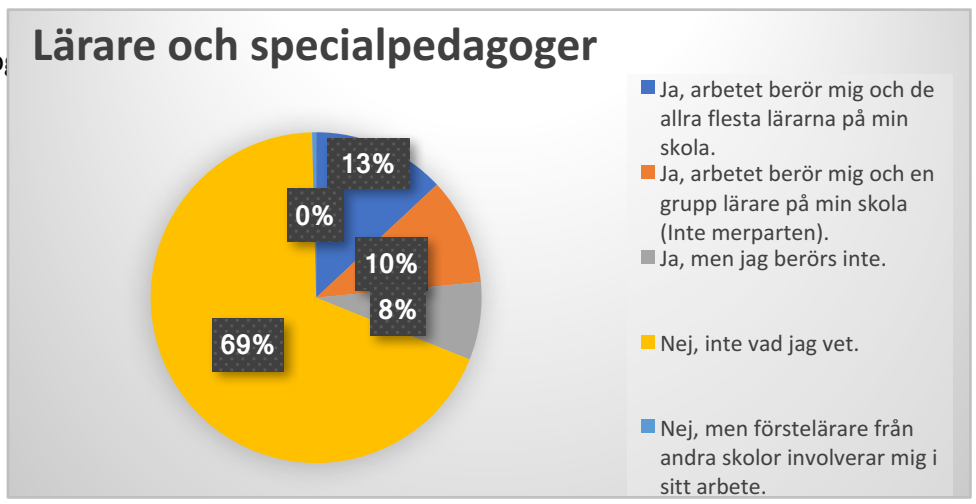

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 18a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	39%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	17%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej, inte vad jag vet.	40%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

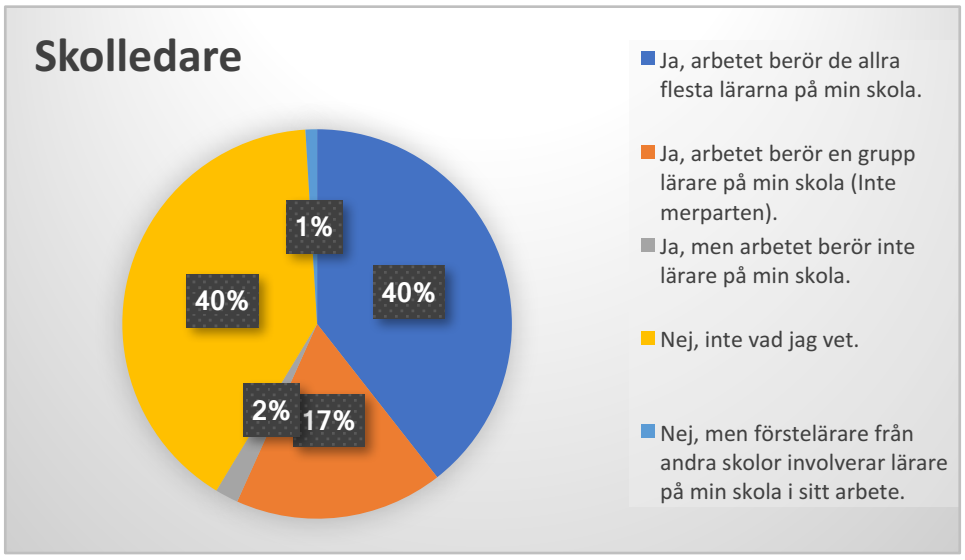

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 18b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	28%	11%	28%	18%
4	29%	37%	37%	35%
3	33%	38%	25%	35%
2	7%	10%	7%	9%
1	3%	4%	3%	3%

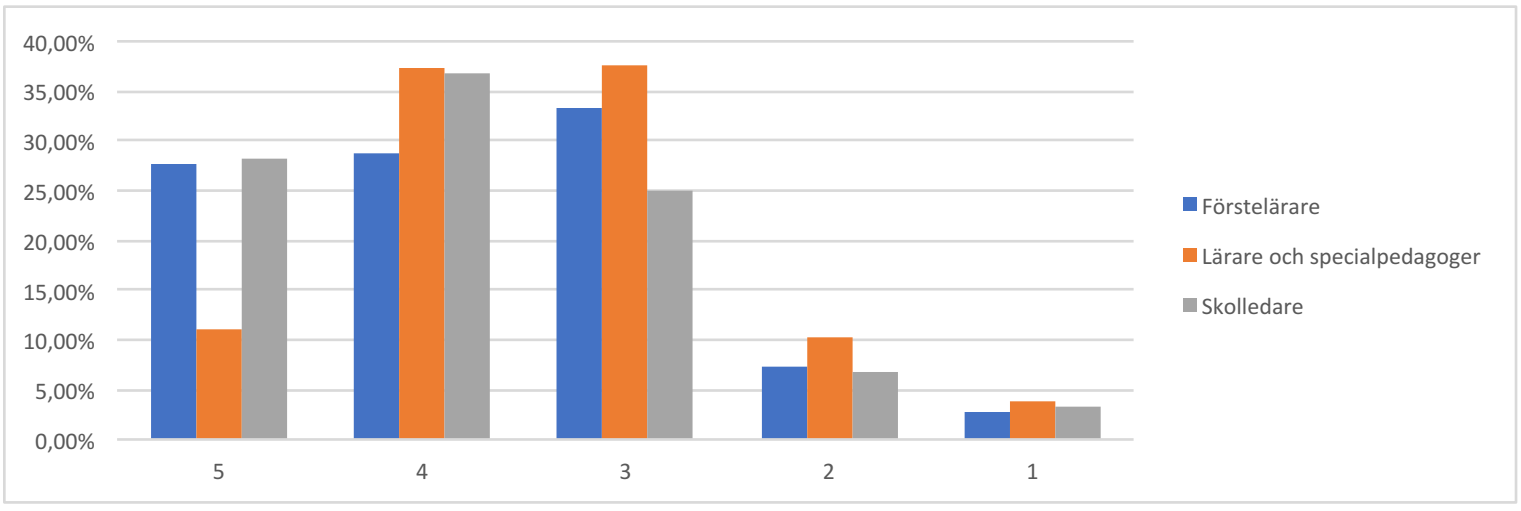

Utveckling av ämnesdidaktik (sida 2)

18a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	108
Skolledare	60
Lärare och specialpedagoger	242

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 18d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	45%	16%	28%	26%
B. I ganska hög grad	42%	43%	52%	44%
C. I någon grad	11%	33%	10%	24%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	6%	5%	5%
E. Vet ej	0%	2%	5%	2%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

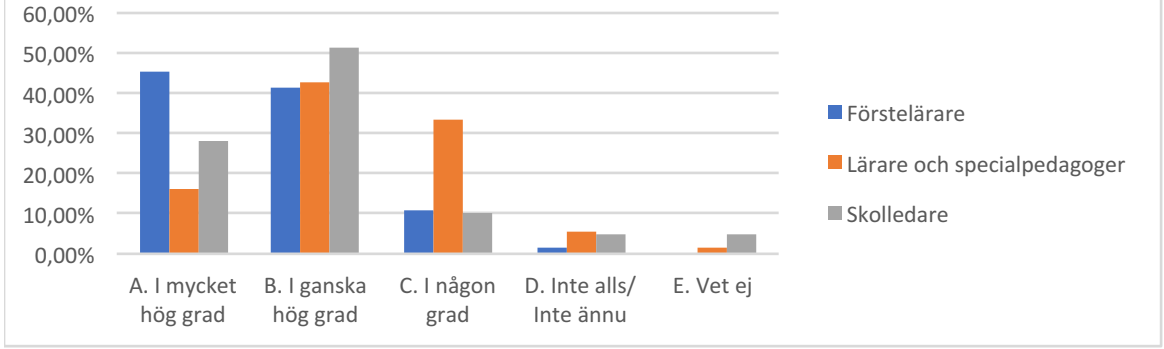

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	87%
Lärare och specialp	93%	59%
Skolledare	90%	80%

Lärarnas lärande

Antal av 18d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	40%	16%	27%	24%
B. I ganska hög grad	41%	45%	52%	45%
C. I någon grad	16%	29%	12%	23%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	7%	5%	5%
E. Vet ej	3%	2%	5%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

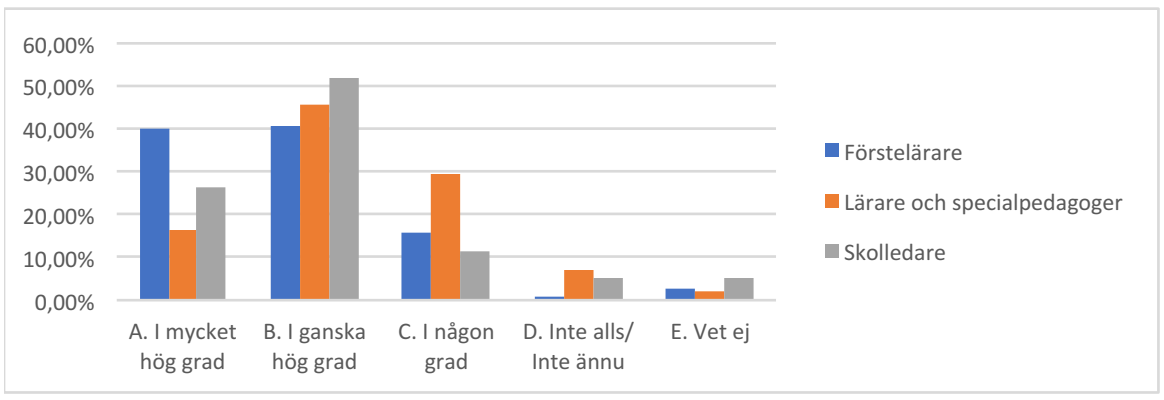

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	96%	81%
Lärare och specialp	91%	62%
Skolledare	90%	78%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 18d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	36%	19%	28%	25%
B. I ganska hög grad	44%	42%	53%	44%
C. I någon grad	16%	31%	7%	24%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	5%	7%	5%
E. Vet ej	1%	2%	5%	2%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

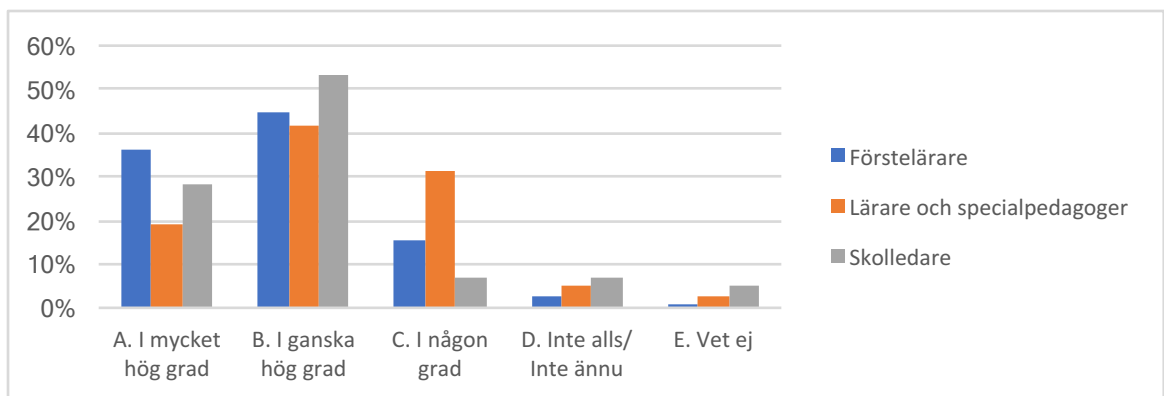

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	96%	81%
Lärare och specialp	92%	61%
Skolledare	88%	82%

Utveckling av allmändidaktik

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 19a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	35%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	14%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	3%
Nej.	48%

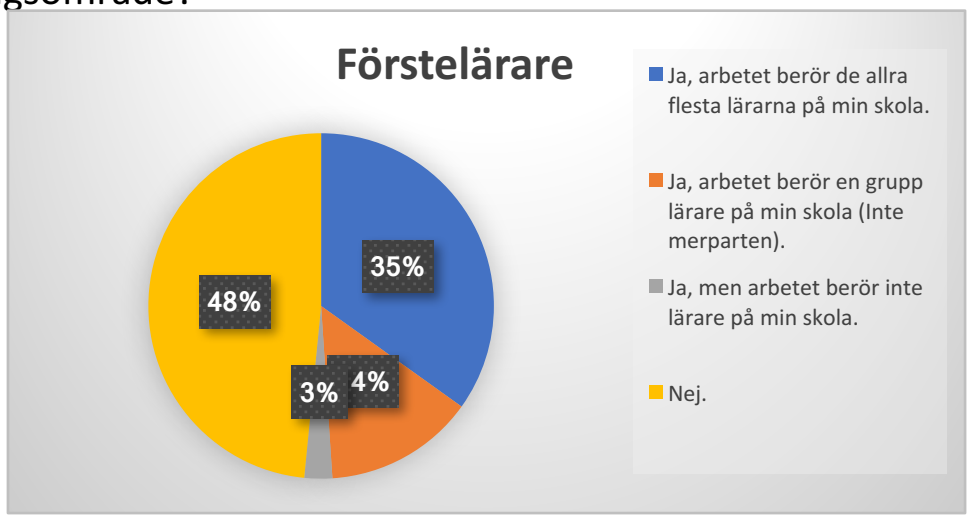

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedago
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 19a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	15%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	7%
Ja, men jag berörs inte.	8%
Nej, inte vad jag vet.	70%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

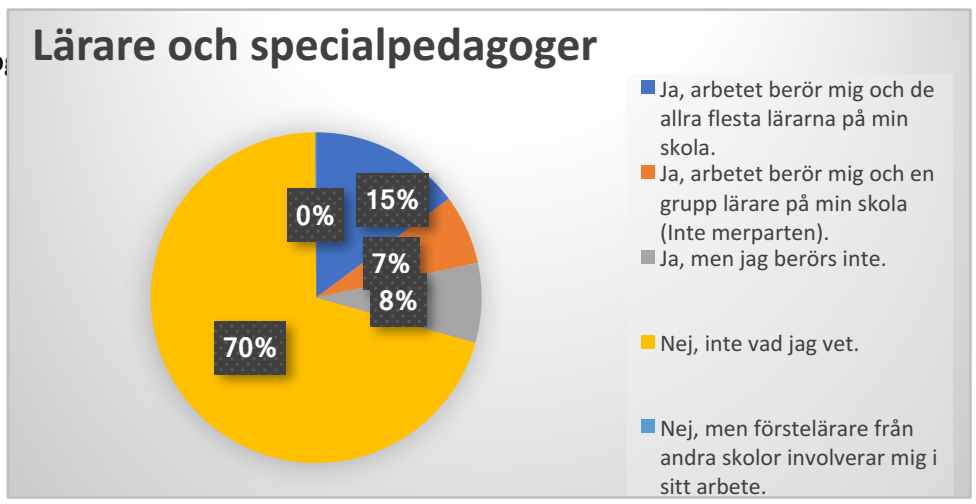

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 19a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	48%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	10%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola	1%
Nej, inte vad jag vet.	41%

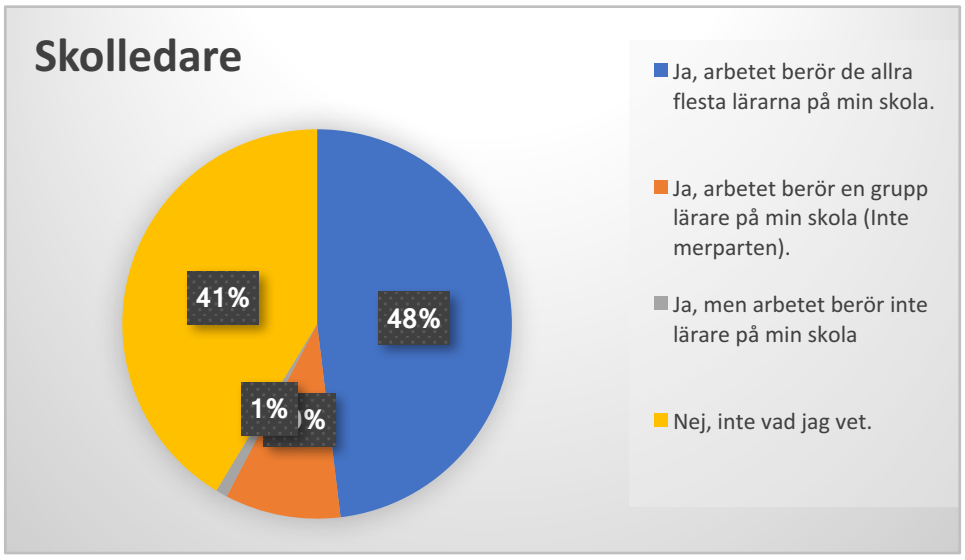

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 19b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	31%	11%	38%	21%
4	38%	31%	38%	34%
3	23%	48%	20%	37%
2	7%	9%	2%	7%
1	0%	1%	2%	1%

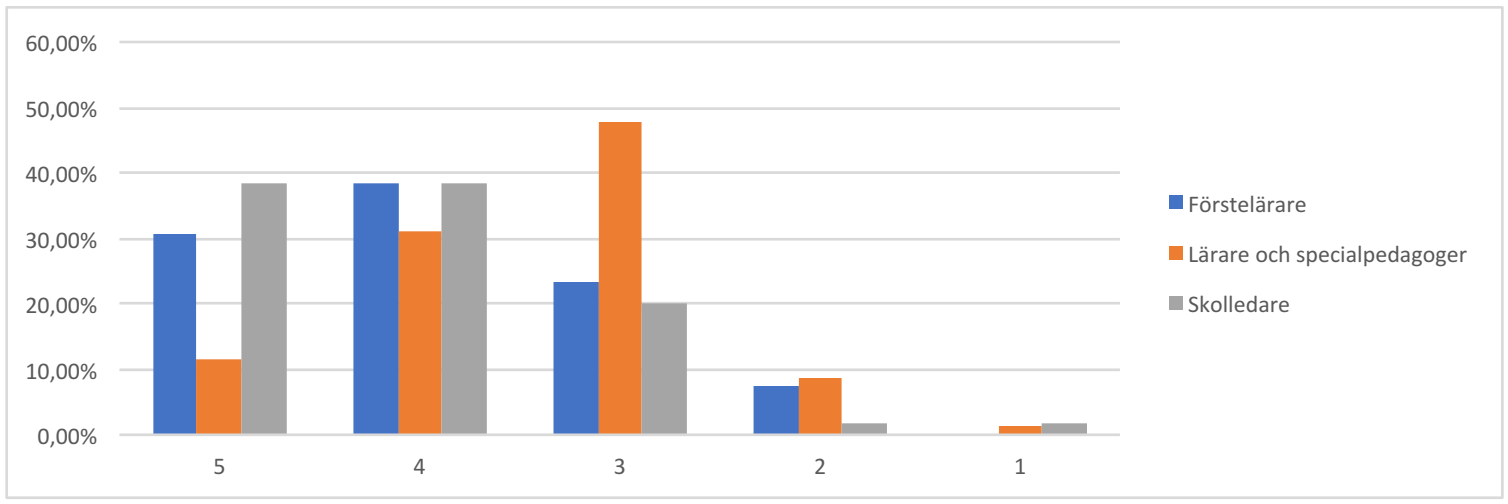

Utveckling av allmändidaktik (sida 2)

19a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 19a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	94
Skolledare	60
Lärare och specialpedagoger	220

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 19d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	36%	13%	38%	23%
B. I ganska hög grad	38%	43%	47%	43%
C. I någon grad	23%	35%	13%	29%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	6%	0%	4%
E. Vet ej	1%	2%	2%	2%
Totalt	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

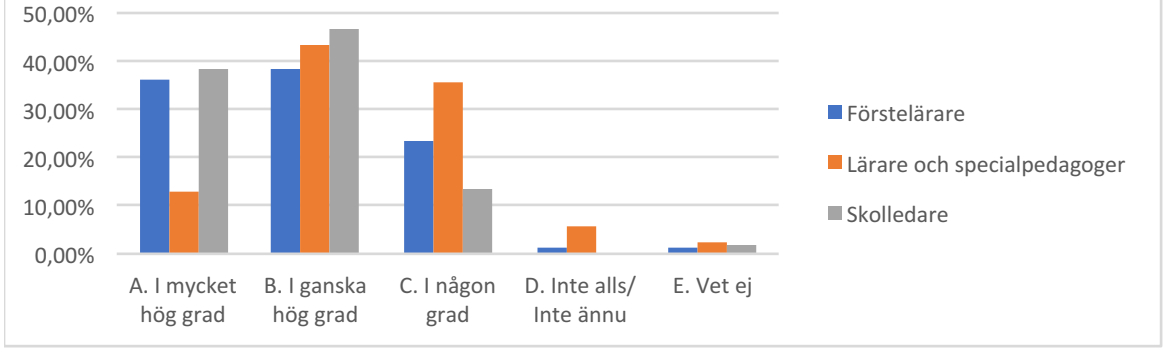

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	74%
Lärare och specialp	92%	56%
Skolledare	98%	85%

Lärarnas lärande

Antal av 19d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	33%	15%	38%	23%
B. I ganska hög grad	40%	43%	43%	43%
C. I någon grad	24%	34%	15%	28%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	5%	2%	4%
E. Vet ej	1%	3%	2%	2%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

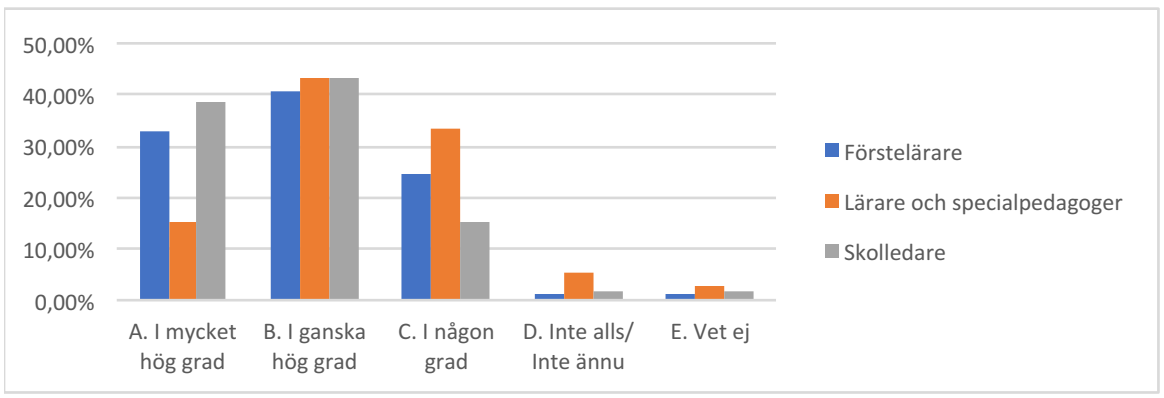

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	73%
Lärare och specialp	92%	58%
Skolledare	97%	82%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 19d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	37%	17%	38%	25%
B. I ganska hög grad	40%	45%	45%	44%
C. I någon grad	20%	33%	15%	27%
D. Inte alls/ Inte ännu	1%	4%	0%	2%
E. Vet ej	1%	2%	2%	2%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

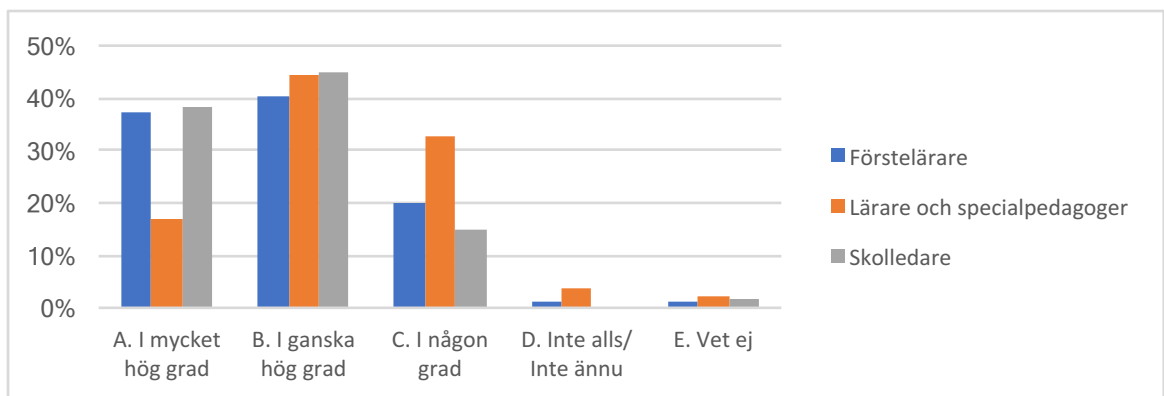

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	98%	78%
Lärare och specialp	94%	61%
Skolledare	98%	83%

Formativ bedömning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 20a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	66%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	12%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej.	20%

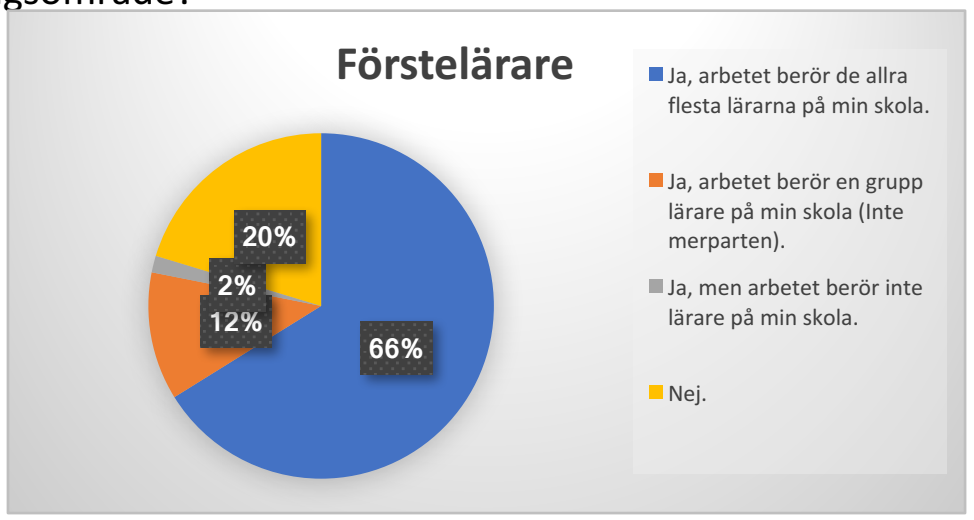

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 20a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	48%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	8%
Ja, men jag berörs inte.	7%
Nej, inte vad jag vet.	36%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

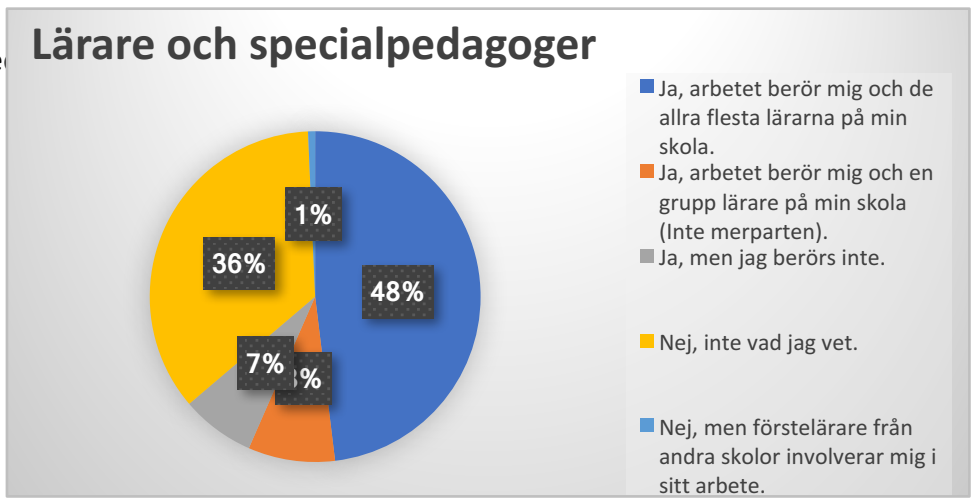

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 20a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	78%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	11%
Nej, inte vad jag vet.	12%

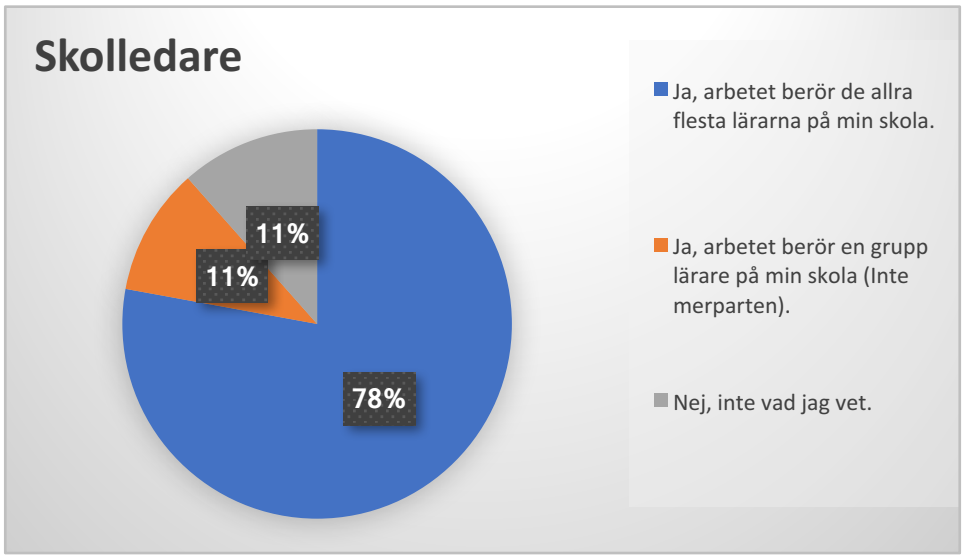

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 20b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	66%	39%	70%	48%
4	23%	35%	14%	30%
3	10%	22%	12%	19%
2	1%	4%	2%	3%
1	0%	0%	2%	0%

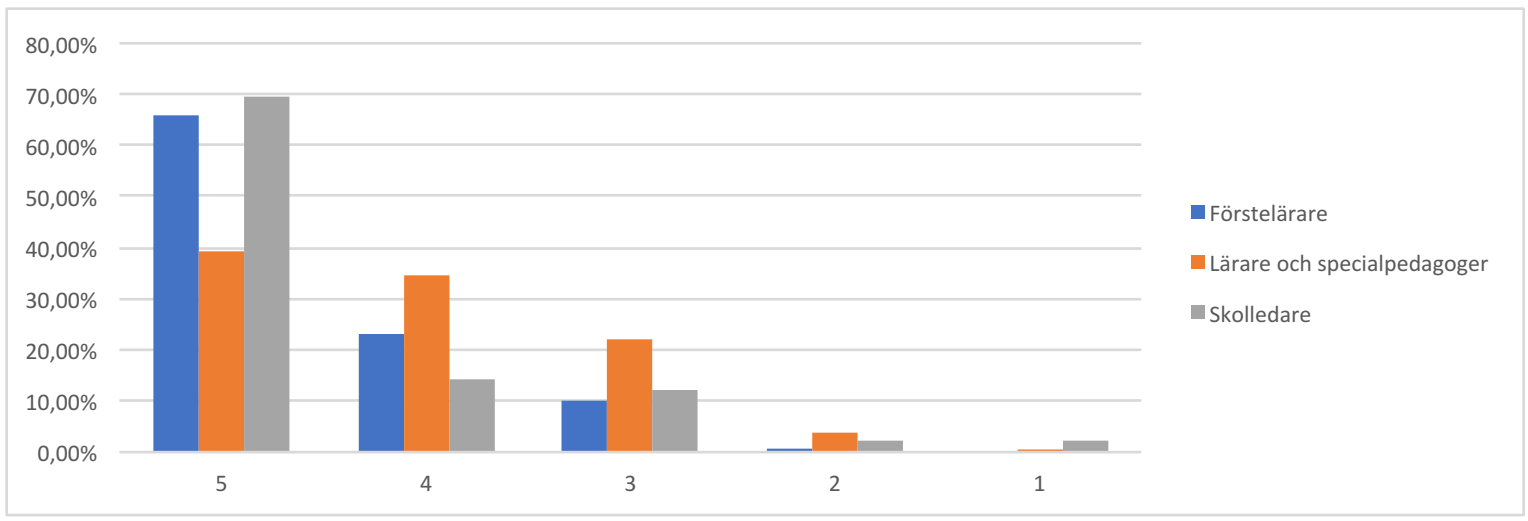

Formativ bedömning (sida 2)

20a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 20a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	150
Skolledare	92
Lärare och specialpedagoger	580

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 20d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	51%	27%	51%	34%
B. I ganska hög grad	37%	39%	37%	38%
C. I någon grad	8%	26%	8%	21%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	4%	2%	4%
E. Vet ej	1%	4%	2%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	89%
Lärare och specialp	92%	66%
Skolledare	96%	88%

Lärarnas lärande

Antal av 20d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	39%	28%	52%	33%
B. I ganska hög grad	47%	37%	36%	39%
C. I någon grad	11%	26%	8%	22%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	4%	2%	4%
E. Vet ej	1%	4%	2%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

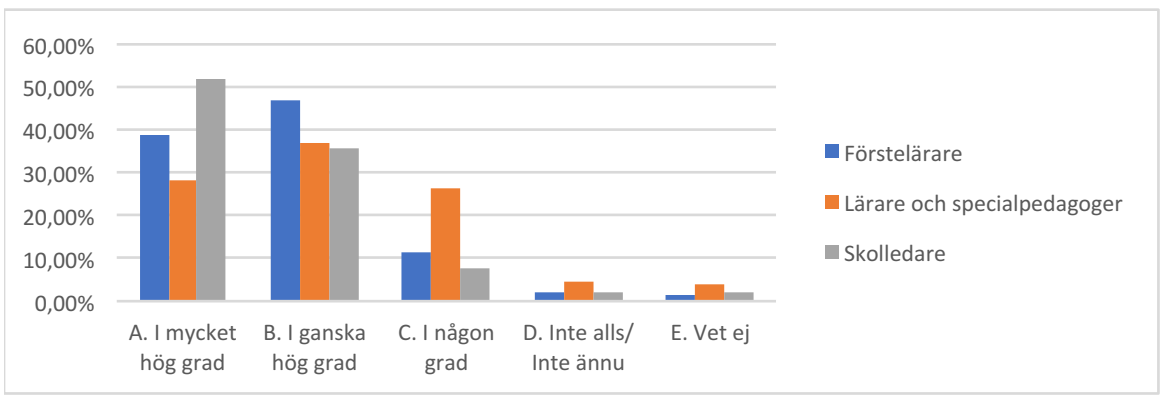

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	85%
Lärare och specialp	92%	65%
Skolledare	96%	88%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 20d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	48%	30%	53%	36%
B. I ganska hög grad	37%	38%	34%	37%
C. I någon grad	11%	25%	10%	21%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	4%	1%	3%
E. Vet ej	1%	4%	2%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

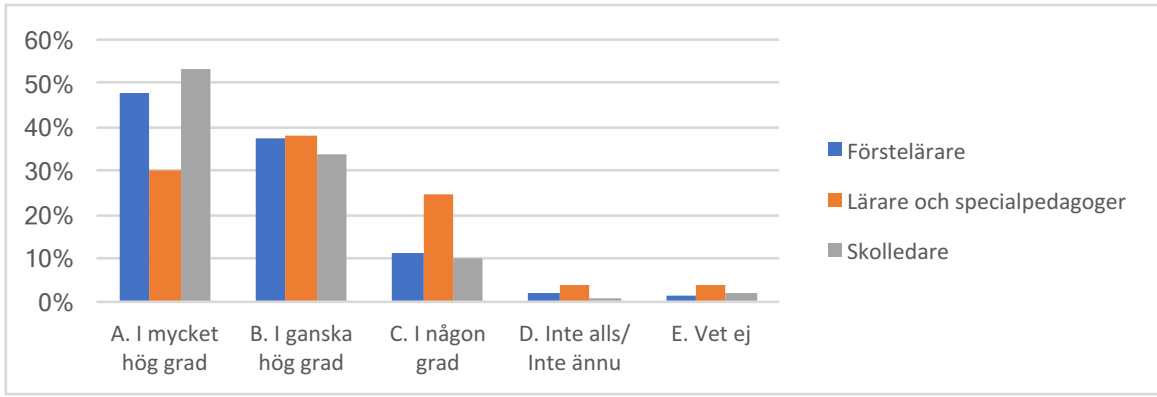

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	97%	85%
Lärare och specialp	92%	68%
Skolledare	97%	87%

Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 21a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	27%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	15%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej.	56%

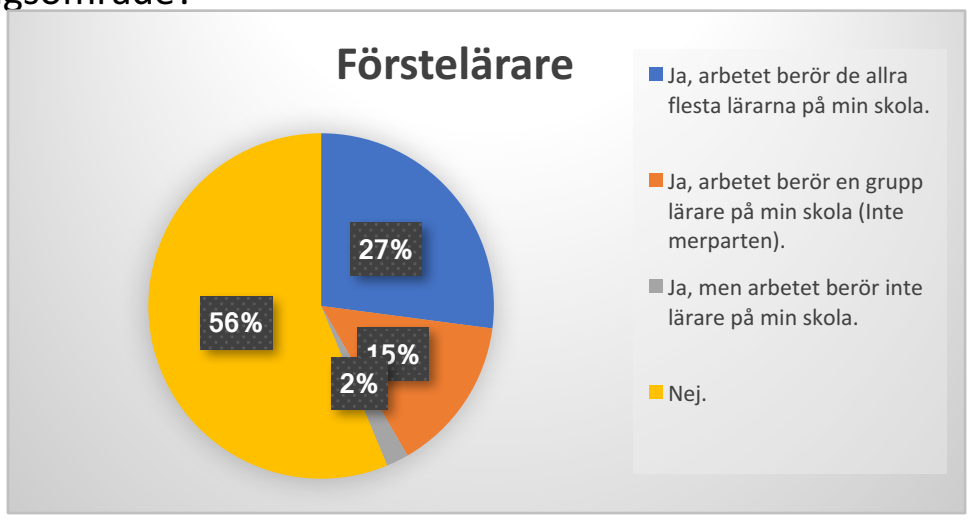

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 21a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	20%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	7%
Ja, men jag berörs inte.	9%
Nej, inte vad jag vet.	63%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

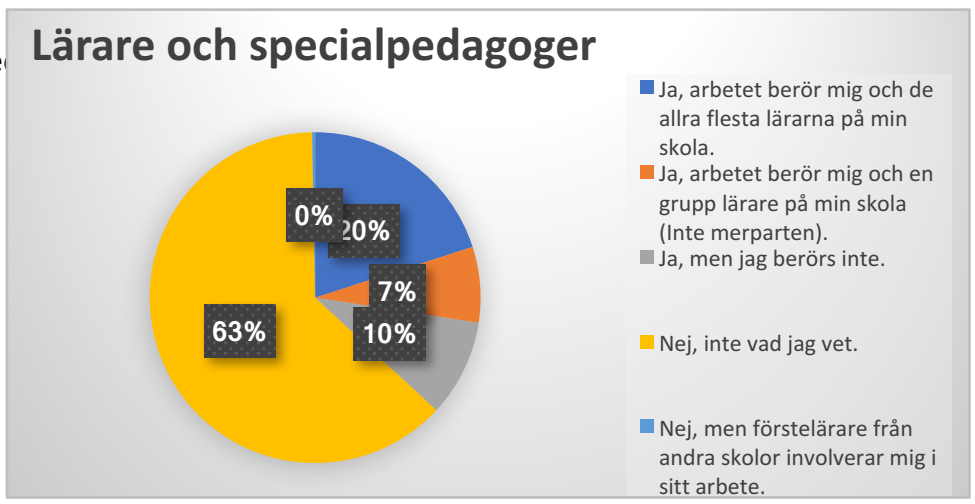

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 21a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	23%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	27%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej, inte vad jag vet.	48%

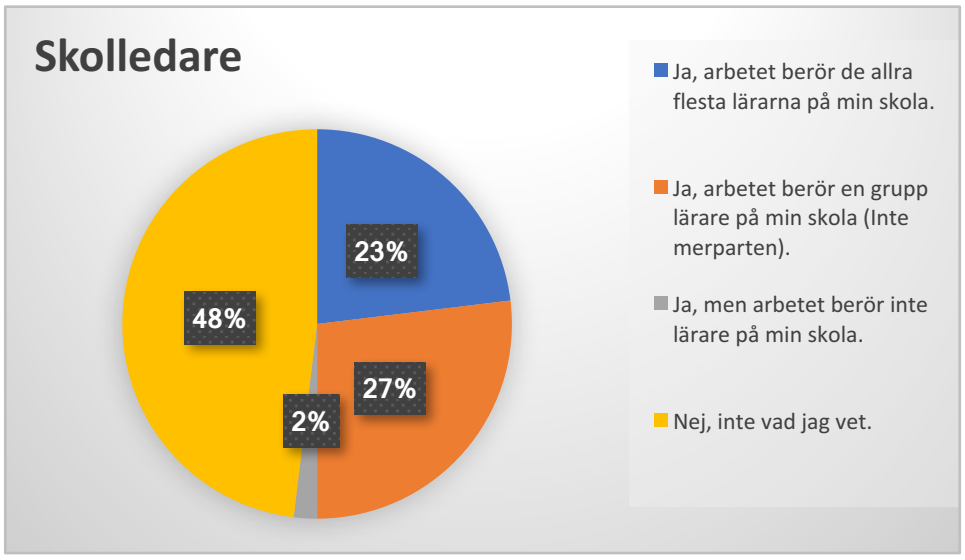

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 21b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	39%	30%	42%	33%
4	31%	40%	37%	38%
3	24%	26%	19%	25%
2	5%	4%	2%	4%
1	1%	0%	0%	0%

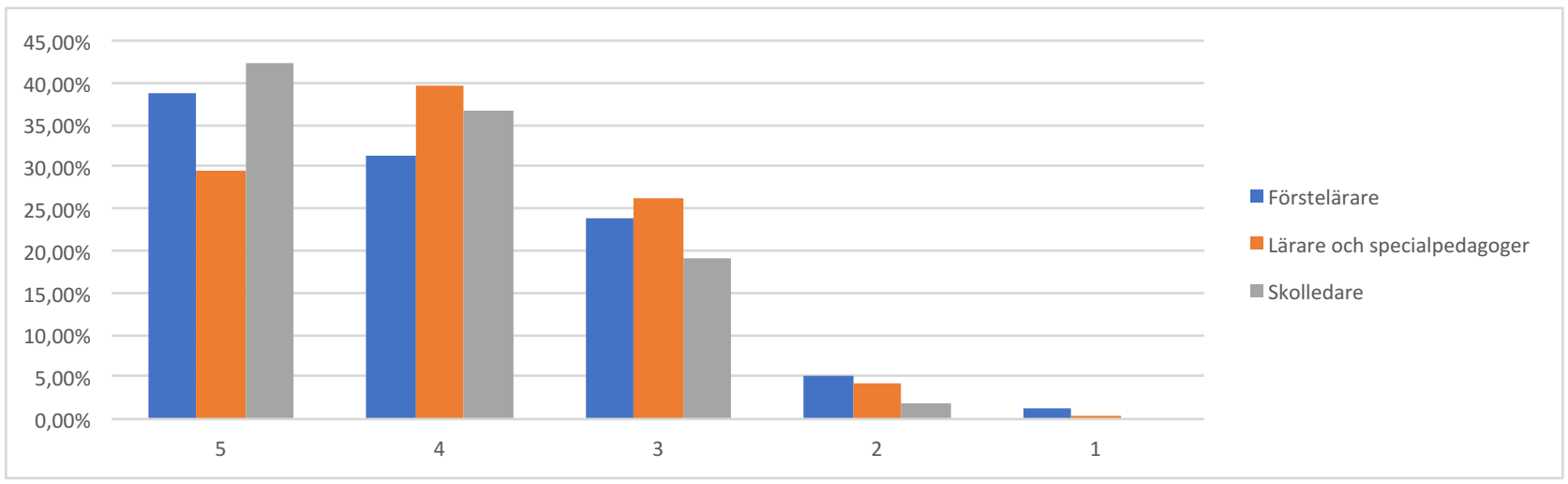

Tidiga insatser i syfte att öka måluppfyllelsen (sida 2)

21a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 21a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	80
Skolledare	52
Lärare och specialpedagoger	281

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 21d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	44%	20%	35%	26%
B. I ganska hög grad	38%	46%	35%	43%
C. I någon grad	14%	23%	21%	21%
D. Inte alls/ Inte ännu	5%	6%	4%	6%
E. Vet ej	0%	5%	6%	4%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

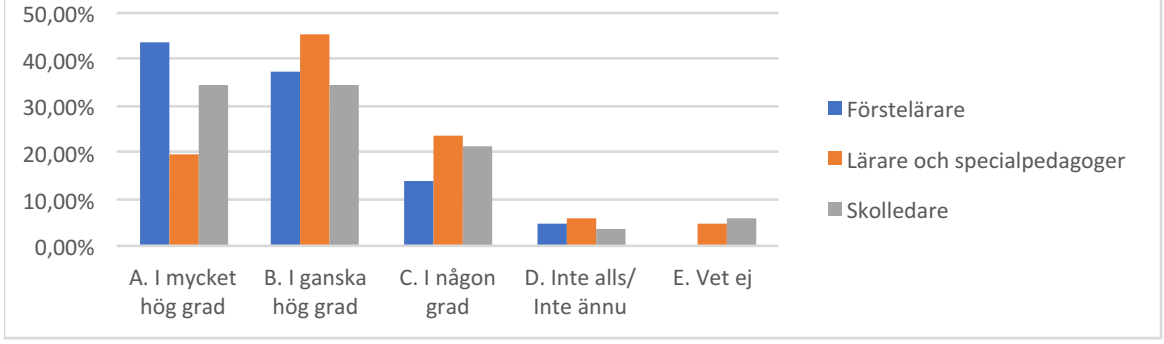

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	81%
Lärare och specialp	89%	65%
Skolledare	90%	69%

Lärarnas lärande

Antal av 21d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	30%	19%	40%	23%
B. I ganska hög grad	36%	46%	35%	43%
C. I någon grad	29%	26%	15%	25%
D. Inte alls/ Inte ännu	5%	5%	4%	5%
E. Vet ej	0%	5%	6%	4%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

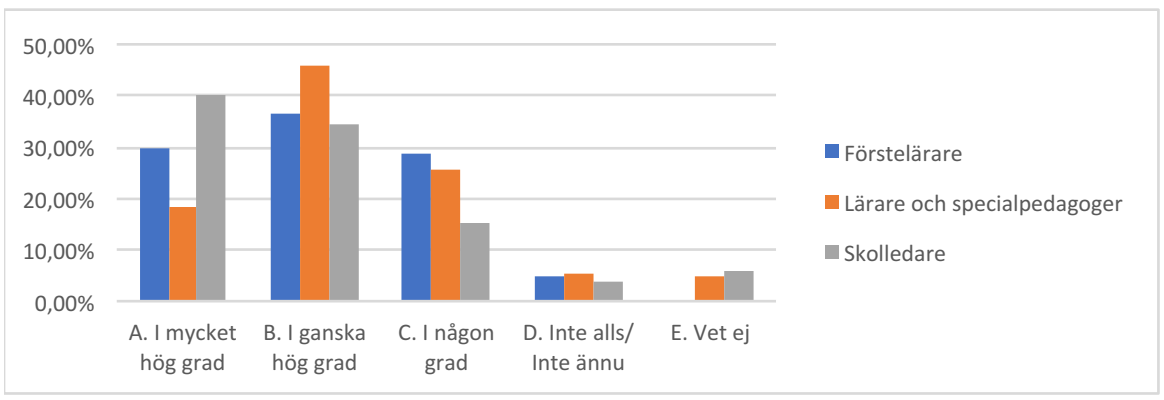

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	66%
Lärare och specialp	90%	64%
Skolledare	90%	75%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 21d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	34%	24%	37%	27%
B. I ganska hög grad	36%	46%	40%	43%
C. I någon grad	23%	21%	13%	20%
D. Inte alls/ Inte ännu	5%	5%	4%	5%
E. Vet ej	3%	5%	6%	4%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

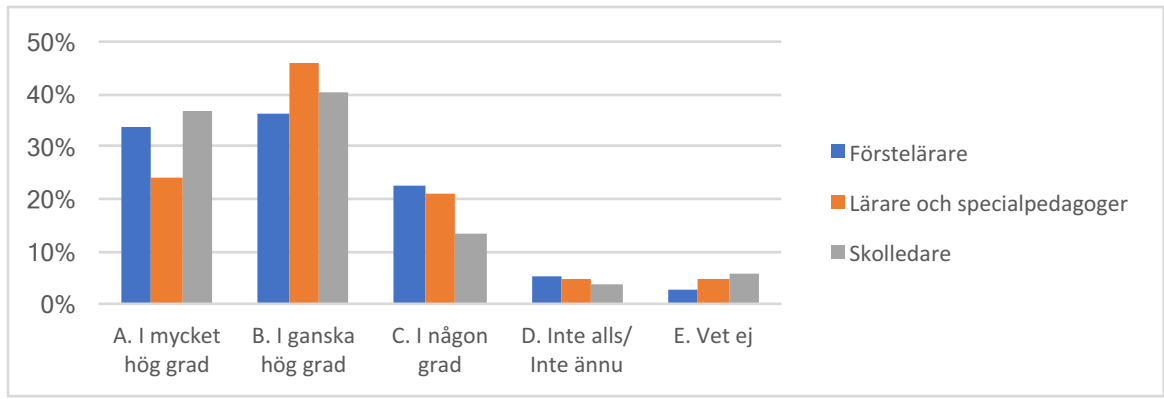

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	93%	70%
Lärare och specialp	91%	70%
Skolledare	90%	77%

Flerspråkig undervisning

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 22a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	4%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	5%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	3%
Nej.	89%

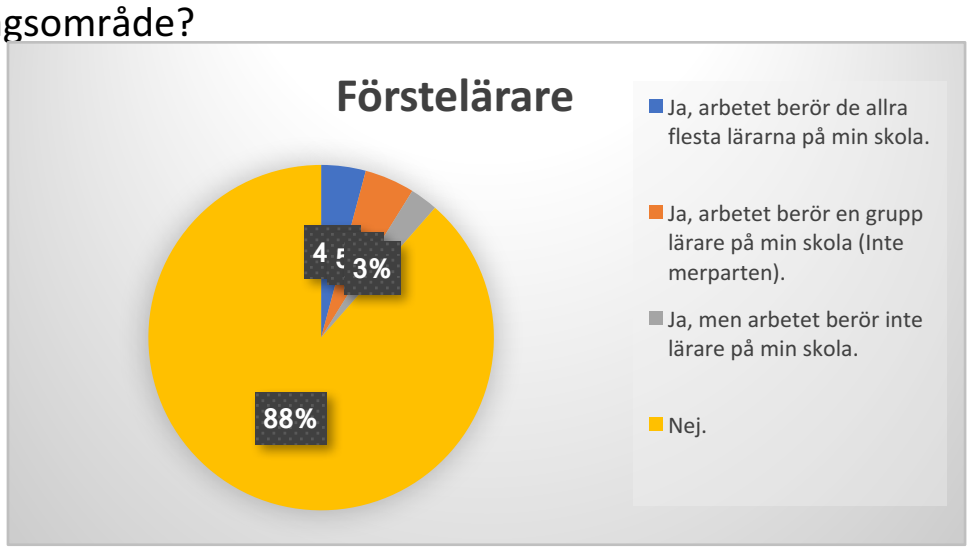

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 22a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	8%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	4%
Ja, men jag berörs inte.	8%
Nej, inte vad jag vet.	81%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

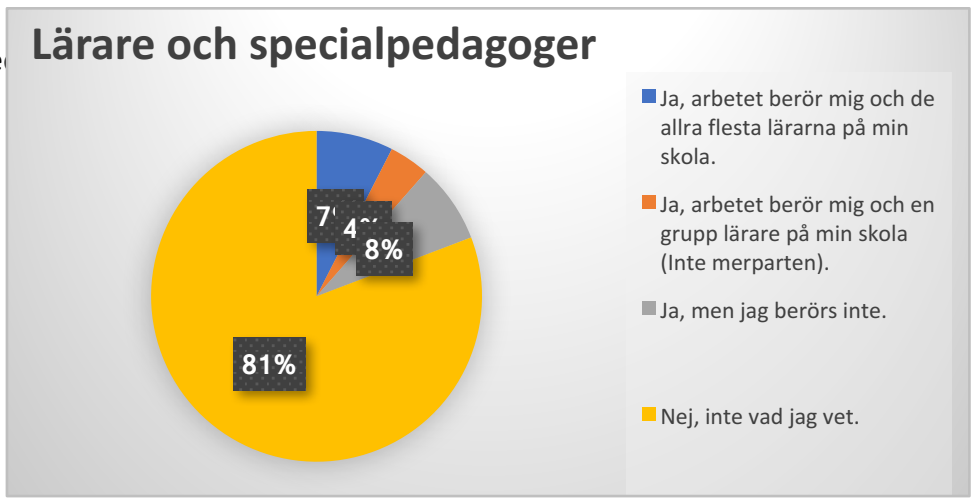

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 22a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	6%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	3%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej, inte vad jag vet.	89%

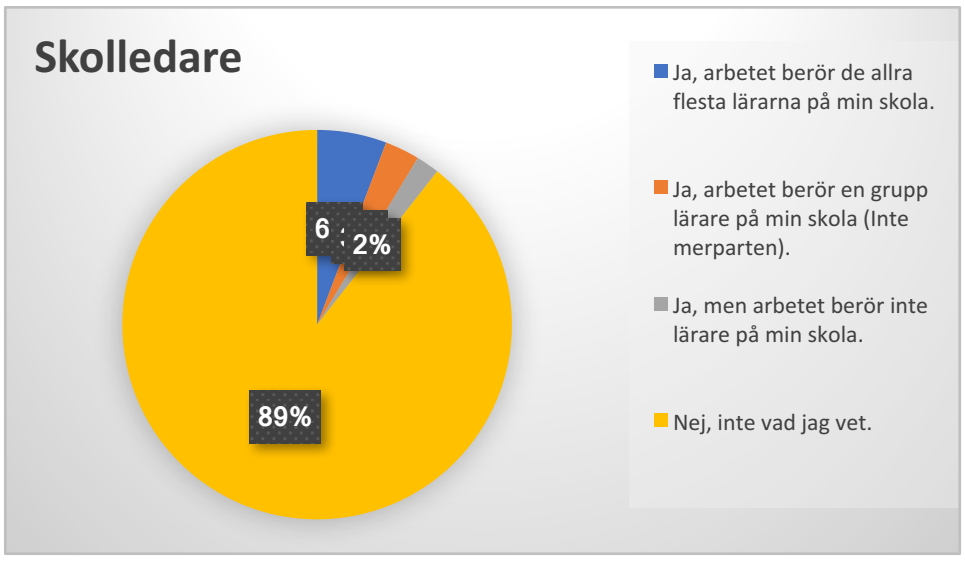

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 22b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	29%	24%	22%	25%
4	24%	32%	33%	31%
3	29%	32%	44%	32%
2	12%	8%	0%	8%
1	6%	3%	0%	3%

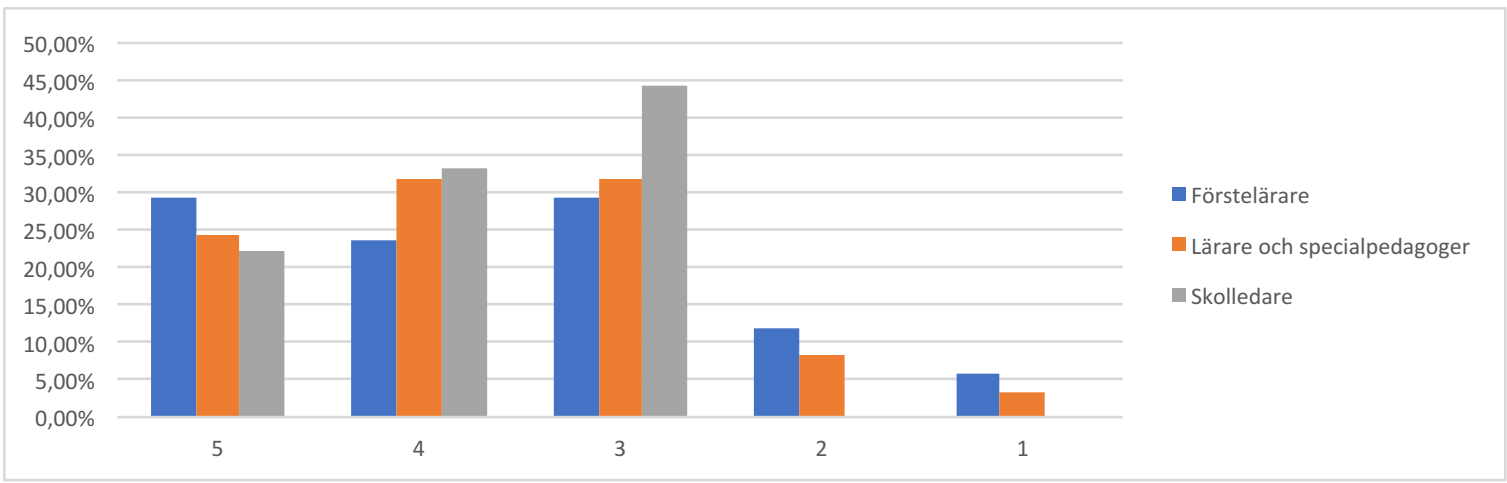

Flerspråkig undervisning (sida 2)

22a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 22a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	17
Skolledare	9
Lärare och specialpedagoger	119

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 22d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	65%	20%	22%	26%
B. I ganska hög grad	12%	43%	33%	39%
C. I någon grad	18%	28%	11%	26%
D. Inte alls/ Inte ännu	6%	6%	0%	6%
E. Vet ej	0%	3%	33%	5%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

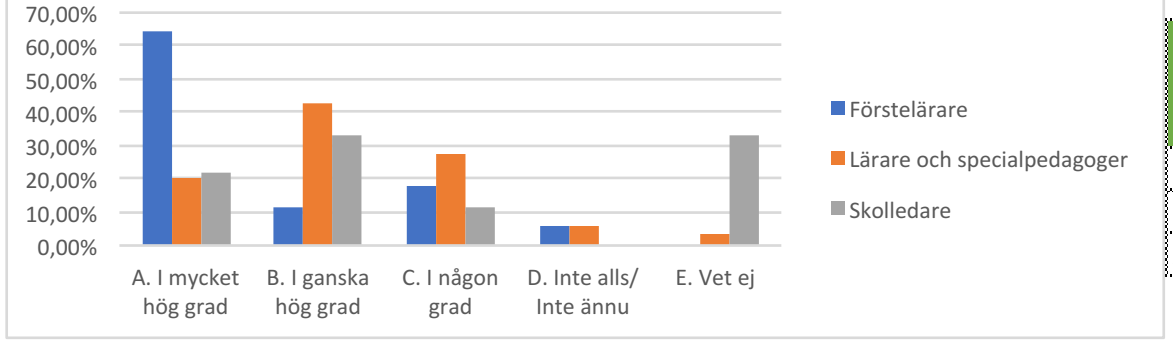

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	94%	76%
Lärare och specialp	91%	63%
Skolledare	67%	56%

Lärarnas lärande

Antal av 22d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	41%	22%	11%	23%
B. I ganska hög grad	35%	43%	44%	42%
C. I någon grad	12%	28%	11%	25%
D. Inte alls/ Inte ännu	12%	3%	0%	4%
E. Vet ej	0%	4%	33%	6%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

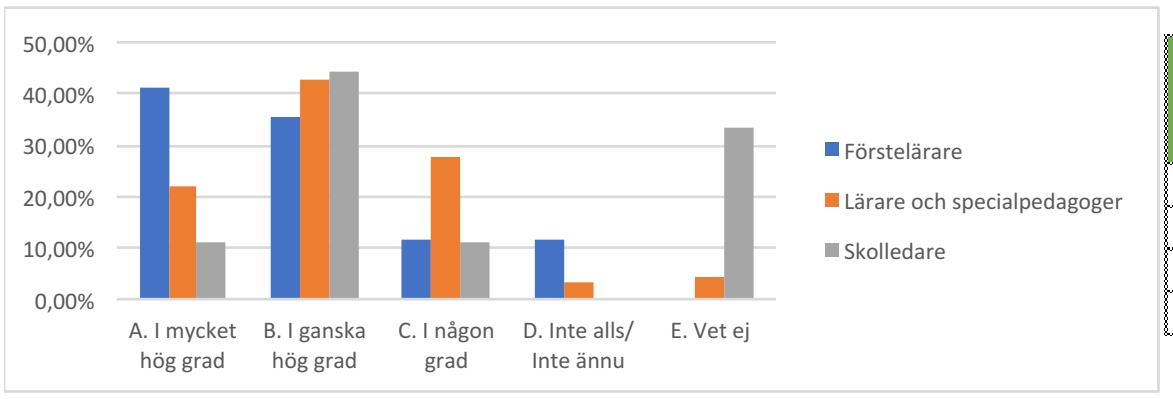

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	88%	76%
Lärare och specialp	92%	65%
Skolledare	67%	56%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 22d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	47%	23%	22%	26%
B. I ganska hög grad	29%	42%	33%	40%
C. I någon grad	18%	27%	11%	25%
D. Inte alls/ Inte ännu	6%	5%	0%	5%
E. Vet ej	0%	3%	33%	5%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

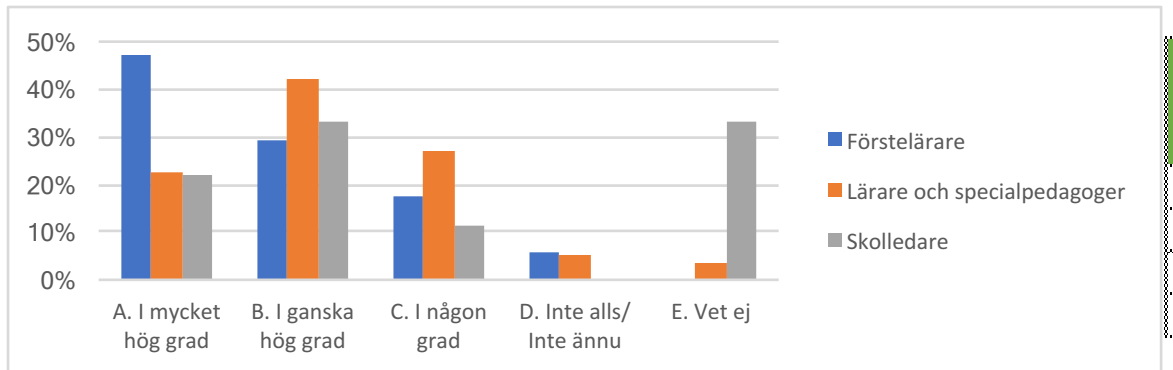

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	94%	76%
Lärare och specialp	92%	65%
Skolledare	67%	56%

Ökad likvärdighet mellan skolor

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 23a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	11%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	7%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	6%
Nej.	76%

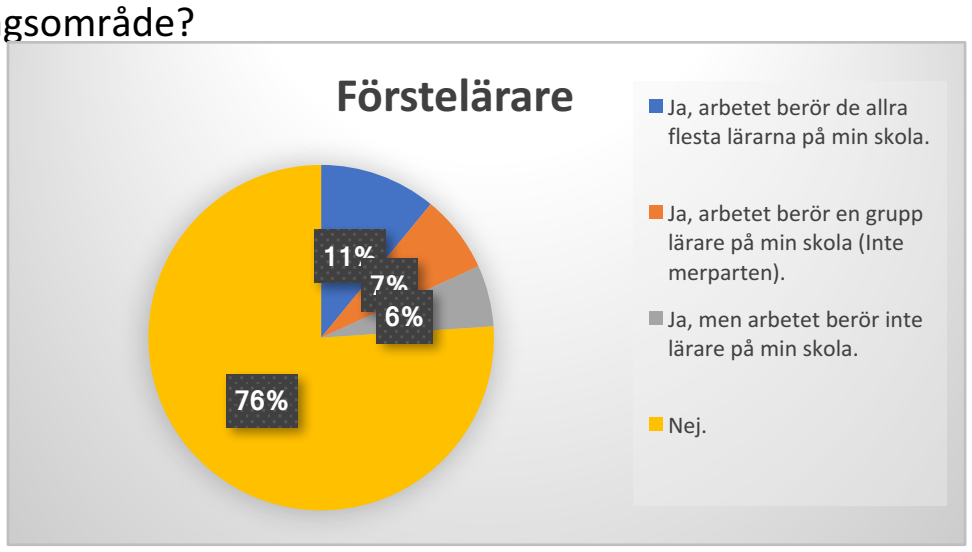

Vilken typ av tjänst har du?	re och specialpedago
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 23a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	5%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	3%
Ja, men jag berörs inte.	4%
Nej, inte vad jag vet.	88%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

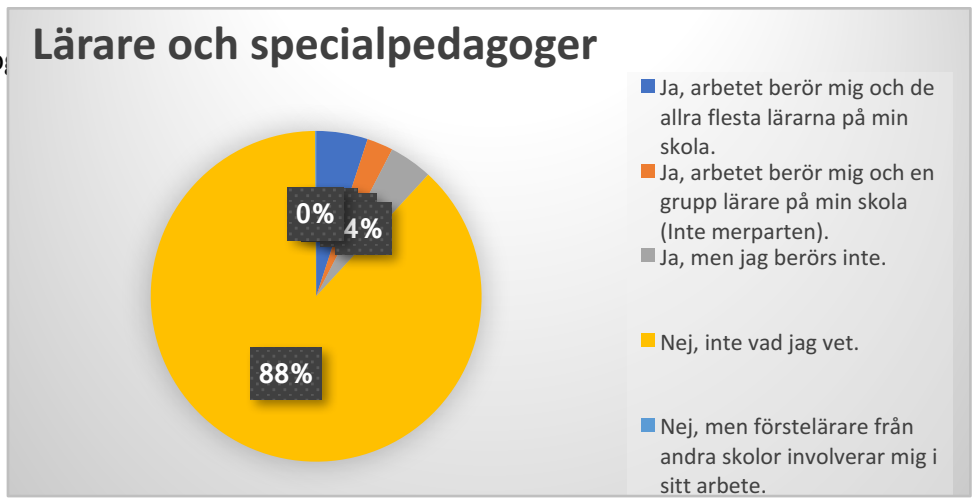

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 23a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	9%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	6%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	4%
Nej, inte vad jag vet.	82%

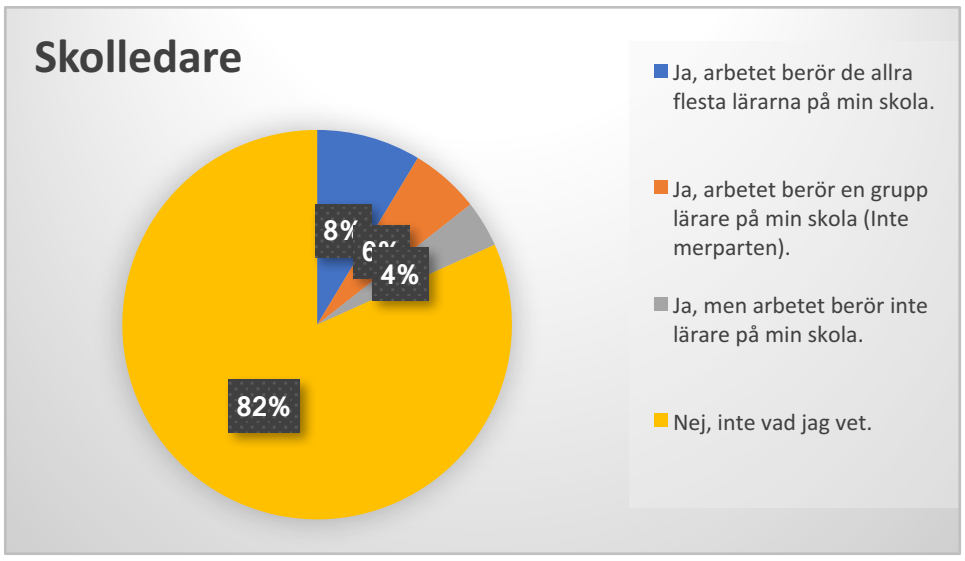

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 23b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	20%	15%	13%	16%
4	23%	31%	40%	30%
3	37%	44%	27%	40%
2	17%	8%	13%	11%
1	3%	3%	7%	3%

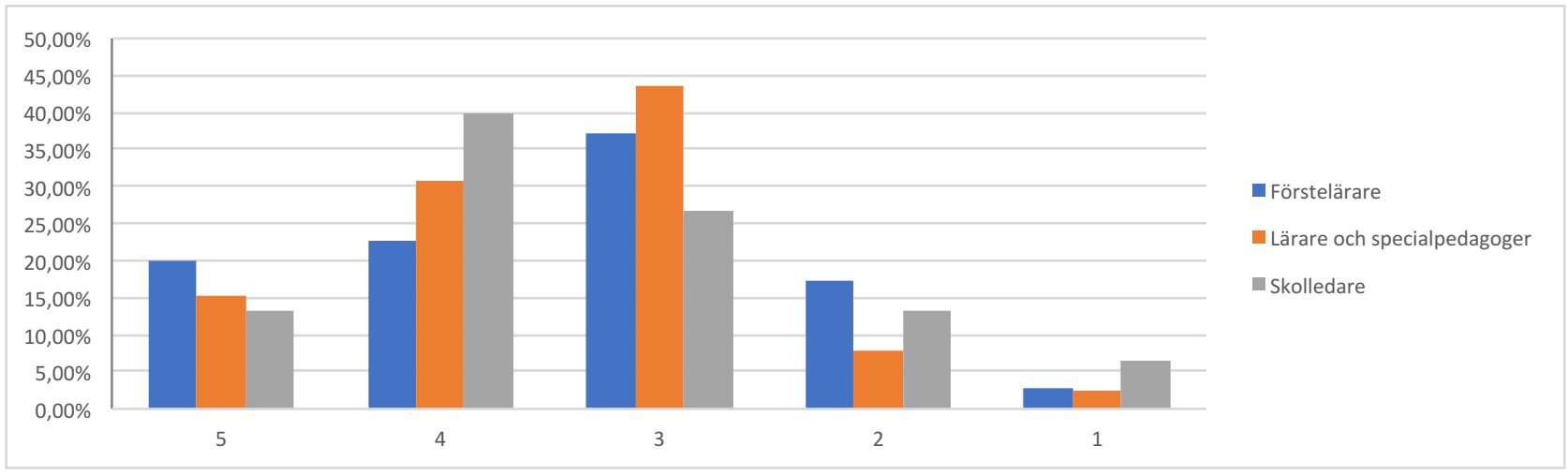

Ökad likvärdighet mellan skolor (sida 2)

23a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

	Antal av 23a. Arbetar förstelärare på din skola me
Förstelärare	35
Skolledare	15
Lärare och specialpedagoger	78

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 23d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	29%	17%	20%	20%
B. I ganska hög grad	34%	32%	53%	35%
C. I någon grad	29%	36%	13%	31%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	8%	0%	5%
E. Vet ej	6%	8%	13%	8%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

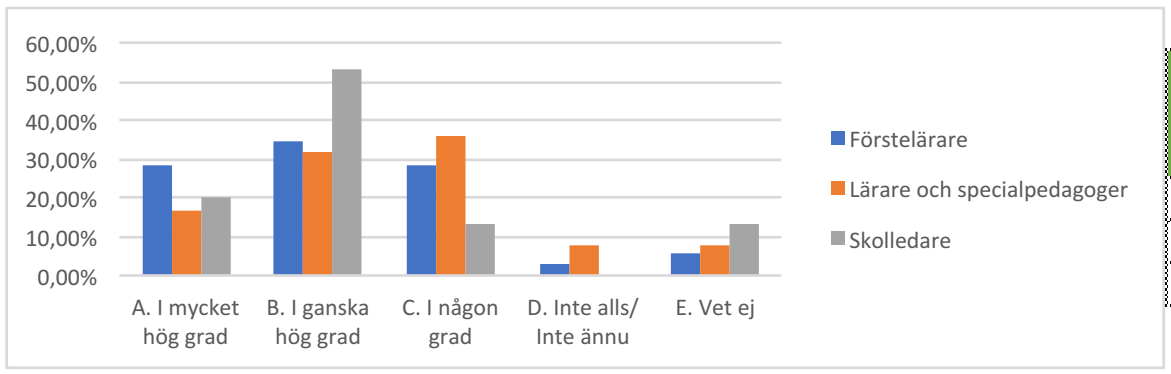

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	91%	63%
Lärare och specialp	85%	49%
Skolledare	87%	73%

Lärarnas lärande

Antal av 23d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	29%	19%	13%	21%
B. I ganska hög grad	46%	32%	60%	39%
C. I någon grad	17%	33%	13%	27%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	8%	0%	5%
E. Vet ej	6%	8%	13%	8%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

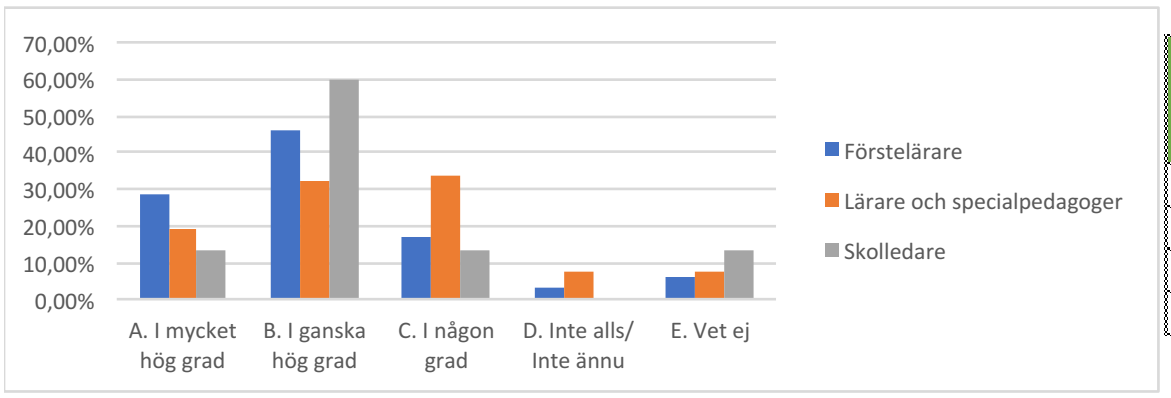

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	91%	74%
Lärare och specialp	85%	51%
Skolledare	87%	73%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 23d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	29%	18%	20%	21%
B. I ganska hög grad	37%	36%	53%	38%
C. I någon grad	17%	32%	13%	26%
D. Inte alls/ Inte ännu	11%	6%	0%	7%
E. Vet ej	6%	8%	13%	8%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

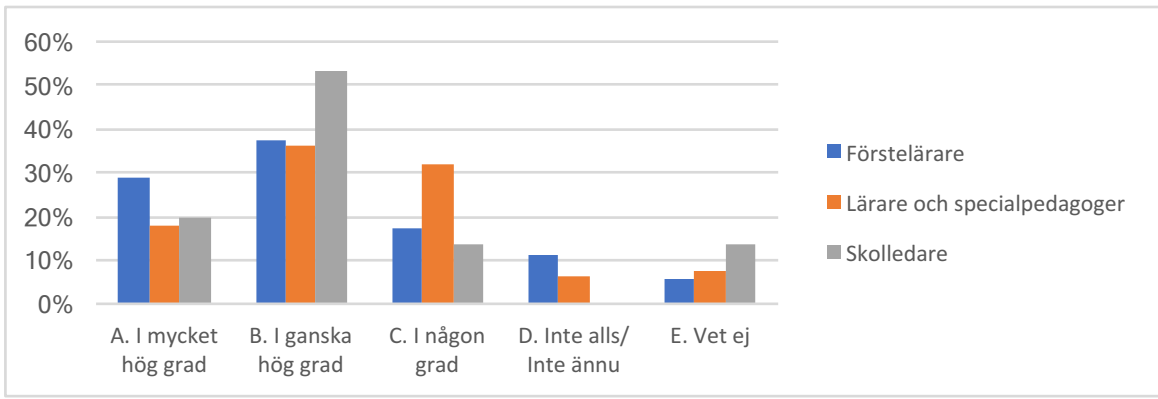

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	83%	66%
Lärare och specialp	86%	54%
Skolledare	87%	73%

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 24a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	44%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	17%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	6%
Nej.	33%

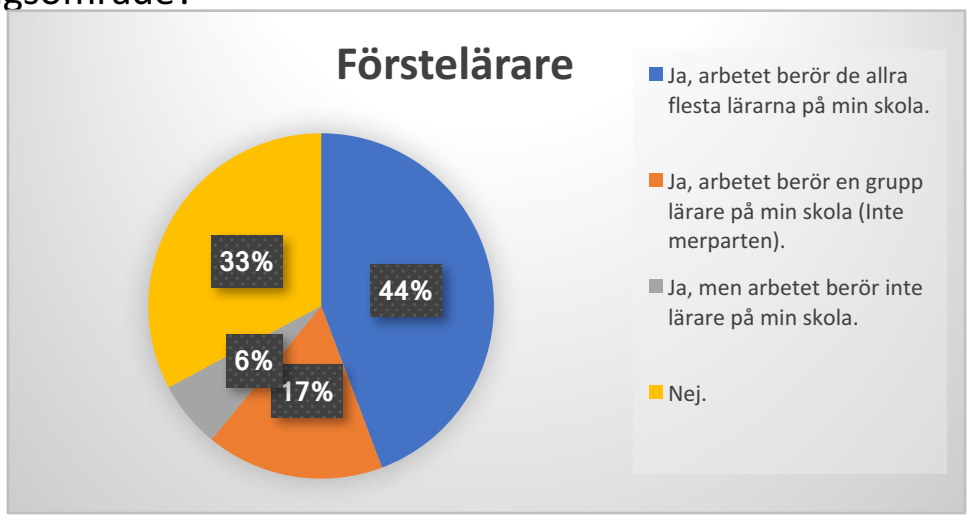

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 24a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	23%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	6%
Ja, men jag berörs inte.	9%
Nej, inte vad jag vet.	62%

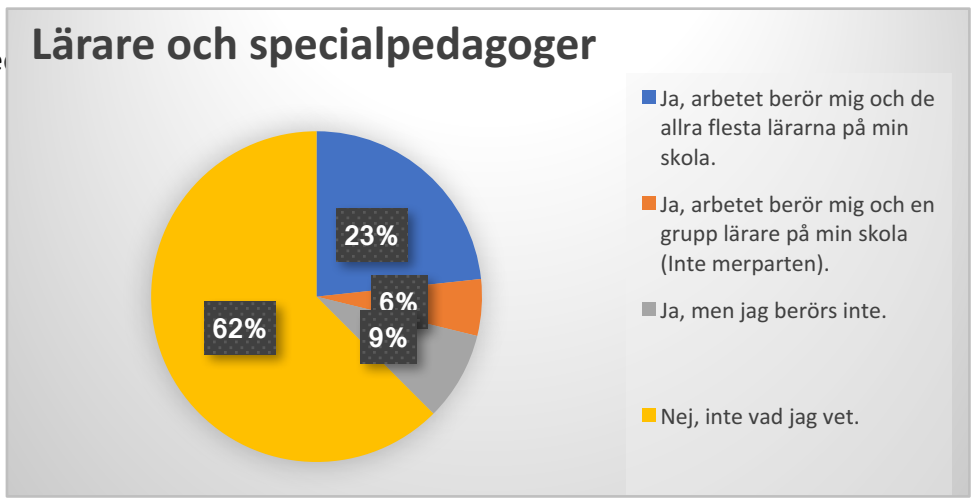

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 24a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	60%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola (Int	11%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	2%
Nej, inte vad jag vet.	28%

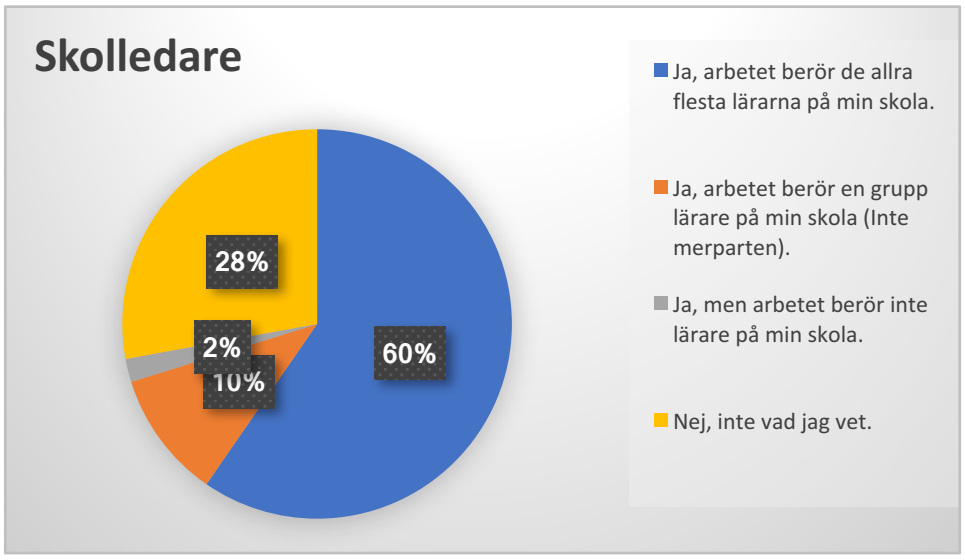

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 24b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	44%	26%	55%	35%
4	36%	39%	22%	36%
3	16%	29%	18%	24%
2	4%	5%	1%	4%
1	0%	0%	4%	1%

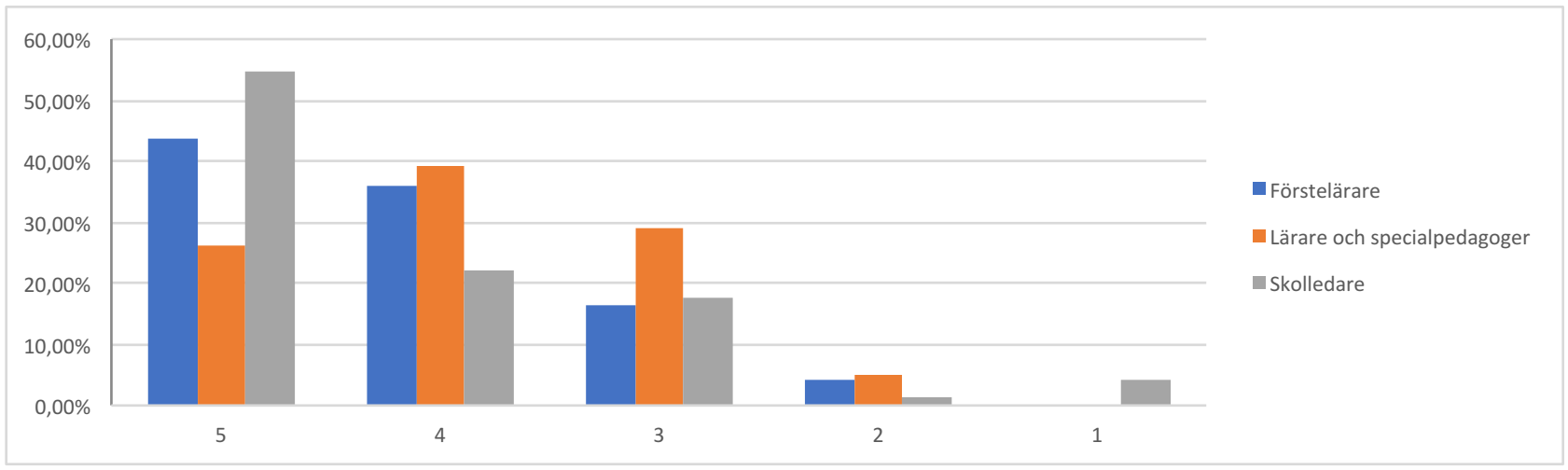

Systematiskt kvalitetsarbete (sida 2)

24a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Antal av 24a. Arbetar förstelärare på din skola me	
Förstelärare	117
Skolledare	73
Lärare och specialpedagoger	292

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 24d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [1. undervisningen				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	27%	17%	29%	22%
B. I ganska hög grad	48%	41%	45%	43%
C. I någon grad	16%	31%	22%	26%
D. Inte alls/ Inte ännu	4%	4%	3%	4%
E. Vet ej	4%	7%	1%	5%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

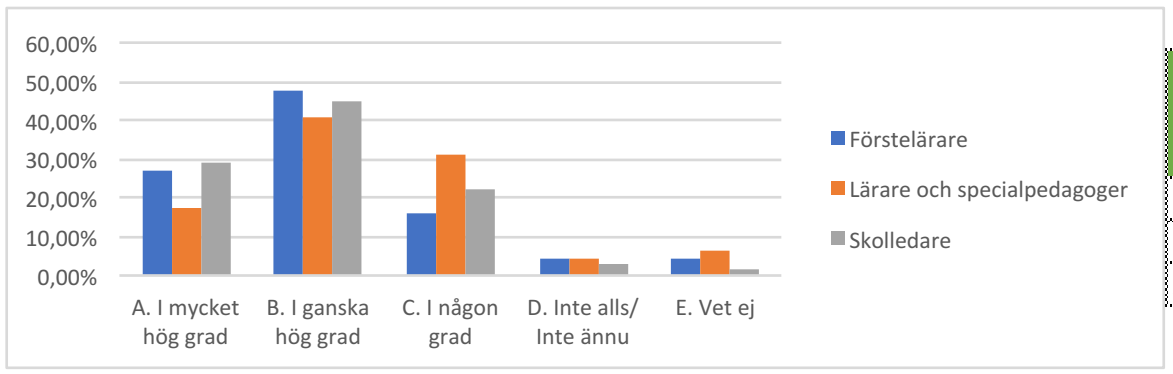

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	91%	75%
Lärare och specialp	89%	58%
Skolledare	96%	74%

Lärarnas lärande

Antal av 24d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	21%	19%	36%	22%
B. I ganska hög grad	45%	39%	40%	41%
C. I någon grad	23%	29%	21%	27%
D. Inte alls/ Inte ännu	5%	5%	3%	5%
E. Vet ej	5%	8%	1%	6%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

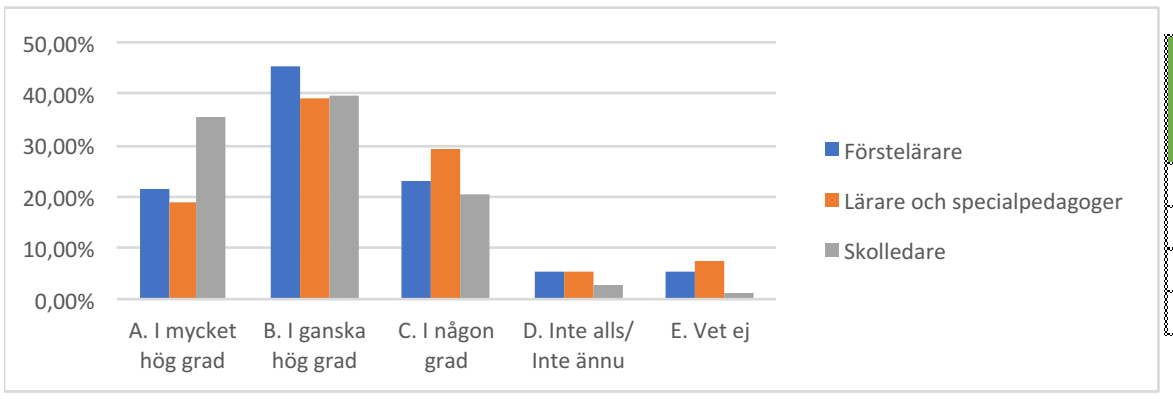

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	90%	67%
Lärare och specialp	87%	58%
Skolledare	96%	75%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 24d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	33%	22%	41%	28%
B. I ganska hög grad	45%	42%	45%	44%
C. I någon grad	16%	26%	11%	21%
D. Inte alls/ Inte ännu	2%	3%	1%	3%
E. Vet ej	3%	6%	1%	5%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

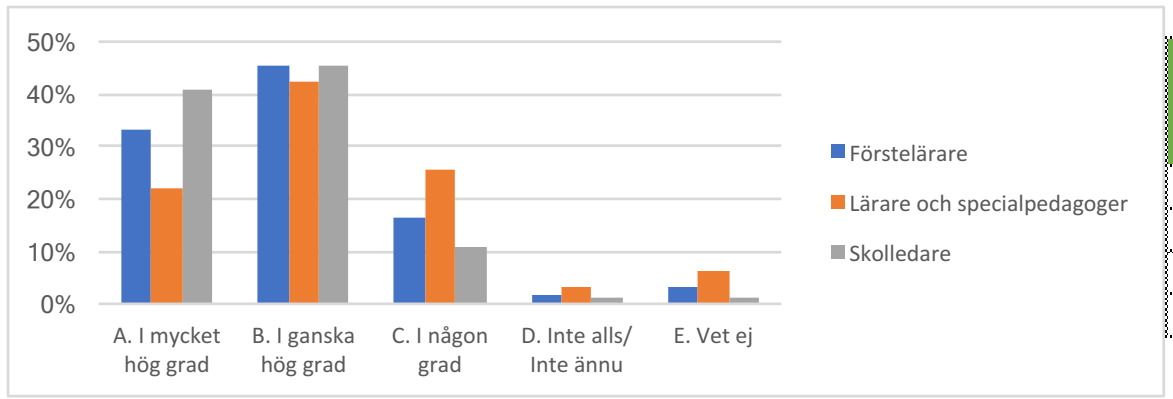

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	79%
Lärare och specialp	90%	65%
Skolledare	97%	86%

Forskningsanknytning och kontakter med högskolatsarbete

Arbetar förstelärare på din skola med detta utvecklingsområde?

Vilken typ av tjänst har du?	Förstelärare
Förstelärare	
Antal av 25a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	11%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola.	9%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	6%
Nej.	73%

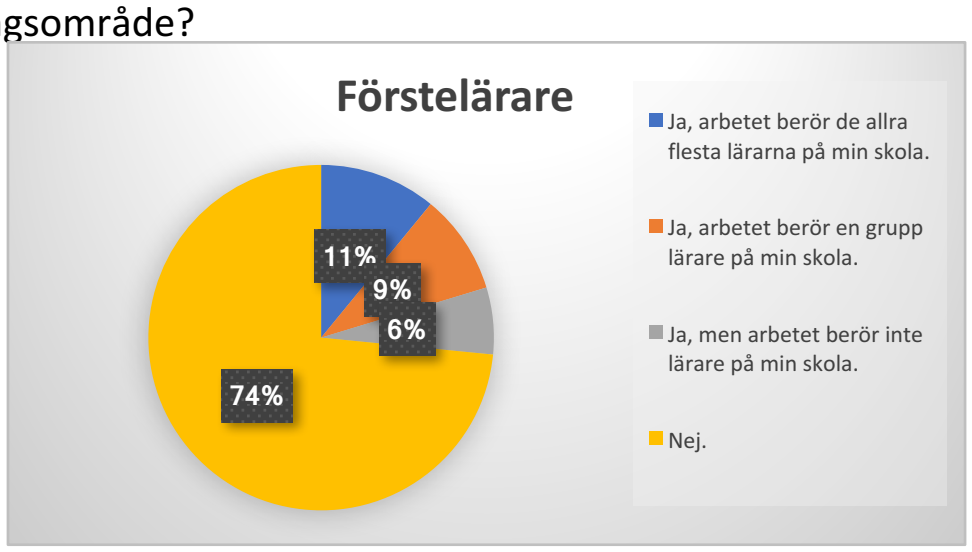

Vilken typ av tjänst har du?	Lärare och specialpe
Lärare och specialpedagoger	
Antal av 25a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör mig och de allra flesta lärarna på	6%
Ja, arbetet berör mig och en grupp lärare på min s	5%
Ja, men jag berörs inte.	12%
Nej, inte vad jag vet.	78%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	0%

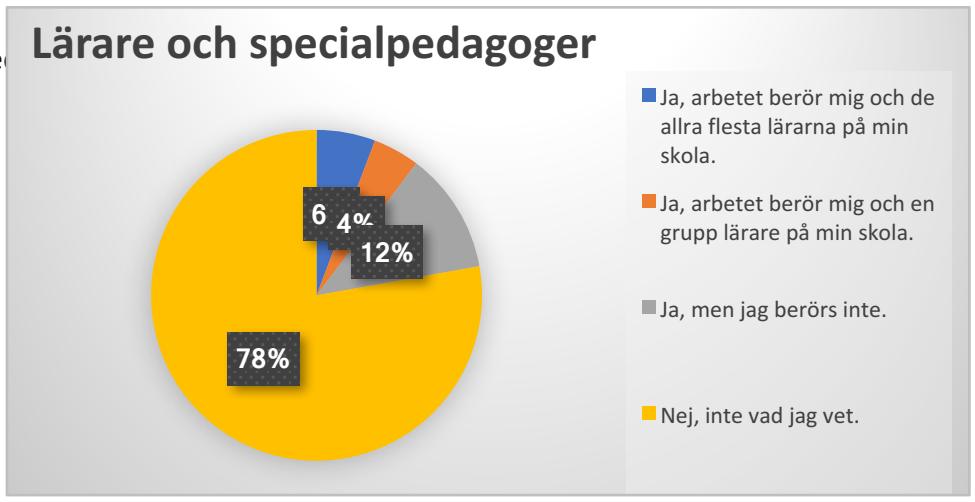

Vilken typ av tjänst har du?	Skolledare
Skolledare	
Antal av 25a. Arbetar förstelärare på din skola m	
Ja, arbetet berör de allra flesta lärarna på min sko	10%
Ja, arbetet berör en grupp lärare på min skola.	14%
Ja, men arbetet berör inte lärare på min skola.	7%
Nej, inte vad jag vet.	68%
Nej, men förstelärare från andra skolor involverar	1%

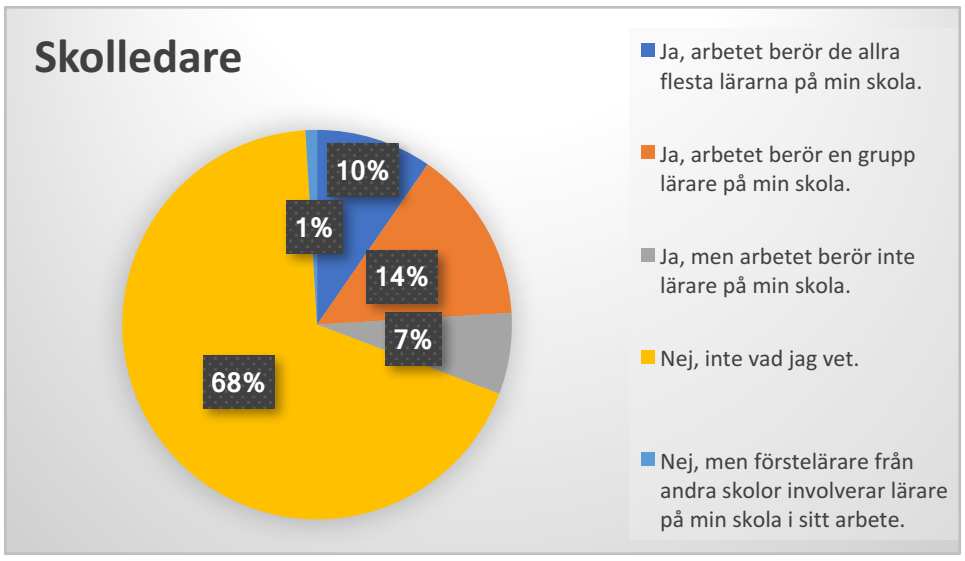

OBS! Resultaten nedan bygger på svar som anger att de eller deras lärare berörs av förstelärares arbete inom området.
(Antal svar per kategori redovisas överst på nästa sida.)

Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?

Antal av 25b. Upplever du att detta är ett prioriterat utvecklingsområde på din skola?	Förstelärare	e och specialpedag	Skolledare	Totalt
5	38%	14%	19%	20%
4	23%	34%	35%	31%
3	20%	36%	35%	32%
2	15%	13%	8%	13%
1	5%	3%	4%	3%

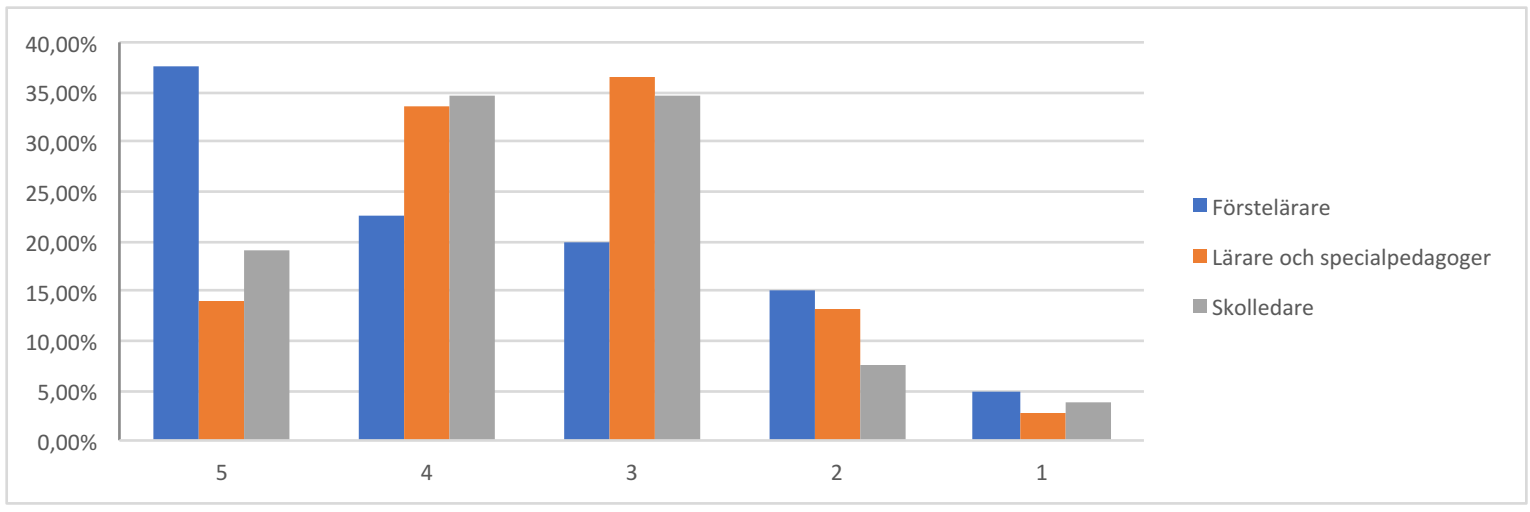

Forskningsanknytning och kontakter med högskola (sida 2)

25a. Arbetar förstelärare på din skola med detta utvec (flera objekt)

Denna sida baseras på de svar som anger att de eller deras lärare berörs av arbetet inom området. Antal:

Radetiketter	ärare på din skola me
Förstelärare	39
Skolledare	26
Lärare och specialpedagoger	107

I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka:

Undervisningen och tillhörande arbetsuppgifter

Antal av 25d. I vilken utsträckning upplever du at	Kolumnetiketter			
Radetiketter	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	53%	16%	15%	24%
B. I ganska hög grad	25%	39%	58%	39%
C. I någon grad	18%	36%	23%	29%
D. Inte alls/ Inte ännu	0%	7%	4%	5%
E. Vet ej	5%	3%	0%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

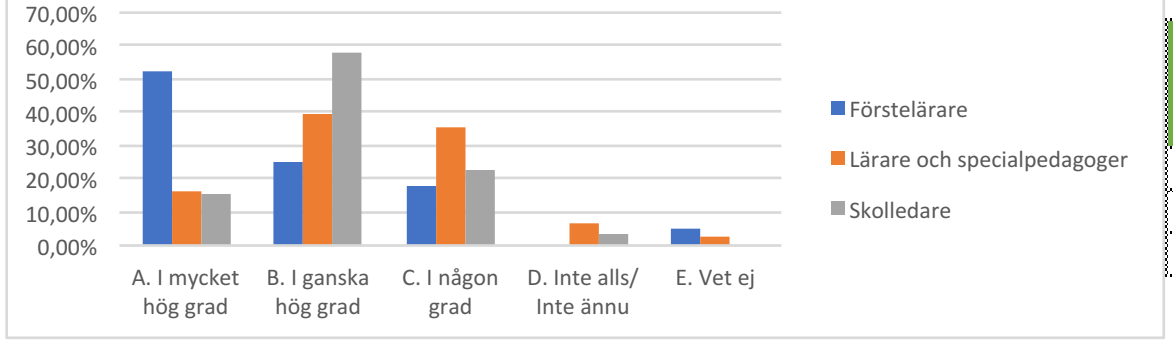

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	78%
Lärare och specialp	91%	55%
Skolledare	96%	73%

Lärarnas lärande

Antal av 25d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [2. lärares lärande?				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	48%	17%	19%	24%
B. I ganska hög grad	25%	39%	58%	39%
C. I någon grad	20%	35%	15%	28%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	7%	4%	5%
E. Vet ej	5%	3%	4%	3%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

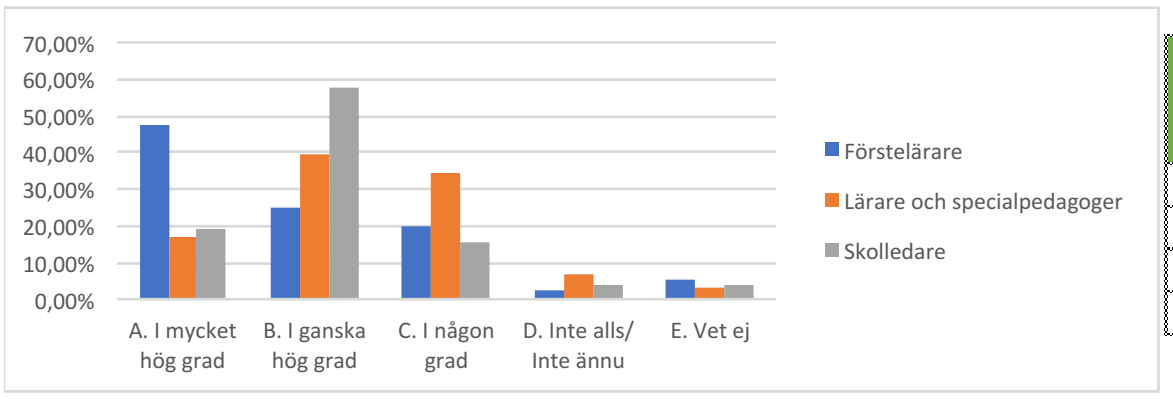

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	93%	73%
Lärare och specialp	91%	56%
Skolledare	92%	77%

Skolans gemensamma utvecklingsarbete

Antal av 25d. I vilken utsträckning upplever du att förstelärares arbete med området bidrar till att stärka: [3. skolans gemensa				
	Förstelärare	Lärare och specialp	Skolledare	Totalt
A. I mycket hög grad	53%	19%	19%	27%
B. I ganska hög grad	30%	36%	58%	38%
C. I någon grad	13%	37%	15%	28%
D. Inte alls/ Inte ännu	3%	6%	4%	5%
E. Vet ej	3%	2%	4%	2%
Totalt	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

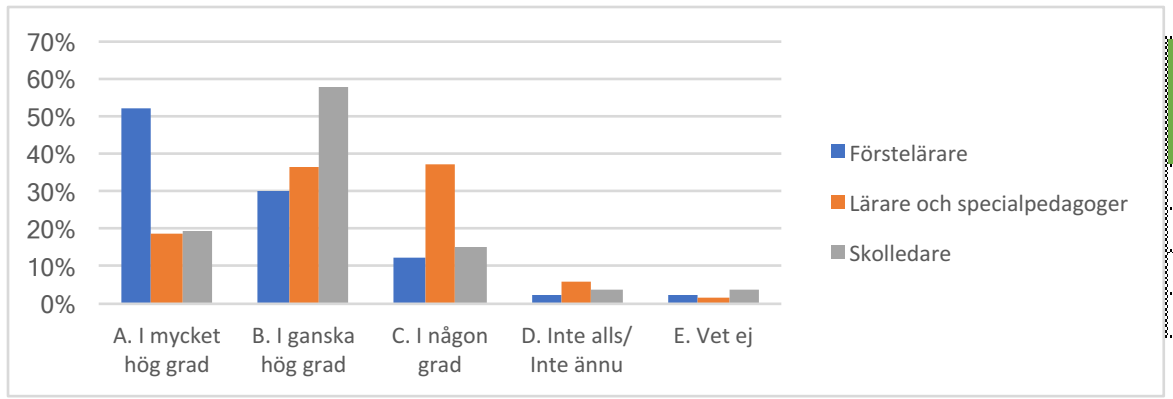

	I mycket hög + i ganska hög + i någon grad	I mycket hög + i ganska hög grad
Förstelärare	95%	83%
Lärare och specialp	93%	55%
Skolledare	92%	77%